

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞLİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇİN'İN ÜLKE MARKASININ OLUŞUMUNDA
KAMU DİPLOMASİSİNİN ROLÜ

MAOLIDAN AIZEZİ

2501111261

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. ABDULLAH ÖZKAN

İSTANBUL – 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : MAOLIDAN AIZEZİ Numarası : 2501111261
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM/YÜKSEK LİSANS Danışmanı : PROF. DR. ABDULLAH ÖZKAN
Tez Savunma Tarihi : 10.09.2019 Saati : 12.00
Tez Başlığı : ÇİN'İN ÜLKE MARKASININ OLUŞUMUNDA KAMU DİPLOMASİSİNİN ROLÜ

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / **YERİNE KOKULUĞUNA** karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. ABDULLAH ÖZKAN		Kabul
2- DOÇ. DR. NEBAHAT ÇOMAK		Kabul
3- DOÇ. DR. HATUN BOZTEPE TAŞKIRAN		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DOÇ. DR. ŞÜKRÜ SİM		
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ ERGÜN KÖKSOY		

ÖZ

ÇİN'İN ÜLKE MARKASININ OLUŞUMUNDA KAMU DİPLOMASİSİNİN ROLÜ

MAOLIDAN AIZEZİ

Uluslararası camiada ülke markası bir ülkenin dünyaya açılmasındaki önemli vasıtaadır. Ülkenin uluslar arasındaki yerini, söz hakkını arttırmaktadır. İyi olan ülke markası bir ülkenin rekabet içindeki durumunu yararına çevirebilmektedir. Kötü olan ülke markası bir ülkeyi kenar ülke durumuna düşürmekte hatta devrimlere dek yol açabilmektedir. Dolayısıyla ülkeler ülke markası için sürekli çaba göstermektedirler. Bunun için de kamu diplomasisi çok önemli rol almaktadır. Çin de kendi ülke markasını oluşturma, iyileştirme için kamu diplomasisinden ibaret bu vasıtaya başvurmaktadır. Bunun rolünü araştırma Çin'in uluslar arasındaki yerinin ne durumda olduğu ve nereye doğru gittiğini öğrenmemizde çok önemli değer arz etmektedir.

Çin kamu diplomasisinin ülke markasını oluşturmadaki rolü tez konusu olarak ele alınarak kamu diplomasisi ve ülke markasının ilişkisi analiz edilmiştir ve şu anki Çin'in kamu diplomasisi kullanarak ülke markasını oluşturma faaliyeti araştırılmış ve bu cereyandaki kamu diplomasisinin rolü, artısı, eksiği, işlevi tek tek analize edilmiştir. Böylece Çin kamu diplomasisinin Çin ülke markasını oluşturmadaki rolü ortaya konulmuştur. Bu doğrutuda Çin'in dış politika kamu diplomasisi döneminin iki farklı dönem ayrı ayrı incelenmiştir. Bu düzlemde araştırmanın konusuna ve sorusuna katkı sağlayacak dört hipotez belirlenmiştir. Bu hipotezlerin sınanmasında eldeki mevcut kaynakların tarama ve ilişkisel yöntemle analizi gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte veriler örneklemeler dahilinde olay incelemesiyle tahlil edilmiştir ve yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ülke markası, Kamu diplomasisi, Çin, Olay incelemesi, Çin imajı

ABSTRACT

THE ROLE OF PUBLIC DIPLOMACY IN THE FORMATION OF CHINA'S COUNTRY BRAND

MAOLIDAN AIZEZI

In the international community, the country brand is an important means of opening a country to the world. It increases the place of the country among nations and the right to speak. A good country brand can transform a country's competitive position to its advantage. The bad country brand makes a country a border country and can even lead to revolutions. Therefore, countries are constantly striving for the country brand. Public diplomacy plays an important role in this. China uses this tool, which consists of public diplomacy, for the creation and improvement of its own country brand. Researching the role of this is of great value in finding out where China's position among nations is and where it is heading.

The role of Chinese public diplomacy in forming the country brand was considered as the subject of the thesis and the relationship between public diplomacy and the country brand was analyzed and current China's activity of creating the country brand using public diplomacy was investigated and the role, plus, deficiency, function of public diplomacy in this current was analyzed individually. . Thus, the role of Chinese public diplomacy in the formation of the Chinese country brand was demonstrated. In this respect, two different periods of China's foreign policy public diplomacy period are examined separately. In this context, four hypotheses have been determined which will contribute to the subject and question of the research. In the testing of these hypotheses, the available resources were analyzed by scanning and relational methods. However, the data were analyzed and interpreted by case study within the samples.

Keywords: Country brand, Public diplomacy, China, Case study, China image

ÖNSÖZ

Küreselleşen günümüzde ülke markası bir ülkenin uluslararası camiadaki kartviziti haline gelmiştir. Siyasî, ekonomik, kültürel, diplomatik alanlardaki rolü gitgide artmaktadır. Ülke yumuşak gücünün önemli bir kısmı sayılan ülke markası yeniçağda ülkeler arası rekabetteki önemli kaynak haline gelmiştir. Kamu diplomasisi ise yeni diplomatik vasıta olarak ülkeler arasında ülke markasını oluşturmadaki çok önemli bir unsur haline gelmiştir. Çin ülke markasının oluşması çok derin bir tarihe sahiptir. Günümüzde ise “Öcüleşen Çin”, “Çin Tehdidi Teorisi”, “Çin Çökmesi Teorisi” gibi kavramlar Çin’in ülke markasını zedelemektedir. Çin de bu durumdan rahatsız olmakta ve kamu diplomasisi vasıtasıyla ülke markasını oluşturmak çabası içerisine girmiş durumdadır.

Tezimiz de tam bu noktadan yola çıkarak Çin’in, kamu diplomasisini nasıl kullanarak ülke markasını oluşturmakta olduğunu, ülke markası oluşumunda kamu diplomasisinin rolü ve artışı, eksikliğini araştıracaktır.

Tez konusu Çin’in ülke markasının oluşumunda kamu diplomasisinin rolü olarak belirtilmiştir. Kamu diplomasisinin ülke markasının oluşumundaki rolü, işlevi, yararı, zararı, etkileme mantığı ele alınacaktır. Örneklerle Çin’in kullandığı yöntemler analize edilecektir.

Bu çalışmamın ortaya çıkmasında en az benim kadar emeği olan, her soruma, her konuma çözüm bulmaya çalışan tez danışmanım ve değerli hocam Sayın Prof. Dr. Abdullah Özkan’a öncelikli olarak teşekkür ederim, bu çalışma boyunca değerli yönlendirmeleri, destekleri ve doğrudan katkıları ile tezde büyük katkıları olan Araştırma Görevlisi Aziz Arslan’a da teşekkür ederim. Ayrıca aile olarak hep yanımda olan, tezi bitirmem için büyük emek harcayan ablama, enişteme özel olarak teşekkürlerimi borç bildiğimi burada zikretmek isterim.

İSTANBUL, 2019

MAOLIDAN AIZEZI

İÇİNDEKİLER

ÖZ	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ	V
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER SİSTEMİ VE DİPLOMASİ, KAMU DİPLOMASİSİ, HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMLARI

1.1.Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika Sistemi İle İlgili Kavramlar.....	10
1.2.Uluslararası İlişkilerin Karakteri, Aktörleri ve Değişimi.....	15
1.3. İletişim ve Halkla İlişkiler Kavramları.....	18
1.4. Uluslararası Halkla İlişkiler Konsepti.....	22
1.5.Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi.....	24
1.6. Kamu Diplomasisi Ve Halkla İlişkiler Bağlantısının Boyutları.....	28
1.6.1.Bilgilendirme Boyutu.....	28
1.6.1.1.Bilgilendirme ve Tanıtım.....	29
1.6.1.2. Siyasal iletişim.....	30
1.6.1.3. Lobicilik.....	31
1.6.2. İlişki Kurma Boyutu.....	32
1.6.2.1. İletişim ve İlişki Boyutu.....	32
1.6.2.2. Diyalog ve Müzakere.....	33

1.6.2.3. Kültürel İlişki.....	34
1.6.2.4. İmaj ve İtibar.....	34
1.6.2.5. Marka ve Ulus Markalama.....	35
1.6.3. Toplumsallık Boyutu.....	36
1.6.3.1. Sosyal Sorumluluk.....	36
1.6.3.2. Etik Yaklaşım	36
1.6.4. Araç ve Yöntemsel Boyut.....	37
1.6.4.1. Teknikler ve Araçlar	37
1.6.4.2. Kitle iletişim Araçları.....	38
1.6.4.3. Organizasyonlar ve Özel Etkinlikler.....	39

İKİNCİ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİ VE ÜLKE MARKASI

2.1. Kamu Diplomasisi.....	40
2.1.1. Kamu Diplomasisinin Kökeni ve Anlamı.....	41
2.1.2. Kamu Diplomasisinin Özelliği ve İşlevi.....	41
2.1.2.1. Kamu Diplomasisinin Özelliği.....	41
2.1.2.2. Kamu Diplomasisinin İşlevi.....	41
2.1.3. Kamu Diplomasisinin Diğer Kavramlarla Farkı.....	41
2.1.3.1. Kamu Diplomasisinin Kültürel Diplomasi İle Farkı.....	42
2.1.3.2. Kamu Diplomasisinin Sivil Toplum Diplomasisi İle Farkı.....	42
2.1.3.3. Kamu Diplomasisinin Dış Propaganda İle Farkı.....	42
2.1.3.4. Kamu Diplomasisinin Uluslararası İlişkiler İle Farkı.....	42
2.2. Ülke Markası.....	42
2.2.1. Ülke Markasının Anlamı.....	43
2.2.2. Ülke Markasının Özelliği ve İşlevi.....	43
2.2.2.1. Ülke Markasının Özelliği.....	43
2.2.2.2. Ülke Markasının İşlevi.....	44

2.2.3. Oluşumu.....	44
2.3. Kamu Diplomasisi ve Ülke Markasının İlişkisi.....	44
2.3.1.Kamu Diplomasisinin Ülke Markası oluşumundaki Rolü.....	44
2.3.2.Ülke Markasının Kamu Diplomasisine Gösterdiği Etki.....	45
2.3.3. Çin Halk Cumhuriyeti Ülke Markasının Kamu Diplomasisine Gösterdiği Etki.....	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN KAMU DİPLOMASİSİ VE ÜLKE MARKASININ OLUŞUMU

3.1. Çin Kamu Diplomasisinin Oluşumu.....	47
3.1.1. Çin Kamu Diplomasisinin Kökeni ve Tarihi.....	47
3.1.2. Çin Propagandasından Kamu Diplomasisine Geçiş Dönemi.....	50
3.1.2.1. Çin Propagandası İlk Dönemindeki Özellikler.....	51
3.1.2.2. Çin Propagandası Orta Dönemindeki Özellikler.....	52
3.1.2.3. Çin Propagandası Son Dönemindeki Özellikler.....	52
3.2. Çin Markasının Oluşumu.....	53
3.2.1. Çin Markasının Tarihi.....	53
3.2.1.1. Orta Asır Dönemindeki Çin Markası.....	53
3.2.1.2. XVII-XVIII.YY’da Çin Markası.....	54
3.2.1.3. XIX.YY’da Çin Markası.....	54
3.2.1.4. GUO MİN Partisi Döneminde Çin Markası.....	56
3.2.1.5. İlk Cumhuriyet Döneminde Çin Markası.....	56
3.2.1.6. 70’li Yıllarda Çin Markası.....	57
3.2.1.7. 80’li ve 90’lı Yıllarda Çin Markası.....	58
3.2.2. Çin Markasının Oluşumundaki Sorunlar.....	59
3.2.2.1. “Öcüleşen Çin” Kavramı.....	59
3.2.2.2. “Çin Tehdidi Teorisi”	60
3.2.2.3. “Çin Çökmesi Teorisi”	61
3.2.3. Çin Markasını oluşturmaın Faydaları.....	62
3.2.3.1. İyi Çin Markası Çin’in Uluslar Arasındaki Yerini Kori.....	62

3.2.3.2. Yumuşak Gücünün Güçlü Olması Barışta Gelişmesini Sağlar.....	63
3.2.3.3. İyi Olan Uluslararası Ortam Çin'in Yararına Olur.....	64
3.2.4. Günümüzde Çin Markasının Tanımı.....	64
3.2.4.1. Çin Markasını Tanımlamadaki Faktörler.....	65
3.2.4.1.1. Gerçekçi Olma Faktörü.....	65
3.2.4.1.2. Özel Olma Faktörü.....	65
3.2.4.1.3. Lehine Olma Faktörü.....	65
3.2.4.1.4. Tarihsellik Faktörü.....	65
3.2.4.2. Çin Markasını Tanımlama İçerikleri.....	66
3.2.4.2.1. Özgür, Özgüvenli ve Güçlü.....	66
3.2.4.2.2. Sürekli Gelişim ve Çevreci Gelişim.....	66
3.2.4.2.3. Dışa Açık, Yeniliğe Açık.....	67
3.2.4.2.4. Sorumluluk Hissi Olan Büyük Ülke.....	67
3.2.4.2.5. Milliyetleri Barışçıl, Bir Bütün Ülke.....	67
3.2.4.2.6. Demokratik ve Hukuk Üstünlüğü Olan Ülke.....	68
3.3. Günümüzdeki Çin Kamu Diplomasisi ile Çin Markasını oluşturmada uygulamar ve sonuçlar.....	68
3.3.1. Çeşitli Dış İlişkilerde Kamu Diplomasisinin Kullanımı.....	69
3.3.2. Medyadan Yararlanma.....	71
3.3.3. Kültürel İlişkiyi Güçlendirme.....	72
3.3.4. Çince Popülerliği-Konfüçyüs Enstitüleri	72
3.3.5. Bir Yol Bir Kuşak Projesinden Yararlanma.....	75
3.3.6. Çinli Firmalar ve Yatırım Vasiyatıyla Kamu İmajı Oluşturma.....	76
3.3.7. Kültürel İlişkiyi Güçlendirme Çin-Türkiye Yılı.....	77
3.4. Çalışmalar Sonuçları.....	83
3.5. Günümüz Çin Devlet Kamu Diplomasisinin Çin Markasını Oluşturmada Sorunları ve Çözümleri.....	86
3.6. Çin Kamu Diplomasisinin Çin Markasını Oluşturmada Mevcut sorunlar.....	87
3.6.1. Mekanizmalı Çalışma Eksikliği ve Kaba Kontrol.....	87

3.6.2. Propaganda Kokusu Ağır ve Hükümselliği Fazla.....	88
3.6.3. Bol Kaynak Olmasına Rağmen Medya Güçsüzlüğü.....	89
3.6.4. Hedef Belirleme Yetersiz ve Verimliliği Düşük.....	89
3.7. Çin Kamu Diplomasisi ile Çin Markası Oluşturmada Birkaç Öneri.....	90
3.7.1. Mekanizmalı Çalışmayı Güçlendirme ve Ayrıntılı Kontrolü Geliştirme.....	90
3.7.2. İletişim Kanallarını Geliştirerek Çok Yönlü İlişkiler Kurma.....	91
3.7.3. Kamusal Medyalardan İstifade Ederek Kritik Noktalar Üzerinde Durma.....	91
3.7.4. Olaylara Hedef Açısından Bakarak Verimli Çalışma.....	92
3.7.5. İletişim Düşüncesini Değiştirerek Kamuyu İnandırıcı Bilgilendirme.....	93
3.7.6. Çağdaşlaşarak Yeni İletişim Yollarını Bulma.....	93
3.8. Çin Markasını oluşturmada Çin'in Önündeki Fırsatlar ve Rekabetle.....	93

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN'İN ÜLKE MARKASININ OLUŞUMUNDA KAMU

DİPLOMASİSİNİN ROLÜ

4.1. 1990-2000 Yılları Arası Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinin Rolü.....	95
4.2. 2000-2010 Yılları Arası Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinin Rolü.....	100
4.3. 1990-2000 ile 2000-2010 Yıllarını Kapsayan Dönemlerde Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinde Ortaya Çıkan Benzerlikler ve Farklılıklar.....	110
4.4. Metodoloji.....	113
4.4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	113
4.4.2. Araştırmanın Hipotezleri.....	114
4.4.3. Evren ve Örneklem.....	115
4.4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	116

4.4.5. Araştırma Yöntemi.....	117
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	118
KAYNAKÇA.....	139
EKLER.....	157

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye'nin Çin'le Ticareti (Milyon Dolar)	79
Tablo 2: Ülkelere Göre Çin Ülke İmajı Şeması	83
Tablo 3: Çin'in resmi kalkınma yardımlarının kıtalara göre dağılımı (2010-2012)	108
Tablo 4: Çin'in Afrika'ya yönelik dış yardımlarının türleri (2000-2013)....	109
Tablo 5: 2006-2014 arası Çin hükümetinin Afrika ülkelerine yaptığı direkt yatırımların dağılımı.....	110
Tablo 6: Çin'in Afrika'ya Yönelik Dış Yardımlarının Türleri (2000-2013).....	130

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Resim 1: Marco Polo.....	54
Resim 2: Uzun Saçlı ve Küçük Ayaklı Çinliler.....	55
Resim 3: Uzun Saçlı ve Küçük Ayaklı Çinliler	56
Resim 4: “Kırmızı Yıldız Işığı Altındaki Çin” Kitabı.....	57
Resim 5: Mavi Yün İş Elbisesi Giyenler.....	57
Resim 6: Mavi Yün İş Elbisesi Giyenler.....	58
Resim 7: “1985 Yılı Yılın Adamı”	59
Resim 8: Çin 56 Milliyetli Büyük Bir Devlettir.	68
Resim 9: 10. Küresel Konfüçyüs Enstitüsü Konfransı	74
Resim 10: Çince Öğrenen Yabancı Öğrenciler	75
Resim 11: Erdoğan’ın Urumçi Ziyareti	80
Resim 12: Erdoğan-Xi Jinping Görüşmesi.....	80
Resim 13: Türkiye’de Çin Kültür Yılı Etkinlikleri	82
Resim 14: 2013 Çin -Türkiye Kültür Yılı Basın Toplantısı	82
Resim15: Çin-Türkiye Kültür Yılı Kapsamındaki Semazen Göstesiri	83
Resim 16: Berlin duvarının yıkılması.....	95
Resim-17: Sovyetlerin Dağılması.....	96
Resim-18: Tian An Men Olayları.....	96

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: Avrupa Birliği
Age	: Adı Geçen Eser
AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
AKB	: Avrupa Kültür Başkenti.
BBC	: British Broadcasting Company. (İngiliz Yayımcılık Şirketi)
BM	: Birleşmiş Milletler.
CIA	: Central Intelligence Agency. (Merkez Haber Alma Teşkilâtı)
CEO	: Chief Executive Officer. (İcra Kurulu Başkanı)
CNN	: Cable News Network. (Kablolu Haber Ağı)
EXPO	: Exposition. (Dünya Sergileri)
FIFA	: Fédération Internationale de Football Association. (Uluslararası Futbol Birliği Federasyonu)
IMF	: International Monetary Found. (Uluslararası Para Fonu)
NATO	: North Atlantic Treaty Organization. (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)
NBA	: National Basketball Association. (Ulusal Basketbol Birliği)
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development. (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
SARS	: Severe Acute Respiratory Syndrome. (Ağır Akut Solunum Sendromu)

SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği.
STK	: Sivil Toplum Kuruluğu.
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi.
THY	: Türk Hava Yolları.
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.
UNESCO	:United Nations Educational Scientific and Cultural Organization. (Birleğmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür rgt)
VOA	: Voice of America. (Amerika'nın Sesi Radyosu)
WTO	: World Trade Organization. (Dünya Ticaret rgt)
FOCAC Forum)	:Forum on China-Africa Cooperation(Çin-Afrika İşbirliği

GİRİŞ

Küreselleşen dünyamızda diplomasi sadece hükümetler arasındaki ilişki olmaktan çıkmış durumdadır. Ekonomik diplomasi, kültürel diplomasi, sivil toplum diplomasisi, medya diplomasisi gibi çeşitli tabakalardan oluşan diplomasi söz konusudur. Kamu diplomasisi de bunlardan biridir.

Kamu diplomasisi araştırmaları 20.yüzyılın ortalarında başlamış ve soğuk savaşlar döneminde bırakılmıştır. 11 Eylül olaylarından sonra tekrar önem vermeye başlamıştır. Bu konuda en iyi çalışmaları yapan ülke şüphesiz ki ABD başta gelmektedir. ABD'nin kamu diplomasisi ile ilgilenen özel kurumu bile mevcuttur. ABD bu konu üzerine her sene büyük miktarda harcama yapmakta hatta soğuk savaşların bitmesi de ABD'nin katkısı olarak bilinmektedir. Bilâkis, Çin uzmanları bu konu üzerinde fazla çalışma yapmamaktadır. Ta ki 11 Eylül olayları patlak verdikten sonra Çinli araştırmacılar mezkûr konu üzerine yoğunlaşmaya başladılar. Günümüzde çok az sayıda birkaç makale ve birkaç kitap kamu diplomasisinin kavramı, oluşumu, gelişmesini konu almıştır. Daha doğrusu ABD'nin çalışmalarından istifaden yazılmıştır. Çin kamu diplomasisi üzerinde yapılan çalışmalar ise çok ama çok azdır.

Kamu diplomasisinin kavramları konu alınan çalışmalardan Tang Xiaosong ve Wang Yiwei'in beraber yazdıkları “Kamu Diplomasisinin Uluslararası İlişkiler Teorisine Olan Taarruzu: Bir Nevi Analiz Çerçevesi”, Gao Fei'in yazdığı “Kamu Diplomasisinin Sınırları, Oluşum Şartları ve İşlevi”, Tang Xiaosong'un yazdığı “Kamu Diplomasisi: Bilgi Çağındaki Ülkelerin Stratejik Kuralı” gibi çalışmalar söylenebilir. Yabancı ülkelerin kamu diplomasisi konu alınan çalışmalardan Tang Xiaosong ve Wang Yiwei'in yazdığı “Yabancı Ülkelerin Kamu Diplomasisi Araştırmaları”, “ABD'in Kamu Diplomasisi ve Sınırlılığı Üzerine İncelemeler”, “ABD Kamu Diplomasisinin Oluşumu ve Dış Politikasına Etkileri Üzerine Analizler” gibi çalışmaları, Zhao Kejin'in yazdığı “ABD Kamu Diplomasisinin Oluşumu”, Li Yanyan'in yazdığı “Batı Ülkelerinin Kamu Diplomasisi Üzerine Birkaç Mukayese” ve Han Shaoyi'nin yazdığı “Dışa Aktarıcı ABD: ABD Haber Bürosu ve ABD Kamu Diplomasisi” kitabı verilebilir.

Kamu diplomasisi dediğimiz bir ülke hükümetinin dış ülke kamusuna medya araçları, kültürel alışveriş gibi şekillerle sürdürmekte olduğu, ülke markası değerini yükseltmek ve iyi olan kamuoyu yaratarak uluslararası ortamda her konuda faydalı çıkmayı hedefleyen yeni bir diplomasi şeklidir. Bu sistemi yürüten bir ülke hükümetidir. Yürütme hedefi dış ülke kamusudur. Daha da basit açıklarsak bir ülke hükümetinin dış ülke kamusunu kazanma sistemidir. Uluslararası demokrasinin ilerlemesiyle, kamu medyalarının gelişmesiyle bir ülke kamuoyunun ülke politikasını etkilemesi de daha da belirgin olmaktadır. Bu da ülkelerin ülke markasını geliştirerek uluslararası ortamlarda söz sahibi olmasını tetiklemiş durumdadır. O yüzden kamu diplomasisinin ülke markası oluşumundaki rolünün araştırmayı önemli husus yapmıştır.

Uluslararası camiada ülke markası bir ülkenin dünyaya açılmasındaki önemli vasıtaadır. Ülkenin uluslararasıındaki yerini, söz hakkını arttırmaktadır. İyi olan ülke markası bir ülkenin rekabet içindeki durumunu yararına çevirebilmektedir. Kötü olan ülke markası bir ülkeyi kenar ülke durumuna düşürmekte hatta devrimlere dek yol açabilmektedir. Dolayısıyla ülkeler ülke markası için sürekli çaba göstermektedirler. Bunun için de kamu diplomasisi çok önemli rol almaktadır. Çin de kendi ülke markasını oluşturma, iyileştirme için kamu diplomasisinden ibaret bu vasıtaya başvurmaktadır. Bunun rolünü araştırma Çin'in uluslar arasındaki yerinin ne durumda olduğu ve nereye doğru gittiğini öğrenmemizde çok önemli değer arz etmektedir.

Çin kamu diplomasisinin ülke markasını oluşturtmasındaki rolü tez konusu olarak ele alınarak kamu diplomasisi ve ülke markasının ilişkisi analiz edilecektir ve şu anki Çin'in kamu diplomasisi kullanarak ülke markasını oluşturma faaliyeti araştırılacak ve bu cereyandaki kamu diplomasisinin rolü, artısı, eksiği, işlevi tek tek analize edilecektir. Böylece Çin kamu diplomasisinin Çin ülke markasını oluşturtmasındaki rolü ortaya konulmuş olacaktır. *“marka oluşturma ve pazarlama iletişimi tekniklerinin ulusların imajlarının arttırılması için kullanılması ile ilgilidir.*

Ülke markası, yer markalaması ile benzerlikler göstermekle birlikte en üst düzey amaç olarak görülmektedir”¹.

Kamu diplomasisi dediğimiz bir ülke hükümetinin dış ülke kamusuna medya araçları, kültürel alışveriş gibi şekillerle sürdürmekte olduğu, ülke markası değerini yükseltmek ve iyi olan kamuoyu yaratarak uluslararası ortamda her konuda faydalı çıkmayı hedefleyen yeni bir diplomasi şeklidir. Bu sistemi yürüten bir ülke hükümetidir. Yürütme hedefi dış ülke kamusudur. Bundan dolayı, her ülkenin hükümet kanadı, uluslararası camiada etkinlik kurmak ve dış kamuda destek toplamak için etkin bir kamu diplomasisi oluşturmak, geliştirmek ve uygulamak mecburiyetindedir. En nihayetinde, ele aldığımız bu çalışma kapsamında, Çin Halk Cumhuriyeti’nin kendi ülke markasını oluşturmasında kamu diplomasisinin etkinlik düzeyinde önemine dikkat çekilmek istenmiştir. *“Yabancı kamuların anlaşılması, anlayış oluşturulması, bilgilendirilmesi, etkilenmesini hedefleyen kamu diplomasisi bir ülkenin vatandaşlarının, kurumlarının yabancı ülkelerin vatandaşları ve kurumları ile diyalogunu geliştirmek ve genişletmek amacıyla kullanılmaktadır”².*

Çalışmanın temel araştırması içerisinde yer alan kamu diplomasisinin ülke markası üzerindeki olumlu veya olumsuz etki ve izlenimlerinin Çin Halk Cumhuriyeti bağlamında ele alınması, küresel açıdan günümüz siyasi ve ekonomi konjunktüründe Çin’in ön plana çıkmasındaki detayları kavrama noktasında oldukça önem arz etmektedir. Bu minvalde, Çin Halk Cumhuriyeti’nin 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yılları arasındaki iki farklı dönem çerçevesi içerisinde cereyan eden önemli küresel hadiselerin, Çin kamu diplomasi politikalarının ve stratejilerinin ülke markasını oluşturmasındaki rolü detaylı bir biçimde analiz edilerek, ülke markası ile kamu diplomasisi arasındaki yakın ilişkinin de önemi vurgulanacaktır. *“Kimlik, bizim kendimizi 'öteki'den farklı gördüğümüz değerlerimizin, simgelerimizin, algılama biçimlerimizin toplamıdır. İmaj ya da kişilik, başkalarının bizi nasıl algıladıklarıyla ilgilidir. Bunu ülke gibi büyük bir örgütlenmeye taşırsak, ülkelerin kimliği, ülkeyi öteki ülkelerden farklı gördüğümüz, kendimizin belirlediği*

¹ Szondi, *Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences*, s.5

² Krause, Evera, *a.g.e.* s.34

*değerlerimizi kapsar. Ülke imajı ise, çok daha karmaşık bir yapıdan oluşur; başkalarının bizimle ilgili düşüncelerini yansıtır.”*³

Klasik kamu diplomasisinden ziyade “yumuşak güç” kavramı dahilinde daha detaylı, incelikli, planlı ve sistematik bir kamu diplomasisinin ülke markasının imaj ve itibar noktasındaki katkılarını ortaya koyma amacı taşıyan bu çalışma, özellikle 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yılları arasındaki iki farklı dönem bağlamında daha çok bilimsel doküman, resmi kamu diplomasisi raporları, mülakat ve röportajlar ile istatistiki veriler kapsamında, Çin Halk Cumhuriyeti’nin değişen ve dönüşen dış politika ve kamu diplomasisinin belirgin yanlarını deşifre amacı taşımaktadır. Yumuşak Güç kavramını ilk olarak Amerikalı araştırmacı Joseph Nye 1990 yılında yayınladığı “*Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*” kitabında ve aynı senesinde yayınladığı “*Soft Power*” makalesinde ortaya koymuştu.

Çalışmanın araştırma kısmında “Çin’in ülke markasını oluşturmada kamu diplomasisinin rolü üzerinden temellendirilerek; 1990-2000 yılları ile 2000-2010 yılları arası Çin ülke markasının oluşumunda kamu diplomasisinin rolünün ve bu rolün süreç içerisindeki değişimi ve gelişiminin ne yönde gerçekleştiği?” sorusuna yanıt bulunacaktır. Metodolojik olarak çalışmanın önemine ve amacına yönelik sınanacak hipotezler ise şu şekildedir:

H1: Soğuk savaşın bitişi, Berlin Duvarı’nın yıkılışı, Doğu ve Batı Almanya’nın birleşmesi, Sovyet Rusyası’nın dağılması ve yıkılması ve bu süreç içerisinde komünizmin bölgede ve dünyada etkisinin oldukça azalması gibi önemli küresel olayların, 1990-2000 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti’nin ülke markasını oluşturmada ve geliştirmede izlediği kamu diplomasisine etkileri olmamıştır.

H2: 2000 yılı sonrasında 11 Eylül Saldırıları, Amerika Birleşik Devletleri’nin Afganistan ve Irak İşgalleri, Çin Halk Cumhuriyeti Devleti’nin hem ABD ile

³ Bozkurt, R. (2010). Ülke İmajı Nasıl Yaratılır. Bkz. <http://v3.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=55673> (Erişim: 25 Ocak 2014)

olan ikili ilişkisini hem de genel kendi kamu diplomasisi stratejilerini olumlu yönde etkilemiştir.

H3: 2000-2010 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin kamu diplomasisine daha çok ekonomik atılımlar ve yatırımlar yön vermiştir.

H4: Çin Halk Cumhuriyeti'nin her iki farklı dönemde (1990-2000 ile 2000-2010) ortaya koyduğu ve uyguladığı kamu diplomasisilerinin ülke markası bağlamında belirgin dış kamuoyuna açıklık etkisi göstermektedir.

Çalışma kapsamındaki araştırma evrenini, Çin Halk Cumhuriyeti'nin resmi olarak 1949 yılında Mao Zedong öncülüğünde temelleri atılan Komünist Çin'in dış politika ve özellikle kamu diplomasisi bağlamındaki politiları ve stratejilerinin bütünü oluşturmaktadır. Buradan yola çıkarak spesifik düzlemde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin özellikle küresel bağlamda kırılma noktası olan 1990 yılı sonrası ve devamından yaklaşık günümüze kadar olan zaman dilimindeki kamu diplomasisi etkinliğinin Çin ülke markası ve imajında başat olan göstergeler ise araştırmanın örneklemini temsil etmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrası iç savaşı kazanan Mao Zedong liderliğindeki komünistler tarafından 1 Ekim 1949'da kurulan Çin Halk Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği ile aynı ideoloji paylaştığı için Türkiye gibi batı bloğunda yer alan ülkeler tarafından tanınmamıştır. Soğuk Savaş sonrası iki ülke arasındaki ilişkiler tanıma aşamasında gittikçe tarihsel güvensizlik nedeniyle alt seviyede devam etmiştir.⁴

Araştırma konusu, öncelikle dönemsel bazda sınırlandırılmıştır. Ele alınan konu zaman düzleminde, 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yıllarını ayrı ayrı literatür taraması ile örneklerle biçimlendirilmiş, akabinde bu dönemsel kategorilendirme bağlamında ortaya koyulan varsayımlarla birlikte bu varsayımları pekiştiren krtitik öneme haiz ve özellikle seçilip, belirleniş küresel vakalar eşliğinde sınırlandırarak irdelenmiştir.

⁴Çağdaş Üngör, “Yakın Tarihten Bir Uzaklık Öyküsü: Türkiye-Çin İlişkileri”, Geleceğin Süper Gücü Çin, Editör: Atilla Sandıklı-İlhan Güllü, TASAM Yayınları, İstanbul, Mayıs 2005, s. 344 -345.

Araştırma konusunun dönemsel sınırlandırılmasında kritik eşik, belirlenen süreçlerin küresel çapta etkinlik kazanan tüm ülkelerle birlikte, özellikle ekonomik ve siyasal anlamda güç kazanan Çin Halk Cumhuriyeti'nin etki sahasına teması ve bu bağlamda, Çin'in kamu diplomasisini yeniden gözden geçirip yeni dünya düzenine uygun politika ve uygulamalarının daha net ve belirgin bir şekilde ortaya konması olmaktadır. Bu sebeple, 90'lı yıllarda vuku bulan Sovyet'lerin dağılması, Almanya'nın birleşmesi ve ABD'nin başlattığı Birinci Körfez savaşı gibi olayların bu konu içerisinde yakın bağlantısı gözlemlenerek, araştırmaya dahil edilmiştir. Yine aynı şekilde, 21. yy başına denk gelen 2000'li yılları girişinde de küresel manada büyük etki oluşturan, ABD'de gerçekleşen "İkiz Kule Saldırıları" ve akabinde ABD'nin Afganistan ve Irak İşgalleri Çin kamu diplomasisini şekillendiren ve bu düzlemde Çin'in ülke markası ve imajını da etkileme noktasında araştırmaya içerisinde bir sınırlılık çizmiştir.

Çalışmanın temel mihenk taşı olan kamu diplomasisinin ülke markası oluşumunda ve gelişimindeki etkisi gözetilerek, veri toplama noktasında Çin kamu diplomasisine ilişkin bilimsel tezler ve makaleler, resmi devlet raporları ile Çin üst düzey devlet yöneticilerinin mülakat ve basın görüşmeleri çerçevesinde sınırlı tutulmuştur.

Çalışmanın araştırma kısmına konu olan Çin'in ülke markasının oluşumunda kamu diplomasisinin rolünü, iki farklı dönem dahilinde yani 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yıllarını kapsayan periyod çerçevesinde ve ortaya atılan hipotezlerin sağlıklı bir şekilde sınanması ve de araştırmanın amacını net bir şekilde belirginleştirmesi için araştırma modeli olarak genel tarama ve ilişkisel modeli kullanılmıştır.

Çalışmanın araştırmaya dair kısmındaki veri toplama işlemini ise belirlenen ve saptanan varsayımların kendi genel özellikleri ve araştırma dahilindeki kaynakların nitelikleri bakımında örneklem çerçevesinde olay inceleme analizi ve tekniği tercih edilmiştir. Bunlardan biri örnek olaylar üzerinden olay inceleme tekniğidir. Olay inceleme yöntemi kullanılırken kamu diplomasisinin kavramını daha da iyi kavrayabilme için onun özelliği, işlevi gibi konularda ilgili diğer kavramlar ve özellikleri arasında mukayese işlemi yürütülmüştür. Örneğin, kamu

diplomasisi ile kültürel diplomasi arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile sivil toplum diplomasisi arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile dış propaganda arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile uluslararası ilişkiler arasındaki farklar için ciddi karşılaştırma çalışması yapılmıştır. Olaylara dinamik gelişme gözüyle bakılmıştır. Çin ülke markasının değişmesi, dış propagandadan kamu diplomasisine dönüşmesi ve gelecekteki oluşturulacak ülke markası gibi konular dinamik bir bakışla araştırılmıştır. Bununla birlikte, metin okuyucusunun bilgi birikimine, değerlerine, tutumlarına, algılayışına ve referans çerçevesiyle ilişkin, basit ve kendiliğinden yapılan yorumlamalara karşı, nesnel okuma prensipleri getirmektedir. En nihayetinde, metnin veya söylemin doğrudan görünen, basit bir şekilde algılanan ve kavranan içeriği yerine, derin artalanını gün yüzüne çıkarmada ve üstü örtülü içeriği belirginleştirmeyi sağlamaktadır⁵

Bunların yanında, kamu diplomasisi ve ülke markası analizi yaparken uzmanların (üst düzey Çin Devlet yetkilileri) ve bilim adamlarının tezleri ve makaleleri, resmi devlet raporları ile Çin'in kamu diplomasisine ait istatistiki veriler dahilinde karma bir yöntem ve teknik belirlenerek araştırma nihayete erecektir. Bununla birlikte, araştırmada objektif-sübjektiflik uçları arasından uzanan bir doğru üzerinde farklı ve değişik noktalarda bulunan teknikleri kapsamaktadır. İşlevsel açıdan oldukça verimlilik arz eden bu teknikler, araştırmacının öznel çıkarımlarına ve yorumlarına da imkân tanımaktadır.⁶ En nihayetinde, bu çalışmanın bünyesinde hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri ile sonuç ve değerlendirme sonuçlanacaktır.

Ele alınan çalışma topyekûn, dört kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda yeni uluslararası ilişkiler sistemi, diplomasi, kamu diplomasisi, halkla ilişkiler kavramları hakkında teferruatlı bilgi verilecektir.

İkinci kısımda ise kamu diplomasisi ve ülke markasının teorik kavramı, özelliği ve işlevi ayrı ayrı olarak anlatılacaktır. Sonra ikisi arasındaki bütünleyici ve

⁵ Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, 3. Bs., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

⁶ Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, 3. Bs., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

tamamlayıcı ilişki münasebeti ortaya konulacaktır. İlk kısımda neyin kamu diplomasisi, neyin ülke markası olduğu, ikisi arasındaki ilişkinin ne olduğu gibi konular açıklığa kavuşturulmaya çalışılacaktır.

Üçüncü kısımda Çin kamu diplomasisinin Çin ülke markasını oluşturma konusu edilecektir. Bu kısmın ilk bölümünde Çin kamu diplomasisinin tarihi, ülke propagandasından kamu diplomasisine dönüşmede katlettiği yollar ve bu dönüşüm sonucu ülke markasını oluşturma olasılığının gerçekleşmesi gibi konular ele alınacaktır. İkinci bölümde ise Çin ülke markasının oluşumunun tarihi ve şu an yüz yüze geldiği sorunlar analize edilecektir. Çin'in şu anki ülke markası durumu değerlendirilerek kamu diplomasisi ile ülke markasını oluşturma zorunlu olduğu anlatılacaktır. İlk üç bölümde Çin'in niye kamu diplomasisi yoluyla ülke markasını oluşturmaya zorunda olduğu, nasıl oluşturma gerektiği, artı ve eksilerinin ne olduğu sorusuna cevap aranacaktır. Üçüncü bölümde ise örneklerle Çin'in kamu diplomasisi vasıtasıyla ülke markasını oluşturma çabaları ve somut sonuçları analize edilecektir.

Bu kısımda yine Çin kamu diplomasisinin Çin ülke markasını oluşturma sürecindeki eksiklikler ve bunları çözümlemenin yöntemleri sunulacaktır. Çin'in yeniden geliştirmiş olduğu Uyumlu Dünya Mütalâası'na birleştirilerek ülke markasını oluşturmada yüzleşeceği fırsat ve rekabetler ortaya konulacaktır. Bu bölümde yeni diplomatik ilişkiler çağında nasıl bir yolla kamu diplomasisi ile ülke markasını daha da iyi bir şekilde oluşturulabileceği sorusuna cevap aranacaktır.

İlk üç kısım, münavebeli özelliğe sahiptir. Geniş bir içerik kapsamı söz konusudur. Temel teorik kavramlar, tarihi ve çağdaş konuları dâhil etmekle beraber uluslararası ilişkiler, dış iletişim bilgileri, siyasî tipoloji, halkla ilişkiler, kamu diplomasisi gibi geniş çaptaki bilgi içeriği de kapsamaktadır.

Son kısımda ise Çin'in ülke markasını oluşturma sürecinde kamu diplomasisinin rolü üzerinde ayrıntılı durarak, 1990-2000 Yılları ile 2000-2010 yılları arası Çin ülke markasının oluşumunda kamu diplomasisinin rolünü ve aynı zamanda, 1990-2000 ile 2000-2010 yıllarını kapsayan dönemlerde Çin ülke markasının oluşumunda kamu

diplomasinde ortaya çıkan benzerlikleri ve farklılıkları detaylıca irdelenecektir. Ve nihayetinde, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın hipotezleri, evren ve örneklem, sınırlılıkları ile araştırma yöntemini kapsayan araştırma metodolojisi ortaya koyulacaktır.

Tüm bu işlemlerden sonra, sonuç ve değerlendirme aşamasında ortaya atılan varsayımların yani hipotezlerin, araştırma yöntemi ve veri toplama teknikleri bağlamında sınanması gerçekleştirilerek araştırma amacını ortaya koyan bir neticeye varılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER SİSTEMİ VE DİPLOMASİ, KAMU DİPLOMASİSİ, HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Bu bölümde başlangıç kavramlar olarak uluslararası ilişkiler ve dış politika sistemi ile ilgili kavramlar, uluslararası ilişkilerin karakteri, aktörleri ve değişimi, iletişim ve halkla ilişkiler kavramları, uluslararası halkla ilişkiler konsepti, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler ilişkisi gibi konulara açıklık getirilecektir.

1.1. Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika Sistemi İle İlgili Kavramlar

İlk başta kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler bağlantısının çerçevesini ve etkinlik alanını oluşturan uluslararası ilişkiler ve dış politika ile ilgili kavramlar tespit edilecek ve anlamları hakkında bilgi verilecektir. Biz tezimizde ilk olarak uluslararası, uluslararası ilişkiler, uluslararası politika, dış politika, kamu diplomasisi, siyaset, ulus, devlet, halk, hükümet gibi terimler ile ilgili temel bilgi vermenin yararlı olacağını düşündük. Temel bilgiler akabinde uygun bir şekilde bu kavramların açılımını genişleterek teferruatlı açıklama vermeyi hedefledik.

Uluslararası kavramı “ilk defa 18. Yüzyılın sonlarına doğru kullanılmaya başlanmıştır. İlk başlarda egemen devletlerin (kişi ya da küçük bir grup) aralarındaki ilişkileri ifade etmek için kullanılmaktaydı. 20. Yüzyılın başından itibaren, hükümetler veya çeşitli guruplar arasında artarak devam eden ilişkiler (ticaret, tarım, turizm, sağlık, eğitim, spor, bilim, sanat vb.) uluslararası kavramının anlamını genişletmiştir.”⁷

“Uluslararası İlişkilere yüklenen anlam, “Uluslararası” kavramı ile paralellik göstermektedir. Yani devlet ve devlet dışı (uluslararası örgütler, sivil toplum örgütleri, firmalar, terör örgütleri, halk vb.) aktörleri de dâhil ederek, bunlar

⁷ Dal, T. (2011). *Uluslararası İlişkiler Ders Notları*. Adana: Adana Ticaret Borsası Lisesi. s.2

arasındaki tüm ilişkileri kapsayan bir kavram olarak görülebileceği gibi, sadece devletler arasındaki ilişkileri ifade eden bir kavram olarak da görülebilir.”⁸

“Uluslararası Politika: Yine “Uluslararası” kavramının tanımından hareket ederek uluslararası politikanın iki farklı anlamından bahsedebiliriz. Uluslararası denildiğinde buradaki uluslar ifadesi sadece devlet olarak kabul edilirse, uluslararası politika devletler arasındaki siyasal etkileşim olarak değerlendirilebilir. Günümüzde uluslararası politika, devlet ve devlet dışı tüm aktörlerin arasındaki siyasal etkileşimi ifade etmektedir.”⁹

“Dış Politika bir devletin diğer devletlere veya devletler gurubuna ya da bölgeye dönük siyasal tutumunun adıdır ve devletin resmi organları tarafından yürütülen bir süreçtir. Dış politika, olaylara bir devletin amaçları, hedefleri ve davranışları açısından bakar ve bir devletin diğer devletlere karşı tutumunu inceler.”¹⁰

Kamu diplomasisinin ya da uluslararası iletişimin genel olarak bir hükümetin veya organizasyonun dış politika davranışları ve karar alma süreçleriyle ilişkili olduğundan, kamu diplomasisinin içinde olduğu, geliştiği evrenin özelliklerinin bilinmesi çok önemlidir. Çünkü kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler aynı evrende yer alırken neredeyse hemen hemen aynı aktörler tarafınca icra edilmektedir. Keza bu ortaklık kavramsal boyutta da benzerdir. Uluslararası ilişkiler evreninde yer alan devlet, siyaset, iktidar, hükümet, siyasal partiler, örgütler, ulus, kamu, vatandaşlar, vb. unsurlar aynı zamanda kamu diplomasisi ve halkla ilişkilerin de temel unsurları olarak geçmektedir.

Uluslararası ilişkiler, 20. yüzyıl'dan itibaren üzerinde akademik çalışmaların yapıldığı ve pratik uygulamaların yoğun olarak araştırıldığı bir alan haline gelmiştir. Klâsik siyasal bilim, devleti siyasal bilimin ana konusu olarak kabul etmektedir. J. Dabin'e göre ise siyasetin sadece devletle ilişkili bir olgu olduğunu ileri sürmekte ve

⁸ Dal. a.g.e. s.2

⁹ Dal. a.g.e. s.2

¹⁰ Dal. a.g.e. s.2

siyasetin, toplum hayatının geniş evrenini etkilemesi nedeniyle de devleti aşan bir kavram olma özelliği taşıdığını belirtmektedir. Bu bakımdan siyaset sadece devlette değil devletin henüz ortaya çıkmadığı durumlarda da görülür. UNESCO önderliğinde 1956 yılında düzenlenen bir toplantıda siyasal bilimcilerin büyük bir çoğunluğu siyasal bilimin ana dinamik kavramının iktidar olduğu noktasında birleşmişlerdir. Servet nasıl ekonominin temel fikri ise siyasal bilimin toplayıcı ve birleştirici kavramının iktidar olduğu savunulmuştur. Yine bu görüşte siyaset, iktidar dışında elit fenomeni, grup ilişkileri, liderlik sorunu bakımından tetkik edildiği gibi etki, siyasal karar ve siyasal katılma süreçleri yaklaşımıyla da incelenmiştir¹¹.

Siyaseti kavramsal olarak üzerinde tam bir görüş birliğine varılamamış olmakla birlikte bazen bir çatışma alanı ve mekanizması olarak görülürken bazen ise toplumsal ahengi sağlayan iş birliği ve uzlaşma mekanizması olarak belirtilmektedir¹². Öyle ki bu iki ana görüş daha sonra hem siyaset felsefesinin hem de uluslararası ilişkiler yaklaşımlarının ana akımlarından ikisini (realizm ve idealizm) temsil edecektir. Van Dyke siyaseti, kamuyu dikkatini çeken konularda kendi görüşünü kabullendirmek, uygulamak, başkaların görüşünü engellemek üzere muhtelif aktörelere gerçekleştirdiği mücadele olarak tanımlarken, David Easton ise maddî ve manevî kıymetlerin otoriteye dayanılarak dağıtılma süreci olarak ifade etmiştir¹³. Dilimizde zaman zaman “politika” sözcüğü de kullanılmakla birlikte Daver’e göre “siyaset” ve “politika” arasında kelimelerin orijinleri dışında bir fark yoktur¹⁴. Bu yüzden çalışmada kullanılan alıntılara uygun olarak zaman zaman siyaset zaman zaman da politika kelimeleri kullanılmakla birlikte bunlar aynı anlamda kullanılmaktadır.

Arı’nın da belirttiği üzere “ulus”, “devlet”, “hükümet” ve “halk” kavramları zaman zaman aynı anlamda kullanılmıştır. Ulus kavramı üzerinde birçok farklı tanım olmakla birlikte bazılarına göre aynı etnik kökenden gelen, aynı dini, dili ve

¹¹ Daver, B. (1969). *Siyaset ve Rejimler*. Ankara: Doğan Yayınevi. s.38

¹² Arı, T. (1999). *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika*. İstanbul: Alfa Yayınları. s.3

¹³ Turan, İ. (1983). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış*. İstanbul: Der Yayınları. s.67

¹⁴ Daver, B. a.g.e. s.5

kültürel değerleri paylaşan insan topluluğu olarak belirtilmekle birlikte, bazıları tarafından ise aynı etnik kökeni paylaşan insan toplulukları olarak tanımlanmıştır¹⁵. Yavaşgel'in aktardığı şekliyle ulus kelimesiyle belirtilmek istenen "içsel ve dışsal" bağımsızlık hakkına sahip devletlerdir¹⁶. Siyaset bilimci Rupert Emerson, ulusu, "bir toplumsal mirasın en önemli unsurlarına ortaklaşa sahip olduklarına inanan" ve ortak kadere sahip olduklarını düşünen topluluk olarak nitelemiştir¹⁷. Halk kavramı, ulus kavramından farklı olarak etnik, kültürel ve dil bakımından aralarında benzerlik bulunan, belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan ancak siyasal ve toplumsal olarak örgütlenmemiş insan topluluğunu tanımlamak için kullanılmaktadır¹⁸.

"Uluslararası" kavramını, ilk defa 18. yüzyılın sonlarında Jeremy Bentham ortaya atmıştır¹⁹. Ondan takriben bir asır önce Zouche, latince de benzer anlamda gelen "intergentes" kavramını kullanmıştır. Kavram öncelikle hukukun bir branşı olarak uluslararası alandaki münasebetleri düzenleyen kuralları içeren uluslararası hukuku ifade etmek için tercih edilmiştir. Ancak 19. yüzyılın ortalarından itibaren küreselleşme sürecinin de etkisiyle, *"hükümetler veya çeşitli gruplar arasında artarak devam eden haberleşme, ticaret, maliye, tarım, sağlık, spor, bilim, felsefe, eğitim, silâhsızlanma ve barış gibi konularda söz konusu ilişkilerle "uluslararası" kavramının anlamı genişlemiştir. Ekonomik serbestlik, siyasî şeffaflık, kültürel ilişkilerin artması olarak görülen küreselleşmenin cereyan ettiği alanı tanımlamak için kullanılan uluslararası kavramı sadece ulusları değil aynı zamanda devletler, hükümetler ve halklar arasındaki ilişkileri de kapsar hale gelmiştir"*²⁰. Zaman zaman uluslararası terimi, egemen devletlerarası terimi ile anlamdaş kullanılmıştır²¹.

¹⁵ Arı, T. a.g.e. s.7

¹⁶ Yavaşgel, E. Saygınlık Siyaseti: İletişim ve Dış Siyasa İlişkiseliliği. 15 Kasım 2013 tarihinde <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/sayginliksiyasetimineyavasgel.pdf> adresinden erişildi.

¹⁷ Arı, T. a.g.e. s.8

¹⁸ Arı, T. a.g.e. s.8

¹⁹ Evans, G. ve Newnham, J. (2007). *Uluslar arası İlişkiler Sözlüğü*. (H. Ahsen Utku, Çev.). İstanbul: Gökkuşbu Yayınları. s.337

²⁰ Arı, T. a.g.e. s.10

²¹ Yavaşgel, E. a.g.e. s.4

Daver, “milletlerarası ilişkiler” başlığı altında kullandığı uluslararası ilişkiler kavramını çok geniş bir alanı kapsadığını, dünya tarihi, siyasal coğrafya, mahalli ve bölgesel, ekonomik, psikolojik, sosyolojik, çalışmalarının bu alan içinde yer aldığını belirtmiştir. Benzer şekilde milletlerarası ilişkiler alanının hukuk, diplomasi tarihi, askerlik bilimi, milletlerarası politika, milletlerarası kuruluşlar, milletlerarası ticaret, sömürge yönetimleri ve dış ilişkilerin yönetilmesi (diplomasi)’den oluştuğu vurgulanmıştır²². Bu kapsamda kamu diplomasisi ülkelere ait faaliyet alanı gibi görülse de günümüzde uluslararası ilişkiler kapsamına girmektedir.

Milletlerarası politikanın ise milletlerarası ilişkiden daha dar bir alanı kapsadığı, esas olarak devlet politikalarının karşılıklı hareketleri olarak görülmektedir. Milletlerarası siyasal faaliyetler barışçıl iş birliği çabaları şeklinde görüleceği gibi rekabet, zorlama ve çatışma şeklinde de görülebilmektedir²³.

Dış politikadan bahsedildiğinde esas olan unsur sınırların içi ve ötesi olgusudur. Bu ülke içi çevre, siyasetin yapıldığı arka plan koşullarını oluştururken uluslararası ve dış çevre ise dış politikanın fiilen uygulandığı alanları kapsamaktadır. İç çevreyi oluşturan öğeler kaynak zemini, ülkenin coğrafi konumu, ekonomik ve kalkınmışlık düzeyi, demografik yapısı, ideolojik ve temel değerleri olarak sıralanırken bu unsurlar dış politika yapım sürecini de biçimlendirerek ülke içi kamuyu ve bu aktörleri dış politikanın bir parçası haline getirir.

Sonuç olarak uluslararası ilişkiler evreninde ülkelerin uluslararası politikalarının spesifik uygulamalarını tanımlayan dış politika devletlerin uluslararası ilişkiler alanında bir karar verme süreci olarak ele alınmaktayken bu süreç ulus devletlerin tek ve hâkim birer yapı olduğu 19. yüzyıldan itibaren değişmeye başlamış devletin egemenliğinin çözülmesiyle birçok aktörlü ve konulu bir sürece evrilmiştir. Uluslararası çevre, ulusal çevre ve karar merkezi üçlünün belirleyici etkisi dış politika sürecinin de kapsamını oluşturmaktadır.

²² Daver, B. a.g.e., s.75

²³ Daver, B. a.g.e., s.75

1.2. Uluslararası İlişkilerin Karakteri, Aktörleri ve Değişimi

“Uluslararası ilişkilerin genel olarak, devletler ile diğer uluslararası ve uluslarüstü aktörlerin davranışlarının tanımlanması, açıklanması ve tahmin edilmesi ile uğraştığı söylenebilir.” Bir sözlük bunu “politika biliminin, ulusal düzeydeki politik birimler arasındaki ilişkilerle ilgilenen ve özellikle dış politikalar, dış politika ile ilgili hükümet organlarının organizasyonu ve işleyişi ile dış politikaları belirleyen coğrafya ve ekonomi gibi faktörlerle uğraşan dalı” olarak tanımlıyor.²⁴

Uluslararası politikanın doğası ve niteliği hakkındaki görüşleri oldukça geriye götürmek mümkünken birçok yazar tarafından bu disiplinin bilimsel bir nitelik kazanmasına temel teşkil eden modern bakışın ilk habercisi “Prens” adlı eseriyle Machiavelli olmuştur. Düşünür, politika biliminin temel konusu olan devlet yapısı ve gücün, devletlerarası ilişkilerdeki önemi hakkındaki görüşleriyle bu alanın referans kaynaklarından birini oluşturmuştur²⁵. Bununla birlikte uluslararası politikaya yönelik kapsamlı çalışmalar 20. yüzyılın başlarına rastlamaktadır. 18. ve 19. yüzyıl Avrupa’sında askeri, stratejik, düşünsel, diplomatik ve uluslararası hukuk konularında çalışmalar yapılmışsa da devletlerin dış politikalarıyla ilgili olarak derinlemesine çalışmalar yapılmamıştır²⁶. İlk defa 18.yy’ın sonlarında Jeremy Bentham tarafından kullanılan uluslararası kavramı, uzunca bir süredir egemen devletlerin ilişkilerini tertibeden kuralları da dahileden uluslararası hukuku ifade etmek için kullanılmıştır²⁷.

Çağımızda uluslararası ilişkilerin karakteristiği zannedilenin tam tersine karşıtlık değil ortaklıktır. Devletlerin ortaklığı maliyetlerin düşürülmesinde, verimliliğin artırılmasında veya ortak tehditlere karşı savaşmada etkili olabilmektedir.

²⁴ Webster's Third New International Dictionary (Springfield: G & C Meriam Co., 1968), s. 1181.

²⁵ Gönlübol, M. (2000). *Uluslararası Politika*. Ankara: Siyasal Kitabevi. s.5

²⁶ Arı, T. a.g.e. s.XXI

²⁷ Arı, T. a.g.e. s.10

Uluslararası ilişkilerde temel aktör olarak kabul görülen devletlerin, öbür devletler ile, uluslararası hükümetlerarası örgütler ile, çok uluslu şirketler ile, uluslararası normlar ve uluslararası toplum ile olan münasebetlerini inceleyen disiplinlerarası bir disiplindir.

Uluslararası münasebetlerde, egemen bir şekilde karar verebilme ve özgürce hareket edebilme niteliğine sahip ve öbür aktörleri etkileyebilen siyasal birimlere aktör adı verilmektedir. Uluslararası ilişkilerde en mühim aktör devlettir, çünkü özgür hareket edebilen ve karar verebilen tek siyasal birim devlettir.

Ama günümüzde yaygın kanaat ülkeler arası ilişkilerin soğuk savaşa nazaran kolay değişebilir ve iki yönlü bir gelişme içine girdiğidir. Soğuk Savaş ortamının getirdiği pratik zorunluluklara dayanan kalıcı ittifaklar yerini geçici dostluklara ya da düşmanlıklara bırakırken, devletler daha çok kendi dar ve tek yanlı çıkarları için politika yapma yolunu tercih etmektedirler²⁸. Uluslararası politikada gerçekçi yaklaşıma göre ana aktör yalnız devlet iken, çoğulcu görüşe göre ise devletin yanı sıra devlet dışı aktörler de vardır ve bu aktörler devletin otoritesini önemli ölçüde sarsmaktadır²⁹. Ulus devletlerin geleneksel görevleri büyük ölçüde ulus üstü ve ulus altı kurumlara devredilmekte, devletlerin her şeyi tek elden yönetmeleri söz konusu olmamaktadır³⁰. “Hükümetlerin kontrolü dışında oluşan çok sayıda gelişme ve hükümetleri temsil etmeyen örgütlerin uluslararası ilişkileri etkilemesi sonucu kişisel temaslardan turizm ve sportif faaliyetlere, ülke içindeki baskı gruplarından uluslararası düzeyde faaliyet gösteren baskı gruplarına ve çok uluslu şirketlere kadar pek çok faktörün uluslararası politika kararlarının alınmasında göz önünde bulundurulması gerekmektedir”³¹.

²⁸ Gökırmak, M. (1996). *Yeni Dünya Düzeni Kavramı ve Uluslararası Sistemi*. (F. Sönmezoglu Der.). *Değişen Dünya ve Türkiye*. İstanbul: Bağlam Yayınları. s.9

²⁹ Karacasulu, N. (2008). *Dış Politika Nedir?*. (Çakmak, H. Edit.). *Türk Dış Politikası, 1919-2008*. Ankara: Platin Yayınları. s.12

³⁰ Tuncer, H. (2009). *Diplomasinin Evrimi-Gizli Diplomasiden Küresel Diplomasiye*. İstanbul: Kaynak Yayınları. s.132

³¹ Arı, T. a.g.e. s.14

Bu süreçte en önemli aktörden biri olarak ortaya çıkan ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri, ulusal ve uluslararası; kâr amaçlı olmayan, ekonomi, çevre, sanat, teknoloji, eğitim, gençlik, kadın hakları ve insanî yardım vb. alanlarda faaliyet gösteren örgütler olarak tanımlanmaktadır. *“Devlet üstü örgütler olarak da nitelendirilebilecek bu aktörler devlet alanını kısıtlarken, bir amaca yönelik olarak kurulabileceği gibi birden fazla amacı da kapsayarak küresel-bölgesel, yeni üyeliklere açık-yeni üyeliklere kapalı, ekonomik nitelikli olan-ekonomik nitelikli olmayan gibi birçok farklı ayrımlara tabi olabilmektedir”*³². Bu örgütler hükümet dışı örgütlerdir ancak hükümetler ile birlikte çalışabilirler ya da çatışabilirler. Özellikle 1945’li yıllardan sonra bu tür örgütlerin etkinliği artmış ve devletlerin uluslararası ilişkilerde görece tek aktör olması tartışılmaya başlanmıştır³³. Bu durum siyasal yapıda da politikada da yeni bir ‘ötesi’ çağı olarak nitelendirilmekte, günümüzde ki çağın adı ise ‘egemen devlet ötesi çağ’ olarak belirtilmektedir³⁴.

Birçok açıdan birbirine bağımlı hale gelmiş bir dünyada ülkeler yukarıda sıralanan sorunlara çözüm bulmak, milli çıkarlarını korumak ve savunmak adına diğer ülkelerle kalıcı arkadaşlıklara ve arkadaşlara ihtiyaç duymaktadırlar³⁵. Yavaşgel’in belirttiği şekilde *“devletlerarası ilişkileri şekillendiren dış politika, yüzyıllar boyu kapalı kapılar ardında gerçekleştirilerek siyasal alanın sihirli kutusu olarak kalırken, bugün dünyadaki gelişmelere koşut olarak dış politika görünümünün hem biçimi hem de içeriği değişmiş, teknolojik yenilikler ve demokratikleşme dış politikayı yalnız ayrıcalıklıların girebildiği yasak bölge olmaktan çıkarmış, dış politika denince ilk akla gelen diplomasi, demokratik toplumlarda, kapılarını dünyaya aralamış ve daha şeffaf bir hal almıştır”*³⁶.

Dünya politikasının net olmamakla birlikte çok kutupluluğa doğru gelişimi, ülkelerin birbirleriyle olan ilişkilerinde realist, sert askeri ve ideolojik araçların

³² Sönmezoğlu. *Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi*. s.57

³³ Evans, G. ve Newnham, J. a.g.e. s.165

³⁴ Yavaşgel, E. a.g.e. s.4

³⁵ Jan Melissen. “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice” Jan Melissen, (Ed.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, Second Edition. New York: Palgrave Macmillan, 2007, s. 23

³⁶ Yavaşgel, a.g.e., s.6

etkisini azaltırken “idealizmin, diplomasinin, kültürel ilişkilerin ve etkileşimin öneminin arttığı görülmektedir. Bütün bu gelişmeler devletler ve ülkeler için dış politikanın uygulanmasında toplumsal, küresel ve politik arka planların (soft power) göz önüne alınarak yürütülmesine meşruiyet kazandırmaktadır”³⁷.

1.3. İletişim ve Halkla İlişkiler Kavramları

“İletişim, bilgi ve anlamların kaynaktan hedefe aktarılmasıdır. İletişim kavramı Lâtince “communis” sözcüğünden gelmekte olup dilimizde iletişim, haberleşme ve bildirişim sözcükleriyle tanımlanır. Bu tanımdan ortaklık kurma amaçlanır. İletişim bilgiyi yaymak, insanları eğitmek, eğlendirmek, etkilemekle birlikte asıl amaç bilgi vermektir. İletişim kısa, açık, net, anlaşılır ve doğrudan olmalıdır.”

“İletişim, bir kişiden diğer kişiye veya kişilere “bilgi” veya “anlam” iletim sürecidir. İnsan, sosyal bir varlıktır. Bu nedenle, çevresiyle ilişki kurarak yaşar. İnsanın davranışı, konuşması, duruşu, jest ve mimikleri, oturma şekli vb. kendini ifade etmesi yani çevresine mesaj iletmesidir.”

“İletişim dünya dillerinde en çok anlamı olan sözcüklerden biridir. Dolayısıyla farklı tanımları vardır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır”:

- İletişim; dünyayı anlamlı kıldığımız, bu anlamı başkalarıyla paylaştığımız insanî bir süreçtir. Yani iletişim “duygu, düşünce, fikir, bilgi ve kültürü kapsayan anlamların semboller yardımıyla aktarıldığı bir süreçtir” (Tutar, 2003:34).

- İletişim, taraflar (kaynak ile alıcı, birey ile birey, birey ile grup veya grup ile grup) arasındaki duygu, düşünce ve bilginin sözlü ya da sözsüz karşılıklı mesaj alışverişidir.

- Sözsüz iletişim, sözlü iletişimi kapsamaz ancak; sözlü iletişimde sözsüz iletişimin beden dili, sürekli olarak kullanılır. O zaman iletişim, insanların

³⁷ Canbolat, a.g.e., s. s.8

davranışlarını etkilemek amacıyla sözlü ya da sözsüz araçlarla zihin yönlendirme etkinliğidir.

- İletişim kurmanın temelini kavrayan kişi başkalarının kendisi ile kurduğu iletişimi de yönlendirir. Kendini kontrol ile çevreyi kontrol arasında önemli bir fark yoktur. Kendini tanıyan, kontrol eden, iyi ifade eden kişi, çevresini de iyi kontrol edebilir ve yönlendirebilir.

İletişim, bilginin, fikirlerin, duyguların, becerilerin, vb.nin simgeler yoluyla iletilmesi olarak tanımlanmaktadır³⁸. Bu nedenle insanın günlük edimlerinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmektedir. İletişim yüz yüze konuşmadır, televizyondur, bilgi yaymadır, saç biçimidir, edebi eleştiridir³⁹; listeye buna benzer daha birçok örnek eklenebilir. En yalın ve mekanik tanımla iletişim, kaynaktan alıcıya iletilerin aktarılma süreci olarak tanımlanmaktadır. Ya da bu tek yönlü anlayışın tersine iletişim insanların ortaklık ve paylaşımını temel alan çift yönlü bir olgudur. *“Masterson ve Watson’a göre iletişim sayesinde dünyanın anlamlı kılındığı ve bu anlamın başkalarıyla paylaşıldığı insanî bir süreç söz konusudur. Mc Bride’a göre iletişim; yalnızca haber ve ileti alışverişi değil, görüşlerin, olguların, verilerin iletimini, paylaşımını içeren bireysel ve ortak etkinlikler bütünüdür”*⁴⁰.

“Sanayi devriminin ardından dünyada yaşanan hızlı değişim, iletişimin yaşamsal bir önem kazanmasına neden oldu. Bilginin paylaşımı, iletişim ve teknoloji alanlarında yaşanan bu baş döndürücü değişim, beraberinde yepyeni mesleklerin de ortaya çıkmasına yol açtı. Halkla ilişkiler de iletişim çağının en yeni mesleklerden biridir.”

“Bugün için, akademisyenlerin ve uygulayıcıların üzerinde uzlaştığı tek bir halkla ilişkiler tanımından söz etmek pek mümkün değildir. Bu durumun en önemli nedeni, halkla ilişkiler etkinliklerinin pek çok alanla iç içe olmasıdır. Çoğu zaman halkla ilişkiler reklâm, propaganda ve pazarlama gibi konularla karıştırılır. Halkla

³⁸ Erol Mutlu, *İletişim Sözlüğü*, Bilim Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul, s.168

³⁹ John Fiske, *İletişim Çalışmalarına Giriş*, Bilim Sanat Yayınları/Ark, Ankara, 1996,s.15

⁴⁰ İlker Bıçakçı, *İletişim ve Halkla İlişkiler-Eleştirel Bir Yaklaşım-*,MediaCat Yay.İstanbul, 2002.,s.17

ilişkilerin uygulama alanlarının genişliği yani birbirlerinden çok farklı iş kollarında uygulanabilirliği, mesleğin belirli standartlarının olmayışı gibi etkenler de tek bir tanımın yapılmasını güçleştirir. Ancak yapılan pek çok tanıma göz atıldığında dikkati çeken ortak kavramların yer aldığı görülür.”

1994 yılında kurulmuş “Halkla İlişkiler Danışmanları Derneği” tüzüğü’nün “Meslek İlkeleri” maddesinde, “Mesleğin Tanımı” kısmında şu ibareler bulunmaktadır:

“Halkla İlişkiler, kamu ve özel kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerini, onların adına tanıtma, açıklama ve geliştirme amacı ile kamunun ve belirli halk kesimlerinin (hedef kitle) bilgilendirilmesi ve bunlardan gelecek tepkilerin değerlendirilmesine dönük yürütülen plânlı iletişim çabalarının bütünüdür.”

International Public Relations Association (Uluslararası Halkla İlişkiler Birliği) halkla ilişkiler kavramını “Özel ya da kamu kurum ve kuruluşlarının, ilişkide bulunduğu kimselerin anlayış, sempati ve desteğini elde etmek için sürekli olarak yaptığı faaliyetler” şeklinde açıklamaktadır.

1982 tarihinde Public Relations Society of America (Amerika Halkla İlişkiler Derneği) “Resmi Halkla İlişkiler Bildirgesi”ni onayladı. Bu bildirmede “halkla ilişkiler, gruplar ve kurumlar arasındaki karşılıklı anlayışa katkıda bulunarak karmaşık ve çoğulcu yapıdaki toplumun karar vermesine ve daha etkin olmasına yardımcı olur; özel ve kamu politikalarının uyum içinde yürütmesine hizmet eder” şeklinde ifade edildi.

Public Relations News’in halkla ilişkiler tanımı şöyledir: “Halkla ilişkiler, toplum davranışlarını değerlendiren, bireyin veya bir organizasyonun, toplum çıkarıyla arasındaki politikalarını, yöntemlerini belirleyen ve toplumun anlayış ve onayını kazanmak amacıyla bir eylem programı planlayan ve uygulayan bir yönetim fonksiyonudur.”

“Bugüne kadar yüzlerce kişi, mesleğin içeriğini oluşturan majör aktiviteleri sıralayarak halkla ilişkilerin özünü yakalamaya çalışan tanımlar yaptılar. Önde gelen

halkla ilişkiler otoritelerinden biri olan Harlow ise tüm bu tanımlardan ortak bir sonuç çıkarma yolunu seçti. 1900’lü yılların başları ile 1976 arasında kaleme alınmış tanımları bir araya getiren Harlow, her tanımdaki önemli unsurları belirledi ve öne çıkan fikirleri sınıfladı. 472 tanımı analiz eden Harlow, hem kavramsal hem de işlevsel bir tanım geliştirdi”:

“Halkla ilişkiler, bir organizasyon ile hitap ettiği toplum arasındaki onay ile işbirliğinin, anlayışın, iletişimin, karşılıklı tutumun kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olan, özgün bir ‘yönetim’ fonksiyonudur. Meslek ve sorunların yönetimini içerir; yönetimin kamuoyu hakkında bilgili ve tepkili olmasına yardımcı olur; toplum çıkarlarını gözetmesi için yönetimin sorumluluğunu belirler ve empoze eder; yönetimin değişimlerden zamanında haberdar olmasını -beklenmedik etkilerden koruyan bir uyarı sistemi gibi- ve değişimi etkili olarak kullanmasını sağlar araştırmaları, ses ve etik iletişimini başlıca araçları olarak kullanır.”

“Türkiye’de halkla ilişkilerin gelişmesine önemli katkılarda bulunan Asna, ‘dürüstlük ve karşılıklı yarar’ kavramları ile halkla ilişkilerin yöneticilik fonksiyonunu ön plana çıkarır. Asna, halkla ilişkileri şu şekilde tanımlar”:

*“Halkla ilişkiler, özel ya da tüzel kişilerin belirlenmiş kitlelerle dürüst ve sağlam bağlar kurup geliştirerek onları olumlu inanç ve eylemlere yönelten, tepkileri değerlendirerek tutumuna yön veren, böylece karşılıklı yarar sağlayan ilişkiler sürdürme yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik sanatıdır.”*⁴¹

*“Filiz Balta Peltekoğlu, halkla ilişkileri; “Bize göre Halkla ilişkiler, kuruluş ile hedef kitlesi arasında iletişim yönetimidir” olarak ifade eder. Balta Peltekoğlu’na göre, halkla ilişkiler tanımlarının hemen hepsinde açık olan nokta, halkla ilişkilerin bir iletişim çabası olmasıdır.”*⁴²

“Mehmet Ak’ın tanımı da dikkate değerdir: “Halkla ilişkiler, bir firmayı, kurumu, fikri ya da markayı en başta çalışanlarına, sonra hedeflenen kitlelere

⁴¹ Asna, A. (1997). *Halkla İlişkiler*. Sabah Kitapları 2. baskı.

⁴² Balta Peltekoğlu, Filiz. *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım, 2009.

*(müşteriler, iş yapılan çevreler, basın vs.) benimseten, tanıtan, sevdiren, güvendiren, hakkında olumlu bir izlenim, imaj yaratarak onu satın almaya teşvik eden, ‘sevgi’ üzerine kurulmuş, araştırılmış, amaçları, stratejileri belirlenmiş, planlanmış ve uygulamaya koyulmuş çalışmalardır.”*⁴³

1.4. Uluslararası Halkla İlişkiler Konsepti

Global ekonomiyle birlikte çok uluslu firmaların ortaya çıkması, Asya-Pasifik bölgesindeki pazarların gelişmesi, Avrupa’daki ticaret engellerinin kalkması, Soğuk Savaş sonrası Doğu Avrupa pazarlarının canlanması, Brezilya ve diğer Lâtin Amerika pazarının büyümesi, Rusya ve Hindistan pazarının genişlemesi, Çin’in bir güç merkezi haline gelmesi⁴⁴ gibi gelişmeler küresel bir ekonominin ve iş dünyasının doğmasına yol açarken bu alanda faaliyet gösteren örgütlerin uluslararası halkla ilişkilere olan ihtiyacı sorununu da gündeme getirmiştir. Halkla ilişkiler faaliyetlerinin uluslararasılaşmasında en önemli faktör kurumsal ve bireysel etkileşimin ulusal sınırları aşarak uluslararası bir alanda gerçekleşmesi olmuştur.

Uluslararası halkla ilişkiler tanımlarına bakıldığında tanımların genel olarak halkla ilişkiler tanımlarıyla aynı olduğu ancak halkla ilişkilerin icra edildiği yerin uluslararası alana ya da yabancı ülkelere taşındığı görülmektedir. Uluslararası halkla ilişkilerde ulusal organizasyonlara benzer şekilde kurum ya da organizasyonlar uluslararası hedeflere sahiptirler. Bunlar çok uluslu şirketler olabileceği gibi, sivil toplum örgütleri ya da hükümet ve devlet kurumları da olabilmektedir. Temel amaç organizasyonların uluslararası kamularıyla ilişki kurması, anlayış oluşturma ve hedeflerini karşılıklı olarak gerçekleştirmeleridir. Halkla ilişkiler kampanyaları için uluslararası bir kamu, uluslararası bir iletişim dili ve üslubu söz konusudur. Uluslararası halkla ilişkilerde en önemli konu kültürel farklılıklar veya bunların arasında köprü kurularak, karşılıklı anlayışı sağlamak, sürdürmek ve sonuç olarak kurumun ya da hükümetlerin hedeflerine ulaşmasını sağlamaktır.

⁴³ Ak, Mehmet. *Firma ve Markalarda Kurumsal Kimlik ve İmaj*. İstanbul: Işıl Ofset, 1998.

⁴⁴ Harris & Whalen, *a.g.e.*, s.411

Uluslararası halkla ilişkilerin temel aktörleri, uluslararası ilişkilerin aktörlerine benzer şekilde; çok uluslu kuruluşlar, ulus devletler, hükümetler, devletlerarası örgütler, uluslararası sivil toplum örgütleri, halkla ilişkiler uygulayıcıları ve sanal topluluklar, vb. olarak karşımıza çıkmaktadır⁴⁵. Uluslararası ilişkilerde devletleri ve hükümetleri aktör olarak kabul ettiğimizde Moloney'e göre halkla ilişkilerin devlet ve kamuoyu arasındaki ilişkide farklı güç ve etkilerin çıkarları arasındaki tartışmayı dengelen bir unsur olacağını belirtmiştir⁴⁶. Ülkeler ve hükümetler, dış ülkelerde olumlu itibar, imaj oluşturma veya dış politika ya da ekonomik amaçlara ulaşılmasını sağlayan algısal bir çevre yaratmak için uluslararası halkla ilişkiler yöntemini kullanmaktadırlar⁴⁷.

Uluslararası halkla ilişkileri genel olarak etkileyen dört temel faktörün ise; politik sistem, ekonomik sistem, legal sistem ve eylemsellik düzeyi olduğu ifade edilmiştir⁴⁸. Bu unsurlar o ülkede halkla ilişkiler uygulamalarının niteliğini belirlemekte, başarısını etkilemektedir. Bu unsurların halkla ilişkiler uygulayıcıları tarafından dikkate alınması ve bu unsurlara göre stratejiler belirlemeleri gerekmektedir.

Halkla ilişkilerin gelişimi politik, ideolojik, ekonomik gelişmişlikle sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü ekonomik koşullar politik karar verme süreçlerini etkilemektedir. Bunun yanında politik ve ekonomik sistem arasındaki dinamikler ulusların istikrarını ve ekonomik gelişmişliklerini etkilemektedir⁴⁹. Gelişmiş pazar ekonomisine sahip ülkeler gelişmekte olan ülkelere nazaran stratejik halkla ilişkileri daha çok talep etmektedirler. Gelişmiş ekonomilerde örgüt sayısının fazlalığı rekabeti arttırmakta ve halkla ilişkilere duyulan ihtiyacı da artırmaktadır.

⁴⁵Tench & Yeomans, **a.g.e.**, s.116

⁴⁶ Kevin Moloney, *Rethinking Public Relations*, New York, Routledge, 2000, s.110.

⁴⁷ Tench & Yeomans, *a.g.e.*, s.113

⁴⁸ Sriramesh & Vercic, *a.g.e.*, s.4

⁴⁹ Sriramesh and Vercic, *a.g.e.*, s.4

Yukarıdaki değerlendirmeleri destekler şekilde Synnott ve McKie farklı ülkelerdeki halkla ilişkiler uzmanlarına uyguladıkları yönteminin sonucunda halkla ilişkiler uygulamalarına yönelik şu farklılıkları belirlemişlerdir;

- ✓ Ekonomik gelişim düzeyi bir ülke­deki halkla ilişkilerin nasıl algılandığını ya da nasıl uygulandığıyla ilgili temel bir göstergedir.
- ✓ Bir ülkenin kültürel yapısı o ülkenin halkla ilişkiler anlayışını ve uygulayışını etkilemektedir.
- ✓ Bir ülkenin politik sistemi o ülkenin halkla ilişkiler anlayışını ve uygulayışını etkilemektedir.
- ✓ Bölgesel farklılıklar o ülkenin halkla ilişkiler algılayışını ve uygulayışını etkilemektedir.
- ✓ Ulus aşırı şirketler farklı ülkelerde halkla ilişkilerin nasıl kullanılacağını etkilemektedir.
- ✓ Toplumsal gelişim ve sosyal sorumluluk bağlamında halkla ilişlerin rolü, gelişmekte olan ülkelerde gelişmekte olan ülkelere nazaran daha önemlidir.
- ✓ Asya toplumları ve ABD toplumları küreselleşme ve çok kültürlülük gibi konulara farklı yaklařmaktadırlar⁵⁰.

1.5. Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi

21. yüzyılın iletişim çağında artık ülkeler arasındaki diplomasi ve ilişkiler salt devletlerarası ilişkilerin ötesine geçmiş ve halklar ile sivil toplum arasındaki ilişkiler de büyük önem kazanmıştır. Her türlü bilgi ve belge paylaşımının, iletişimin hızlandığı kitlelerin aynı anda belli merkezlerden ynlendirilebildiğı bu modern ötesi yeniçağda kamunun algısı politika yapıcılarının karar ve uygulamalarında son derece etkili olabilmektedir.

⁵⁰ Becerikli, *a.g.e.*, s.29

Devletler ve resmî kurumlar arasındaki ilişkilerle yürütülen klâsik diplomasiye, halklardan halklara, sivil toplum kurumları ve çeşitli kuruluşlarla yürütülen ‘kamu diplomasisi’ dâhil edilmiştir.⁵¹ Klâsik ‘kamu diplomasisi’ bir ülkenin bir diğerinin halkına yaptığı propaganda, kültür ihracı, rejim ihracı ve benzeri politikaları kapsarken, günümüzde ‘kamu diplomasisi’ halktan halka iletişimi de ön plâna alan etkili bir iletişim stratejisine dönüşmüştür.

Kamu diplomasisi kavramı “*ilk kez 1965’de Tufts Üniversitesi’nde Fletcher School of Law and Diplomacy’nin Dekanı Edmund Gullion tarafından ortaya atılmıştır.*”⁵² Amacı ise ABD politikasının diğer ülke halkı ve hükümeti tarafınca kabul görülmesi idi. Zamanla ülkedeki sosyal paydaşları ikna etme süreci de bu amaca eklenmiştir. ‘Kamu diplomasisi’ kavramını daha iyi anlamak için farklı tanımlar üzerinden gitmek faydalı olacaktır.

Kamu diplomasisi ilk kez teorik olarak 1960’larda konuşulmaya başlansa da uygulamasını Birinci Dünya Savaşından bu yana görmek mümkündür. 1917 senesinde Başkan W. Wilson “Halk Bilgilendirme Komitesi (Committee on Public Information)” adıyla bir daire kurmuş ve bu daireye George Creel adında bir gazeteci getirilmiştir. “*Bundan sonra “Creel Komitesi” adıyla anılacak olan organizasyonun amacı, ABD’nin savaşta amaçlarını uluslararası arenada bilinir ve tanınır hale getirmektir.*”⁵³ Günümüzde birçok yazar, Edmund Gullion’nun 1960’ların ortalarında türettiği ‘kamu diplomasisi’ kavramına itibar etmektedir. Gullion, terimi ‘propaganda’ diye tanımlamayı sevdiğini kabul etmekte ve yapılan işin tanımına en yakın olarak onu görmektedir. Fakat bu ülkede propaganda aşağılayıcı bir çağrışımı yapmaktadır, diyor Gullion, söz konusu olumsuz çağrışımın önüne geçmek için; ‘iletişim’, ‘bilgi’ ve ‘propaganda’nın tüm alanlarını kapsayan ‘kamu diplomasisi’ kavramına

⁵¹ Vedat Demir, “*Kamu Diplomasisi ve Türkiye’nin Komşu Ülkelerle İlişkilerine Katkısı*”, <http://www.siyasaliletisim.org/pdf/kamudiplomasisiveturkiyeninkomsulari.pdf>, (Erişim: 13.01.2014).

⁵² http://publicdiplomacy.wikia.com/wiki/Edmund_Gullion (Erişim: 15.01.2014).

⁵³ Anna Tiedeman, “U.S. Public Diplomacy in Middle East”, Seminar on Geography, Foreign Policy and the World Order, http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/Anna_Tiedeman_Beers.pdf, (Erişim: 12.01.2014), 2004, s. 6

başvurduklarını ifade etmektedir.⁵⁴

Değişen dünyada kamu diplomasisini, basit propagandadan ayıran şartların iyi görülmesi gerekmektedir. Gökırmak'ın değerlendirmelerine göre; kamu diplomasisinin üç boyutu: "Günlük iletişim ve bilgilendirme", "Stratejik Plânlama ve Ülkenin Markalaşması", "Uzun Vadeli İlişkilerin Kurulması ve Kurumsallaşması"ndan oluşmaktadır. Ayrıca etkili bir kamu diplomasisi için kapsayıcı, samimî ve dürüst olmak, hedeflenen ülke/ülkelerin milli "kimliğine" ve değerlerine saygı göstermek gerekmektedir.⁵⁵

Hans Tuch'a göre "*kamu diplomasisi, kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara anlatma amacı taşıyan bir hükümetin iletişim sürecidir.*"⁵⁶ Bunun yanı sıra, kamu diplomasisi sadece tek yönlü algılanmamak gerekiyordu. Gifford Malone, bu süreci çift yönlü olarak şöyle açıklar: "*Eğer kendi toplumumuzu ve politikalarımızı anlatmak istiyorsak öncelikle iletişime geçmek istediğimiz halkın kültürünü, tarihini, psikolojisini ve özellikle de dilini öğrenmeliyiz.*"⁵⁷

Günümüzde kitle iletişim araçlarından basın, internet, medya diplomasinin yerine geçebilecek bir seçenek olarak sunulmaktadır. İletişimi yapılan konunun önemini haber değeri olarak medyada kullanılmasını sağlayarak ve gerektiğinde reklâm kampanyalarıyla anlatarak kamuoyu desteği yaratmasını sağlamıştır. Anlık iletişimde bir bölgede alınan kararlara dünyanın diğer kısımlarının uymasını sağlamıştır. Ulusal imaj yaratmada kamu diplomasisi önemlidir. Kamu Diplomasisi slogan ve imajlara indirgenemeyeceği gibi ne propagandadır ne de halkla ilişkiler faaliyetleridir. Öte

⁵⁴ Kenneth A. Osgood, and Brian C Edheridge, *United States and Public Diplomacy*, Volume 5, Boston: Martinus Nijhoff Publishers-Leiden, 2010, s. 12.

⁵⁵ Mert Gökırmak, "*Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi*", 2012, ss. 5,6,7., http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/Kamu_Diplomasisi-Mert_Gokirmak.pdf, (Erişim: 20.01.2014).

⁵⁶ Tuch, H. N. (1990). *Communicating With the World: U.S. Public Diplomacy Overseas*, New York: St.Martin's Press, s. 92

⁵⁷ Malone, G. (1988). *Political Advocacy and Cultural Communications: Organising the Nation's Public Diplomacy*, Lanheim : University of America, s. 12

yandan, lobicilik, halkla ilişkiler, pazarlama stratejilerinin, bilginin satın alınabilmesi ve kamu diplomasisi arasında yakın bir ilişki vardır.

Genellikle yazarlar kamu diplomasisi ve kültürel iletişim arasındaki ortaklıkların altını çizmektedirler.⁵⁸ Kamu diplomasisinin iki yönü olan siyasal bilgilendirme ile kültürel iletişimin her ikisinin altında halkla ilişkiler yatmaktadır. Bu kısımda ilk olarak halkla ilişkiler ile kamu diplomasisinin benzer yönleri incelenecek ve bunun sonucunda halkla ilişkilerin kamu diplomasisi için sağladığı yararları bahsedilecektir.

Kamu diplomasisinin uygulaması ve halkla ilişkilerin uygulaması arasında benzerlikler bulunmaktadır. Bir yanda kamu diplomasisinin geleneksel kamu diplomasisi, katı yaklaşımı ve siyasal bilgilendirme çabaları bulunmaktadır. Diğer yanda ise yeni kamu diplomasisi, esnek yaklaşımı ve kültürel iletişim çabaları bulunmaktadır. “*Hem halkla ilişkiler hem de kamu diplomasisi, ‘algılama yönetimi’, ‘itibar (saygınlık) yönetimi’ ya da ‘imaj yönetimi’ gibi kavramlarla ifade edilen yönetsel çabaları da içermektedir. İmaj/saygınlık yönetimi, firmanın veya kurumun hizmet veren veya satış yapan olarak popülerliği veya değeri üzerinde yapılan kampanyalardır*”.⁵⁹ İmaj ise, “*bireyin bilişsel sisteminde bir objenin temsilidir*”.⁶⁰ Halkla ilişkilerin amacı kişi, örgüt veya ürün/hizmet hakkında olumlu imaj yaratmaktır. Aynı şekilde uluslararası sistemde ülkenin olumlu imajı, mezkûr ülkenin etkinliğini arttırmaktadır. Algılamayöntemi olan bu uğraşların amacı karşı tarafın algısını kontrol etmektir. Kamu diplomasisi açıklamalarında genelde kamu diplomasisinin dış kamuoyunu etkileme çabası olduğu şeklinde ifade edilir. Gültekin’in de altını çizdiği şekilde, “*yaratılan olumlu imaj sayesinde, söz konusu ülkenin kendini dünyaya tanıtmayı ve kabul ettirmesi daha kolay olacak ve böylece sahip olduğu maddî manevî tüm değerleri aktarmasının da yolu açılmış olacaktır*”.⁶¹ Mor yaptığı çalışmalarda “*ülkeler arası çatışma durumunda, genellikle uluslararası kamuoyunu*

⁵⁸ Signitzer, Benno ve Timothy Coombs (1992). “Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Covergences”. *Public Relations Review* 18(2): 137- 147.

⁵⁹ Erdoğan, İrfan (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*. Ankara: Erk Yayınevi. S:233

⁶⁰ Mor, Ben D. (2007). “The Rhetoric of Public Diplomacy and Propaganda Wars: A View from Self-Presentation Theory.” *European Journal of Political Research* 46: s:663.

⁶¹ Gültekin, Bilgehan (2005). “Türkiye’nin Uluslararası İmajında Yükselen Değerler ve Eğilimler.” *Selçuk İletişim Dergisi* 4(1): 128

etkileme çabalarının iki yönlü, hem kendi itibarını arttırmaya (suçlamaları bertaraf ederek veya olumlu bakış açılarını arttırarak) hem de çatışılan ülkenin itibarını düşürmeye çalışılarak yapılmakta olduğunu ifade etmiştir. Bu tür çalışmalar için Mor, propaganda savaşları ifadesini kullanmıştır.”⁶²

1.6. Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Bağlantısının Boyutları

Bu bölümde kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler bağlantısının bilgilendirme boyutu, ilişki kurma boyutu, toplumsallık boyutu, araç ve yöntemsel boyut ele alınacak ve teferruatlı bir şekilde bu boyutlar incelenecektir.

Önceki bölümde değinilen literatür araştırmalarında ve yaklaşımlarda iki alanın kavram, tanım, amaç, hedef, aktör, araç ve yöntem bakımından ortaklıklar taşıdığı belirtilmiştir. Örneğin, Signitzer ve Wamser 2006 yılında halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi arasındaki benzerliklere yönelik araştırma sonucunda kamu diplomasisini “hükümetlerin halkla ilişkileri faaliyeti” olarak tanımlamışlar hem halkla ilişkilerin hem de kamu diplomasisinin, organizasyonların ve hükümetlerin stratejik iletişim fonksiyonları olduğu belirtmişlerdir⁶³. Yine Signitzer ve Wamser’e göre kamu diplomasisi faaliyetlerinde çoğunlukla halkla ilişkiler programları uygulanmaktadır⁶⁴.

Bu bölümde ise iki alanın bağlantısını literatüre dayanarak ortaya koyduktan sonra hem literatürdeki bu bağlantıyı daha da netleştirmek, literatüre katkı sağlamak hem de araştırma bölümüne altlık oluşturmak amacıyla iki kavramın ortak ve benzer boyutlarına değinilecektir.

1.6.1. Bilgilendirme Boyutu

Her ikisinde de temel özellik olan bilgilendirme boyutu amaç olarak bilgilendirme ve tanıtım, siyasal olan iletişim ve bu çabalar üzerine aldığı kararları pekiştirmek için oluşturduğu lobiciliği kapsamaktadır. Bilgilendirme amaçlı yapılan

⁶² Mor, Ben D. *a.g.e.s*:677-678

⁶³ Fitzpatrick, *a.g.e.*, s.10

⁶⁴ Communication Between Governments and Publics, *a.g.e.*

alışmalar her iki alan için geçerli bir eylem şeklidir.

1.6.1.1. Bilgilendirme ve tanıtım

Halkla ilişkilerin temel amaçlarından biri gerek özel gerekse kamuların çevrelerini, paydaşlarını ya da genel olarak ilişki içinde oldukları tüm kesimleri bilgilendirme ihtiyacını karşılamaktır. Çünkü kurum ya da örgüt toplumsal bir sistemin parçasıdır, varoluşu ve amaçları itibariyle yalnız değildir, diğer sistemlerle ilişki kurarak bilgilenecek ve bilgilendirmek zorundadır. Tarihsel olarak halkla ilişkilerin ikinci dönemi olarak değerlendirilen kamuyu bilgilendirme döneminde kurumlar içinde bulundukları zorunluluklardan dolayı da kendileri hakkında komuya, basın aracılığıyla bilgi iletmislerdir⁶⁵. Halkla ilişkilerin önde gelen uygulayıcılarından Ivy Lee'nin sembollğn yaptığı bu dönem, kuruluşların kendilerini ve politikalarını kamuoyuna anlatmak için gazetecileri işe almaları ve olumlu bir imaja sahip olmak için kamuya ayrıntılı ve doğru bilgi vermeye çalıştıkları dönemdir.

Grunig ve Hunt'ın yaptıkları araştırmalara göre halkla ilişkilerin tarihsel olarak gelişim aşamalarından biri olan ve adını “kamuoyu bilgilendirme modeli” olarak alan bu model; devlet kurumları, hükümetler, kâr amacı olmayan kuruluşlar ve şirketler tarafından kamularla kurulan iletişimlerinde en çok (%50) kullanılan model olmuřtur⁶⁶. Günümüzde de bu anlayış geçerliliğini korumuş, çoğu kuruluş halkla ilişkileri daha çok duyurum ve bilgi verme amacıyla kullanmaktadır.

Bilgilendirme ve tanıtım halkla ilişkilerde olduğu gibi hem diplomasinin hem de kamu diplomasisinin temel amaçları arasında yer almaktadır. Yavaşgel, “*genel ve uzun süreli tanıtım siyasetini, bir ülkenin dünyadaki genel görünümünü düzeltmek ve saygınlığını arttırmak için girişilen planlı eylemler bütünü olarak tanımlamıştır*”⁶⁷. Uzunca bir süre devlet ve hükümet temsilcileriyle sınırlı kalan diplomatik faaliyetler kamuoyunun ortaya çıkışı ve etkisiyle kamusal bir niteliğe bürünmüştür. Bu değişim

⁶⁵ Okay & Okay, *a.g.e.*, s.131

⁶⁶ Theaker, *a.g.e.*, s.27

⁶⁷ Yavaşgel, *a.g.e.*, s.24

kamuların bilgilendirilmesini, kurumların kendilerini ve politikalarını bu kamulara tanıtımalarını zorunlu kılmıştır. Kamu diplomasisi; hükümetlerin yabancı kamuları açık, planlanmış ve doğru bilgiyle bilgilendirilmesini amaçlamaktadır⁶⁸. Günümüz halkları yönetimlerden hem politikaları, faaliyetleri hakkında bilgi ve gerekçe talep etmekte hem de gerektiğinde hesap sorabilmektedir⁶⁹.

Tanıtımın, “belirli ve kısa süre içerisinde de yapıldığı vurgulanırken uluslararası siyasal, ekonomik, toplumsal ve ekinsel olayların akışı içinde, bir devletin tutum ve kararlılığını göstermek, kendisine yöneltilen suçlama, propaganda ve eleştirilere karşılık vermek için duruma göre hazırlanmış kısa süreli tanıtım programları uygulayabileceği ifade edilmiştir”⁷⁰. Tanıtım, kamu diplomasisini ve uluslararası iletişimin bir parçasıyken bu disiplinler tanıtımla kısıtlanamayacak kadar kapsamlı ve çeşitlidir. Tanıtım faaliyetleri kısa dönemli taktik boyutta sürdürülürken daha uzun soluklu ilişkilerin gerçekleştirmesinde uygun ortam sağlamaya dönük faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde gerek kamu diplomasisi gerekse halkla ilişkiler birçok akademisyen ve uygulamacı tarafından kesin çizgilerle salt bilgilendirme ve tanıtımdan oluşan propaganda kavramından ayrılmıştır. He iki alanın gelişimine bakıldığında bilgilendirme ve tanıtım boyutundan iletişim ve ilişki kurma boyutuna doğru bir gelişim göze çarpmaktadır. Bu bağlamda bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerinin karşılıklılık, açıklık, doğruluk gibi ortak kavramlar çerçevesinde yürütülmesi modern halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi gereklerindendir. Bu bakımda bu iki alan ortak bilgilendirme ve tanıtım amaçlarına ve fonksiyonlarına sahiptir. Dolayısıyla benzer yöntem ve taktikler kamuların bilgilendirilmesinde, kurumların, politikaların tanıtımında, duyurulmasında kullanılabilecektir.

1.6.1.2. Siyasal iletişim

“Siyasal iletişim, temelde bir ikna sürecidir. Siyaset bilimindeki birçok terim için olduğu gibi, siyasal iletişimi tanımlamak da zor olmuştur. Cevaplarla ortaya

⁶⁸ Riggins, a.g.e., s.4

⁶⁹ Kazancı, a.g.e., s.1

⁷⁰ Yavaşgel, a.g.e., s.24

konan tanımların fazlalığı, gerçekte kavramın karmaşık olmasından ya da belirsizliğinden değil, "siyasal iletişim" kavramının geniş kapsamlı olmasından kaynaklanmaktadır. Sözcük olarak tek başına "siyasal" kavramını tanımlamak ne kadar güç ise, bir de buna "iletişim" gibi çok geniş kapsamlı ve tek bir tanıma yapılamayan ikinci bir kavramın eklenmesiyle ortaya çıkan "siyasal iletişim" kavramını tek bir tanıma sığdırılması da o denli güçtür.”⁷¹

Siyasal iletişimin sınırlı demokrasilerden kitle demokrasisine geçişle, genel oy hakkının kitlelere verilmesiyle başladığı öne sürülmekte, genel oyun tercihinin mazhar olmanın da ancak onlarla iletişim kurmayla, kitlelere yönelik tanıtım ve ikna faaliyetleri yürütmeye mümkün olabileceği belirtilmektedir⁷². İletilerin siyasal nitelikler taşıdığı siyasal iletişimde, yöneticiler ile yönetilenlerin, siyasal aktörler ile sivil aktörlerin arasındaki etkileşim gereğinin artması bu çabaların plânlı ve örgütlü olarak yapılmasını gerekli kılmıştır. En nihaî siyasal amaç ülkenin dış politikalarının gerçekleştirilmesi ya da bu politikaların uygulanmasına uygun ortamların yaratılması olarak karşımıza çıkmaktadır. Propagandanın ve sert gücün kitleleri ikna etme yeteneğinin azalması, kültürel ve toplumsal ilişki kurulması gereklilikleri hem halkla ilişkilerin hem de kamu diplomasisinin siyasal alandaki etkinliğini artırmıştır.

1.6.1.3. Lobicilik

Lobicilik, hükümetlerin verdikleri kararlar üzerinde etki oluşturma çabasıdır. İlgili faaliyetin tamamı organize örgütlerince veya kanun oluşturucular, memurların oluşturduğu örgütlerce gerçekleştirilebilir. Ülkenin çalışmaları ve yasalarını özel amaç ve ya belli bir lobi yararına etkilemek isteyen kişilere lobici denmektedir. Lobicilik, ilk defa 1946 yılında Amerika'da "Federal Regulation of Lobbying Act" adıyla yasallaştırılmıştır. Böylece federal hükümetler lobiciliği çağdaş devlet sistemi ve hükümet anlayışının olmazsa olmaz bir hususu olarak görmüştür.

Lobicilik kavramı, yöntem ve uygulama konusunda tarihsel süreç içinde geçirdiği değişiklikler dolayısıyla kamu diplomasi çalışmalarını ifade etmek için

⁷¹ Aziz, A. (2013). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

⁷² Oktay, a.g.e., s.8

kullanılmıştır⁷³. Genel kamuoyu yerine stratejik olarak seçilen kamunun görüşlerinin etkilenmesine yönelik lobi faaliyetlerinde politika yapıcılarının etkilenmesi amaçlanmaktadır⁷⁴. Lobi faaliyetleri; *“Özellikle siyasi anlamda yasama kademelerini, kendi çıkarları doğrultusunda, çeşitli yollarla etkilemek amacıyla çalışan kişi ve baskı grupları doğrultusunda, başka ülkelerin yasama ve karar alma kademelerinde bulunan kişi ve grupları, düzenli aralıklarla çeşitli yollarla (mektup, e posta, yerel ve ulusal basında çıkan haberler, akademik makaleler, ticari/ekonomik, ortaklıklar) bilgilendirme ve etkileme amacı ile çeşitli kişi ve gruplar (emekli diplomatlar, siyasetçiler, medya patronları, akademisyenler, danışmanlık firmaları, sivil toplum kuruluşları ve akademik kurumlar) aracılığı ile baskı altına alma çalışmalarıdır”*⁷⁵ şeklinde tanımlanmıştır.

1.6.2. İlişki Kurma Boyutu

İlişki kurma boyutu olarak temelinde iletişim, diyalog ve müzakere, kültürel ilişki, imaj ve itibar inşası, bununla oluşturulan marka ve ulus markası gibi içerikleri kapsamaktadır.

1.6.2.1.İletişim ve ilişki boyutu

*“Her iki alan da temelde birer iletişim etkinliği olarak görülmektedir. İletişim, birçok kişiye ya da nesneye ait olan ve ortaklaşa yapılan anlamındaki Latince “communis” kavramından hareketle özünde yalın bir ileti alışverişinden çok toplumsal nitelikli bir etkileşimi, değiş dokunuşu ve paylaşımı içermektedir”*⁷⁶. İletişimin önemi onun bireysel, örgütsel ve toplumsal olarak vazgeçilmez bir konumda bulunmasından kaynaklanmaktadır. Her iki alanın temel özelliği olan iletişimin önemi halkla ilişkiler için vazgeçilmezdir. Öyle ki Grunig ve Hunt tarafından halkla ilişkiler, bir örgütle o örgütü ilgilendiren kamular arasındaki iletişimin yönetimi olarak tanımlanmıştır.

⁷³ Erzen, a.g.e., s.103

⁷⁴ Yun &Toth, a.g.e., s.496

⁷⁵ Erzen, a.g.e., s.104

⁷⁶ Zılhoğlu, a.g.e., s.23

İlişki yönetimi ve halkla ilişkiler üzerine yapılan araştırmalarda ilişki durumunun olabilmesi için bazı ilkelerin gerekliliği üzerinde durulmuştur. L.A.Grunig, J. E.Grunig and Ehling'e (1992) göre bunlar; karşılıklık, güven, ortaklık, meşruluk, açıklık, ortak memnuniyet, ortak anlayış olarak sıralanmaktadır. Ledingham ve Bruning (1998b) ise benzer şekilde bu boyutları; güven, açıklık, ilgi-katılım, yatırım, vaat olarak sıralamaktadır. Araştırmacıların tipolojisine göre güven; organizasyonun söyledikleriyle yaptıklarının birbirine uyumu, açıklık; organizasyonun gelecek planlarını kamu üyeleriyle paylaşması, ilgi-katılım; organizasyonun toplumla ilişkili olması, yatırım; organizasyonun toplumun refahına katkısı, vaat ise organizasyonun toplumun refahına ilişkin taahhütlerini yerine getirmesi olarak açıklanmaktadır⁷⁷.

1.6.2.2.Diyalog ve müzakere

Diyalog, ortak anlayış oluşturma ve uzun dönemlilik hem kamu diplomasisinin hem de kültürel diplomasinin temel olguları arasında gösterilmektedir. Kamu diplomasisi ilişki odaklı bir kavramdır; diğer ülkelerin, kültürlerin ve insanların ihtiyaçlarını anlama, onlarla iletişim kurma, yanlış anlamaları düzeltme ve ortak noktalar bulma amaçlarını taşır⁷⁸. Aynı şekilde iletişimin de temel amaçlardan biri uyumdur. İletişim kurmadaki en öncelikli amaçlardan biri iki kişinin birbirini anlaması, insanın karşısındakine kendisini anlatabilmesidir⁷⁹. *“İletişim, katılanların bilgi yaratıp, karşılıklı bir anlaşmaya ulaşmak amacıyla bu bilgiyi paylaştıkları bir süreç olarak görülmektedir”*⁸⁰.

Günümüz diplomasisinin en önemli ilkelerinde biri sürekli müzakerelerdir. Nicolson'un diplomasi üzerine yaptığı tanımlamaların temelinde ilişki ve müzakere olguları vardır. O'na göre diplomasi, egemen devletlerarasındaki düzenli müzakereler sistemi, bir grup insanın kendine yabancı diğer bir grupla ilişkilerinin

⁷⁷ Ledingham, *a.g.e.*, s.185

⁷⁸ Gouveia & Plumridg, *a.g.e.*, s.6

⁷⁹ Zıllığlu, *a.g.e.*, s.23

⁸⁰ Mutlu, *a.g.e.*, s.168

düzenli bir çerçevede yürütülmesi ve müzakere sanatıdır⁸¹. “Yabancı kamuların anlaşılması, anlayış oluşturulması, bilgilendirilmesi, etkilenmesini hedefleyen kamu diplomasisi bir ülkenin vatandaşlarının, kurumlarının yabancı ülkelerin vatandaşları ve kurumları ile diyalogunu geliştirmek ve genişletmek amacıyla kullanılmaktadır”⁸².

1.6.2.3.Kültürel ilişki

Amerikan kültürel diplomasi raporlarına göre; düşüncelerin, bilginin, sanatın ve kültürün diğer boyutlarını kapsayan, devletlerin ve onların halkları arasındaki karşılıklı anlayışı beslemek ve büyütmek için yapılan değişimlerin bütününe kültürel diplomasi adı verilmektedir. Buna göre kültürel diplomasi karşılıklı bir ilişki biçimi, uzun dönemli bir çaba, farklı kültürler ve toplumlar arasında anlayış birliğini arttırma, gerilimli ilişkilere rağmen ülkeler arasında diplomasi için kapı aralayabilme çabalarını içine almaktadır⁸³.

Kültürel diplomasi, uluslararası çevrenin ulusal zenginlikler aracılığıyla yönetilme çabaları olarak tanımlanmaktadır⁸⁴.Kültürel ilişkiler daha çok ülkelerin yabancı ülkelerde dilin yanısıra edebiyat, film, televizyon, radyo programları, sanat, bilim, müzik gibi kültürel ürünlerin desteklenmesi, üretilmesi ve yayılmasıyla ilgili bulunmuştur⁸⁵. Kültürel ilişkilerin paralelinde akademik değişimler, öğrenci değişimleri, dil okulları vb. eğitim kurumları ve faaliyetleri kamu diplomasisinin önemli kaynaklarından bazılarını oluşturmaktadır.

1.6.2.4.İmaj ve itibar

İmaj genel anlamıyla “herhangi bir kişi, kuruluş ya da durum hakkında tüm görüşlerin toplamı olarak izah edilmektedir. Kişi ya da kuruluş ile ilgili görüş ve düşüncelerin oluşturulması çabası olarak tanımlanabilen imaj yaratma, medya kurallarına uygun görüntü oluşturulması ile başlayan, davranış ve düşünce biçimi olarak

⁸¹ İskit, a.g.e., s.46

⁸² Krause, Evera, a.g.e.s.34

⁸³ Hüseyin Tutar, Bir Kültürel Diplomasi Örneği Olarak Büyük Öğrenci Projesi. Osman Bahadır Dinçer, Habibe Özdal, Hacı Necefoğlu, (Eds.)Yeni Dönemde Türk Dış Politikası, Uluslararası IV. Türk Dış Politikası, USAK, 2010, s.414

⁸⁴ Gienow-Hect & vd., a.g.e., s.14

⁸⁵ Szondi, *Central and Eastern European Public Diplomacy*, s. 302

tanımlanmaktadır”⁸⁶. İmajlar bireylerin herhangi bir şey hakkında düşünmelerine yardımcı olurken onların bu nesnelere karşı hareketlerini de etkilemektedir⁸⁷. İmajın önemli bir kavram olarak ortaya çıkmasında teknolojinin getirdiği standardizasyonun, benzer hizmet ve ürünlerin fazlalığının ve bu aynılıkte farklı olarak insanların tercih nedeni olma çabasının payı büyüktür⁸⁸.

İtibar ise bir organizasyonun tüm paydaşlar ile oluşturduğu ussal ve hissel tam imajların toplamı olarak tanımlanmaktadır, diğer bir tanımla, kurum hakkında tüm hissedarların-yatırımcıların, müşterilerin, alıcıların, çalışanların, destek sağlayanların, ortakların, medya, finans uzmanların, özel çıkar grupların, politikacıların, sendikaların vb. kuruluşların benimsediği görüşlerin toplamıdır⁸⁹. İmaj ile itibar arasındaki ilişkiye bakıldığında, imaj insanların zihninde oluşturulmak istenen resimken itibar bu resmin sonuçlarıdır. Olumlu bir itibar ise ancak olumlu ve gerçeklere dayanan imajlarla mümkündür. Her ne kadar günümüz imajlar çağı olarak değerlendirilse de gerçeklere dayanmayan imajlar uzun soluklu olmamaktadır. “Reklam ve propaganda ile oluşturulan kurum imajlarının aksine halkla ilişkiler ile oluşturulan kurum imajlarının çok daha sağlam ve kalıcı olacağı vurgulanmıştır”⁹⁰.

1.6.2.5.Marka ve ulus markalama

“Markalama, marka kimliği yaratmak amacıyla bir dizi pazarlama ve satış faaliyeti olarak tanımlandığı gibi, bir tatmin yaşam döngüsü boyunca, müşterinin satın alma ve kullanma deneyimleri için ürün ve hizmetlerin sistematik biçimde tasarlanması, öykülenmesi, medya ile ilişkilerin kurulması ve teknolojinin uygulanması olarak ifade edilmektedir”⁹¹. Ülke markalaması ise, “marka oluşturma ve pazarlama iletişimi tekniklerinin ulusların imajlarının arttırılması için kullanılması ile ilgilidir. Ülke markası, yer markalaması ile benzerlikler göstermekle birlikte en üst düzey amaç olarak

⁸⁶ Peltekoğlu, a.g.e., s.358

⁸⁷ Bilgehan Gültekin, *Türkiye’nin Yükselen İmajında Uluslararası Değerler ve Eğilimler*, 2005, Erişim: 26.04.2012, http://www.iletisim.selcuk.edu.tr/dergi/gs/2005_cilt4s1.pdf, s.127

⁸⁸ Kazancı, a.g.e., s.63

⁸⁹ Okay, a.g.e.,s.379

⁹⁰ Özkan, *Halkla İlişkiler Yönetimi*, s. 29

⁹¹ Michael Moon ve Doug Millison, *Ateşten Markalar-İnternet Çağında Marka Sadakati Yaratmanın Yolları*, MediaCat Yayınları, 2003, s.58

görülmektedir”⁹². Ulus markalama, “bir hükümet ya da özel kuruluşun ulusun imajını değiştirme yeteneği için kullandığı etkileme gücü, davranışı, tutumu, kimliği ya da bir ulusun imajını olumlu yönde değiştirmek için kullandığı marka yaratma araçlarına verilen isimdir”⁹³.

1.6.3. Toplumsallık Boyutu

Bir diğer yönden toplumsallık boyutu olarak sosyal sorumluluğu ve etik yaklaşımı içermektedir. Sosyal sorumluluk ve bu sorumluluk kapsamında oluşan etik yaklaşım ciddi önem arz etmektedir.

1.6.3.1. Sosyal sorumluluk

Sosyal sorumluluk anlayışının en önemli nedeni sanayileşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların çevre, kamu sağlığı, işçilerin refahı gibi alanlarda yarattığı tahribatlar sonucu yasal olarak alınan önlemler ve sendikacılığın gelişimi, yeni girişimcileri ve şirketleri, çalışanların ve toplumun gereksinimlerine karşı daha sorumlu olmaya zorlaması olarak gösterilmiştir⁹⁴. Günümüzde yaygın biçimiyle sosyal sorumluluğun uygulandığı alanlar kültür, sanat ve eğitim alanındaki destekler, sağlık ve eğitim alanındaki yatırımlar, çevre kirliliğine önlemeye dönük faaliyetler, toplumsal yarar sağlayacak projeler, tüketicileri korumaya dönük tedbirler, çalışanlara yönelik âdil uygulamalar vb. olarak sıralanmaktadır⁹⁵.

1.6.3.2. Etik yaklaşım

Gerek halkla ilişkiler gerekse kamu diplomasisi etik olarak doğru bilgiye, çift yönlü iletişime ve karşılıklı anlayışa dayanmaktadır. Yunanca “ethos” kelimesinden gelen etik kavramı “karakter” anlamına gelmekte ve toplumlarda geniş bir şekilde

⁹² Szondi, *Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences*, s.5

⁹³ Hlynur Gudjonsson, *Nation Branding, Place Branding*, Vol: 1 No:3, Henry Stewart Publications, 2005

s.285

⁹⁴ Okay, *a.g.e.*, s.509

⁹⁵ Oktay, *a.g.e.*, s.72

anlaşılan ahlâk kurallarından daha özgü ve düşünbilimsel bir anlama gelmektedir⁹⁶. Bununla birlikte ahlâk ile etik kavramlarını birbirinden ayırt etmek oldukça güçtür⁹⁷, bu yüzden zaman zaman birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Toplumun standartlarını belirleyen ilkeler olarak ortaya çıkan ahlak iyi ve doğru olanla ilgili olan kararlar ve davranışlardır⁹⁸. Etik ilkeler insanların hareketlerinin haklı ya da haklı olmaması üzerine rasyonel değerlendirmeler yapabilmesini sağlayan ahlaki yargılar olarak da ifade edilmektedir⁹⁹.

1.6.4. Araç ve Yöntemsel Boyut

Her iki alanda kullanılması gereken teknikler ve araçlar, bu araçların kullanılma yöntemleri, kitlesel iletişimi, organizasyon ve etkinlikleri gibi benzer ve farklı yönleri söz konusudur.

1.6.4.1. Teknikler ve araçlar

Signitzer ve Coombs eski ve yeni kamu diplomasisi anlayışını katı ve esnek yaklaşım olarak ikiye ayırmışlardır. Katı yaklaşımda; yani eski yaklaşımda; radyo, televizyon, gazete, dergi gibi kitle iletişim araçları ikna ve propaganda amaçlı siyasal bilgilendirme çalışmalarıyla kamuların davranışlarının etkilenmesi için kullanılırken, esnek, yani yeni yaklaşımda ise; amacı, karşılıklı anlayış oluşturma olarak nitelenen bilgi ve kültür programları, kültürel iletişim, bilimsel ve sanatsal değişiklik, film, sergi, dil eğitimleri v.s. sosyokültürel etkinlikler içeren uzun dönemde dış politika amaçlarına ulaşmada yardımcı olacağı öne sürülen faaliyetler yer almaktadır¹⁰⁰.

Deibel ve Roberts kamu diplomasisi örneğinde katı yaklaşım (tough-minded school/) ve esnek yaklaşım (tender-minded school) olmak üzere iki okul olduğunu öne sürmüş, katı yaklaşım okulun; yabancı hedef kamulara yönelik hızlı medya olan televizyon ve radyoyu ikna ve propagandayı amaçlı kullanırken esnek

⁹⁶ Okay, *a.g.e.*, s.533

⁹⁷ Okay, *a.g.e.*, s.534

⁹⁸ Theaker, *a.g.e.*, s.184

⁹⁹ Nelson & Izadi, *a.g.e.*, s.337

¹⁰⁰ Yağmurlu, *a.g.m.* s:8

yaklaşımli okulun; yavaş medya olarak nitelendirilen akademik ve kültürel değişimleri kamu diplomasisinin kültürel işlevleri olarak kullandığını belirtmişlerdir¹⁰¹. Snow'a göre esnek yaklaşımın amacı, Uluslararası Ziyaretçi Liderlik Programı, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Eğitim ve Kültürel İşler (ECA) Bürosu vb. yoluyla Amerika Birleşik Devletleri halkı ve dünyadaki diğer ülkelerden insanlar arasında karşılıklı anlayışı teşvik etmek olduğunu belirtmiştir. Katı yaklaşımda kamu diplomasisinin amacı ikna ve propaganda kullanarak yabancı izleyicilerin tutumları üzerinde bir etki oluşturmaktır. Radyo, televizyon, gazete ve dergi gibi hızlı medya araçlarına diğer iletişim biçimlerine göre öncelik verilir¹⁰².

1.6.4.2. Kitle iletişim araçları

Küreselleşme, globalleşme, uluslararasılaşma gibi kavramlar açıklanırken bu süreçlerin en önemli özelliklerinden olan kitle iletişimi ve haberleşme (medya) teknolojilerindeki gelişmeler ve bu sürece olan katkıları ön plana çıkarılmaktadır. Kitle iletişim ve haberleşme sayesinde bilginin kısa sürede çok geniş kitlelere ulaşabilmesi, sınır ötesi alanlara yayılımı ve bu sürece insanların düşünce ve fikirleriyle iki yönlü katılım imkanının artması uluslararası bir kamunun oluşmasını sağlamıştır. Öyle ki kitle iletişimine bakıldığında buradaki iletişimin, mobil iletişim aracı, faks, televizyon ve radyo gibi aygıtlardan yararlanılarak gerçekleştirilen bilgi, enformasyon ve komünikasyon olarak ya da bir kişi ya da bir şeyin başka bir kişiye/bir şeye içinden aktarımla, değiş-tokuşla dönüşme, değişme süreçleri olarak tanımlandığı görülmektedir¹⁰³. Hem genelde iletişim hem de halkla ilişkiler, yüz yüze ve kişilerarası iletişimin yanı sıra kitle iletişim araçları ya da medya olarak nitelendirilen araçlarla gerçekleştirilmektedir.

Geleneksel kitle iletişim araçları olan gazete, radyo ve televizyonun yanı sıra özellikle internet medyası halkla ilişkiler uzmanlarına hedef kitlelerini tanıma ve bunlarla çift yönlü iletişim kurmak için önemli fırsatlar sunmaktadır. Köcher ve Birchmeier, halkla ilişkiler araçlarını hedef grubuna doğrudan hitap eden ve dolaylı

¹⁰¹ Signitzer & Wamser. *a.g.e.*, s.440

¹⁰² Signitzer & Coombs, *a.g.e.*, s. s.140

¹⁰³ Zıllıoğlu, *a.g.e.*, s.23

yoldan hitap eden halkla ilişkiler araçları olarak ikiye ayırmışlardır. Faulstich ise halkla ilişkilerde kullanılan medya ve yöntem/strateji/teknikler biçiminde ayırma gitmiştir. Dergi, broşür veya film medya olarak ifade edilirken yöntem olarak ifade edilen ise basın konferansı, açık kapı günleri veya fikir yarışmaları vb. faaliyetlerden oluşmaktadır. “*Medya ile ilişkiler terimi geniş bir alanı kapsamakla birlikte yerel, bölgesel, ulusal hatta uluslararası alanda yayın yapan, kamusal amaçlı ve özel çıkar amaçlı faaliyetlerde bulunan yazılı basın, haber ajansları, radyo, televizyon, diğer video yapım şirketleri ve burada çalışan kişilerle karşılıklı ilişkilerini tanımlamaktadır*”¹⁰⁴.

1.6.4.3. Organizasyonlar ve özel etkinlikler

Siyasî ve ekonomik iş birlikleri ulus devletlerin fiziksel sınırlarını silikleştirirken, bu ilişkiler kültür, sanat, spor, turizm gibi faaliyet ve etkinliklerle güçlendirilmekte, taçlandırılmaktadır. Bu organizasyonlar sayesinde ülkeler kültürünü, değerlerini, ideallerini yani yumuşak güçlerinin dayandığı kaynakları dünya haklarıyla paylaşmak için büyük fırsatlar yakalamaktadırlar. Kurumların dış temsilcileri olan ve kamularıyla her türlü iletişimini yürüten halkla ilişkiler, bu kamularla kurumun, çalışanların, değerlerinin ve politikalarının bir araya geleceği ortamlar yaratmaya çalışır. Halkla ilişkilerin temel faaliyet alanlarından biri özel olaylar ve davetler düzenlemektir. Bu kapsamda basın toplantıları, davetler, toplantılar, partiler, kokteyller, seminerler, paneller, sergiler, gösteriler, tanıtımlar, özel demeç imkânları vb. faaliyetlerle örgütlerin halkla ilişkiler tanıtımları sağlanmaktadır¹⁰⁵.

Organizasyonlar ve özel etkinlikler hem halkla ilişkiler hem de kamu diplomasisi için hedef kamularla bir araya gelme ve ilişki kurma anlamında uygun ortamlar sağlamaktadır. Ayrıca ülkelere kültür, sanat ve değerlerini yabancı halklara ve kamulara tanıtmaya fırsatı sunarak, kültürel ilişkilere ortamlar sağlamaktadır.

¹⁰⁴ Okay, *Halkla İlişkiler ve Medya*, s.21

¹⁰⁵ Oktay, *a.g.e.*, s.67

İKİNCİ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİ VE ÜLKE MARKASI

Bu bölümde kamu diplomasisi gelişi ve özellikleri, ülke markasının gelişi ve özellikleri, kamu diplomasisi ve ülke markası arasındaki ilişkiler ve etkiler detaylı bir şekilde incelenecektir.

2.1. Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisi olarak kökeni ve anlamı, özellikleri ve işlevleri, diğer kavramlarla farkı ve benzerliği gibi konular ele alınacaktır.

2.1.1. Kamu Diplomasisinin Kökeni ve Anlamı

Kamu diplomasisi kavramını ilk kez kullanan Fletcher Üniversitesi Dekanı A. Gullion (1965) kamu diplomasisini, uluslararası yürütülen bir iletişim faaliyeti olarak tanımlamış, dış politikanın biçimlendirilmesi ve uygulanması için kamunun tutumlarının etkilenme çabası olarak belirtmiştir. Bunun yanı sıra kamu diplomasisinin uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki alanlarını; hükümetin öbür hükumette kamuoyu oluşturma çalışmalarını, ülkelerarası sivil toplum ve kâr amaçlı kuruluşların etkileşim faaliyetlerini, diplomatlar ve muhabirler arasındaki iletişim ve kültürlerarası iletişim süreçlerini kapsadığını belirtmiştir.¹⁰⁶ Yabancı kamuların uluslararası algılarını, tutumlarını ve politikalarını etkilemek üzere yürütülen iletişim sanatı olarak da tanımlanan kavram, halkla ilişkilerin kurumların kamularıyla arasındaki iletişimin yönetilmesi olarak yapılan tanıma ve uluslararası halkla ilişkiler boyutuna oldukça yakın özellikler taşımaktadır. Kunczik ise kamu diplomasisi faaliyetlerinin bir ülkenin yabancı kamularla gerçekleştirdiği halkla ilişkileri olduğunu belirtmiştir.¹⁰⁷

¹⁰⁶ What is Public Diplomacy? The Edward R. Morrow Center of Public Diplomacy, Bkz. fletcher.tufts.edu/murrow/public-diplomacy.html (erişim 22 Aralık 2013)

¹⁰⁷ Kunczik, M. (2003). Transnational public relations by foreign governments. In K. Sriramesh & D. Vercic (Eds.), Handbook of global public relations (pp. 399-424). Mahwah, NJ:Lawrence Erlbaum

2.1.2. Kamu Diplomasinin Özelliği ve İşlevi

Kamu diplomasinin özelliği ve işlevi olarak iki ayrı başlıkta özet beyan verilecektir.

2.1.2.1. Kamu diplomasinin özelliği

Kamu diplomasinin kavramından da anlaşıldığı gibi şöyle 5 çeşit özelliği bulunmaktadır. Onlar sıra ile şunlardır:

1. Kamu diplomasinin yürütücüsü bir ülke hükümetidir. Kamu diplomasisi hedef kitlesi ise amaç ülkenin vatandaşlarıdır.
2. Kamu diplomasisi yöntemi çeşitliliğe sahiptir ve dolaylı etki göstermektedir.
3. Klâsik diplomasiden farklı olarak aşıkârlığa ve şeffaflığa sahiptir.
4. Kamu diplomasinin son amacı ülke lehine karlı çıkmaktır.
5. Kamu diplomasisi çağdaşlığa sahiptir.

2.1.2.2. Kamu diplomasinin işlevi

1. Kamu diplomasisi özel diplomasi şekli olarak klâsik diplomasinin yapamadığı işleri yapabilmektedir.
2. Kamu diplomasisi yumuşak ve sert güçleri beraber güçlendirerek ülke gücünü arttırmada yarar sağlar.
3. Kamu diplomasisi uluslararası inancı oluşturarak küresel barışı sağlar.

2.1.3. Kamu Diplomasinin Diğer Kavramlarla Farkı

Burada kamu diplomasinininkültürel diplomasi, sivil toplum diplomasisi, dış propaganda, uluslararası ilişkiler gibi kavramlarla olan farkı özetlenecektir.

2.1.3.1. Kamu diplomasinin kültürel diplomasi ile farkı

Kamu diplomasisi ile kültürel diplomasinin yürütücüleri ülke hükümeti olsa da ama hedef kitlesi olarak kültürel diplomasinin kitlesi daha da geniştir. Kamu diplomasisinin kitlesi sadece hedef ülke kamusudur.

Kamu diplomasisi yürütme şekli olarak politika, ekonomi, fen bilim gibi çok biçimlidir, ama kültürel diplomasinin yürütme şekli sadece kültürdür.

2.1.3.2.Kamu diplomasisinin sivil toplum diplomasisi ile farkı

Kamu diplomasisinin yürütücüsü bir ülke hükümeti ise sivil toplum diplomasisinin yürütücüleri mezkûr ülke sivil toplum örgütleridir.

2.1.3.3.Kamu diplomasisinin dış propaganda ile farkı

Kamu diplomasisi ile dış propagandanın amacı farklıdır. Dış propaganda hedef ülkeye propaganda yaparak ideolojisini değiştirme ve kontrol altına alma ve sonuç itibarî ile siyasî mevkiini değiştirmektir. Kamu diplomasisi ise bilgi paylaşma vasıtasıyla karşılıklı anlatma ve ülke imajını iyileştirmektir.

Uygulama şekli olarak dış propaganda yukarıda aşağıya doğru tek yönlü ideolojik aşlamadır. Kamu diplomasisi ise karşılıklı fikir iletişimi ve hedef kitle halkı kültürü göz önünde bulundurularak bilgi aktarımıdır.

2.1.3.4.Kamu diplomasisinin uluslararası ilişkiler ile farkı

Uluslararası ilişkiler ise bir ülke hükümeti, firmaları, idarî kuruluşları v.b. örgütlerinin uluslararasındaki bilgi iletişimidir. Kamu diplomasisi ise sadece mezkûr ülke hükümetinin yürüttüğü çalışmadır. Yani, kamu diplomasisi uluslararası ilişkilerin bir çeşididir.

2.2. Ülke Markası

Ülke markası, anlamı, özelliği, işlevi ve ülke markasının oluşumu incelenecektir.

2.2.1. Ülke Markasının Anlamı

“Kimlik, bizim kendimizi 'öteki'den farklı gördüğümüz değerlerimizin, simgelerimizin, algılama biçimlerimizin toplamıdır. İmaj ya da kişilik, başkalarının bizi nasıl algıladıklarıyla ilgilidir. Bunu ülke gibi büyük bir örgütlenmeye taşırsak, ülkelerin kimliği, ülkeyi öteki ülkelerden farklı gördüğümüz, kendimizin belirlediği değerlerimizi kapsar. Ülke imajı ise, çok daha karmaşık bir yapıdan oluşur; başkalarının bizimle ilgili düşüncelerini yansıtır.”¹⁰⁸

İletişim açısından bakıldığında ülke markası bir ülkenin uluslararası iletişimdeki imajını göstermektedir. Dışarıdan bakıldığında ülke markası yabancı ülke halkının mezkûr ülkeye tuttuğu tutumudur. İçeriden bakıldığında ülke markası bir ülke halkının kendi ülkesine tuttuğu tutumudur.

2.2.2. Ülke Markasının Özelliği ve İşlevi

Ülke markasının özellikleri ve işlevi hakkında aşağıdaki gibi özetleme yapmak mümkündür.

2.2.2.1. Ülke markasının özelliği

Ülke markasının şöyle özellikleri bulunmaktadır.

1. Sabitlik ve dinamiklik özelliği bulunmaktadır. Bir ülke markası oluştuktan sonra kısa sürede değişiklik göstermemektedir. Ama belli bir süre sonra eğer sürekli iyileştirme yapılmadığında ülke markasında değişiklik söz konusudur.

2. Genellilik ve çok boyutluluk özelliği bulunmaktadır. Bir ülke markası ülkenin genel durumun esasında edinen bilgi toplamıdır. Ama bu genel bilgi de siyasi, ekonomik, kültürel, diplomatik ve milli durumlarından oluştuğu için bunlardan herhangi birinde gerileme olduğunda direkt ülke markasını etkilemektedir.

¹⁰⁸ Bozkurt, R. (2010). Ülke İmajı Nasıl Yaratılır. Bkz. <http://v3.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=55673> (Erişim: 25 Ocak 2014)

3.İç ve dış farklılık özelliği bulunmaktadır. İçten bakıldığında bir ülke vatandaşları kendi ülkesine olan sevgiden dolayı genelde ülke markasına olumlu bakmaktadır. Ama dışarıdan bakıldığında ise doğru tanıtım yapılmadığında ülke markasında kötülenme söz konusudur.

4.Yapılandırılma ve yanlış anlaşılabilme özelliğine sahiptir. Ülke markası hükümet ve diğer kuruluşlarca yapılandırılabilir. Bununla beraber eğer doğru şekilde yapılandırılmadığında yanlış anlaşılması da söz konusudur.

2.2.2.2.Ülke markasının işlevi

Ülke markasının siyasî işlevi, ekonomik işlevi, diplomatik işlevi, güvenlik işlevi olmak üzere dört işlevi bulunmaktadır.

2.2.3. Oluşumu

1.Ülke gelişimini hızlandırarak ülke markası oluşturulabilir.

2.Ülke gücü eşit değildir ülke markası. Dolayısıyla sırf ülke gücüyle oluşturmak pek mümkün değildir.

2.3. Kamu Diplomasisi ve Ülke Markasının İlişkisi

Kamu diplomasisi ve ülke markasının ilişkilerini açıklamak için kamu diplomasisinin ülke markası oluşumundaki rolü, ülke markasının kamu diplomasisine gösterdiği etkisi karşılıklı olarak ele alınacak ve buradaki etkileşimi Çin ülke markası ve kamu diplomasisi örneğiyle temel bilgilerle incelemeye alınacaktır.

2.3.1.Kamu Diplomasisinin Ülke Markası Oluşumundaki Rolü

Küreselleşen günümüzde ülke markası yumuşak güç olarak gitgide önemini ortaya koymaktadır. Ülkeler de çeşitli yollarla kendi ülke markasını oluşturma arayışı içerisinde. Örneğin, Kore Cumhuriyeti, hükümet mensupları, bilim

adamları, medya uzmanlarından oluşan “Ülke Markası Geliştirme Komitesi” kurarak bu işe önem vermektedir.¹⁰⁹ Hindistan ise “İnanılmaz Hindistan” sloganı adı altında turizm ve kültür vasıtasıyla ülke markasını iyileştirmeyi hedeflemiş bulunmaktadır.¹¹⁰ Bunlardan anlaşıldığı gibi ülke markası oluşturmak için ülkenin gerçek durumu ve marka yayma şekli çok önemlidir. Ülke markası oluşturmada hedef ülke vatandaşlarını hedef almak en akil yöntemdir. Kamu diplomasisi vasıtasıyla hedef ülke vatandaşlarında güzel olan ülke markası oluşturmak çok önemlidir. Kamu diplomasisi gerek şekil açısından olsun gerek iletişim yöntemi açısından olsun en doğru seçimdir.

2.3.2. Ülke Markasının Kamu Diplomasiye Gösterdiği Etki

Ülke markasının iyi olup olmaması bir ülke kamu diplomasisinin iyi olup olmadığını direktten etkilemektedir. Eğer bir ülke iyi olan ülke markasına sahip ise uluslararası iyi olan inandırıcılığa sahiptir demek. Buna mezkûr ülkenin daha kolay bir şekilde kamu diplomasisini devam etmesini sağlıyordur demek. Tersinde bakıldığında da eğer bir ülke kötü ülke markasına sahip ise uluslararası pek inandırıcılığı olmuyor demektir. Bu da mezkûr ülkenin kendi kamu diplomasisini yürütmesine engel teşkil ediyor demektir. Örnek olarak Saddam Hüseyin döneminde Irak diktatörlerce yönetilen korkunç bir ülke olarak biliniyordu. Bu imajı da ABD’nin yararına olmuş ve ABD bundan istifade edinerek Irak vaziyeti hakkında tersleyici propaganda yapmış. Zaten kötü olarak bilinen Irak ülke markasından dolayı Irak’ın kamu diplomasisi de yürümemiş ve en sonunda uluslararası Irak’a karşı askeri ambargo gerçekleştirilmiş ve Saddam hükümeti böylece ortadan kaldırılmıştır.¹¹¹

Kısacası ülke markası da kamu diplomasisi kadar önemlidir. Bu ikisi birbirini tamamlamakta ve birbiri için ön şart olmaktadır.

¹⁰⁹ Zheng, Y.N. (2009). Küreselleşme ve Çin’in Ulusala Dönüşümü. Zhejiang: Zhejiang Yayınevi. s.55

¹¹⁰ Zheng, Y.N. (2009). a.g.e. s.56

¹¹¹ Jin, Z.J., Bei, Y.C. (2010). Kamu Diplomasisi: Kamu Diplomasisin Stratejisi Dönemi. Pekin: Yabancı Dil ve Kültür Araştırma Yayınevi. s.87

2.3.3. Çin Ülke Markasının Kamu Diplomasisine Gösterdiği Etki

Günümüzün açık ve küreselleşmiş dünyasında, ulusal marka bir ülkenin sağlıklı ve hızlı gelişimi için büyük bir itici güçtür: Çin için, ulusal karakterini nasıl geçireceği, ülkenin yumuşak gücünü nasıl arttıracak ve Çin'in uluslararası ifadesini nasıl anlattığı Çin dış iletişimin temel konularından Çin'in kamu diplomasisini göstermek için çok önemli bir hale gelmiştir. Çin kamu diplomasisine daha iyi bir role ulaşmak için Ulusal bir marka oluşturmak, ülkenin imajını geliştirmek ve yumuşak gücü artırmak bunları çok etkili bir yoldur.

Çin, yabancı halkın kendi ulusal koşullarını ifade etmesi için çeşitli biçimler kullanıyor ve yabancı kamuoyunun imajı konusundaki farkındalığını arttırmayı hedefliyor. Güçlü bir ulusal marka ülkenin kamu diplomasisinin çalışmasını daha etkili hale getirebilir ve sağlıklı şekillendirebilir. Huzurlu ve ilerici bir ulusal imaj süreci, ulusal görünürlük, itibar, diplomatik yöntemlerin tanınmasının artırılmasına ve yumuşak gücün geliştirilmesinde önemli rol oynamasına yardımcı olur.

İyi bir ulusal marka kamu diplomasisinin habercisi ve ulusal imaj sözcüsü olabilir. Kötü bir ulusal marka, Çin hükümetinin kamu diplomasisinin güvenilirliğini azaltacaktır ve ulusal imaja zarar verecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN KAMU DİPLOMASİSİ VE ÜLKE MARKASININ OLUŞUMU

Bu bölümde tezimizin asıl amacı olan Çin kamu diplomasisi, ülke markası ve etkileşim nedenleri incelenecektir. Öncelikle Çin kamu diplomasisinin tarihleri, sonra da Çin markası oluşumunun tarihi zeminleri araştırılacak, daha sonra Çin kamu diplomasisi ile oluşturulan Çin markasının oluşturulma uygulamaları ve bu uygulamalar sonucu ortaya çıkan sonuçlar incelenecektir.

3.1. Çin Kamu Diplomasisinin Oluşumu

Çin kamu diplomasisinin oluşumundaki tarihi kökeni, propagandadan kamu diplomasisine geçin dönemi incelenecektir.

3.1.1. Çin Kamu Diplomasisinin Kökeni ve Tarihi

Çin kamu diplomasisi gerçek anlamda soğuk savaşlardan sonra oluşmuşsa da ilkeleri çok eskilerden zaten filizlenmişti. Sun Zi'nin Psikolojik Taktikleri, Konfüçyüsçülük'teki Erdemlilikle idarecilik ilkesi ve yaygın olarak kullanılan birçok eski düsturlar bunlara örnektir. Konfüçyüs, M.Ö.551-479 yılları arasında Çin'in Zhou sülalesi döneminde yaşamış bilge ve siyaset felsefecisidir. Canlılığını koruyan Konfüçyüs düşüncesi genellikle ahlak öğretilerine dayanan derin bir kültürel ve siyasi geleneğe sahiptir. Yönetim ideolojisi bakımından, üçüncü sülale olan Zhou sülalesi döneminde gelişmiş düşünce okulları sırasıyla Ying-Yang Okulu, Konfüçyüsçülük, Mohizm, Legalizm ve Taoizmdir. Konfüçyüsçülük, yönetim açısından önem taşıırken, özellikle insancıl olmakla birlikte felsefe ile din arasında ayrım yapmayan bir yaklaşım olduğunu sergilemektedir.

Meselâ, “Erdemliye her yerden destek gelir, erdemsiz ise hep yalnız kalır”, “Kimsenin sözü doğruysa şayet geçerliliği olur, geçerliliği olursa eğer işi tekâmüle erer” gibi düsturlar kamu diplomasisinin düşüncelerini barındırmaktadır. Ming Hanedanı (1368- 1644) döneminde yaşamış Haremağası Zhen He ve filusunun yedi

sefer Hint Okyanusu'na açılması ve en uzak olarak Kızıl Deniz kıyılarına kadar gitmesi ve gittiği ülkelerde kendi ülkesini tanıtmayı da kamu diplomasisinin örneklerindendir.

Çinlilerin 'Konfüçyüs bizim kanımızda' ifadesiyle, Çin kültürüne ne kadar derinden etki ettiğini gösteren Konfüçyüs felsefesi ve bu felsefenin günümüz Çin dış politika ilkelerine olan etkisini irdelemek, tartışmak bu tezin ana konusunu oluşturmaktadır. Tezin ilk bölümde incelenen Konfüçyüs öğretisi, diğer felsefe okulları ve uyum kavramı, günümüz Çin toplumunun kültür ve geleneklerinin ve bu öğretilerle şekillenen düşünce yapılarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve yükselen bir güç olarak Çin'in, uluslararası sistemi ne şekilde gördüğü ve uluslararası ilişkilerde davranışlarının ne şekilde olabileceği konularında teze bir temel oluşturacaktır.

Çeşitli ülkeler veya medeniyetlerde genellikle 'din' ne kadar önemli bir yere sahipse, Çin'de de felsefe o kadar önemli bir yere sahiptir. Çin felsefesinin en önemli taşlarından biri ise, Konfüçyüs felsefesidir. Bu felsefe ya da öğreti, Çin tarihinin bazı dönemlerinde etkinliği zayıflayıp azalsa da yaklaşık 2500 yıldır Çin toplumunu, bakış açısını, kültürünü şekillendiren en önemli unsur olagelmıştır. Öyle ki, Çin'de hanedanlıklar döneminde, çocuklar okula başladığında 'Dört Kitap' (Four Books, Si Shū) adı verilen; Analektler (The Analects, Lúnyü), Büyük Bilgi (Great Learning, Dà xué), Orta Yol Öğretisi (Doctrine of Mean, Zhōng yōng) ve Mencius'u (Mèngzǐ) kapsayan Çin klasiklerini okumaktaydılar. Bu kitaplardaki en temel düşünce Konfüçyüs ve Mencius'un da fikirlerinin temelini oluşturan 'insan doğası iyidir' düşüncesidir. Hem Doğu hem Batı felsefesinde birçok filozofun sorguladığı 'insan doğasının özü nasıldır?' sorusuna Konfüçyüs'ün verdiği bu cevap, kendisinin fikir ve söylemlerinin temelini oluşturmuş, takipçileri de bu cevap çerçevesinde Konfüçyüsçülüğe katkıda bulunarak, öğretiyi geliştirmişlerdir.

Çin'in en etkili ve şanlı kişilerinden olduğu kabul edilen, bilge ve filozof Konfüçyüs ve öğretisinin etkisi, yukarıda da ifade edildiği gibi, yaklaşık 2500 yıldır Çin'de ve birçok Asya ülkesinde sürmektedir. Çin kültür ve toplumunu anlamak için Konfüçyüs'ü ve öğretisini iyi anlamak gerekmektedir.

Batıda ‘Confucianism’ adıyla bilinen Konfüçyüsçülüğü Çince’de tam karşılaman bir sözcük bulunmamakla birlikte Konfüçyüs ve onunla ilgili şeylerde, bilgelerin/bilim adamlarının öğretisi gibi anlamlara gelen rujia (Rújiā), rujiao (Rújiào), ruxue (Rúxué) veya basitçe Ru karakterleri kullanılmaktadır. Tanım olarak ise, Kaliforniya Üniversitesi’nde profesör olan Doh Chull Shin, Konfüçyüsçülüğü; ‘Konfüçyüs, Mencius ve takipçilerinin, insanların mutlu ve kıymetli bir yaşam sürebilecekleri ‘datong shehui’ (society of great unity) denilen ahlaklı/erdemli büyük uyum toplumunu kurabilecekleri, sosyal ve politik ahlakın genel bir sistemi’ olarak tanımlamaktadır.¹¹² Bir diğer ifadeyle, politik ahlak sistemi olarak Konfüçyüsçülük, uyum ve barış toplumu kurmayı amaçlamış bir siyasal sistemdir.

Toplumda uyumu ve barışı amaç edinen Konfüçyüsçü anlayışa göre dünya, üç esas (three ultimates, sanji) ya da evrenin üç gücü (three powers of universe, san cai) adı verilen gökler (tian, heaven), yeryüzü (di, earth) ve insanlar (ren, humans) tarafından çevrelenmiştir. Birlikte çalışan bu üç güç, her şeyin ‘öz’ünü oluşturur. Çin’in eski dönemlerinde, yönetici veya prensin, insanoğlu ve doğa arasında bir köprü görevi gördüğüne inanılmaktaydı. Buna göre, Göklerin Oğlu adı verilen yönetici, gökler ve halk arasında yer alır. Göklerin Oğlu, doğru zamanda ve doğru şekilde hareket ettiğinde, insan ve doğa arasında evrensel uyum oluşur. Bu nedenle doğal felaketler meydana geldiğinde, bunun yöneticinin hatası olduğuna inanılmıştır. Bu yüzden, yöneticinin evrensel rolüyle ilgili danışmanlık yapabilecek olan ve doğru hareket ve ahlak konularında bilgili Konfüçyüsçü ulema sınıfı zamanla çok önem kazanmıştır. Burada Konfüçyüsçü ulema ile anlatılmak istenen, Konfüçyüs’ün yolundan giden, onun öğretilerini benimsemiş, Konfüçyüsçü filozoflardır. Yöneticinin sahip olması gereken erdemler konusunda Konfüçyüs şöyle demiştir: “Ülkeyi erdemle yöneten kişi kutup yıldızı gibidir: Kendisi yerinde dururken, diğer yıldızlar etrafında kümelenir.”¹¹³

¹¹²Doh Chull Shin, *Confucianism and Democratization in East Asia*, Cambridge University Press, 2012, p.74.

¹¹³Zhou Chuncai, *The Illustrated Book of The Analects*, (translated by Paul White), New World Press, 2008, p.40.

Konfüçyüs'ün ölümünden sonra onun öğretilerini geliştiren ve yayan en önemli iki düşünür Mencius ve Xunzi'dır. Özellikle Mencius, Konfüçyüs'ten sonra 'İkinci Bilge' olarak anılmış en önemli Konfüçyüsçü düşünürdür. Mencius ve Xunzi'nın ayrıldıkları nokta aşağıda detaylı olarak açıklanan insan doğasının özü konusudur. Mencius, insan doğasının iyi olduğunu ileri sürerken Xunzi, tersini iddia etmiş ve düzeni sağlamak için ödül ve ceza sisteminin gerekliliğini vurgulamıştır.

Çin düşüncesinde uyumun amacı; insan ve doğa, insan ve toplum, zihin ve ruh ve insanlar arasında uyumu sağlamaktır. Çin kültürü; tekdüzelik yerine uyumu, farklılıklara saygı göstererek bir arada yaşamayı ve ortak faydaya dayalı işbirliğini vurgular.¹¹⁴

Çin'deki Tsinhua Üniversitesi profesörlerinden Zhang Lihua'ya göre; geleneksel Çin kültüründeki uyum kavramı, Çin dış politikasına dört temel fikir sağlamaktadır. Bunlardan ilki; uyumun tek düzelik/aynılık olmadığı, farklılıkların uyumun sağlanması için gerekli olduğudur. İkincisi; büyük ülkelerin küçük ülkelere, küçük ülkelerinse büyük ülkelere saygı göstermesi gerektiğidir. Büyük güçler, güç gösterisinde bulunmayarak küçük ülkelerin saygısını kazanmalıdır. Üçüncüsü; büyük ülkelerin egemenlik/üstünlük taslamaması gerektiğidir. Son fikir ise; devletlerarası çatışmaların çözümünde barışçıl yollar izlenmesi gerektiğidir.

3.1.2. Çin Propagandasından Kamu Diplomasisine Geçiş Dönemi

Yeni Çin kurulduktan sonra da dış propagandayı sürekli güçlendirmeye ehemmiyet veren Çin hükümeti tek biçimli dış propagandadan temel kamu diplomasisine geçiş aşamalarını tamamladı. Dış propagandanın çeşitli dönemlerindeki gelişme özelliklerine göre şöyle üç devre sıralanabilir.

3.1.2.1.Çin propagandası ilk dönemindeki özellikler

¹¹⁴Zhang Lihua, "China's Traditional Values and Modern Foreign Policy", The Global Think Tank, January 15, 2013, <http://carnegieendowment.org/2013/01/15/china-s-traditional-values-and-modern-foreign-policy/f27h?reloadFlag=1> (05.04.2016)

Bu dönem yeni Çin'in ilk kuruluşundan reform öncesine kadar olan dönemdir. Bu dönemin özellikleri şöyle özetlenebilir.

İlk olarak dış propaganda kuruluşları ve mecmualar oluşturuldu. Örneğin, 1950 yılında Çin Merkezî Radyo ve Televizyon İdaresi dış yayınlar editörlük bürosunu kurdu. 1951 yılında yeni Çin'de yayınlanan ilk İngilizce dergi "Halk Çin'i" yayınlanmaya başladı. 1958 yılında Çin Merkezi Televizyonu (Dönemki adı ile 'Pekin Televizyonu') kuruldu. Daha sonra İngilizce "Çin Resimli Dergisi", "Çin Kuruluşu", "Pekin Haftalığı" gibi dergiler yayına başladı. 1963 yılında ise Yabancı Dilde Yayıncılık, Dağıtım İdaresi kuruldu. Yeni Çin'de dış propaganda yokluktan süratle gelişmeye doğru ilerlemeye başladı ve ilk temel dış propaganda sistemi oluşmaya başladı.

İkinci olarak, dış propaganda hedef alanı çok sınırlıydı. Zamanındaki uluslararası vaziyetin etkisinden dolayı propaganda hedefi sadece sosyalist ülkeler ve Afro-Asya ve Lâtin Amerikansı'ndaki yeni kurulmuş ülkeler idi. Propaganda yöntemi de çok basit bir şekilde, yani Şin Hua Ajansı'nın şubeleri ile gerçekleştiriliyordu. Kısacası propaganda hedefi çok sınırlı ve etkileşimi de çok kısıtlı idi.

Üçüncü olarak, bu dönemki dış propaganda belli bir ideoloji için servis ediyordu. Diplomasi ve dış mücadeleyle koordine çalışmak çalışma modeli idi. Devrim ihraç etmek temel içeriği idi. ABD saldırganlığına karşı Kore'ye yardım savaşı (Kore Savaşı) döneminde Çin Dış Yayın İdaresi bir sürü program yaparak ön cepheyle uyumlu çalışmıştı. Örneğin, Ocak 1951'den Temmuz 1953'e kadar dış yayında "Kore'ye Saldıran ABD Askerleri İçin Özel İngilizce Programlar" adında radyo yayını yayınladı.

Son olarak, dış propaganda tekniği ilkeldi. Dış propagandada karşılıklılık ve kaynaşma çok eksikti. Diğer deyişle tek taraflı aşılama esastı. Hedef ülkenin siyasî rejimi, ideolojik sistemi göz ardı edilmişti. Propaganda yöntemleri araştırılmadan körü körüne kendi görüşünü aşılama anlayışı içerisindeydi.

3.1.2.2.Çin propagandası orta dönemindeki özellikler

Bu dönem reform döneminden soğuk savaşlar dönemi sonuna kadar olan dönemdir. Bu dönemin özellikleri şöyle özetlenebilir.

İlk olarak, çok yönlü, çok kanallı ve çok tabakalı dış propaganda sistemi oluşmaya başlamıştır. Bu dönemde dış propaganda kuruluşları kuruldu. İngilizce “Çin Gazetesi”, “Halk Gazetesi” ve Çin Merkez Televizyonu’nun Uluslararası uydu kanalı bunlardandır. Bundan başka yine ticaret, turizm, kardeş şehir gibi çeşitli şekillerle dış propaganda gerçekleştirilmiştir.

İkinci olarak, dış propagandanın uluslararası etkileme gücü artmıştır. Eskisi gibi tek taraflı ideolojik aşılardan hedef ülkenin kültürü, ideolojisi, siyasî rejimine uygun biçimde propaganda yapmaya yönelmiştir.

Son olarak, bu dönemdeki propaganda ekonomi merkezli bir propagandadır. Ülke imajına yönelik içerik bulunmamaktadır. Reform döneminde eskisi gibi sınıf savaşı yapmaktan ekonomik kuruluşa önem verilmiştir. Dış propaganda da bundan etkilenmiş ve ekonomiyi merkez alarak propaganda yapılmıştır.

3.1.2.3.Çin propagandası son dönemindeki özellikler

Bu dönem soğuk savaşlar dönemi sona erdikten günümüze kadar olan dönemdir. Bu dönemin özellikleri şöyle özetlenebilir.

İlk olarak, dış propaganda yapmaktan ülke imajı oluşturmayı hedefleyen kamu diplomasisine geçiş yapılmıştır.

İkinci olarak, kamu diplomasisi çatısı altında daha geniş çaplı, daha da sistemli, daha da uyumlu ve daha da etkileyici bir tanıtım yapılmıştır. Örneğin, CCTV-4 ve CCTV-9 gibi Çin Merkez Televizyonu kanalları yayını %98 ülke ve bölgeyi kapsamaktadır. Xinhua Ajansı dünyadaki altı büyük haber ajansının biri oldu ve 100’den fazla bölgede haber yapmaya başladı. “Çin Gazetesi” sekiz yabancı dilde ve 150’den fazla ülke ve bölgede basılıp dağıtılmaktadır. Çin, günümüzde yurt dışına yıllık olarak 6000 küsur çeşit olmak üzere sekiz milyondan fazla kitap ve dergi dağıtılmaktadır. Kitap yayın işleri 180’den fazla ülke ve bölgeyi kapsamaktadır.

3.2. Çin Markasının Oluşumu

Çin markasının oluşumunu incelemek için Çin markasının tarihi, bu süreçteki sıkıntıları, ülke markası oluşturmadaki özellikleri işlenecektir.

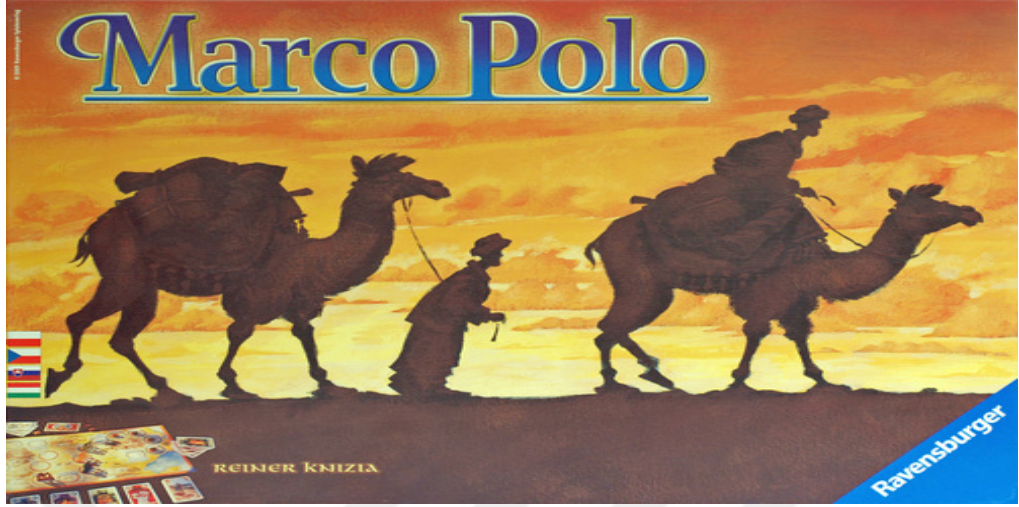
3.2.1. Çin Markasının Tarihi

Çin uzun tarihe sahip ülkedir. Ülke imajı da çok zamanlardan beri çeşitli değişim sürecini baştan geçirmiştir. “Marco Polo Seyahatnamesi”nden başlasak da günümüze kadar 700 yıllık bir ülke imajı uğraşı bulunmaktadır. Bu yedi asırlık süreçte aşırı büyüdüğü dönemler de oldu, zayıflayıp sömürüldüğü dönemleri de oldu. Aşağıda dönemler itibarı ile Çin ülke imajı hakkında bilgi vereceğiz.

3.2.1.1.Orta çağ dönemindeki çin markası

“Marco Polo (d. 15 Eylül 1254, Venedik-ö. 1324) İtalyan gezgin. Ünlü kâşif ve tüccar Niccolo Polo'nun oğludur. 1271 yılında Papa IX. Gregorius, babası ile amcasını Kubilay Han'a mektup göndermekle görevlendirdi. Marco Polo, onlarla birlikte Pekin'e gitti. Anadolu'yu, Mezopotamya'yı, İran'ı, Türkistan'ı, Pamir Dağları'nı, Gobi Çölü'nü ve Çin'i dolaştı. 2,5 yıl kadar süren bu yolculuklarından sonra Kubilay Han'ın verdiği görevle 17 yıl Doğu ülkelerini dolaştı. Tarih, etnografya ve coğrafya incelemeleri yaptı ve ünlü olan “Marco Polo Seyahatnamesi”ni yazdı. Bu da yabancıların Çin imajını anlamasının ilk adımı idi. Marco Polo kitabında Çin hakkındaki izlenimlerini yazarak kitabı okuyan diğer yabancılar için Çin imajını hakkında bilgi vermiştir.”

Resim-1: Marco Polo

Kaynak: <https://ludothek-stans.ch/sortiment/spiele/game/1636.0>

3.2.1.2.XVII-XVIII.YY’da Çin markası

Marco Polo’dan sonraki birkaç yüzyılda Çin imajı sürekli iyiydi. Yabancı ülkeler Çin’e hayrandı ve Çin’i zenginlik, asayiş, refah ülkesi olarak biliyordu. XVII-XVIII. yüzyıllarda dünya genelinde “Çin Rüzgârı” esiyordu. Batılıların gözünde Çin aşırı gelişmiş zenginlik ülkesi idi. Batı ülkeleri Çin’i örnek alır ve Çin modası peşindeydi. Çin, bu dönemde çok iyi olan ülke imajına sahipti. Batılılar Çin’e hep hevesle bakıyorlardı.

3.2.1.3.XIX.YY’da Çin markası

Bu dönemde Çin ülke olarak içe kapanık idi. Ülke genel gücü zayıflamıştı. Afyon Savaşı’ndan sonra Çin imajı kötülendi ve “Aşağılık Millet”, “Asya’nın Hasta Adamı” olarak anıldı. Çin kapısı açıldıktan sonra batılı misyonerler sürü haliyle Çin’e girmeye başladılar. Gelen misyonerler çok miktarda kitap ve yazı yazarak Çin’in kötü durumunu kaleme aldı ve dünya kötü olan imajını yaymaya başladılar. Bunlardan Amerikalı misyoner Arthur Henderson Smith’in yazdığı “Çinlilerin Karakteri” en ünlüdür. O kitabında Çinlilerin 26 tipik karakterini ortaya koyarak Çin imajını kötülemiştir. Yazar kitabında çok çirkin çehreye sahip olan, uzun saçlı küçük ayaklı, zaman kavramı olmayan, adaptan yoksun kalan, umumî ahlâktan uzak, üçkâğıtçı, merhamet duygusu olmayan bir Çin halkı imajından bahsetmektedir. Bu

tür yazılar ve kaynaklar dünya önünde ruhundan ayrılmış bir imparatorluğun sergilenmesine sebep olmuştur.

Resim-2: Uzun Saçlı VeKüçük Ayaklı Çinliler

Kaynak: <https://zi.media/@yidianzixun/post/qpi1zB>

Resim-3: Uzun Saçlı VeKüçük Ayaklı Çinliler

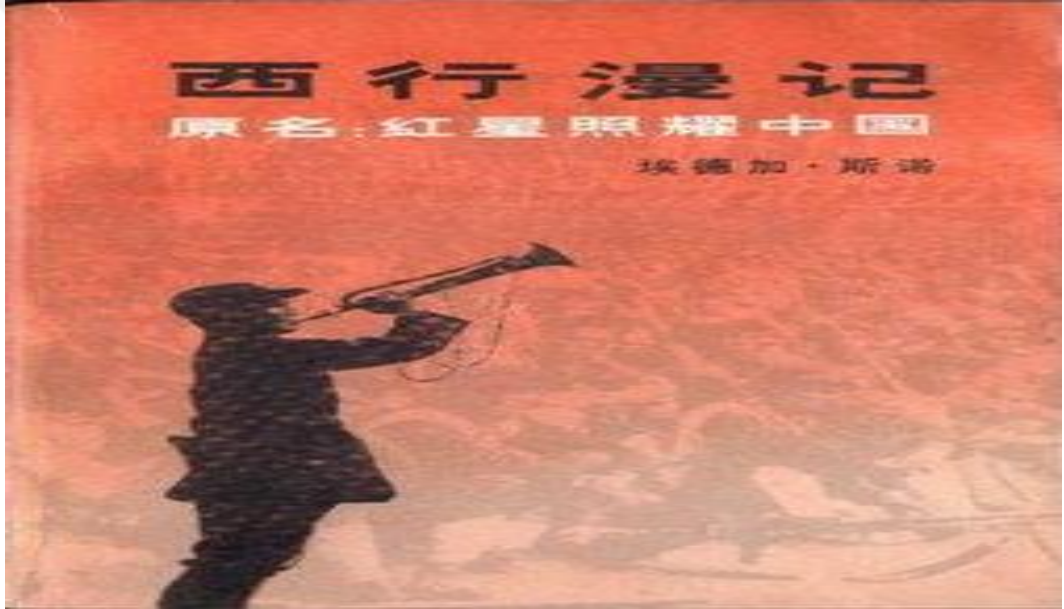
Kaynak: <https://www.cosmo.ru/lifestyle/society/sotvorenie-zolotyh-lotosov-strashnyy-seksualnyy-fetish-bintovaniya-nog-kitaya/>

3.2.1.4.GUO MİN partisi döneminde Çin markası

Guomin Partisi döneminde, Amerikalı muhabir Edgar Snow Kızıl ordu bölgesinde muhabirlik yaptı ve birinci el malzemelerle “Batı Seferinden Hatıralar”

diğer adıyla “Kırmızı yıldız ışığı altındaki Çin” kitabını yazdı. Kitabında batan bir imparatorluktan yeni hayata göz açan bir Çin imajını sergiledi. Bunun haricinde başka yazarlar da Çin hakkında bazı kitaplar yazdı. Bunlardan Theodore Harold White’ın yazdığı “Çin’in Gök Gürültüsü”, Jack Belden’in yazdığı “Çin, Dünyayı Şoke Ediyor”, İsrail Epstein’in yazdığı “Çin’in Tamamlanmayan İnkılâbı” gibi kitaplar verilebilir. Bu kitaplar dünyaya yeni Çin hakkında bazı bilgileri vermiş ve Çin imajını iyileştirmek için servis etmiştir.

Resim-4: “Kırmızı Yıldız Işığı Altındaki Çin” Kitabı

Kaynak: <http://www.cwzg.cn/politics/201709/38285.html>

3.2.1.5. İlk cumhuriyet döneminde Çin markası

Yeni Çin kurulduktan sonra Batılılar Çin'i “Mavi Karıncalar” olarak adlandırdılar. Onlara göre Çinlilerin hepsi mavi yün iş elbisesi giyenlerdir ve hiç kimsenin karakteristik özelliği yoktu. Hepsi aynı karınca gibi sürekli çalışan mavi giysililer idi. Bu dönemde de Çin'in imajı çok kötüydü. Çin sürekli iç savaş ve kargaşa içinde kalan, her yerde devrim süren, kalabalık bir ülke olarak biliniyordu.

Resim 5: Mavi Yün İş Elbisesi Giyenler

Kaynak: <https://www.wxwenku.com/d/109260968>

Resim 6: Mavi Yün İş Elbisesi Giyenler

Kaynak: <https://www.wxwenku.com/d/109260968>

3.2.1.6. 70'li Yıllarda Çin markası

70'lı yıllardan itibaren Çin-Amerika ilişkisi normalleşmeye başladı. Bunun akabinde Çin imajında iyileşme görülmeye başladı. 1972 yılındaki Richard Nixon'un Çin ziyareti dünyaya Çin'in "İnsanlık Cehennemi" olmadığını göstermiş oldu. Bu ziyaret Çin'in sade ve harmonik bir ülke olduğunu dünyaya göstermiş oldu. Ama gerçekte ise bu dönem Çin'in en karanlık yılları idi. Çin bu seneler karanlıkla dolu olan Kültür Devrimi'ni baştan geçiriyordu.

3.2.1.7. 80’li ve 90’lı yıllarda Çin markası

80’li yıllardan itibaren Batı Çin’in yeniden kurtulmuş olduğu Kültür Devrimi’ni if a etmeye ba ladı. Bunun beraberinde Çin politikasındaki değişime de göz çevirmeye ba ladı. Özellikle reform ve açılıma dikkat etmeye ba ladı. 1986 yılında TIME dergisi Deng Xiaopin’i “1985 Yılı Yılın Adamı” seçti ve 28 sayfalık bir tanıtımla Çin’deki değişimlerden bahsedildi. 1986 yılındaki Talebe Devrimi Çin imajını lekelemiş oldu. Özellikle 1989 yılındaki Tian An Men Olayı dı arısının Çin siyasetine hücum etmesine sebep oldu.

Resim-7: “1985 Yılı Yılın Adamı”

Kaynak: <http://news.sina.com.cn/2017-02-17/doc-ifyarref4480271.shtml>

90’lı yıllardan itibarense Çin imajı gitgide “ c leşme”ye ba ladı. Çin de buna karşın diplomasi, uluslararası yardımlaşma, kültürel ilişki gibi çoklu yöntemleri kullanarak uluslararası imajını iyileştirmeye çaba gösterdi. Ama sonuç itibarı ile Çin imajında fazla iyileşme kaydedilmedi. Uluslararası ortamda, özellikle Batılılar gözünde Çin hep “ c  Yaratık” gibi kaldı.

3.2.2. Çin Markasının Olu umundaki Sorunlar

Çin markası oluşumunda ortaya çıkmış sorunlar, kötü imajın oluşması ve bunun giderilmesi gibi konular incelenmektedir.

3.2.2.1. “ c leşen Çin” kavramı

1996 yılında Amerika’da ilim tahsili yapmakta olan aydın Li Xiguang oradaki

birkaç arkadaşı ile beraber “Öcüleşen Çin’in Arkasında” adındaki kitabı yayınladı ve Çin’dekilere Amerikan medyasının Çin imajını nasıl kötülediğini anlattı. Bu da “Öcüleşen Çin” ibaresinin ilk defa kullanılışı idi. Kitabın girişinde şöyle yazıyordu: “Uzun zamanlardan beri biz, Amerikan gazetesi, dergisi, kitapları, televizyonu, radyosu, filmleri ve internetinde siyasi hareket, totalitarizm, sınıf savaşı, entrika, rüşvet ve usulsüzlük, emperyal yönetim, karşıt görüşlü, insanlık dışı, suikast, arsızlık ve kepazelik, insan haklarından yoksun, nükleer silahların yayılması, korsanlık, zorlu kürtaj, kıtlık, müstehcenlik, doping skandalları, silah kaçakçılığı, Tibet sorunu, Tayvan sorunu gibi kilit sözlüklerle Çin’den bahsedildiğine şahit olduk”. Amerikan medyası bu tür anlatımlar ile Çin imajını kötülemek amacına ulaşmıştı. Li Xiguang’a göre Amerika bu yolla Çin’i öcüleştirmekteydi. Yani Amerikan medyası gerçekte olmayan olayları Çin aleyhine kullanarak varmış gibi göstererek Çin’i karanlık ülkesi olarak göstermeye çaba göstermekteydi.

1996 yılındaki Amerika Atlanta Dünya Olimpiyatları’nda Çinli sporcuların meydan girişinde NBC spikeri şöyle yayın yapmıştı: “Çin Halk Cumhuriyeti, dünya nüfusunun 1/5’ne sahiptir. Yıllık ekonomik büyüme hızı 10% civarındadır. Amerika başta olmak üzere birçok ülke Çin kapısını açmak istemekte olsa da insan hakları, korsanlık, Tayvan sorunu gibi birtakım sorunlar buna engel olmaktadır. Dünya olimpiyatlarında Çinliler çok iyidir. Barselona Dünya Olimpiyatları’nda 54 madalyonla dünya dördüncüsü oldu. Böyle olmasına rağmen bazı şüpheler söz konusudur. Özellikle bazı atlet türünde doping kullanıldığı söylenmektedir”. Bundan anlaşılır ki, Amerikan yayınları sürekli Çin imajını kötülemek için çabalıyordu.

2000 senesinde Amerika CBS şirketi “60 Dakika” programında Çin Cumhurbaşkanı Jiang Zemin ile yaptığı özel röportajı yayınladı. Cumhurbaşkanı konuşma yaparken Pekin Tian An Men olayındaki görüntülerin bazılarını ara görüntü olarak verdi. Özellikle tank önüne yürüyen gencin görüntüleri tekrar tekrar verildi. Amerika’nın bu tür davranışları sırf Çin imajını kötülemek için olmuştur.

1999 yılında Çin hükümeti Fa Lun Gong örgütünü yasa dışı örgüt olarak ilân etti ve kapatma kararı aldı. Batı buna tepki göstermek için örgüt lideri Li

Hongzhi'ya başarı ödülü verdi. Amerika'da ise 46 milletvekili birlikte Li Hongzhi'yı Nobel Barış Ödülü adayı olarak gösterdi. Bunlardan çok net anlaşılır ki, Batı her fırsatta Çin imajı aleyhine işliyordur. Dünya önünde olabildiği kadar öcüleşen Çin imajı yaratmak batı dünyası ve Amerika'nın lehine olduğu çok nettir.

3.2.2.2. “Çin tehdidi teorisi”

XX. yüzyılın 90 yıllarından itibaren Çin ekonomisi şiddetle ilerlemeye başladı. Bununla uluslararası Çin hayranlığı tekrar başladı. Aynı zamanda “Çin Tehdidi Teorisi” de oluşmaya başladı. Bu teorinin icatçısı National Defense Academy of Japan üniversitesindeki Doç. Dr. MURAI Tomohide'dir. O, 1990 yılında “Shyo Kunn” dergisinde “Çin'den İbarete Bu Olası Düşman Hakkında Mülâhaza” adında yazı yayınladı ve uluslararası büyük ilgi çekti. “Çin Tehdidi Teorisi” genel olarak bakıldığında beş defa en tepe noktalara çıktı.

İlk defa 1992-1993 yıllarında idi. Foreign Policy Research Institute in Philadelphia Asya bölümü başkanı Rouse Munro “Politik Araştırmalar” dergisinde “Uyanmakta Olan Büyük Ejder: Asya'nın Hakiki Tehdidi-Çin” yazısını yayınladı. 1993 yılında ise Study On International and Regional Issues of USA the Harvard Müdürü Samuel Huntington “Diplomasi” dergisinde “Kültürlerin Çarpışması” yazısını yayınlamak üzere olan Kültürlerin Çarpışması Teorisini ortaya koydu. Yazar bu yazısında kültürler açısından inceleyerek Çin Tehdidi Teorisi için bilimsel kanıtları hazırlamış oldu.

İkinci defa ise, 1995-1996 yıllarında oldu. Olayların tırmanma sebebi ise Çin ile Tayvan arasındaki sürtüşmenin artması ve bunun akabinde Amerika'da Çin politikası hakkındaki tartışmaların artması oldu. Rouse Munro ve “Time” dergisinin muhabiri Richard Bernstein birlikte “Başlayacak Olan Amerika-Çin Çarpışması” kitabını yazdı. Kitapta Çin tehdidinin başladığını, önce Asya'dan başlayarak yavaş yavaş tüm dünyaya yayılacağını ve dünyayı berbat edeceğini yazıyordu.

Üçüncü defa ise, 1997-1998 yıllarında oldu. Amerika Temsilciler Meclisi üyesi Cumhuriyetçi Partisi Politika Komitesi Başkanı Cox hazırladığı Cox Raporu'nu yayınladı. Raporda “Li Wenhe Dosyası”, “Politik Rüşvet Dosyası” ve

“Çin Tehdidi Dosyası” gibi içerikler Çin aleyhine idi.

Dördüncü sefer ise 2002 yılında oldu. 2001 yılındaki Amerika-Çin uçaklarının çarpışması Amerika ülke içinde Çin karşıtı görüşlerin çoğalmasına sebep oldu. Bunun akabinde 2002 yılındaki Pentagon Çin askeri raporunda Çin askeriyesinin sadece Tayvan için değil çevresindeki ülkeler için de tehdit olduğu söylendi. Bundan başka “Amerika-Çin Güvenlik Değerlendirme Raporu”nda da Çin tehdidi ele alındı.

Beşinci sefer ise 2005 yılında oldu. Bu seneki “Çin Askeri Raporu”nda da aynı konu incelendi. 45 sayfalık raporda Çin askeri ilerlemesinin bölgede hatta dünya çapında tehlike oluşturduğu söylendi.

3.2.2.3. “Çin çökmesi teorisi”

“Çin Tehdidi Teorisi” ile beraber “Çin Çökmesi Teorisi” de yaygın olarak konu edildi. “Çin Çökmesi Teorisi” temelinde Çin ekonomisindeki büyümeye şüpheyile bakmak vardı ve Çin’in kısa zamanda çöküş yaşayacağı öngörülürdü. Bu görüşün bilimsel kaynakları olarak America Pittsburgh University’den Prof. Dr. Rawski’nin Çin GSYİH istatistikleri üzerinde araştırarak yazdığı makale ve Çin asıllı Amerika vatandaşı Av. Zhang Jiadun’un yazdığı “Çin Çok Yakında Çökecek” kitabıdır.

XX. yüzyılın 90’lı yıllarından itibaren bazı Batılı ekonomistler Çin ekonomisindeki büyüme istatistiklerinden şüphelenmeye başlamıştır. 2000 yılında America Pittsburgh University’den Prof. Dr. Rawski arka arkaya “Çin GSYİH İstatistiklerine Ne Oldu?”, “Çin GSYİH İstatistikleri: Uyarılmalı mıdır?” adında makale yayınladı. Bu makalelerde Çin’deki ekonomik istatistiklerde ciddi hataların olduğu, Çin GSYİH bilgilerinde çok büyük yanlış payının olduğu ortaya koyuldu.

2001 yılında bazı Batılı medyalar örneğin, “The Financial Times”, “The Economist”, “Newsweek”, “Business Week” gibi dergiler Çin ekonomisindeki büyümelerden şüphe duyduklarını apaçık ortaya koydular. 2001 Nisan’da “Times” dergisi “Çin Niye Sahtekârlık Yapıyor?” yazısı yayınladı ve Çin ekonomisinin

abartılı veriler üzerine kurulduğunu, ekonomik büyük ülke imajının baloncuk gibi zayıf olduğunu, tüm ekonomik verilerin kısır döngüye girdiği ifade etti.

2002 yılında “Çin Ekonomisi” dergisinin editörü Jo Stadelwell yayınladığı “Çin’in Rüyası” kitabında “Çin Çökmesi Teorisi” tam anlamıyla açıklandı. Büyük yabancı yatırımcıların Çin yatırımlarındaki başarısızlıkları tek tek örnek alarak Çin ekonomisinin kumsaldaki bina gibi temelini zayıf olduğu kanısına varıldığı sonucu özetlendi.

Çin üzerinde yapılan bu teoriler Çin’e büyük zararlar getirdi. Çin hükümetinin uluslararası ve ülke içindeki imajını büyük ölçüde kötülemiş oldu. Söz geçerliliğine de büyük engel teşkil etti. Ülke içinde tuttuğu yoldan şüphe eden büyük bir kesim oluştu ve sosyalizmden vazgeçme ve kapitalist sistemi özenme olgusu oluşturmuş oldu.

3.2.3. Çin Markasını Oluşturmanın Faydaları

Çin ülke imajının oluşumundaki zorluklara bakıldığında, aktif bir şekilde kamu diplomasisini kullanmanın kaçınılmaz bir gerçek olduğu ve güçlü, büyük bir ülke imajı yaratmada ön koşul ve varlık nedeni olduğu aşikârdır.

3.2.3.1. İyi Çin markası Çin’in uluslararasıdaki yerini korur

Çin ülke imajı “Öcüleşme”, “Tehditleşme”, “Çökme” gibi çeşitli teorilerin yan etkisi ve baskısı altında bazı olumsuz unsurları da kendi bünyesinde barındırmaktadır. Bu durumda yabancı ülke halkını hedef alan kamu diplomasisi kullanarak, kültürel ilişki, spor, medya, turizm ve bilimsel fikir alışverişi gibi çeşitli yöntemlerle ülke imajını iyileştirmek lazımdır. Bilindiği gibi ülke imajı yabancı ülke halkının bir ülkeye verdiği genel puanıdır. Kamu diplomasisi yoluyla yapılan tanıtım, o ülke ile olan diplomatik ilişkilere de çok büyük oranda etki payı bırakmış olacaktır. XXI. Yüzyıl küreselleşen, enformasyonlaşan bir yüzyıldır. Ülke imajının iyi ya da kötü olması bir ülkenin uluslararası rekabette ayakta kalması, söz hakkını koruması açısından çok önemli husustur.

Bilindiği gibi Çin, BM’nin daimî üyesidir. Bunun haricinde 2001 yılında Çin

Dünya Ticaret Örgütü'ne resmi üye oldu. Bu tür örgütlerde söz hakkı olabilmesi için iyi olan ülke imajına sahip olmak zorundadır. Sadece böylelikle diplomasi için güçlü kaynağa sahip olmuş olunur. Hedef ülkenin halkında güzel bir imaj yaratmak her zaman silâh ve diğer yöntemlerden etkili ve geçerli olmuştur.

3.2.3.2. Yumuşak gücünün güçlü olması barışın gelişmesini sağlar

Yumuşak Güç kavramını ilk olarak Amerikalı araştırmacı Joseph Nye 1990 yılında yayınladığı “*Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*” kitabında ve aynı senesinde yayımladığı “*Soft Power*” makalesinde ortaya koymuştu. Joseph Nye'ye göre güç yumuşak güç ve sert güç olmak üzere iki çeşitten oluşmaktadır. Sert güç, ona göre bir nevi komutsal güçtür. Yumuşak güçse gücü dolaylı kullanım şeklidir. Yani asimilasyonlu güçle başkaları rızaya getirme yöntemidir. Kısaca özetlenecek olursa, yumuşak güç bir ülkenin, ideolojik çekiciliğiyle hedef ülkedekilerin ideolojisini kendisinininkine istekli olarak benzetme ve böylece mezkûr ülkeyi kontrol altına alma eylemidir.

Soğuk savaşıardan sonra, ülkeler geleneksel sert güçlerine ehemmiyet vermekle beraber yumuşak güçlerine de özen göstermeye başladılar. Ülkeler çeşitli yöntemlerle kendi yumuşak gücünü arttırmak peşinde oldular. Kamu diplomasisine özen göstererek ülke yumuşak gücünü güçlendirdiler.

Ülke yumuşak gücünün güçlenmesi ülke kültürünün uluslararasıdaki tanınırlığını arttırmaktadır. İyi olan ülke imajına sahip ülkeler vatandaşları kendi kültüründen övünürler ve şeref duygusu hissederler. Bunun beraberinde kendi ülkesi ve kendi milleti etrafına daha da sıkı toplanırlar ve genel anlamda barış sağlanmış olur.

Kısacası iyi olan ülke imajı için yumuşak gücün artması lâzım. Yumuşak gücün artması için de kamu diplomasisi lâzım. Kamu diplomasisinin geliştirilmesi kültürel zenginlikle bağlıdır. Kültürel zenginlik vatandaşların bir arada olmasını sağlar. Yani yumuşak güç barışın temeli unsurudur.

3.2.3.3. İyi olan uluslararası ortam Çin'in yararına olur

İyi olan uluslararası ortamın iki anlamı bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi iyi olan geleneksel diplomatik ilişkilerin olması ve diğeri ise o ülkenin karşılaştığı uluslararası kamuoyudur. Çin kamu diplomasisinin yabancı ülke kamusuyla irtibata geçerek anlaşmazlıkları gidermesi, çelişkileri açıklaması, aynı fikir oluşturma ve aktif ve etkili bir şekilde dünyaya Çin'i tanıtarak olumlu kamuoyu oluşturma çok ama çok önemlidir.

Çin'in uluslararası kamuoyu "Öcüleşen", "Tehdit oluşturan" ve "Çöken" Çin olarak çok kötüdür. Kamu diplomasisini geliştirmek bu sıkıntıyı halletmede önde gelen çözümlerden bir tanesidir. Olumlu kamuoyu oluşturmak ülkenin geleneksel diplomatik ilişkilerini geliştirmenin temelidir. Sonuç itibarı ile kamuoyu, resmi makamların yolunu belirlemede önemli faktördür. Kamulaşan dünyada kamuoyu, bir ülkenin politikasına, diplomasisine direkt etki eder. Barışçıl ve dayanışmalı bir sosyal ortam, Çin reformunun garantisidir. Çin'in uluslararasıdaki mevkiini yükselten kilit unsurdur.

Çin'in çevresindeki ülkelerle olan iyi ilişkisi bu ülkelerle olan ekonomik ticari gelişmelerin iyileşmesine neden olur. Çin'in gelişmesi, iyi olan uluslararası ortamdan ayrı kalamaz. İyi olan kamu diplomasisi kullanarak iyi olan uluslararası ortam oluşturmak Çin'in gelişmesinin tek çıkış yoludur.

3.2.4.Günümüzde Çin Markasının Tanımı

Günümüzdeki tanımlar, Amerikalı pazarlama uzmanı Al Ries ve Jack Trout tarafınca 1970'li yıllarda ortaya konulmuştur. Çin markası tanımı olarak şöyle ifade edilebilir: "Ülke markası tanımı dediğimiz bir ülkenin imaj oluşturma cereyanıdır. Yani, enformasyon dağıtımıyla hedef kitleyi hapsetme ve hedef kitle gözünde olumlu ve doğru olan ülke imajı oluşturmaktır". Ülke markası tanımı ülke enformasyonunun etkili dağılımı sonucudur.

3.2.4.1. Çin markasını tanımlamadaki faktörler

Yukarıda bahsedildiği gibi Çin ülke markası çeşitli zorluklara maruz vaziyettedir. Etkili bir şekilde ülke markası oluşturmak Çin'in barışçıl bir şekilde

kalkınmasında çok önemli ehemmiyete sahiptir. Bu anlamda ülke markasını tanımlaması da ciddiye isteyen bir iştir. Bilimsel olarak ülke markasını tanımlamak için şu faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

3.2.4.1.1. Gerçekçi olma faktörü

Dış tanıtımda gerçekçi olma faktörü çok önemlidir. Sadece olumlu tarafını tanıtmak gerçi doğru bir seçim gibi gözükse de, olumsuz taraflarını da tanıtmak bir o kadar önemlidir. Ancak böyle yapıldığında iyi olan ülke imajı oluşturulabilir. Böyle yapılmadığında yani gerçekçi davranılmadığında propaganda maksadına varılamıyor ve tam tersine kötü imaj oluşmasına neden olur.

3.2.4.1.2. Özel olma faktörü

Hayati güce sahip ülke markası özel olan milli ayrıcalığa sahip olması lâzımdır. Çin'in ülke markası tanıtımında Çin ve Çin'deki milliyetlerin tarihi hisleri, tarihi kültürü ve tarihi misyonları ifade bulmalıdır. Geleneksel kültür ve milli ruh ülke markasının özelliğidir. Çin çok eski tarihe ve muhteşem kültüre sahip ülkedir. Çin markasını yaratmada bu faktöre çok ciddi önem verilmelidir.

3.2.4.1.3. Lehine olma faktörü

Deng Xiaoping: “Ülkeler arası ilişkilerde ülkenin menfaati söz konusudur, meseleler kendi ülkesinin yararlarından yola çıkılarak konuşulmalı, halledilmelidir” demiştir. Dolayısıyla, ülke markası tanımında ülke menfaati esas alınmalı, ülkenin diplomasi stratejisine ayak uydurulmalı ve ülkenin genel kalkınma gidişatı göz önünde bulundurulmalıdır.

3.2.4.1.4. Tarihsellik faktörü

Ülke markasının tarihselliği söz konusudur. Çin'in günümüzdeki ülke markasında hem çağdaş dönemdeki unsurlar bulundurulmakta hem de tarihi imaj unsurları barındırılmaktadır. Çin'in ülke markası tanımında tarihsellik ciddi önem taşımaktadır.

3.2.4.2. Çin markasını tanımlama içerikleri

Yeni yüzyılda, Çinli bilim adamları ve siyasîler en ideal ülke marka tanımı temelini ortaya koymuş oldular. 26 Şubat 1999 yılında Cumhurbaşkanı Jiang Zemin merkez büroya vekâleten dış propaganda hizmetleri genel toplantısında konuşma yaptı ve Çin'in şu anki propaganda politikasındaki önemli noktanın "Çin reformu ve kuruluşunda elde ettiği başarıları dünyaya tanıtmak ve Deng Xiaoping'in ortaya koyduğu Çin'e özel sosyalizmin doğru yol olduğunu, halkın bu doğru yol sayesinde gitgide refaha kavuşmakta olduklarını anlatmak, dünyaya Çin'in emperyalizme karşı olduğunu ve barışı, adaleti savunacağını anlatmak" olduğunu belirtti.

3.2.4.2.1. Özgür, özgüvenli ve güçlü

Deng Xiaoping: "Çin'in meselesini Çin'in durumuna göre halletmek lâzım. Özgür, özgüvenli ve güçlü olmak gerek geçmişte gerek şu an ve gerekse gelecekte olsun bizim ayakta kalmamızın temelidir" demiştir. Özgür, özgüvenli ve güçlü olmak sosyalizmin daha doğrusu sosyalistik büyük Çin imajının çekirdek içeriğidir. Çin bu temel hakkından vazgeçmeyerek başka ülkelerle beraber ve barış içerisinde mevcudiyetini sürmektedir.

3.2.4.2.2. Sürekli gelişim ve çevreci gelişim

Çin'in kalkınması sürekli bir kalkınmadır. Bir anlık ekonomik patlama için doğayı ve doğal kaynakları bitirmek değildir. Yeniçağda Çin hükümeti tasarrufçu ve çevreci toplum oluşturmayı ortaya koydu. Sürekli gelişen bilimsel kalkınma esas alınarak yasallaşan çevre koruması ve insan, doğa ilişkisi dengesi korunması tavsiye edildi. Böylece tüm dünyaya Çin'deki gelişmelerin çevreci, sürekli, bilimsel gelişme olduğunu bellemiş oldu.

3.2.4.2.3. Dışa açık, yeniliğe açık

Dışa ve yeniliğe açık olmak sosyalistik Çin'in en belirgin özelliklerinden bir tanesidir. Deng Xiaoping: "Ne olursa olsun ne yaparsak yapalım, uluslararası reformcu ve açılımcı imajımızı göstermemiz lâzım ki, bu çok önemlidir" demişti. Bir de o: "Dışa ve yeniliğe açık olduğumuzu gösterdiğimiz için dünya bize başka

gözle bakmaktadır” demişti. Reform, gelişmenin temel gücüdür. Açılım ise ülkeyi güçlendirmenin temel yoludur. Gerçek de reform ve açılımın doğru olduğunu ispatlamıştır. Dışa ve yeniliğe açık olarak reformcu ve açılımcı davranmak büyük devlet imajını oluşturmadaki önemli bir noktadır.

3.2.4.2.4. Sorumluluk hissi olan büyük ülke

1997 yılındaki Asya ekonomik krizinde Çin hükümeti uluslararası topluma sorumlu davranacağını açıkladı ve bu dünyadaki çoğu ülkeye tasvip ve tasdik edildi. Bu da Çin’in sorumluluk hissi olan büyük ülke imajını yaratmasına sebep oldu. Çin, BM daimî üyesi olarak aktif bir şekilde küresel sorunlara yani terörizm, çevrecilik, bulaşıcı hastalık, barış sağlama, afet yardım gibi konulara ilgilendi. Hızlı gelişmekte olan bir ülke olarak Çin, barışçıl gelişeceğine, her türlü hegemonizm, otoriterizm karşı olduğuna, dünya barışı ve eşitliğini koruyacağına söz verdi. Deng Xiaoping’in dediği gibi: “Politik açıdan ben bir o kadar net ve açık söyleyebilirim ki, Çin’in şu anki gücü dünya barışını ve istikrarını koruyan güçtür, bozan ve yok eden güç değildir. Çin, ne kadar gelişirse dünya barışı da bir o kadar sağlamlaşır”. Çin’in sorumluluk hissi olan büyük devlet olduğunu dünyaya bildirerek ülke imajını bu yönde de iyileştirmek lâzımdır.

3.2.4.2.5. Milliyetleri barışçıl, bir bütün ülke

Çin 56 milliyetli büyük bir devlettir. Milliyetler arası barış, adalet, birlik ve kardeşlik Çin için çok önemli konudur ve böyle olduğu için de Çin hep mükemmel bir milli politika uygulamaktadır. Parçalanmamış bir Çin’i ayakta tutabilmek için Çin türlü politikler uygulamaktadır. “Tek devlet, iki siyaset” Hong kong ve Makao için yürütmekte olduğu başarılı politikalarından bir tanesidir. Tayvan Çin açısından Çin’in ayrılmaz bir toprağıdır. Tayvan meselesi Çin’in içki meselesidir. Böyle olmasına rağmen bazı devletler bunu bahane ederek Çin’in iç meselelerine karışıyorlar. Çin bunun gibi durumlarda devamlı bir şekilde kendi politikasını yürütmeli ve uluslararasıda hiç değişmeden milliyetleri barışçıl ve bir bütün ülke olma imajını devam ettirmelidir.

Resim-8: Çin, 56 Milliyetli Büyük Bir Devlettir.

Kaynak: <https://slideplayer.com/slide/9412342/>

3.2.4.2.6. Demokratik ve hukuk üstünlüğü olan ülke

Hukuk üstünlüğü olmak sosyalistik büyük ülke imajının temeli ve garantisidir. Ülkedeki demokrasi ve hukuk üstünlüğü Çin'in batılı sözde insan hakları savunucularına verilen en iyi cevaptır. Batıdan farklı olarak Çin demokrasisi gelişme aşamasındadır ve kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Dolayısıyla ülke markası yaratmada aktif bir şekilde dünya kamuoyuna demokratikleşme sürecini göstermeli ve hukukun üstün olduğu, demokratik bir ülke olduğunu dünyaya bildirmelidir.

3.3. Günümüzdeki Çin Kamu Diplomasisi İle Çin Markasını Oluşturmadaki Uygulamalar ve Sonuçlar-Türkiye Örneğiyle

Çağımızdaki Çin kamu diplomasisi ve Çin ülke markasının oluşumunda kullanılan uygulamalar, bu uygulamaların işlevinden meydana gelen sonuçlar Türkiye-Çin örneğiyle irdelenecek ve araştırma hedefine alınacaktır.

3.3.1. Çeşitli Dış İlişkilerde Kamu Diplomasisinin Kullanımı

Çin Hükümeti, kendi lehine gelişen uluslararası ortamı daha verimli kullanmak için, 2003 yılında ulusal çıkarlarına uygun yeni dış politika stratejisini ortaya koymuştur: “Büyük güçlerle yapılacak diplomasi anahtardır; çevre ülkeleriyle yapılacak diplomasi birincildir ve gelişmekte olan ülkelerle yapılacak diplomasi ise temeldir”. Daha sonra çok taraflılık ve iş birliği diplomasisi de stratejiye ilave edilmiştir. Bu dış politika stratejisiyle birlikte Çin, kalkınma için diplomatik ortam

yaratmak için şöyle hedeflerbelirlemiştir; İyi komşuluk ve dostluk ortamı, barış ve istikrarlı uluslararası ortam, eşitlik ve karşılıklı yararlı iş birliği ortamı ile objektif ve samimi kamuoyu ortamıyaratılması. Çin'in 2003 yılında geliştirdiği dış politika stratejisinde, çevre ülkelereverdiği önem açıktır ve Asya merkezli küresel politika izlemektedir. Çin Hükümetitarafından Çevresel Bölge Politikası adı verilen politikanın içeriği ise, “komşularızengin etmek”, “iyi komşuluk” ve “komşulara güven vermek” olarak tanımlanmıştır. Diğer tanım ile Çin dış politikasının temel ilkeleri; Çin'in bağımsızlığının muhafazası için egemenlik ve güvenlikden taviz vermemek, dünya barış ve istikrarını tehdit eden ‘hegemonya’ politikalarına karşı çıkmak, dış politikada bağlantısız ve tarafsız bir politika izlemektir.¹¹⁵

Çevre ülkelerinin güvenliği, Çin dış politikasının önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Büyük ekonomik gücüne, muazzam nüfus yapısına, zengin kültür ve medeniyete sahip olmasına rağmen siyasi alanda Çin, ülkenin kendi içindeki sosyal ve siyasi sorunları nedeniyle yumuşak güç kullanma konusunda eli zayıftı. Bu sebeple Çin'in kamu diplomasisi çalışmaları önce ekonomi sonra kültüre dayanmaktadır.

Bir ülkenin kamu diplomasisi sert güçten yumuşak güce doğru pragmatik bir kayış içerisinde başarılı olabilme ve iyi sonuçlara ulaşabilme açısından sahip oldukları yumuşak gücün tanıtımı ve yaygınlaştırılması için vazgeçilmez unsurlarından biri haline gelmiştir. Dahası kamu diplomasisi, yabancı ülkenin ihtiyaçlarını, kültürlerini, halkları anlayıp kamuoylarını etkilemek için her zaman başvurulacak en yakın girişim olarak görülmemektedir. Yumuşak güç unsurlarını kullanarak uluslararası alanda faal olmak ve nüfuzunu artırmak kamu diplomasisinin temel hedeflerinden biridir.

Çin'in son yıllarda kamu diplomasisi faaliyetlerinde kullandığı barışçıl bir yükseliş politikası, komşu ülkeleri için bir tehdit unsuru oluşturmayacağı ve onların

¹¹⁵Sait Yılmaz, “Yükselen Güç Çin'in Güvenlik Politika ve Stratejileri”, Beykent Üniversitesi StratejikAraştırmalar Dergisi, C.1, Sayı.2, 2008, s.80

güveninin kazanılması ile alakadar olmaktadır.

2006 itibarıyla, %9 oranında bir büyüme hızı ile Çin'in ikinci büyük bir ekonomik güç olarak ortaya çıkması uluslararası toplumun dikkatini çekmektedir. Piyasa merkezli kalkınma ve otoriter siyaset vurgulayan sözde “Çin Modeli”nin, dünya çapındaki gelişmemiş ülkelerde yayılmasıyla bölge halkları Çin'in gelişme modeline büyük ilgi göstermeye başlamıştır. Bu bağlamda Çin büyümesinin arkasındaki iktisadi değerlerin dışında başarılı bir siyasi değerlerini şekillendirmesi gerekmektedir. Ama, Çin kendi imajını dünyaya kabul ettirmeye çalışsa da liberal demokratik dünya henüz Çin modelinin siyasi boyutu tarafından ikna edilememiştir. Günümüzde yumuşak gücünü iyi oturtmaya çalışan Çin hükümeti kamu diplomasisi ve yumuşak güce her zamankinden daha fazla önem vermeye başlamıştır.

Çin'in kamu diplomasisi alanında kullanabileceği önemli araçlar Xinhua news Agency, China Central Television, China Radio International ve China Daily'dir. Spor diplomasisi de Çin'in kamu diplomasisini güçlendiren bir başka unsurdur.

Çin'in kamu diplomasisi çalışmalarından başka hedeflerinden biri de kültürdür. Tüm dünyada tanınmış Crouching Tiger, Hidden Dragon, Hero gibi filmler, ünlü Bruce Lee, Jet Li, Gang Li, Zhang Ziyi gibi oyuncular, Edebiyat Nobel Ödülünü kazanan Gao Xinjian dışında Çin mutfağı, astrolojisi, geleneksel Çin tıbbı, akupunktur ve Dragon Festivali diyebileceğimiz kültürel çekicilik öğelerini önemseydiğinden, yumuşak gücün başarısını göstermektedir.

Siyasi ve diplomatik ilişkiler ele alındığında son beş yıldan bu yana Türkiye'nin Asya Pasifik bölgesinde en yoğun ilişki geliştirdiği ülkelerin başında Çin'in geldiğini söylemek mümkündür.¹¹⁶ 2009 yılında eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ziyaretini 2010'da Dışişleri eski Bakanı Ahmet Davutoğlu, 2012 yılında Başbakan, 2015 ve 2016 yıllarında da Cumhurbaşkanı olarak Recep Tayyip Erdoğan'ın ziyaretleri izlemiştir. İlginç bir şekilde Çin tarafı ise Devlet Başkanı Jiang Zemin'in 2000 yılındaki ziyaretinden sonra Türkiye'ye bu seviyede bir

¹¹⁶ Kadir Temiz, “Türkiye'nin Asya-Pasifik Dış Politikası”, der. Burhanettin Duran, Kemal İnat ve Ali Balcı, Türk Dış Politikası Yıllığı, (SETA, İstanbul: 2014).

ziyaretgerçekleştirmemiştir. Yine 2002 yılından buyana Başbakan seviyesindeki tek ziyaret de 2010yılında dönemin Başbakanı Wen Jiabao tarafındangerçekleştirilmiştir. Bakanlıklar ve diğerbürokratik kurumlar arasındaki ilişkilerde debenzer bir trend söz konusudur.

2010 yılında Türkiye ve Çin arasında “stratejik iş birliği” anlaşması imzalanmış olmasına rağmen ilişkilerin “stratejik” bir planlama içindeseyrettiğini söylemek mümkün değildir.2010 yılından bu yana ekonomik anlamda ikiliticaretin geliştirilmesi ve dış yatırım gibi dahaçok Çin’in lehine sonuçlanan planlamaların dışındane Çin ne de Türkiye siyasi bir perspektifve belirlenmiş hedeflere yönelik politikalar uygulamaktadır.

3.3.2. Medyadan Yararlanma

Xinhua news Agency, China Central Television, China Radio International ve China Daily’dir.

Medya olayı medya vasıtasıyla hedef kitleyi kendine uydurma ve belli bir oyunculuk ve sembolize yöntemiyle kamuoyunu yönlendirme faaliyetidir. Günümüz globalleşen Çin’inde globalleşen Çin olayları artmakta ve kamuoyuna sergilenmektedir. Büyük olimpiyatlar, dünya çapındaki EXPO’lar, imzalama törenleri, tarihi olayları anma günleri hepsi ülkeyi kamuoyu önüne koymakta ve mezkûr ülkenin imajını oluşturmadaki öneli husus niteliğini taşımaktadır.

3.3.3. Kültürel İlişkiyi Güçlendirme

Türkler Anadolu’ya göç etmeden önce Çinlilerle yoğun kültürel ilişkileriçinde olmuşlardır. Çin kaynaklar kısa da olsa, Selçuklular ve Osmanlılardan bahseder. Ancak kültürel ilişkiler coğrafi uzaklık nedeniyle gayet sınırlı kalmıştır. 30’lu yılların başında Türkiye-Milliyetçi Çin ile diplomatik ilişkilerkurmuş olmasına rağmen iki ülke kültürel alanda önemli sayılabilecek gelişme sağlayamamıştır.

Diğer taraftan Türkiye ile ÇHC arasındaki kültürel ilişkiler 1971 de diplomatik ilişkilerin başlamasından uzun süre sonra gelişme göstermiştir. Mart 1988’de Çin Kültür Bakanı Wang Weng’in Türkiye’ye, Haziran 1988’de Türkiye Kültür ve Turizm Bakan Tınaz Titiz ve Eylül 1992’de Kültür BakanFikri Sağların Çin Halk Cumhuriyeti’ne ziyaretlerine ilave olarak 1993 yılındaikiülke arasında kültür, spor, basın-yayın v.b. konularda iş birliği antlaşması imzalanmıştır.

2001 yılında imzalanan mutabakat zaptı doğrultusunda Türkiye, Çintarafından tanınan 23. resmi turist güzergahı olmuştur. Dünya Turizm Örgütü’nünraporlarına göre 2010 yılında Çin yaklaşık 100 milyon turistgönderecektir.¹¹⁷ Dolayısıyla Türkiye’nin turizmpotansiyelinikullanıp oldukça önemli ekonomik girdiye sahip olabileceği ilerisürülebilir. Ancak birçok ülkenin turizm stratejisinde ön plana çıkan Çinli turistler deTürkiye’ye henüz fazla ilgi göstermemiştir.¹¹⁸

3.3.4.Çince Popülerliği-Konfüçyüs Enstitüleri

Dil, iletişim aracı olmakla beraber kültür yaymadaki önemli taşıyıcıdır. Dil öğretme ve yayma yoluyla kültürel iletişimi güçlendirmek ve ülkeler arasındaki anlayışı ilerletmek maksadına ulaşılabilir. Muhtelif hükümetlerin kurduğu örneğin İngiltere Kültür Komitesi, Fransa Fransız Dili Birliği, Almanya Goethe Enstitüsü, Rusya Puşkin Enstitüsü, İspanya Cervantes Enstitüsü gibi kuruluşlar bu maksat için çalışmakta olan kuruluşlardır. Çin ekonomisinin şiddetle gelişmesiyle diplomatik ilişkiler de artmaya başladı. Bunun beraberinde “Çince Çılgınlığı” da dünyayı kasıp savurdu. İstatistiklere göre dünya çapında 100’den fazla ülkenin üniversite, enstitülerinde Çince eğitim verilmekte ve 25-30 milyon arasında Çince öğrenmekte olan yabancı bulunmaktadır. Çin devlet HANBAN ofisine göre 2010 senesinde dünya genelinde 100 milyon yabancı Çince öğrenmiştir.

¹¹⁷Çin Ülke Bülteni,2005, s.31

¹¹⁸DEİK, 2006, s.2

Çince öğrenmek isteyen yabancıları etkilemek ve bu vasıta ile olumlu ülke imajı oluşturmak için 1987 yılında eğitim bakanlığı, maliye bakanlığı, dışişleri bakanlığı gibi 11 kuruluşun istişare etmesiyle Çin Devlet Yabancılar İçin Çince Öğretimi Rehberlik Bürosu kuruldu, bu büro kısaca HANBAN olarak adlandırılmıştır. 2004 senesinden itibaren HANBAN'ın yürütmesiyle yabancı ülkelerde Çince eğitimi ve Çin kültürü tanııtma hizmetleri veren kâr amacı gütmeyen kuruluş Konfüçyüs Enstitüsü kuruldu. HANBAN'ın açıklamasına göre, Mart 2006'ya kadar 30 ülke ve bölgede 54 Konfüçyüs Enstitüsü kurulmuştu. Ocak 2007 yılında ise Asya'da 46, Kuzey Amerika'da 26, Afrika'da 6 ve Okyanusya'da 4 olmak üzere 128 Konfüçyüs Enstitüsü bulunmaktadır. Bu da 100 Konfüçyüs Enstitüsü programının çok kısa zamanda gerçekleştiğini göstermektedir. 9 Aralık 2008 tarihinde Pekin'de düzenlenen 3.Konfüçyüs Enstitüleri Konferansı'nda Çin Devlet Müşaviri ve Konfüçyüs Enstitüleri Merkez Konseyi Başkanı Liu Yandong açılış konuşmasında dünyanın 78 ülke ve bölgesinde 249 Konfüçyüs Enstitüsü ve 56 Konfüçyüs Sınıfı kurulduğunu, yerel koşullara göre esnek eğitim yöntemleriyle, okullarda, semtlerde ve işletmelerde 6000'den fazla Çince öğretim birimi oluşturulduğunu, bu birimlerde 130 bin kayıtlı öğrencinin eğitim gördüğünü, düzenlenen çeşitli kültürel temas faaliyetlerine 1,4 milyon kişi katıldığını belirtmiştir.¹¹⁹

Bununla birlikte Çin'in yurtdışına gönderdiği öğretmen sayısı da artmaktadır. Yetiştirdiği Çince öğretmeni sayısı 40'tan fazla ülkede 20.000'ne yükselmiştir ve 150'den fazla ülkeye dört binden fazla Çince öğretmen ve gönüllü öğretmen gönderilmiştir. Bunun yanı sıra ABD, İngiltere ve Japonya gibi ülkelerdeki Konfüçyüs okullarındaki müdür, öğretmen ve öğrenciler olmak üzere toplam 1500'den fazla kişiyi Çin'i ziyaret etmeye davet etmiştir.¹²⁰

¹¹⁹ China Radio International, Konfüçyüs Enstitüleri'nden dünya kültürüne katkı, 12.10.2008, (Çevrimiçi): <http://turkish.cri.cn/281/2008/12/10/1s106243.htm>, Erişim Tarihi: 21.01.2016.

¹²⁰ 107'ye bakınız.

Resim-9: 10. Küresel Konfüçyüs Enstitüsü Konfransı

Kaynak: <https://www.chinatimes.com/tube/20151207005526-261412?chdtv>

Resim-10: Çince Öğrenen Yabancı Öğrenciler

Kaynak: <https://kknews.cc/education/vrxonxq.html>

3.3.5 Bir Yol Bir Kuşak Projesinden Yararlanma

Çin küresel rekabet alanını çeşitlendirmek için yeni bir projeyi gündeme getirdi. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping 2013'ün Eylül ayında gerçekleştirdiği Kazakistan ziyaretinde İpek Yolu projesini duyurdu. Xi Jinping'e göre proje ile her ülkenin kendi ekonomik kalkınma stratejileri, planları ve amaçlarını da beraberce tartışabileceği bir platform amaçlanmaktadır. Çin için projenin slogan isimlerinden biri olan “Tek Kuşak Tek Yol” (One Belt One Road) aynı zamanda iki farklı stratejinin de söylemidir: Birincisi kara yolu ile üç kuşak üzerinden Çin'in batısına doğru açılır. İkincisi ise Çin'in güneyinden İran Körfezi'ne kadar uzanan bir deniz yolunu vurgular. Dolayısıyla coğrafi olarak Çin'in kara ve deniz açılım stratejisi olduğu söylenebilir. Yine 2015 yılı içinde açıklanan resmî belgelerde Pasifik Okyanusu'nu Baltık Denizi'ne ve Doğu ve Güney Asya'yı Ortadoğu'ya bağlayacak bir ulaşım güzergahından da bahsedilmektedir.¹²¹

Öncelikle böyle bir proje Türkiye tarafından olumlu karşılanmış ve gerek Dışişleri Bakanlığı gerekse bölgede yatırımları olan iş adamları proje ile yakından ilgilenmiştir. 'demevcut siyasi irade için en önemli konulardan bir tanesi de Türkiye'nin ekonomik kal Türkiye'nin proje kapsamında avantajlı olduğu üç konu sırasıyla “mevcut siyasi iradesi”, “ekonomik kalkınma gücü” ve “coğrafi konumu” olarak sıralanabilir. Türkiye kınmasına fayda sağlayacak yeni ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve buna bağlı olarak alternatif yatırım alanlarının oluşturulmasıdır. İpek Yolu projesi Türkiye ve Çin arasındaki mevcut ekonomik ilişkileri de ileri taşıyabilecek bir proje olarak görünmektedir. Örneğin proje ile somut bir şekilde ortaya çıkacak olan yeni yatırım alanları ve ekonomik iş birliği fırsatları her iki ülke tarafından önemsenmektedir.

¹²¹ Umut Ergünsu, “İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu”, Çin Hakkında Her şey (cinhh.com), (Ocak 2016), <http://www.cinhh.com/ipek-yolu-ekonomik-kusagi-ve-21-yuzyildeniz-ipek-yolu-girisi>, (Erişim tarihi: 8 Mart 2017).

3.3.6 Çinli Firmalar ve Yatırım Vasıtasıyla Kamu İmajı Oluşturma

Çin, ekonomsinin gelişmesi sonucu uluslararasıda ciddi anlamda söz sahibi hakkı elde etmiş bulunmuştur. Özellikler iletişim, lojistik, enerji, elektronik, sanayi, finans, ulaştırma, turizm gibi sektörlerde yurtdışındaki bir sürü ülkede önde gelen firmalarıyla mezkûr ülkenin ekonomisini etkileyecek kadar güce sahip olmuştur. Ekonomideki bu avantajını kendi ülkesinin kamu imajını oluşturma yönündeki çabaları da uluslararasıda ciddi etki yaratmıştır.

Şu an Türkiye’de mevcutta en az 1000’i aşkın Çin sermayeli firma bulunmaktadır. Bunlardan en dikkat çekicileri Huawei, Xiaomi, ZTE, ICBC, COSCO, Alibaba gibi dev firmaları sayabiliriz. Çin, bu firmaları sayesinde sadece ticaret yapmakla kalmayıp aynı anda bu firmaları vasıtasıyla ülke imajı oluşturmaktadır.

Basit örnek vermek gerekirse Huawei firması sayesinde eskiden beri Türkiye’de genel olarak kamuoyunda kabul edilen kalitesiz, ucuz ürünler üreten Çin imajını ciddi anlamda değiştirmiş bulunmaktadır. Huawei’in Türkiye’deki piyasa payının artması ve ürün kalitesindeki gelişmeler sonucu Türkiye iletişim sektöründe önemli bir yere sahip oldu. Huawei’in piyasaya sürdüğü cep telefonu ve diğer elektronik ürünleri, 4,5 G ve 5G teknolojisi altyapı çalışmaları, kamuoyunda Çin ürünlerinin hep kalitesiz olmadığı algısını oluşturmada çok ciddi katkı sağlamış oldu. Çin, Huawei vasıtasıyla kolay yoldan olumlu ülke imajı oluşturma işlemi gerçekleştirmiş oldu. Satış rakamlarına bakıldığında da Huawei’in piyasada lider konumda olması ülke imajını olumlu yönden etkilemiş olmasının önemli nedenlerinden biri oldu.

Çin ülke imajı için olumlu yönde servis sunmakta olan bir diğer Çin firması Cosco olmuştur. Türkiye’ye yaptığı dev yatırımlarıyla bilinen Cosco firması deniz nakliyesi konusunda ciddi başarılar elde etmiştir. Özellikle Ambarlı Bölgesi’nde yatırım yaptığı Kumport limanı sayesinde Türkiye’nin ihracat ve ithalatında vaz geçilmez armatörü olmuştur. Çin, Cosco firması vasıtasıyla Türkiye’nin dünyaya açılmasında etkileyici bir mercii olmuştur. Türk ithalatçı ve ihracatçıları nezdinde

çok ciddi önem taşıyan Cosco firması Çin'in ülke imajı oluşturmada etkileyici unsur olmuştur.

Bunların haricinde dünyanın en büyük bankası ICBC, CRC, CNAT, CTT, Southe China Air, China Air, Hadian, Power China vs. gibi diğer dev Çi firmaları da aynı şekilde Çin ülke imajının olumlu yönde ilerlemesi için ciddi katkı sağlamaktadır.

3.3.7 Kültürel İlişiyi Güçlendirme Çin-Türkiye Yılı

İkinci Dünya Savaşı sonrası iç savaşı kazanan Mao Zedung liderliğindeki komünistler tarafından 1 Ekim 1949'da kurulan Çin Halk Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği ile aynı ideoloji paylaştığı için Türkiye gibi batı bloğunda yer alan ülkeler tarafından tanınmamıştır. Soğuk Savaş sonrası iki ülke arasındaki ilişkiler tanıma aşamasında gittikçe tarihsel güvensizlik nedeniyle alt seviyede devam etmiştir.¹²²

1971 senesinden başlayan Çin-Türkiye ilişkileri gerek politik gerek ticari sahasında yakın dönemde ciddi gelişme göstermiştir. 1970-1980 yılları arasında Çin ve Türkiye ilişkilerinde yeni bir dönem başlamıştır. 4 Ağustos 1971'de diplomatik ilişkilerin kurulmasıyla birlikte Türkiye, ÇHC'ni Çin'in tek meşru temsilcisi olarak kabul edip, "Tek Çin" politikasını izlemiştir.¹²³ 16 Temmuz 1974 tarihinde Pekin'de imzalanan "Ticaret Anlaşması" ve 1981 yılında "Ekonomi, Sanayi ve Teknoloji" alanında imzalanan işbirliği anlaşmasının yanı sıra, iki taraf arasında ekonomik ilişkileri düzenleyen birçok anlaşmaya imza atmıştır.¹²⁴

Geçtiğimiz 41 yıl içinde Türkiye-Çin ilişkileri özellikle siyasi ve ekonomi açıdan önem taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında son dönemlerde Çin ve Türkiye arasında gerçekleşen üst düzey karşılıklı ziyaretler iki tarafın siyasi güvenini

¹²²Çağdaş Üngör, "Yakın Tarihten Bir Uzaklık Öyküsü: Türkiye-Çin İlişkileri", Geleceğin Süper Gücü Çin, Editör: Atilla Sandıklı-İlhan Güllü, TASAM Yayınları, İstanbul, Mayıs 2005, s. 344 -345.

¹²³T.C. Dışişleri Bakanlığı internet sitesi, "Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Siyasi İlişkileri", T.C. Dışişleri Bakanlığı (Türkçe), <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-cin-halk-cumhuriyeti-siyasi-iliskileri.tr.mfa>. Erişim Tarihi: 13.06.2016.

¹²⁴Erkin Ekrem, "Türkiye-Çin İlişkilerinin 40 Yılı (1971-2011)", Stratejik Düşünce Enstitüsü, 09.04.2012, s.15.

güçlendirip, ekonomi ve ticari ilişkilerin de hızla gelişmesine neden olmuştur. Türkiye'nin Çin'den ihraç ettiği hammaddeler, kimyasallar ve ithalatın en önemli bölümü ise yatırım malları, elektrikli cihazlar ve makine ürünleridir. Nitekim Çin, Türkiye'nin üçüncü büyük ticari ortağı olmasına rağmen 2013 yılında ihracatında %25'lik bir büyüme beklenirken aynı yıl içinde ithalattaki büyüme oranı %15 olmuştur.¹²⁵

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, ikili ticaret hacimlerini 2015 yılında 50 milyar dolara, 2020'de ise 100 milyar dolara çıkarmaya hedeflediklerini belirtmiştir.¹²⁶ 2015 yılı ticaret verilerine bakıldığında toplam 27 milyar dolarlık ticaret hacminin 24,8 milyar dolarlık kısmını Türkiye'nin Çin'den yaptığı ithalatın oluşturduğu görülmektedir.

Tablo-1: Türkiye'nin Çin'le Ticareti (Milyon Dolar).¹²⁷

Yıllar	İhracat	İthalat	Toplam
1990	37	246	283
1995	67	539	606
2000	96	1.345	1.441
2005	550	6.885	7.435
2010	2.260	17.180	19.440
2015	2.415,1	24.864,3	27.279,3

Kaynak: <http://www.ekonomi.gov.tr>

2009 senesinde Türkiye Cumhurbaşkanı'nın Çin ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde gerçekleştirdiği ziyaret ve 2010 senesindeki Çin Başbakanı Wen Jiabao'un Türkiye'ye ziyareti iki ülke arasındaki ilişkilerin artmasına sebebiyet vermiştir. Başbakan Wen Jiabao'un ziyaretindeki "Stratejik İş Birliği İlişkisi Kurulmasına ve Geliştirilmesine İlişkin Ortak Bildirge" sonucu iki ülke arasındaki

¹²⁵Eren Gündoğan, Çin Halk Cumhuriyeti Maden Sektörü, Ülke Raporu, 2013, sayı.9.

¹²⁶Radikal, "Türkiye ve Çin'den tarihi antlaşma", 08.10.2010. (Çevrimiçi) <http://www.radikal.com.tr/ekonomi/turkiye-ve-cinden-tarihi-antlasma-1022747/>. ErişimTarihi: 22.06.2016.

¹²⁷T.C. Ekonomi Bakanlığı internet sitesinden alındı. Bakınız: <http://www.ekonomi.gov.tr>, Erişim Tarihi: 25.07.2016.

ilişkiler yeni yeni bir döneme girmiştir.

Başbakan Wen Jiabao'un ziyaretinden sonra Türkiye Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu 28 Ekim–2 Kasım 2010 tarihlerinde ÇHC'nde ziyarette bulunmuş ve Şincang Uygur Özerk Bölgesi'ne ilk giden Dışışleri Bakanı olmuştur.

Resim-11: Erdoğan'ın Urumçi Ziyareti

Kaynak:<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdoganin-tarihi-ziyareti-cin-basininda-20304653>

Çin-Türkiye üst seviye ziyaretleri 2012 senesinde hem sürmüştür. ÇHC Devlet Başkan Yardımcısı Xi Jinping, Türkiye Cumhurbaşkanı'nın davetiyle 20-22 Şubat 2012 tarihlerinde Türkiye'ye gelmiştir.

Resim-12: Erdoğan-Xi Jinping Görüşmesi

Kaynak: <https://www.cinhh.com/cin-ve-turkiye-arasinda-neler-oluyor/>

Türkiye Başbakanı, 8-11 Nisan 2012 tarihlerinde ÇHC'ne ziyarete gelmiştir. Söz konusu ziyaret Türkiye'nin ÇHC'ne 27 yıl aradan sonra yaptığı ilk Başbakan seviyesindeki ziyaretidir. Bunun haricinde 2012 senesinde yatırım amaçlı Türkiye'den 72 heyet, ÇHC'den ise 28 heyet karşılıklı ziyarette bulunmuştur.

Çin ve Türkiye ilişkilerinin tarihine münasip bir şekilde kültürel ilişkiler de çeşitlilik kazanmıştır. Diplomatik ilişkilerin 40. yıl dönümünü münasebetiyle 2011 senesinde Türkiye ve Çin'de çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

“16 Haziran 2010 tarihinde zamanın Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay ile Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) Kültür Bakanı Sayın Cai Wu tarafından imzalanan bir Mutabakat Zaptı'yla 2012 yılı Türkiye'de “Çin Kültür Yılı” ve 2013 yılı Çin'de “Türk Kültür Yılı” olarak ilân edilmiştir.”

“Türkiye'de Çin Kültür Yılı, 3 Aralık 2011 tarihinde İstanbul Topkapı Sarayı'nda yapılan ortak basın açıklaması ile duyurulmuş; resmi açılışı ise Çin Kültür Bakan Yardımcısı'nın katılımıyla 12 Aralık 2011 tarihinde Ankara “Cemal Modern Sanat Müzesi”nde düzenlenen “Ünlü Çinli Ressamların Fırçasından İpek Yolu” adlı resim sergisiyle gerçekleştirilmiştir.”

Ankara'daki “İpek Yolu'ndan Nağmeler” adıyla düzenlenen

konserle “Türkiye’de Çin Kültür Yılı” etkinlikleri sona ermiştir. Bu etkinlikler sonucu İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin ve Trabzon gibi değişik şehirlerde Türk vatandaşları Çin kültürünü hakkında daha da iyi bilgi sahibi olmuştur.

12 Mart 2013 günü Çin Kültür Bakanlığındaki basın toplantısında 2013 yılının “Çin’de Türk Kültür Yılı” olacağı ve değişik etkinliklerle kutlama yapılacağı basına bildirilmiştir.

21 Mart 2013 tarihinde Pekin Poly Tiyatrosu’nda Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik ve Çin Kültür Bakanı Cai Wu’nun katılımlarıyla Devlet Opera ve Balesi sanatçılarınca sergilenen oyunlarla “Çin’de Türk Kültür Yılı” başlatılmıştır.

2012-2013 arasındaki kültür yılları hatırasına uygun olarak Çin ve Türk Posta İdarelerince İstanbul Boğaz Köprüsü ve Taizhou Yangtze Nehri Köprüsü temalı hatıra pulu dağıtılmıştır.

Çin’de Türk Kültür Yılı faaliyeti adı altında 2013 yılında Çin’in değişik bölgelerinde Türk kültürü tanıtımı ve sergileri düzenlenmiştir.

Çin’de Türk Kültür Yılı 15-21 Aralık 2013 tarihlerindeki “Mevlana’nın Çağrısı” adındaki gösteriye müteakip kapanmıştır.

Resim-13: Türkiye’de Çin Kültür Yılı Etkinlikleri

Kaynak: <http://www.ankaragazetesi.com/haber/Cin-Kultur-Yili-basladi/8151>

Resim-14: 2013 Çin -Türkiye Kültür Yılı Basın Toplantısı

Kaynak: <http://turkish.cri.cn/1301/2013/05/09/1s148339.htm>

Resin-15: Çin -Türkiye Kültür Yılı Kapsamındaki Semazen Göstesiri

Kaynak: <http://www.konyayenigun.com/bolge/semazenler-cin8217i-fethetti-h18900.html>

3.4. Çalışmaların Sonuçları

Çin'in kamu diplomasisinin gelişimine göre Çin belli bir ülke imajına sahip olmuştur. Mart 2005 yılında İngiltere BBC uluslararası radyosu dünya çapındaki 22 ülkenin kamuoyundaki imajı hakkında kamuoyu yoklamasa yapmıştır. Bu kamuoyu yoklamasına göre Çin'in ülke imajı çok iyi olmuştur.

Tablo-2: Ülkelere Göre Çin Ülke İmajı Şeması¹²⁸

ÇİN'İN DÜNYA ÇAPINDAKİ İMAJ DURUMU		
Ülkeler	Olumlu	Olumsuz
Lübnan	74	9

¹²⁸ <http://www.enorth.com.cn/>

Filipinler	70	22
Endonezya	68	20
Hindistan	66	20
Güney Afrika	62	25
Şili	56	15
Avustralya	56	28
Brezilya	53	32
Fransa	49	33
Kanada	49	39
Güney Kore	49	47
İngiltere	46	34
Arjantin	44	26
Rusya	42	27
İtalya	42	40
ABD	39	46
İspanya	37	32

Türkiye	34	36
Almanya	34	47
Meksika	33	28
Polonya	26	33
Japonya	22	25
Toplam	48	30

Kaynak: <http://www.enorth.com.cn/>

Oy yoklamasına katılanlara göre Çin’e olumlu yorum yapan ülke ve vatandaş sayısı şu an ABD ve Rusya’yı geçmiş vaziyettedir. Bu araştırma BBC uluslararası radyosu vekâletiyle Global Kamuoyu Araştırma Şirketi ve Maryland Eyalet Üniversitesi Uluslararası Politik Görüşler Araştırma Projesi Grubu tarafından birlikte yürütülmüştür. Araştırılan 22 ülke beş kıtadan seçilmiştir. Araştırma Kasım 2004- Ocak 2005 arası sürmüştür. Bizzat mülakat ve telefon görüşmesi gibi şekillerle 22.953 oy numunesi toplamışlardır. Araştırma içeriği esas olarak 1.Çin’in dünyadaki etkisine nasıl bakıyorsunuz? 2. Çin’in ekonomik gücüne nasıl bakıyorsunuz? 3. Çin’in askeri gücünün artmasını ister misiniz? gibi üç kısımdan oluşmaktadır. 22 ülke içinde 18 ülke Çin’e olumlu bakmıştır. Toplamıyla bakıldığında %48 kişi Çin’e olumlu bakmıştır. %30 Çin’e olumsuz bakmıştır. %49 kişi Çin’in daha da gelişmesini istemiş, %33 kişi gelişmesinin istememiştir. %24 kişi Çin askeri gücünün artmasına olumlu bakmış, %59 kişi Çin askeri gücünün artmasına olumsuz bakmıştır. Bu sonuçlardan anlaşıldığı gibi Çin’in imajı gitgide iyileşmekte ve çoğu ülke tarafından olumlu gözle bakılmaktadır.

BBC’nin yaptığı gibi ülke imaj araştırması yapan diğer bir firma Gallup Uluslararası Araştırma Şirketi’dir. Onlar 1994 senesinden 2004 senesine kadar on yıllık süreçte Çin’in uluslararasındaki yeri hakkında araştırma yaptılar. BBC’den

farklı yeri ise bu şirket Çinlilerin görüşlerini araştırır ve topladığı verileri değerlendirir ve bu verileri uluslararası büyük firmalara yatırım değerlendirme raporu olarak temin ediyordu. Gallup şirketinin web sayfasında “The Gallup Poll of China: A 10 Year Study of China” ögesinde 20 küsur başlık altında Çin araştırması yapılmıştır. Gallup şirketinin on yıllık araştırmasında Çin’in “Öcüleştikten” günümüzdeki olumlu imajlı ülkeye dönüşmesi çok net bir şekilde gösterilmektedir.

2005 yılında Çin asıllı Amerikalı 100’e yakın seçkin kişiden oluşan bir heyet Zogby Uluslararası Kamuoyu Yoklama Şirketi ile beraber “Çin İmajı” temalı kamuoyu yoklaması gerçekleştirdi. Yoklama sonucu %59 ABD vatandaşı Çin’e olumlu bakıyormuş, bu oran 1994 yılındaki aynı anketteki %46’lık orana bakıldığında büyük bir ölçüde imaj iyileşmesi gerçekleşmiştir.

2006 yılında Çin Uluslararası Kamu Diplomasisi Kongresi’nde Devlet konseyi Basın bürosu müdür yardımcısı Wang Guoqing “Uyumlu Dünya İnşa Etme Ve İmaj Yaratma” konulu konuşmasında şöyle istatistikleri paylaşmıştır. 243 adet Çin ile ilgili haberden 64 adeti objektif haberdur ve %26 orandadır. 83 adeti önyargılı haberlerdir ve %34 oranındadır. Orta düzey haberler %40 oranındadır. Bu haberlerin çoğunda Çin ekonomisindeki hızlı gelişme, hızlı gelişme sonucu elde edilen büyüyen siyasî güç, bunun beraberinde vatandaşlarında eksik olan demokrasi ve insan hakları konu edilmiştir. Bunlardan da anlaşıldığı gibi yabancı medya genel olarak Çin ekonomisinin hızlı gelişmesi ve bununla orantılı olarak gelişmeyen demokrasi ve insan haklarını haber konusu yapmaktadır.

90’lı yıllardaki haberlerde olumsuz imaj %60-%70 civarında iken günümüzde bu sayı hayli büyük ölçüde azalmış vaziyettedir.

3.5 Günümüz Çin Kamu Diplomasisinin Çin Markasını Oluşturmadaki Sorunları ve Çözümleri

Küreselleşmenin derinleşmesi akabinde ülke imajı rekabeti de gitgide şiddetlenmeye başlamıştır. Çin’in mevcut olumsuz imajı ve bundan istifade etmek isteyenlerin çok olması ülke imajı savaşının devamlı süreceğini göstermektedir. Çin

kamu diplomasisine geç başladığı için de birçok problemi ve sıkıntıları söz konusudur. Çin'in kamu diplomasisi ve ülke imajı henüz olgunlaşmış değildir. Aşağıda ise Çin kamu diplomasisinin önündeki sıkıntılar, fırsatlar ve bunların çözümleri hakkında kısaca bilgi verilecektir.

3.6. Çin Kamu Diplomasisinin Çin Markasını Oluşturmada Mevcut sorunlar

Çin kamu diplomasisinin Çin markasını oluşturmada görülen sıkıntılar, sorunlar teferruatlı bir şekilde irdelenecektir.

3.6.1. Mekanizmalı Çalışma Eksikliği ve Kaba Kontrol

Çin kamu diplomasisinin uygulama gövdesine bakıldığında esas gövde devlet başkanı, devlet konseyi başbakanı, devletin ilgili bakanlıkları, devlet konseyi basın bürosu, dışişleri bakanlığı, kültür bakanlığı, Çin'in uluslararası medyalarından oluşmaktadır. Günümüzde kamu diplomasisiyle ilgili esas etkinlikleri gerçekleştiren kurum devlet konseyi basın bürosu, dışişleri sözcüsü ve Xinhua Haber Ajansı'dır. Özel olarak kamu diplomasisiyle ilgilenen bir kurum bulunmamaktadır.

2004 yılında dışişleri bakanlığı Kamusal Diplomasi Büro'sunu kurduysa da esas çalışma hedefi ülke içi vatandaşlarıdır. Yani ülke içindeki vatandaşlara devletin dış politikasını tanıtmak, açıklama ve bilgi verme amaçlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında Çin'in henüz sırf kamu diplomasisi ile sorumlu bir kurumu bulunmamaktadır. Bu da Çin kamu diplomasisini başarılı bir şekilde yürütmesine engel teşkil etmektedir.

Çin kamu diplomasisinin kaba çalışma şeklinin bir diğer ifadesi ise kamu diplomasisinin gidişatına rehberlik edecek genel strateji ve yöneltme mekanizmasının olmamasıdır. Gelişen ülkelerin kamu diplomasisi yönetim şekline nazaran Çin'in kamu diplomasisi tecrübesi eksik olmak, vasıtası çeşitli olmamak gibi eksi yanları mevcuttur. Kısacası Çin kamu diplomasisi kaba şekildeki tecrübeye dayalı yönetim şeklinde uygulanmaktadır.

Kamu diplomasisinin gerçek anlamda bilimsel araştırılması ise “11 Eylül” olaylarından sonra başlamış ve batı kamu diplomasisini öğrenme aşamasındadır. Henüz bilimsel ilkeleri oluşturabilecek bilimsel araştırma ordusu oluşmamıştır.

Çin hükümeti kamu diplomasisi yoluyla olumlu ülke imajı oluşturmaya yeniden önem vermiştir. Günümüzde hala geleneksel diplomasiye alternatif olarak kullanmakta ve özgür, mükemmel, sistematik kamu diplomasisi oluşmamıştır. Çin’den farklı olarak ABD’nin kamu diplomasisi hayli uzun zamandır devrededir ve özgür çalışan kurumu ve bundan sorumlu dışişleri bakan yardımcısı mevcuttur. Soğuk savaştan sonra kamu diplomasisi ABD’de ilgisiz kalmıştı ve bunun sonucu 1998 yılında basın bürosu iptal edilerek devlet konseyine dâhil edilmişti. Ta “11 Eylül” olayından sonra ABD tekrar bu işe önem vermeye başladı ve 2002 yılında “Küresel Diplomasi Ofisi” ve “Stratejik Etkileme Ofisi” ni kurdu. ABD dışişleri bakanlığı komitesi “Kamu Diplomasisi- Bir Nevi Reform Stratejisi”ni yayınladı. Bunlara nazaran Çin kamu diplomasisi hala ilk filiz halindedir ve büyük gelişmeler baştan geçirmesi lâzımdır.

3.6.2. Propaganda Kokusu Ağır Ve Hükümeteşelliği Fazla

Hayli uzun zamandır Çin imajı propaganda şeklinde dışarıya sunulmuştu. Bizim bahsettiğimiz Propaganda kelimesi nötr kelimedir, ama Batı’da ise propaganda kelimesi kötü anlamda kullanılır. Anlam olarak yalan söyleme, karalama’dır. Dış propagandanın menfaatçilik hedefi bulunmaktadır. Aşlamak vasıtasıyla başkaların ideolojisi, tavrı, inancı ve hatta davranışına etki göstermektir. Dış propagandada genelde olayların sadece iyi olan tarafı anlatılır, kötü olan tarafı gizlenir. Çin gerçi aktif bir şekilde kamu diplomasisine geçiş yapmakta olsa da uzun süreden beri devam eden alışkanlık ve davranış biçiminden ötürü yoğun propaganda içeriği barındırmaktadır. Çin’de yapılan tanıtımlarda aşırı vatanseverlik, aşırı sosyalizm severlik, aşırı abartılı gelişme haberleri bulunmakta ve bu da inandırıcılığı kırmakta ve insanları bezdirmektedir.

Diğer açıdan Çin’deki haber ajansları hükümet elinde olduğu için hep komünist parti rehberliğinde çalışmakta ve hep komünist parti leyine haberler

yapmaktadır. Bu da dışarıdan bakıldığında Çin’de haber özgürlüğü yokmuş gibi gelmektedir. Uluslararasıda da Çin medyasına güvenmeme eğilimi mevcuttur. Gerçi reform sonrası haber ajansları eskisine nazaran belli seviyede özgürleşse de ama yine de hükümetin sesi gibi çalışmaktadır.

Bu yüzden Çin medyasının daha özgür bir şekilde ortaya çıkması ve daha gerçekçi haber yapması olumlu Çin imajı oluşturmada çok önemlidir.

3.6.3. Bol Kaynak Olmasına Rağmen Medya Zayıflığı

Beş bin yıllık medeniyete sahip bir ülke olarak Çin’in kamu diplomasisi için kullanabileceği bir sürü malzemesi bulunmaktadır. Kültürel zenginlik bir ülkeyi diğer bir ülkeden ayran çok önemli faktördür. Çin’in geniş çaplı, çeşitli kültür kaynağı Çin imajını yaratmada çok ciddi önem taşımaktadır.

Ama Çin kamu diplomasisi kültürel mabdan yeterinde istifade edememektedir. Gelişen ülkelere nazaran Çin bu yönden çok zayıftır. 2006 yılındaki bir formda eski devlet işleri basın bürosu başkanı Zhao Qizheng şöyle verileri göstermiştir. Yayın açısından 2004 yılında Çin ABD’den 4000’den fazla çeşit kitap ithal etmiştir, ama sadece 14 çeşit kitap ihraç etmiştir. İngiltere’den 2000’den fazla kitap ithal etmiş, ama sadece 16 çeşit kitap ihraç etmiştir. Kültürel etkinlik açısından 1999-2002 yılları arası Rusya’dan 280 grup Çin’e gelmiş ve gösteri sergilemiş, ama Rusya’ya giden grup sayısı sadece 30 olmuştur. Film açısından bakıldığında 2000-2004 yılları arasında Çin 4000’den fazla film satın almış, ama sattığı film parmak sayısı kadar az olmuştur. Bunların hepsi kültürel zenginliklerden faydalanamamanın örneğidir.

Basın yayın açısından bakıldığında Reuters Ajansı her gün 24 dilde 151 ülkeye 25.000’den fazla haber vermekte ve günlük toplam kelime sayısı 6 milyonu geçmektedir. Çin Xinhua Ajansı ise sadece her gün 7 dilde 800 bin kelimeli haber yapmaktadır.

3.6.4. Hedef Belirleme Yetersiz ve Verimliliği Düşük

Çin kamu diplomasisinde hedef belirleme becerisi çok yetersiz kalmaktadır.

Özellikle uluslararası basın yayınlarında daha da belirginleşmektedir.

İlk olarak, uluslararası basın yayınlarında iç ve dış hedef ayrılmamıştır. Kamu diplomasisinin önemli ifadelerinden biri sayılan uluslararası basın yayın yurt dışındaki hedefle direkt karşılaşmaktadır. Ama iç ve dış hedef ayrılmadığı için iç hedefe hazırlanan malzeme dış hedefe de sunulmakta ve böylece kamu diplomasisinin işlevselliği, maksadını kaybetmektedir.

İkinci olarak, bazen düzenlenen kamu diplomasisi etkinliklerinde yabancı hedeflerin kültürü, kıymet görüşü dikkate alınmamaktadır. Her bir ülkenin kendine özgü tarihi, kültürü, gelenek göreneği, yaşam tarzı ve kıymet görüşü mevcuttur. Sadece bu farklılıklar dikkate alındığında hedef kitle ancak etkilenebilir ve kamu diplomasisi gerçek anlamda işlevini görmüş olacaktır.

Son olarak, aşırı derecede ileticiyi merkez haline getirme eğilimi mevcuttur. Çin kamu diplomasisi eski şekil dış propaganda etkisinden tam olarak kurtulamadığı için Çin'in göz önündeki menfaatlerine ağırlık verilmekte ve hedef kitle isteklerine göre değil kendi isteklerine göre aşılama yapıldığı için hedef kitlede karşılık algısı oluşturmaktadır.

3.7. Çin Kamu Diplomasisi ile Çin Markası Oluşturmada Birkaç Öneri

Çin'in gelişmesinde Çin ülke imajının çok ama çok önemi söz konusudur. Nasıl bir yöntemle kamu diplomasisinden yararlanarak iyi olan ülke imajı yaratmak Çin'in gelişmesi için çok önemlidir. Çin'in gündemdeki mevcut kamu diplomasisi meselelerini halletmek için şöyle birkaç çözüm önerisi sunulabilmektedir.

3.7.1. Mekanizmalı Çalışmayı Güçlendirme ve Ayrıntılı Kontrolü Geliştirme

Çin kamu diplomasisi henüz yeni oluşturulmaktadır, sistematik ve mekanizmalı kuruma dayalı değildir. Yeni oluşturulan “Kamu Diplomasisi Bürosu” da gerçek anlamda işlevini yapmamaktadır. Şu an Çin kamu diplomasisi dağınık ve

sistemsiz bir vaziyettir.

Dolayısıyla Çin kamu diplomasisi mekanizmalı çalışma sistemini bir an evvel gerçek anlamda oluşturmalıdır. Gerçek anlamdaki verimli, sorumlu ve güçlü bir yönetme merkezi olmalıdır ki, Çin kamu diplomasisi bu kurum yönetiminde daha da sistematik bir şekilde verimli ve plânlı çalışabilsin.

3.7.2. İletişim Kanallarını Geliştirerek Çok Yönlü İlişkiler Kurma

Kamu diplomasisinde en önemli olan unsur çok kanallı ve senkron çalışabilmektir. Çin kamu diplomasisi medya, kültür alışverişi, insani ilişkiler, ulusal yardımlaşma gibi birçok alanda belirli başarıları elde etmiştir. Daha da sağlam ve güzel ülke imajı yaratabilmek için daha fazla kanallara başvurmak zorunludur. Kanalları genişletebilmek için merkezi hükümet ve merkeze bağlı medyalar haricinde yerel hükümetler ve yerel medyalardan da yararlanmak lâzımdır. Yabancı ülkelerdeki şehirler ile kardeş kentler oluşturmak en verimli yöntemlerden bir tanesidir.

Yabancı medyalarla iş birliği yapmak da çok önemli ve az masraflı diğer bir yöntemdir. Yabancı medyaların mevcut yayın özelliği ve geniş çaplı bilgi yayma açısından istifade etmek çok verimli bir yöntemdir.

Yurt dışındaki Çinliler de ülke imajı oluşturmada çok ciddi önem taşımaktadırlar. Onlar yurt dışında yaşarken sergiledikleri her bir davranış direkt Çin ülke imajını etkilemektedir. Çin hükümeti çeşitli yollarla yurt dışındaki Çinlilerin menfaatini koruması, onların aleyhine değil lehine işlemeleri gerekmektedir ki ancak böyle olduğunda onlar da Çin'in lehine çalışır ve Çin devlet imajı için katkıda bulunacaklardır.

3.7.3. Kamusal Medyalardan İstifade Ederek Kritik Noktalar Üzerinde Durma

İlk olarak, bilindiği gibi kamu diplomasisinin hedef kitlesi geniş olan yabancı ülke vatandaşlarıdır. Ama hedef kitlenin hepsini aynı anda etkilemek mümkün olamaz. Dolayısıyla işi iyi becerebilmek için önce önemli olan kısımdan başlamak

lâzım. Yani uluslararası camiada dikkat çeken ülke ve bölge insanlarını merkez almak lazım. Böylece tüm dünyada daha da etkileyici etki oluşturulabilir. Örneğin önemli ülke ve bölgeler derken batıdaki gelişen, büyük ülkeler hedef alınmalı, bunların içinde de hükümet yetkilileri, bilim insanları, medya çalışanları, büyük iş adamları ve bu ülkelerin Çin'deki mensupları hedef alınmalıdır. Batı ülkelerdeki kamuoyu ve halkın görüşü çoğu zaman bunların görüşleri etkisinde kalmaktadır.

İkinci olarak kamu diplomasisini güçlendirmek için kamusal medyayı güçlendirmek lâzım. Ülke imajı kuruluşunda kamusal medyaların rolü de çok önemlidir. Batıdaki kamusal medyalara nazaran Çin'in kamusal medyaları hala pek güçlü sayılmaz. Uluslararası kamuoyu batıdaki kamusal medyalarından istifade etmektedir. Dolayısıyla Çin kamusal medyalarını endüstrileştirmesi, gruplaştırması lâzım. Televizyon, elektron, basın, yayın, internet gibi kanallardan haberlendirme ağı kurarak kamuoyunu yönlendirmesi lâzım.

Son olarak kamu diplomasisi için sorumluluk hissi olan, şeffaf, temiz ve verimli bir hükümet imajı oluşturmak lâzım, çünkü uluslararası kamuoyunda hükümet imajı her zaman bir devletin imajını belirlemektedir. Dolayısıyla olumlu hükümet imajı oluşturmak ülke imajı oluşturmak kadar önemli bir çalışmadır.

3.7.4. Olaylara Hedef Açısından Bakarak Verimli Çalışma

Kamu diplomasisinin hedefi yabancı ülke halkıdır. Bunlar yerli halkla hiç benzemeyen bir kitledir. Dil farkı, kültür farkı, sosyal yaşam farkı gibi farklar hedef kitlenin bilgiyi kabul etme psikolojisini, favorisini, düşünce şeklini, kıymet görüşünü yerel halktan farklı yapmaktadır. Dolayısıyla kamu diplomasisi çalışmalarında kendini merkez alan bilgi yayma anlayışını değiştirmek lâzım. Her zaman karşı tarafın düşünce şeklinden yola çıkarak olayları anlatmak lâzım.

Eğer böyle yol izlenmediğinde ters etki oluşabilir ve hedef kitlede Çin'e karşı olumsuz izlenim bırakılabilir. Bu yüzden kamu diplomasisi yaparken kültürden yola çıkarak propaganda değil belki de kültürel enjekte yapmak lâzım.

3.7.5. İletişim Düşüncesini Değiştirerek Kamuyu İnandırıcı Bilgilendirme

Eskiden Çin kamu diplomasisinde sadece iyi olaylar anlatılır ve kötü olaylar gizlenirdi. Siyasîlik, propaganda çok ağırdı. Bu da Çin kamu diplomasisine güvenmeme getiriyordu. Gerçi reformdan sonra iyileşme gösterse de ama hala eski sistemin kısıtlamasından kurtulmuş değildir. Haberlerdeki gerçekçilik, doğruluk, tazelik tam anlamda gerçekleşmemiştir. Buna rağmen kamuoyunu inandırıcı bir şekilde bilgilendirmek için yayın mevkileri bazı iyileştirici adımlar da atmaktadır. Örneğin 2003 yılındaki Irak Savaşı'nda CCTV-4 (Çin Merkez Televizyonu Uluslararası Kanalı) haber yayınlarında bazı yenilikler yapmıştır. Haber kaynağı, konuşma ve analiz, düşünce şekli gibi açılarda eşit davranmaya gayret göstermiştir. Haber ve analiz yaparken sadece Çinli savaş uzmanları ve uluslararası ilişkiler uzmanlarının görüşü alınmayıp AP Haber Ajansı, CNN, Al Jazeera gibi yabancı haber yayınlarının sinyali ve mezkûr yayınların analizlerine de yer verilmiştir. Buna yabancı ülke meslektaşlarının beğenisini kazanmasına neden olmuştur.

3.7.6. Çağdaşlaşarak Yeni İletişim Yollarını Bulma

Çağın ve teknolojinin gelişmesi kamu diplomasisine yeni imkânlar sağlamıştır. İnternet çağının gelmesi haberlerin daha da hızlı yayılmasına neden olmuştur. Şu an Çin'in dış yayın ağı fazla gelişmemiştir. Dolayısıyla bu noktadan yola çıkarak çağdaş haber yayma kanallarından iyi şekilde faydalanarak bu boşluğu doldurmak lâzım. Uluslararası büyük spor şölenleri, fuarlarda internet vasıtasıyla daha da güzel ülke imajı oluşturmak mümkündür. Hükümetler arası ilişkilerde çağdaş yollardan giderek hükümet imajını iyileştirmek yoluyla ülke imajını iyileştirmek çok önemlidir. Bir de iyi ülke imajını sergileyen kamu spotları hazırlanarak kamuoyuna sunmak çağın ciddî ihtiyacıdır.

3.8. Çin Markasını Oluşturmada Çin'in Önündeki Fırsatlar ve Rekabetler

Eylül 2005 tarihinde BM'nin 60 yılıllığı yıl dönümünde Cumhurbaşkanı Hu Jintao "Sürekli barışçıl ve ortak gelişen uyumlu dünya kurmak" konulu nutuk

söyledi. Aralık 2005'te ise Başbakan Wen Jiabao Paris'te "Barışa değer veren, özelliklerini sağlamak şartıyla beraber olan dünya" konulu konuşma yaparak Çin'in uyumlu dünya görüşünü açıklamış oldu. Uyumlu dünya konusu Çin diplomasisinde yeni sözcük oldu ve uluslararası Çin uzmanlarının dikkatini çekti.

Çin yeni kurulduğundan bu yana "Barışta gelişmenin beş temeli ilkesi"nden hiç vazgeçmedi. Uyumlu dünya kurmak da bu ilkenin devamı ve gelişimidir. Barış gerek eski çağda olsun gerek günümüzde olsun hep Çin'in en temel ilkelerinde biri olmuştur.

Günümüzde dünya genel bakışta barış içerisinde olmasa ama uyumlu değildir. Terörizm, milletlerarası savaşlar, zengin fakir farkı, ekonomik gelişme ve ekolojik gerileme, hegemonizm, iktidar politikası gibi sıkıntılar hala devam etmektedir. Çin uyumlu dünya kurma görüşünü batının anladığı uyum değil tüm dünyanın anlayacağı bir uyum olarak açıklamaktadır. Bu da Çin'in öz güveni ve sorumluluk hissi neticesinde ortaya konulmuştur.

Uyumlu dünya kuruluşunda Çin sorumlu ülke olmak düşüncesi içerisinde. Çin adil bir şekilde dünya barışını sağlamak için çaba göstereceğini açıklamıştır. Bunu gerçekleştirmek için Çin'in önün bir sürü fırsat ve rekabetler bulunmaktadır.

Uyumlu dünya kurucusu olmak isteyen Çin ilk olarak kendi ülke imajını iyileştirmesi söz konusudur. Uyumlu olan içki vaziyet uyumlu olan dünya tertibini etkilemektedir. Tüm dünyanın gözü Çin üzerinde olacaktır. Bu da Çin'in daha da zor bir şekilde ülke imajını iyileştirmesini gerektirmektedir. Çin'in gelişmesini istemeyen güçlerin karşılıklarına maruz kalması söz konusudur.

Kısacası uyumlu dünya yeniçağdaki Çin'in merkezi ilkesi olmuştur. Çin'in iyi ülke imajını oluşturması kamu diplomasisinin en temel görevi haline gelmiştir. Zaten Çin'in bahsettiği uyumlu dünya ilkesi tüm dünya halkının istediği bir oluşumdur ve dünyanın gelişme yönü de bundan yanadır. Çin bu yolda yukarıda bahsedilen yöntemlerde istifade edinerek kendi gayesi için kamu diplomasisini geliştirerek iyi ülke imajıyla dünya önünde uyumlu dünya kurmak için çaba göstermesi zorunlu hale gelmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇİN'İN ÜLKE MARKASININ OLUŞUMUNDA KAMU DİPLOMASİSİNİN ROLÜ

4.1. 1990-2000 Yılları Arası Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinin Rolü

90'lı yıllarda globalde büyük değişiklikler ve olaylara tanıklık edilmiştir. Bunlardan en önemli olanlar, Komünizm Bloğu'nun dağılması, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi ve Berlin Duvarı'nın yıkılması, Sovyetler Birliği'nin dağılması, Orta Asya'da muhtelif Türk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlık ilan etmesi, dünya çapında büyük değişimlerin ortaya çıkması gibi durumlar söz konusu olabilir. Bu değişimler aynı şekilde Çin'i, Çin'in kamu diplomasisi ve ülke imajının gelişmesini de etkilemiştir.

Resim-16: Berlin duvarının yıkılması

Kaynak: http://www.nbcnews.com/id/6443081/ns/world_news/t/physical-wall-replaced-mental-divide/#.XT04oC37lQI

Resim-17: Sovyetlerin Dağılması

Kaynak:<https://haberrus.com/politics/2017/12/25/sovyetler-birliginin-dagilmasindan-pismanlik-duyanlarin-orani-maksimuma-ulasti.html>

80'lı yıllardan itibaren Batı, Çin'in yeniden kurtulmuş olduğu Kültür Devrimi'ni ifşa etmeye başladı. Bunun beraberinde Çin politikasındaki değişime de göz çevirmeye başladı. Özellikle reform ve açılıma dikkat etmeye başladı. 1986 yılında TIME dergisi Deng Xiaopin'i "1985 Yılı Yılın Adamı" seçti ve 28 sayfalık bir tanıtımla Çin'deki değişimlerden bahsedildi. 1986 yılındaki Talebe Devrimi Çin imajını lekelemiş oldu. Özellikle 1989 yılındaki Tian An Men Olayı dışarısının Çin siyasetine hücum etmesine sebep oldu.

Resim-18: Tian An Men Olayları

Kaynak:http://p1htmlkernalweb.mybluemix.net/articles/Li+Peng%2C+hardline+Chinese+premier+w+ho+backed+Tiananmen+massacre%2C+dies+at+91_2174155_cnn.html

90'lı yıllardan itibaren Çin imajı gitgide “Öcüleşme”ye başladı. Çin de buna karşın diplomasi, uluslararası yardımlaşma, kültürel ilişki gibi çoklu yöntemleri kullanarak uluslararası imajını iyileştirmeye çaba gösterdi. Ama sonuç itibarı ile Çin imajında fazla iyileşme kaydedilmedi. Uluslararası ortamda, özellikle Batılılar gözünde Çin hep “Öcü Yaratık” gibi kaldı.

1990'lı yıllar boyunca ekonomik büyümesini sürdürmekle birlikte Batı tarafından çeşitli kısıtlamalara tâbi tutulan Çin yönetimi, daha çok üçüncü dünyaya yaklaşarak, yalnızlıktan uzaklaşmaya ve çok yönlü bir dış politika izleyerek tekrar kaldığı yerden devam etmeye çabalamıştır. Bu çabanın da meyvelerini zamanla almış görünmektedir. Bu küresel vizyonun yanında 1997 yılında hayatını kaybetmeden önceki belki de en önemli başarısı olan Hong Kong'un geri kazanılması meselesi için Deng Şiaoping büyük çaba sarf etmiştir. Bizzat bu konuyla ilgilenen Deng Şiaoping'in hayatı başarısını görmeye yetmemiştir. Deng Şiaoping'den sonra zaten resmi olarak başta bulunan Jiang Zemin de Deng Şiaoping'in politikalarını sürdürme yolunda kararlılık göstermiştir. Çin'i XXI. yüzyıla taşıyan liderlerden biri olan Jiang Zemin, Deng Şiaoping'in gölgesinde kalmasına rağmen, uluslararası organizasyonlara öncülük etmesiyle ve iş birliği için dünyanın çeşitli ülkeleriyle yakınlaşması bağlamında değerli uygulamalar geliştirmiştir. Nitekim halefi olan Hu Cinto da selefinin izinden gitmiştir.

1996 yılında Amerika'da ilim tahsili yapmakta olan aydın Li Xiguang oradaki birkaç arkadaşı ile beraber “Öcüleşen Çin'in Arkasında” adındaki kitabı yayınladı ve Çin'dekilere Amerikan medyasının Çin imajını nasıl kötülediğini anlattı. Bu da “Öcüleşen Çin” ibaresinin ilk defa kullanılışı idi. Kitabın girişinde şöyle yazıyordu: “Uzun zamanlardan beri biz, Amerikan gazetesi, dergisi, kitapları, televizyonu, radyosu, filmleri ve internetinde siyasi hareket, totalitarizm, sınıf savaşı, entrika, rüşvet ve usulsüzlük, emperyal yönetim, karşıt görüşlü, insanlık dışı, suikast, arsızlık ve kepaşelik, insan haklarından yoksun, nükleer silahların yayılması, korsanlık, zorlu kürtaş, kıtlık, müstehcenlik, doping skandalları, silah kaçakçılığı, Tibet sorunu, Tayvan sorunu gibi kilit sözlüklerle Çin'den bahsedildiğine şahit olduk”. Amerikan medyası bu tür anlatımlar ile Çin imajını kötülemek amacına

ulaşmıştı. Li Xiguang’a göre Amerika bu yolla Çin’i öcüleştirmektedir. Yani Amerikan medyası gerçekte olmayan olayları Çin aleyhine kullanarak varmış gibi göstererek Çin’i karanlık ülkesi olarak göstermeye çaba göstermektedir.

1996 yılındaki Amerika Atlanta Dünya Olimpiyatları’nda Çinli sporcuların meydan girişinde NBC spikeri şöyle yayın yapmıştı: “Çin Halk Cumhuriyeti, dünya nüfusunun 1/5’ne sahiptir. Yıllık ekonomik büyüme hızı 10% civarındadır. Amerika başta olmak üzere birçok ülke Çin kapısını açmak istemekte olsa da insan hakları, korsanlık, Tayvan sorunu gibi birtakım sorunlar buna engel olmaktadır. Dünya olimpiyatlarında Çinliler çok iyidir. Barselona Dünya Olimpiyatları’nda 54 madalyonla dünya dördüncüsü oldu. Böyle olmasına rağmen bazı şüpheler söz konusudur. Özellikle bazı atlet türünde doping kullanıldığı söylenmektedir”. Bundan anlaşılır ki, Amerikan yayınları sürekli Çin imajını kötülemek için çabalıyordu.

2000 senesinde Amerika CBS şirketi “60 Dakika” programında Çin Cumhurbaşkanı Jiang Zemin ile yaptığı özel röportajı yayınladı. Cumhurbaşkanı konuşma yaparken Pekin Tian An Men olayındaki görüntülerin bazılarını ara görüntü olarak verdi. Özellikle tank önüne yürüyen gencin görüntüleri tekrar tekrar verildi. Amerika’nın bu tür davranışları sırf Çin imajını kötülemek için olmuştur.

1999 yılında Çin hükümeti Fa Lun Gong örgütünü yasa dışı örgüt olarak ilân etti ve kapatma kararı aldı. Batı buna tepki göstermek için örgüt lideri Li Hongzhi’ya başarı ödülü verdi. Amerika’da ise 46 milletvekili birlikte Li Hongzhi’yı Nobel Barış Ödülü adayı olarak gösterdi. Bunlardan çok net anlaşılır ki, Batı her fırsatta Çin imajı aleyhine işliyordur. Dünya önünde olabildiği kadar öcüleştiren Çin imajı yaratmak batı dünyası ve Amerika’nın lehine olduğu çok nettir.

XX. yüzyılın 90 yıllarından itibaren Çin ekonomisi şiddetle ilerlemeye başladı. Bununla uluslararası Çin hayranlığı tekrar başladı. Aynı zamanda “Çin Tehdidi Teorisi” de oluşmaya başladı. Bu teorinin icatçısı National Defense Academy of Japan üniversitesindeki Doç. Dr. MURAI Tomohide’dir. O, 1990 yılında “Shyo Kunn” dergisinde “Çin’den İbaret Bu Olası Düşman Hakkında Mülâhaza” adında

yazı yayınladı ve uluslararası büyük ilgi çekti. “Çin Tehdidi Teorisi” genel olarak bakıldığında beş defa en tepe noktalara çıktı.

İlk defa 1992-1993 yıllarında idi. Foreign Policy Research Institute in Philadelphia Asya bölümü başkanı Rouse Munro “Politik Araştırmalar” dergisinde “Uyanmakta Olan Büyük Ejder: Asya’nın Hakiki Tehdidi-Çin” yazısını yayınladı. 1993 yılında ise Study On International and Regional Issues of USA the Harvard Müdürü Samuel Huntington “Diplomasi” dergisinde “Kültürlerin Çarpışması” yazısını yayınlarak ünlü olan Kültürlerin Çarpışması Teorisini ortaya koydu. Yazar bu yazısında kültürler açısından inceleyerek Çin Tehdidi Teorisi için bilimsel kanıtları hazırlamış oldu.

İkinci defa ise, 1995-1996 yıllarında oldu. Olayların tırmanma sebebi ise Çin ile Tayvan arasındaki sürtüşmenin artması ve bunun akabinde Amerika’da Çin politikası hakkındaki tartışmaların artması oldu. Rouse Munro ve “Time” dergisinin muhabiri Richard Bernstein birlikte “Başlayacak Olan Amerika-Çin Çarpışması” kitabını yazdı. Kitapta Çin tehdidinin başladığını, önce Asya’dan başlayarak yavaş yavaş tüm dünyaya yayılacağını ve dünyayı berbat edeceğini yazıyordu.

Üçüncü defa ise, 1997-1998 yıllarında oldu. Amerika Temsilciler Meclisi üyesi Cumhuriyetçi Partisi Politika Komitesi Başkanı Cox hazırladığı Cox Raporu’nu yayınladı. Raporda “Li Wenhe Dosyası”, “Politik Rüşvet Dosyası” ve “Çin Tehdidi Dosyası” gibi içerikler Çin aleyhine idi.

Dördüncü sefer ise 2002 yılında oldu. 2001 yılındaki Amerika-Çin uçaklarının çarpışması Amerika ülke içinde Çin karşıtı görüşlerin çoğalmasına sebep oldu. Bunun akabinde 2002 yılındaki Pentagon Çin askeri raporunda Çin askeriyesinin sadece Tayvan için değil çevresindeki ülkeler için de tehdit olduğu söylendi. Bundan başka “Amerika-Çin Güvenlik Değerlendirme Raporu”nda da Çin tehdidi ele alındı.

Beşinci sefer ise 2005 yılında oldu. Bu seneki “Çin Askeri Raporu”nda da aynı konu incelendi. 45 sayfalık raporda Çin askeri ilerlemesinin bölgede hatta dünya çapında tehlike oluşturduğu söylendi.

4.2. 2000-2010 Yılları Arası Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinin Rolü

2000’li yıllardan itibaren küresel ilişkilerde büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Yeni dünya düzeni oluşmuş ve güç dengelerinde büyük kaymalar olmuştur. Özellikle 2001 senesindeki İkiz Kuleler saldırısından sonra küresel çapta dengelerde değişim söz konusu olmuştur.

Bilindiği gibi Çin, BM’nin daimî üyesidir. Bunun haricinde 2001 yılında Çin Dünya Ticaret Örgütü’ne resmi üye oldu. Bu tür örgütlerde söz hakkı olabilmesi için iyi olan ülke imajına sahip olmak zorundadır. Sadece böylelikle diplomasi için güçlü kaynağa sahip olmuş olunur. Hedef ülkenin halkında güzel bir imaj yaratmak her zaman silâh ve diğer yöntemlerden etkili ve geçerli olmuştur.

Çin Hükümeti, kendi lehine gelişen uluslararası ortamı daha verimli kullanmak için, 2003 yılında ulusal çıkarlarına uygun yeni dış politika stratejisini ortaya koymuştur: “Büyük güçlerle yapılacak diplomasi anahtardır; çevre ülkeleriyle yapılacak diplomasi birincildir ve gelişmekte olan ülkelerle yapılacak diplomasi ise temeldir”. Daha sonra çok taraflılık ve iş birliği diplomasisi de stratejiye ilave edilmiştir. Bu dış politika stratejisiyle birlikte Çin, kalkınma için diplomatik ortam yaratmak için şöyle hedefler belirlemiştir; İyi komşuluk ve dostluk ortamı, barış ve istikrarlı uluslararası ortam, eşitlik ve karşılıklı yararlı iş birliği ortamı ile objektif ve samimi kamuoyu ortamı yaratılması. Çin’in 2003 yılında geliştirdiği dış politika stratejisinde, çevre ülkelere verdiği önem açıktır ve Asya merkezli küresel politika izlemektedir. Çin Hükümeti tarafından Çevresel Bölge Politikası adı verilen politikanın içeriği ise, “komşuları zengin etmek”, “iyi komşuluk” ve “komşulara güven vermek” olarak tanımlanmıştır. Diğer tanım ile Çin dış politikasının temel ilkeleri; Çin’in bağımsızlığının muhafazası için egemenlik ve güvenlikten taviz vermemek, dünya barış ve istikrarını tehdit eden ‘hegemonya’ politikalarına karşı çıkmak, dış politikada bağlantısız ve tarafsız bir politika izlemektir.

2006 itibarıyla, %9 oranında bir büyüme hızı ile Çin’in ikinci büyük bir

ekonomik güç olarak ortaya çıkması uluslararası toplumun dikkatini çekmektedir. Piyasa merkezli kalkınma ve otoriter siyaset vurgulayan sözde “Çin Modeli”nin, dünya çapındaki gelişmemiş ülkelerde yayılmasıyla bölge halkları Çin’in gelişme modeline büyük ilgi göstermeye başlamıştır. Bu bağlamda Çin büyümesinin arkasındaki iktisadi değerlerin dışında başarılı bir siyasi değerlerini şekillendirmesi gerekmektedir. Ama, Çin kendi imajını dünyaya kabul ettirmeye çalışsa da liberal demokratik dünya henüz Çin modelinin siyasi boyutu tarafından ikna edilememiştir. Günümüzde yumuşak gücünü iyi oturtmaya çalışan Çin hükümeti kamu diplomasisi ve yumuşak güce her zamankinden daha fazla önem vermeye başlamıştır.

Çin’in kamu diplomasisi alanında kullanabileceği önemli araçlar Xinhua News Agency, China Central Television, China Radio International ve China Daily’dir. Spor diplomasisi de Çin’in kamu diplomasisini güçlendiren bir başka unsurdur.

Çin’in kamu diplomasisi çalışmalarından başka hedeflerinden biri de kültürdür. Tüm dünyada tanınmış Crouching Tiger, Hidden Dragon, Hero gibi filmler, ünlü Bruce Lee, Jet Li, Gang Li, Zhang Ziyi gibi oyuncular, Edebiyat Nobel Ödülünü kazanan Gao Xinjian dışında Çin mutfağı, astrolojisi, geleneksel Çin tıbbı, akupunktur ve Dragon Festivali diyebileceğimiz kültürel çekicilik öğelerini önemsediğinden, yumuşak gücün başarısını göstermektedir.

Siyasi ve diplomatik ilişkiler ele alındığında son beş yıldan bu yana Türkiye’nin Asya Pasifik bölgesinde en yoğun ilişki geliştirdiği ülkelerin başında Çin’in geldiğini söylemek mümkündür.¹²⁹ 2009 yılında eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün ziyaretini 2010’da Dışişleri eski Bakanı Ahmet Davutoğlu, 2012 yılında Başbakan, 2015 ve 2016 yıllarında da Cumhurbaşkanı olarak Recep Tayyip Erdoğan’ın ziyaretleri izlemiştir. İlginç bir şekilde Çin tarafı ise Devlet Başkanı Jiang Zemin’in 2000 yılındaki ziyaretinden sonra Türkiye’ye bu seviyede bir ziyaret gerçekleştirilmemiştir. Yine 2002 yılından bu yana Başbakan seviyesindeki tek

¹²⁹ Kadir Temiz, “Türkiye’nin Asya-Pasifik Dış Politikası”, der. Burhanettin Duran, Kemal İnat ve Ali Balcı, Türk Dış Politikası Yıllığı, (SETA, İstanbul: 2014).

ziyaret de 2010 yılında dönemin Başbakanı Wen Jiabao tarafından gerçekleştirilmiştir. Bakanlıklar ve diğer bürokratik kurumlar arasındaki ilişkilerde de benzer bir trend söz konusudur.

Çin'in iletişim alanında kamu diplomasisi boyutuyla stratejik bir politika ortaya koymasında, kendini tanıtmaya çabası en büyük etkindir. Çin'in son dönemde tek yönlü tanıtılmaya karşı bu politikayı geliştirmesi söz konusu olmuştur. Bu yönden kamu diplomasisi faaliyetlerini iletişim sayesinde Çin'in kültürel, tarihî, teknolojik, eğitim ve daha birçok alanda kendini tanıtmaya çabası ve kendinden söz ettirme gerekliliği hissettiği de görülmektedir.

Xinhua news Agency, China Central Television, China Radio International ve China Daily gibi medya kuruluşları vasıtasıyla hedef kitleye ülke imajı inşası yapılmaktadır.

Çin'in başlıca TV kanalı CCTV, Çin'in kamu diplomasisi açısından en önemli medya kuruluşudur. Çinli olmayanlara yönelik ilk kanalı CCTV-9 İngilizce olarak 2000 yılında yayın hayatına başlamıştır. 2004 yılında İspanyolca ve Fransızca yayın yapan CCTV kanalı kurulmuş bu kanal 2007 yılında İspanyolca CCTV-E ve Fransızca CCTV-F şeklinde ikiye ayrılmıştır. 2009 yılına gelindiğinde de Arapça ve Rusça kanalları yayın hayatına başlamıştır. Bunun yanında CCTV'nin yan kuruluşu olan CNTV (China Network Television) de web tabanlı olarak 5 dilde yayın yapmaktadır. Ayrıca 2012 yılına gelindiğinde CCTV, Washington'da (ABD) ve Nairobi'de (Kenya) yayın merkezi açmıştır. CCTV küresel ölçekte ve Aralık 2016 itibarıyla 8'den fazla farklı dilde yayın yapmaktadır. Bu kanallar aracılığıyla Çin'in uluslararası sisteme uyumlu iletişim politikasının en önemli sütunlarından birini oluşturmaktadır.

Diğer önemli sütunlardan biri olan Xinhua Haber Ajansı, CCTV'nin üstlendiği göreve benzer biçimde uluslararası alanda temelde tanıtım ve Çin kara alıcılarını bilgilendirme görevini icra etmektedir. Bu yönden Xinhua Haber Ajansı'nın iki temel görevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki; Komünist Parti'ye ve Hükûmet'e bilgi sağlamaktır. İkincisi ise; Çin'in dış politikasını ve uygulamalarını uluslararası

arenada duyurmaktır. Bu görevlerin yanında Çin'in dış politikasında karar vericiler açısından birkaç önemli bilgi kaynağından biridir. Yani Xinhua Haber Ajansı, bir nevi Çin dış temsilciliklerinin görevini tamamlayıcı nitelikte bilgi, tavsiye ve analizlere yer vererek, dolaylı yoldan dış politika yapım sürecine dâhil olmaktadır.

TV ve haber ajansının yanı sıra eski bir teknoloji olmakla beraber günümüzde ulaştığı ağ ve teknolojinin gelişmelere ayak uydurulabildiği ölçüde geçerliliğini koruyan diğer bir iletişim aracı şüphesiz ki radyodur. Çin kamu diplomasisi açısından da radyo alanında en önemli kuruluş CRI'dır. CRI, devlet radyosu olarak Çin dışına yayın yapan tek kuruluştur. 2016 itibarıyla 75 yıllık bir kuruluş olan CRI, dünya çapında 70 temsilcilikle faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunun yanında 65 farklı dilde yayın yaparak, dünyada en çok dilde yayın yapan medya kuruluşu durumundadır. Bu nitelikleriyle teknolojinin gelişmesine ayak uydurabilmiş ve Çin'in en önemli kamu diplomasisi kuruluşlarından biri haline gelmiştir.

Radyo gibi internetin hızlı gelişimi, dolayısıyla eski önemini kaybetmiş olarak görülen diğer bir iletişim aracı da gazetedir. Bu alanda Çin kamu diplomasisi açısından iki kuruluş ön plana çıkmaktadır. Bunlar China Daily ve People's Daily'dir. Her iki gazete de uluslararası arenada birçok dilde ve yabancı ülkelerde kurdukları ofisleriyle Çin'in medya sektöründeki önemli uluslararası kuruluşları arasında yer almaktadır.

Medya olayı medya vasıtasıyla hedef kitleyi kendine uydurma ve belli bir oyunculuk ve sembolize yöntemiyle kamuoyunu yönlendirme faaliyetidir. Günümüz globalleşen Çin'inde globalleşen Çin olayları artmakta ve kamuoyuna sergilenmektedir. Büyük olimpiyatlar, dünya çapındaki EXPO'lar, imzalama törenleri, tarihi olayları anma günleri hepsi ülkeyi kamuoyu önüne koymakta ve mezkûr ülkenin imajını oluşturmadaki önemli husus niteliğini taşımaktadır.

2001 yılında imzalanan mutabakat zaptı doğrultusunda Türkiye, Çin tarafından tanınan 23. resmi turist güzergahı olmuştur. Dünya Turizm Örgütü'nün raporlarına göre 2010 yılında Çin yaklaşık 100 milyon turist

gönderecektir. ¹³⁰ Dolayısıyla Türkiye'nin turizm potansiyelini kullanıp oldukça önemli ekonomik girdiye sahip olabileceği ileri sürülebilir. Ancak birçok ülkenin turizm stratejisinde ön plana çıkan Çinli turistler de Türkiye'ye henüz fazla ilgi göstermemiştir. ¹³¹

Dil, iletişim aracı olmakla beraber kültür yaymadaki önemli taşıyıcıdır. Dil öğretme ve yayma yoluyla kültürel iletişimi güçlendirmek ve ülkeler arasındaki anlayışı ilerletmek maksadına ulaşılabilir. Muhtelif hükümetlerin kurduğu örneğin İngiltere Kültür Komitesi, Fransa Fransız Dili Birliği, Almanya Goethe Enstitüsü, Rusya Puşkin Enstitüsü, İspanya Cervantes Enstitüsü gibi kuruluşlar bu maksat için çalışmakta olan kuruluşlardır. Çin ekonomisinin şiddetle gelişmesiyle diplomatik ilişkiler de artmaya başladı. Bunun beraberinde “Çince Çılgınlığı” da dünyayı kasıp savurdu. İstatistiklere göre dünya çapında 100'den fazla ülkenin üniversite, enstitülerinde Çince eğitim verilmekte ve 25-30 milyon arasında Çince öğrenmekte olan yabancı bulunmaktadır. Çin devlet HANBAN ofisine göre 2010 senesinde dünya genelinde 100 milyon yabancı Çince öğrenmiştir.

Konfüçyüs'e ve Konfüçyüsçülük'e ÇHC açısından, özellikle XXI. yüzyılla birlikte kültürel bir imge olarak önem gösterilmiştir. 2011 yılında Çin'in en önemli meydanına Konfüçyüs heykeli dikilmiştir. Konfüçyüs, gitgide Çin'in yumuşak güç sembolü haline gelmiştir. Çin açısından Konfüçyüs felsefesi, barındırdığı kültürel değerlerle anlamlıdır. Bu bağlamda aile, etik değerler, bireysellikten öte topluluk ve topluluğa duyulan aidiyet hem bireysel hem toplumsal düzen ve uyum, disiplinli ve yoğun çalışma, kanaatkârlık ve son olarak eğitim, Konfüçyüs felsefesinin değerlerini oluşturmaktadır.

Çince öğrenmek isteyen yabancıları etkilemek ve bu vasıtayla olumlu ülke imajı oluşturmak için 1987 yılında eğitim bakanlığı, maliye bakanlığı, dışişleri bakanlığı gibi 11 kuruluşun istişare etmesiyle Çin Devlet Yabancılar İçin Çince Öğretimi Rehberlik Bürosu kuruldu, bu büro kısaca HANBAN olarak

¹³⁰ Çin Ülke Bülteni, 2005, s.31

¹³¹ DEİK, 2006, s.2

adlandırılmıştır. 2004 senesinden itibaren HANBAN'ın yürütmesiyle yabancı ülkelerde Çince eğitimi ve Çin kültürü tanıtma hizmetleri veren kâr amacı gütmeyen kuruluş Konfüçyüs Enstitüsü kuruldu. HANBAN'ın açıklamasına göre, Mart 2006'ya kadar 30 ülke ve bölgede 54 Konfüçyüs Enstitüsü kurulmuştu. Ocak 2007 yılında ise Asya'da 46, Kuzey Amerika'da 26, Afrika'da 6 ve Okyanusya'da 4 olmak üzere 128 Konfüçyüs Enstitüsü bulunmaktadır. Bu da 100 Konfüçyüs Enstitüsü programının çok kısa zamanda gerçekleştiğini göstermektedir. 9 Aralık 2008 tarihinde Pekin'de düzenlenen 3.Konfüçyüs Enstitüleri Konferansı'nda Çin Devlet Müşaviri ve Konfüçyüs Enstitüleri Merkez Konseyi Başkanı Liu Yandong açılış konuşmasında dünyanın 78 ülke ve bölgesinde 249 Konfüçyüs Enstitüsü ve 56 Konfüçyüs Sınıfı kurulduğunu, yerel koşullara göre esnek eğitim yöntemleriyle, okullarda, semtlerde ve işletmelerde 6000'den fazla Çince öğretim birimi oluşturulduğunu, bu birimlerde 130 bin kayıtlı öğrencinin eğitim gördüğünü, düzenlenen çeşitli kültürel temas faaliyetlerine 1,4 milyon kişi katıldığını belirtmiştir.¹³²

Bununla birlikte Çin'in yurdisına gönderdiği öğretmen sayısı da artmaktadır. Yetiştirdiği Çince öğretmeni sayısı 40'tan fazla ülkede 20.000'ne yükselmiştir ve 150'den fazla ülkeye dört binden fazla Çince öğretmen ve gönüllü öğretmen gönderilmiştir. Bunun yanı sıra ABD, İngiltere ve Japonya gibi ülkelerdeki Konfüçyüs okullarındaki müdür, öğretmen ve öğrenciler olmak üzere toplam 1500'den fazla kişiyi Çin'i ziyaret etmeye davet etmiştir.¹³³

Çin, 2013 yılına gelindiğinde, küresel ekonomik bir güç olarak eski ticaret yollarını canlandırma adına, Yeni İpek Yolu Projesi'ni hayata geçirmiştir. Çin bu proje için 40 milyar dolarlık bir bütçe ayırmıştır. Bu proje ile Çin'den Birleşik Krallık'a kadar bir kara ağı ve deniz ağı şeklinde tarihî ipek yolunun yeniden canlandırılması söz konusudur. Çin'in öncülüğünde kurulan Asya Altyapı Yatırım Bankası da bu projenin büyük bir kısmının finansmanını üstlenmiştir. Muhtemelen

¹³² China Radio International, Konfüçyüs Enstitüleri'nden dünya kültürüne katkı, 12.10.2008, (Çevrimiçi): <http://turkish.cri.cn/281/2008/12/10/1s106243.htm>, Erişim Tarihi: 21.01.2016.

¹³³ 107'ye bakınız.

Çin'in son dönemlerdeki en önemli dış politika projesi olacak bu çalışma ile Çin; Asya, Afrika ve Avrupa arasında önemli kalkınma noktaları oluşturularak alternatif ticaret merkezleri oluşturulmasını ve böylelikle daha rahat yatırım ve iş olanakları ortaya çıkaracaktır. Bu açıdan özellikle BRICS¹³⁴ ortaklığı ve Çin'in, Hindistan ve Rusya ile yakın iş birliği ile ABD'nin egemen güç algısına yönelik bir meydan okuma olarak değerlendirilmektedir.¹³⁵

Çin küresel rekabet alanını çeşitlendirmek için yeni bir projeyi gündeme getirdi. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping 2013'ün Eylül ayında gerçekleştirdiği Kazakistan ziyaretinde İpek Yolu projesini duyurdu. Xi Jinping'e göre proje ile her ülkenin kendi ekonomik kalkınma stratejileri, planları ve amaçlarını da beraberce tartışabileceği bir platform amaçlanmaktadır. Çin için projenin slogan isimlerinden biri olan “Tek Kuşak Tek Yol” (One Belt One Road) aynı zamanda iki farklı stratejinin de söylemidir. Birincisi kara yolu ile üç kuşak üzerinden Çin'in batısına doğru açılır. İkincisi ise Çin'in güneyinden İran Körfezi'ne kadar uzanan bir deniz yolunu vurgular. Dolayısıyla coğrafi olarak Çin'in kara ve deniz açılım stratejisi olduğu söylenebilir. Yine 2015 yılı içinde açıklanan resmî belgelerde Pasifik Okyanusu'nu Baltık Denizi'ne ve Doğu ve Güney Asya'yı Ortadoğu'ya bağlayacak bir ulaşım güzergahından da bahsedilmektedir.¹³⁶

Öncelikle böyle bir proje Türkiye tarafından olumlu karşılanmış ve gerek Dışişleri Bakanlığı gerekse bölgede yatırımları olan iş adamları proje ile yakından ilgilenmiştir.'de mevcut siyasi irade için en önemli konulardan bir tanesi de Türkiye'nin ekonomik kal Türkiye'nin proje kapsamında avantajlı olduğu üç konu sırasıyla “mevcut siyasi iradesi”, “ekonomik kalkınma gücü” ve “coğrafi konumu” olarak sıralanabilir. Türkiye kınmasına fayda sağlayacak yeni ticari ilişkilerin

¹³⁴ BRICS kapsamında bulunan ülkeler; Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'dır.

¹³⁵ İşyar; (2013: 181) Rusya ve Çin'in tek başına ABD'ye karşı meydan okuyabilecek güçte olmadığını, ancak birlikte hareket ederek, ortak irade gösterdikleri takdirde en azından Orta Asya'dan ABD'yi

Uzaklaştırabileceklerini ifade etmektedir. Bu bağlamda; ŞİÖ, BRICS ve son olarak yeni İpek Yolu Projesi ve diğer dış politika meselelerinde yakın iş birliği gerçek manada bir meydan okuma olarak görülebilmektedir.

¹³⁶ Umut Ergünsu, “İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu”, Çin Hakkında Her şey (cinhh.com), (Ocak 2016), <http://www.cinhh.com/ipek-yolu-ekonomik-kusagi-ve-21-yuzyildeniz-ipek-yolu-girisimi>, (Erişim tarihi: 8 Mart 2017).

geliştirilmesi ve buna bağılı olarak alternatif yatırım alanlarının oluşturulmasıdır. İpek Yolu projesi Türkiye ve Çin arasındaki mevcut ekonomik ilişkileri de ileri taşıyabilecek bir proje olarak görünmektedir. Örneğin proje ile somut bir şekilde ortaya çıkacak olan yeni yatırım alanları ve ekonomik iş birliği fırsatları her iki ülke tarafından da önemsenmektedir.

Çin'in kamu diplomasisinin gelişimine göre Çin belli bir ülke imajına sahip olmuştur. Mart 2005 yılında İngiltere BBC uluslararası radyosu dünya çapındaki 22 ülkenin kamuoyundaki imajı hakkında kamuoyu yoklaması yapmıştır. Bu kamuoyu yoklamasına göre Çin'in ülke imajı çok iyi olmuştur.

Spor diplomasisi açısından Çin'in en başarılı olduğu organizasyon ve Çin'in yumuşak gücüne büyük katkı sağlayan sportif faaliyeti olimpiyatlardır. Olimpiyatlar, medyanın ve dolayısıyla dünyanın ilgisini en çok çeken ve yapıldığı ülke açısından başarılı olduğu ölçüde prestij kaynağı olan bir etkinliktir. Çin de bu durumun farkına vararak olimpiyatlara iki kez aday olmuş ve 2008 Pekin Yaz Olimpiyatları başarılı bir şekilde organize edebilmiştir. Bu anlamda yumuşak gücün temel hedefi olan prestiji artırma ve çekici hale gelme konusunda oldukça başarılı olmuştur.

2008 Pekin Yaz Olimpiyatları'nın açılışında 'uzaktan gelen dostları ağırlamak büyük bir zevktir' şeklindeki Konfüçyüs özdeyişi kullanılmıştır. Bu özdeyiş Çin'in hem dışarıya açılan bir ülke olmasını hem de tarihsel kültürüne bağlılığına yönelik önemli bir mesajı içerisinde barındırmıştır. 2008 Olimpiyat Oyunları, "Hill & Knowlton" şirketi ve Çin Merkezi Hükûmeti arasındaki iş birliği ile yapılmıştır. 2008 Pekin Yaz Olimpiyatları'nın toplam maliyeti 20 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu olimpiyatlar için 'tek dünya, tek rüya' sloganı belirlenmiştir. Bu slogandan bile Çin'in artık küreselleşmeyi içselleştirdiği anlamı çıkarılabilir. Konfüçyüsçü Uyumlu Dünya söyleminin pratiği anlamına gelen olimpiyat oyunları öncesi ve oyunlar boyunca çok iyi hazırlanıldığını ve sonrasında da hakkında çokça çalışmanın yapıldığı bir organizasyon halini almıştır.

FOCAC ise, 2000 yılında kurulan ve Afrika ülkeleriyle Çin arasında en üst düzey siyasî ve ekonomik ilişkilerin kurulduğu, bunun yanında Konfüçyüs

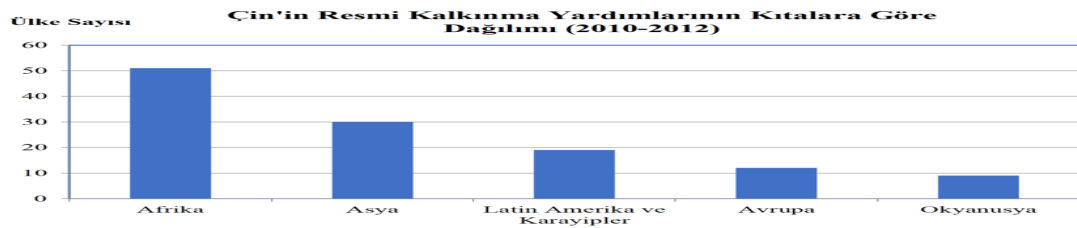
Enstitüleri gibi kamu diplomasisi kuruluşlarının, bir başka deyişle yumuşak güç altyapısının da oluşturulduğu bir platformdur.

Çin ekonomik gücünü, yumuşak güç bağlamında her fırsatta kullanmaktadır. Temelde bu durum, dış yardım biçiminde olmakla birlikte, hedef ülkelere doğrudan yatırım yapılmasına ve bu konuda kredi sağlanması gibi çeşitli yollarla da yapılmaktadır.

Çin dış yardımları çoğunlukla, sayısı 15 ile 23 arasında değişen kurumlar ve bakanlıklar aracılığıyla yapılmaktadır. Ancak temelde dört kurum dış yardım meselesinde etkindir. Bunlar; Çin Ticaret Bakanlığı, Çin Dışişleri Bakanlığı, Çin İthalat-İhracat Bankası ve Çin Kalkınma Bankası'dır. Temelde yardımların koordinasyonu ve uygulanmasında Çin Ticaret Bakanlığı yetkili olmakla beraber, yardımın yapılacağı ülkelerin seçimi ve yardımın çeşidi konusunda daha çok Çin Dışişleri Bakanlığı sorumludur.

Çin'in 2010-2012 yılları arasında resmi kalkınma yardımında bulunduğu ülke sayısı 121'dir. Bu ülkelerin kıtalara göre dağılımı Şekil 2.2.'de de gösterildiği gibi; Afrika 51, Asya 30, Latin Amerika ve Karayipler 19, Avrupa 12 ve Okyanusya 9'dur. Çin'in yoğunluklu olarak yardımda bulunduğu kıtalara bakıldığında, bu kıtalarda bulunan ülkelerin gelişmişlik bakımından arka sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bunun yanında bu durum, Çin'in Üçüncü Dünyacılık politikası gereği az gelişmiş ülkelere gösterdiği desteğin açık bir ifadesi biçimindedir.

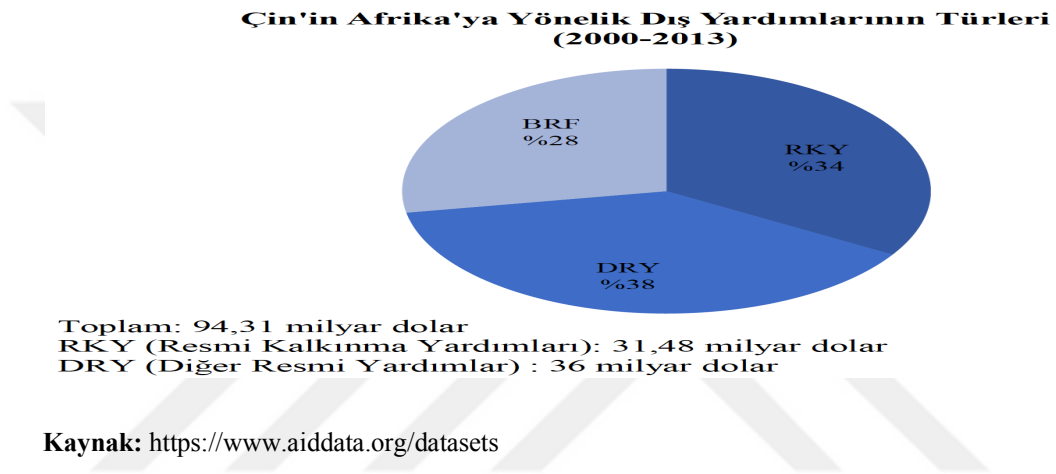
Tablo-3: Çin'in resmi kalkınma yardımlarının kıtalara göre dağılımı (2010-2012)

Kaynak:http://english.www.gov.cn/archive/china_abc/2014/08/23/content_281474982987314.htm

Çin'in Afrika'ya yönelik dış yardımlarının finansal açıdan türlerine bakıldığında Çin'in resmî olmayan yardımlarının da önemli bir yekûn oluşturduğu görülmektedir. Bunun anlamı Çin'in yardımda bulunurken hızlı olmak adına gerekmedikçe resmi kayıt ve prosedürlerle uğraşmadığı, dolayısıyla hızlı bir şekilde sonuç alabileceği yardım türlerinde faaliyette bulunmayı seçmesi demektir.

Tablo-4: Çin'in Afrika'ya yönelik dış yardımlarının türleri (2000-2013)

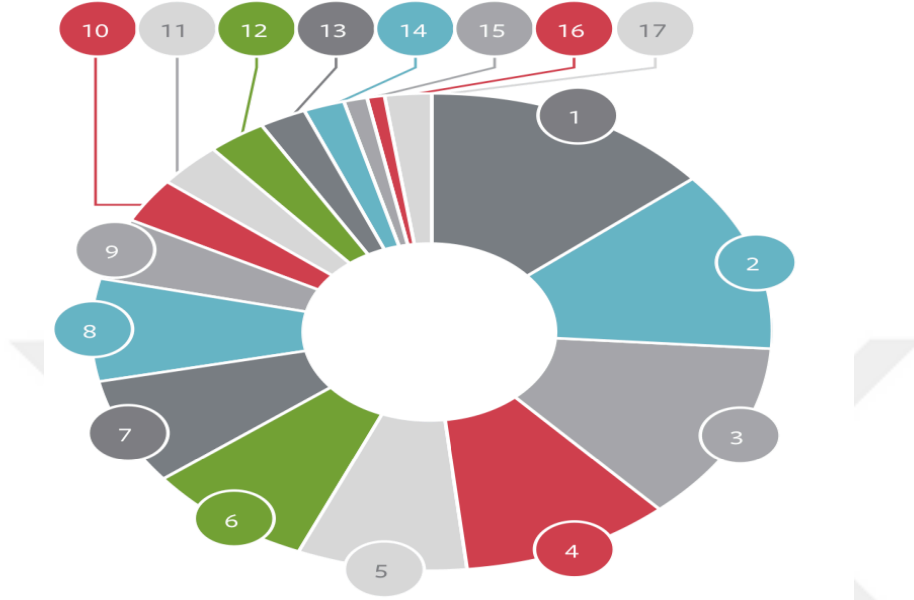

Çin'in Afrika'ya yönelik toplam dış yardım miktarı 14 yıllık (2000-2013) bir dönemde 94,31 milyar dolar şeklinde gerçekleşmiştir. Miktar açısından değerlendirildiğinde, bu dönemdeki Çin dış yardımlarından en çok faydalanan ülkeler sırasıyla Demokratik Kongo Cumhuriyeti (7,62 milyar dolar), Sudan (7,56 milyar dolar), Etiyopya (7,51 milyar dolar), Angola (7,46 milyar dolar) ve Nijerya (7, 32 milyar dolar) şeklindedir. Yapılan yardımlar, proje sayısı açısından değerlendirildiğinde ise sıralama Zimbabwe (151), Angola (123), Gana (111), Tanzanya (106) ve Etiyopya (100) şeklindedir¹³⁷.

2006-2014 arası Çin hükümetinin Afrika ülkelerine yaptığı direkt yatırımların dağılımı olarak Güney Afrika'ya 8,94 milyar, Nijerya'ya 7,55 milyar, Gine'ye 7,41 milyar, Kongo'ya 6,27 milyar v.d. olarak istatistik edilebilir.

¹³⁷ <https://www.aiddata.org/datasets>

Tablo-5: 2006-2014 arası Çin hükümetinin Afrika ülkelerine yaptığı direkt yatırımların dağılımı

1. Güney Afrika %14 2. Nijerya %12 3. Gine %12 4. Kongo %12 5. Nijer %10 6. Mozambik %8 7. Sierra Leone %7 8. Uganda %7 9. Tanzanya %4 10. Zimbabve %3 11. Kameron %3 12. Zambiya %3 13. Angola %3 14. Gana %2 15. Mavritanya %1 16. Çad %1 17. Diğer ülkeler %2

Kaynak: https://www.mayerbrown.com/files/Publication/4189bfce-0710-4614-af4f-7344189b6cef/6bfc4e88-fd73-411b-aaef-9eee40721742/Presentation/PublicationAttachment/1593bcb4-d17d-4d27-a120-cd72c7ecd73b/MB-Economist-Intelligence-Unit-Report-2014_SC.PDF

4.3. 1990-2000 ile 2000-2010 Yıllarını Kapsayan Dönemlerde Çin Ülke Markasının Oluşumunda Kamu Diplomasisinde Ortaya Çıkan Benzerlikler ve Farklılıklar

İki dönem arasındaki farkları karşılaştıracak olursak 2000 senesi öncesinde genel olarak hep mekanizmalı çalışma eksikliği söz konusuydu, genel olarak devlet gücüyle kaba kontrol kullanılıyordu, propaganda amaçlı yapıldığı için dışarıda olumsuz etki yaratıyordu. Hükümetliliği fazla olduğu için asıl amacına ulaşamıyordu. Bunun haricinde gerçi kullanabileceği bir sürü malzemesi bulursa

da zayıf medyadan dolayı iyi bir şekilde tanıtımı yapılamadı. Bunun haricinde hedef belirleme ve verimlilik çok düşük olmuştur, uluslararası basın yayınlarda iç ve dış hedef ayrılmamıştır, düzenlenen kamu diplomasisi etkinliklerinde yabancı hedeflerin kültürü, kıymet görüşü dikkate alınmamıştır, aşırı derecedeileticiyi merkez haline getirme eğilimini korumuştur.

Temmuz 1989'da Tiannanmen Meydanı'nda genç öğrenciler ve sivil vatandaşlar ayaklanma başlatmıştır. Çin Hükümetinin burada kendi vatandaşlarına sert güç kullanarak müdahale etmesi ve olayların kanlı boyuta ulaşması benimsenen reform politikası sonucunda o zamana kadar oluşan Çin hakkındaki olumlu imajın sarsılmasına neden olmuştur. Çin, bu olay nedeniyle kendisi hakkında dışarıda ortaya çıkan ve yabancı medya tarafından dile getirilen olumsuz ifadelerle başlangıçta ilgilenmemiş, ancak daha sonra izolasyon politikasından vazgeçmenin gerekliliğini anlayarak imajını düzeltebilmek için dünyanın en büyük halkla ilişkiler firmalarından biri olan Hill & Knowlton'ı kiralamıştır. Dolayısıyla Tiannanmen Olayı ve uluslararası alanda bu konuyla ilgili Çin'e ilişkin olumsuz söylemlerin artması ülkenin kamu diplomasisi faaliyetlerini arttırmasında etkili olmuştur. Böylece Çin 1990'lı yıllarda diplomasi alanında diyaloga ve bilgi değişimine daha fazla özen göstermeye başlamıştır.

Çin uzun yıllar kapalı bir toplum olarak varlığını sürdürse de aslında her zaman dış dünya ile iletişim halinde olmuş ve diğer devletlerle iş birliği yapabilmek ve dünya barışını korumak için çaba harcamıştır. O dönemlerde yürütülen faaliyetler açısından tam olarak kamu diplomasisi terimi kullanılamasa da yine uluslararası alanda kendi amaçlarını ve niyetlerini en doğru şekilde aktarma ve yabancı kamuoyunun desteğini kazanma amaçlanmıştır. Ülkenin iç politikası zaman zaman değişse de dış politika hedefleri açısından çok fazla değişim yaşanmamıştır. Önceden olduğu gibi yine temelde “gelişmekte olan ülkelerle dayanışmanın güçlendirilmesi ve emperyalizm ile kolonyalizme karşı durma, ortak bir ilerleme sağlayabilmek için gelişmiş ülkelerle ilişkileri geliştirme, Çin'in bütünlüğünü sağlama ve yine dünya barışını koruma” amaçlanmıştır. Ancak kısa zamanda Çin'in ekonomik bir güç olarak ortaya çıkması uluslararası toplumun dikkatini Çin üzerine

toplamış, bu durum da Çin'in dış politikaya yönelik faaliyetlere daha fazla önem vermesine neden olmuştur. Yükselişinin herhangi bir devlet için tehdit oluşturmadığını belirtmek, amaçlarını doğru ifade etmek ve dünyaya kendisini en iyi şekilde anlatabilmek için gelişimine paralel olarak kamu diplomasisi faaliyetlerini de arttırmıştır.

Rumi'ye göre yeni dönemde Çin kamu diplomasisinin “dışarıda ülkenin tanıtılmasına yönelik faaliyetler ve kültürel değişimler vasıtasıyla kamuoyu fikrini yönetme, bilginin yayılmasını sağlama ve belirli konular üzerine odaklanma” olmak üzere üç temel özelliği bulunmaktadır. Kamu diplomasisi faaliyetleri ile gerçekleştirmek istenilen amaçları ise 4 ana başlık altında toplamak mümkündür:

- 1) Kendi vatandaşlarına daha iyi bir gelecek sunmak ve politik sisteminin ve politikalarının doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlamak
- 2) Korkulan bir ekonomik güç gibi görünmek yerine, güvenilir, istikrarlı ve sorumluluk alabilen bir ekonomik ortak olarak görünmek
- 3) Uluslararası toplumda sorumluluk sahibi olarak görünmek ve dünya barışına aktif olarak katılımı sağlamak
- 4) Uzun tarihine ve eski kültürüne saygı duyulmasını sağlamak.

Bu hedeflere ulaşabilmek amacıyla Çin'in çeşitli bölgelere yönelik yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerinin amaçları da farklılık göstermektedir. “Bu bağlamda uluslararası sistemde olumlu bir imaj yaratabilmek için Amerika, Rusya ve Batılı ülkelerle ilişkileri geliştirmek, komşu ülkeler ile olan ilişkileri istikrara kavuşturmak, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yer alan gelişmekte olan ülkelerde Çin'in olumlu imajını güçlendirmek hedeflenmektedir”.

Çin, kamu diplomasisiyle ülke imajını iyileştirmek için sürdürdüğü amaç çalışmalarını aşağıdaki gibi özetleyebiliriz.

- Çin, küresel ortamın barışçıl olmasına gayret göstermekte ve dünya barışına katkıda bulunarak gelişmelerini sürdürmektedir.

- Çin, gelişmesini kendi yeteneğine, teknolojisine ve ilkelerine göre gerçekleştirmektedir.
- Çin, dış dünyaya uyum sağlama ve diğer devletlerle karşılıklı fayda içerisinde ortak gelişmeyi sağlamak için çaba sarf etmektedir.
- Çin; barış, gelişme ve iş birliği temelinde, barış ve zenginliğin sürekliliğinin sağlandığı uyumlu bir dünya inşa etmek için uğraşmaktadır.

4.4. Metodoloji

Çin kamu diplomasisi ve ülke markası arasındaki ilişkiler, araştırma amacı, araştırmanın önemi, ortaya atılan hipotezler, hipotezlerin örneklenmesi, araştırma devamında ortaya çıkan sınırlılıklar ve kısıtlamalar ve kullanılan yöntemler metodolojik bir incelemeye tabi tutularak araştırmanın ana hattını ve bu ana hatta varılan sonuca ışık tutulmaya çalışılmaktadır.

4.4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Küreselleşen dünyamızda diplomasi sadece hükümetler arasındaki ilişki olmaktan çıkmış durumdadır. Ekonomik diplomasi, kültürel diplomasi, sivil toplum diplomasisi, medya diplomasisi gibi çeşitli tabakalardan oluşan diplomasi söz konusudur. Kamu diplomasisi de bunlardan biridir. Kamu diplomasisi dediğimiz bir ülke hükümetinin dış ülke kamusuna medya araçları, kültürel alışveriş gibi şekillerle sürdürmekte olduğu, ülke markası değerini yükseltmek ve iyi olan kamuoyu yaratarak uluslararası ortamda her konuda faydalı çıkmayı hedefleyen yeni bir diplomasi şeklidir. Bu sistemi yürüten bir ülke hükümetidir. Yürütme hedefi dış ülke kamusudur. Daha da basit açıklarsak bir ülke hükümetinin dış ülke kamusunu kazanma sistemidir. Uluslararası demokrasinin ilerlemesiyle, kamu medyalarının gelişmesiyle bir ülke kamuoyunun ülke politikasını etkilemesi de daha da belirgin olmaktadır. Bu da ülkelerin ülke markasını geliştirerek uluslararası ortamlarda söz sahibi olmasını tetiklemiş durumdadır. Bundan dolayı, her ülkenin hükümet kanadı, uluslararası camiada etkinlik kurmak ve dış kamuda destek toplamak için etkin bir kamu diplomasisi oluşturmak, geliştirmek ve uygulamak mecburiyetindedir. En

nihayetinde, ele aldığımız bu çalışma kapsamında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kendi ülke markasını oluşturmada kamu diplomasisinin etkinlik düzeyinde önemine dikkat çekilmek istenmiştir.

Çalışmanın temel araştırması içerisinde yer alan kamu diplomasisinin ülke markası üzerindeki olumlu veya olumsuz etki ve izlenimlerinin Çin Halk Cumhuriyeti bağlamında ele alınması, küresel açıdan günümüz siyasi ve ekonomi konjenktüründe Çin'in ön plana çıkmasındaki detayları kavrama noktasında oldukça önem arz etmektedir. Bu minvalde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yılları arasındaki iki farklı dönem çerçevesi içerisinde cereyan eden önemli küresel hadiselerin, Çin kamu diplomasi politikalarının ve stratejilerinin ülke markasını oluşturmada rolü detaylı bir biçimde analiz edilerek, ülke markası ile kamu diplomasisi arasındaki yakın ilişkinin de önemi vurgulanacaktır.

Klasik kamu diplomasisinden ziyade “yumuşak güç” kavramı dahilinde daha detaylı, incelikli, planlı ve sistematik bir kamu diplomasisinin ülke markasının imaj ve itibar noktasındaki katkılarını ortaya koyma amacı taşıyan bu çalışma, özellikle 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yılları arasındaki iki farklı dönem bağlamında daha çok bilimsel doküman, resmi kamu diplomasisi raporları, mülakat ve röportajlar ile istatistiki veriler kapsamında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin değişen ve dönüşen dış politika ve kamu diplomasisinin belirgin yanlarını deşifre amacı taşımaktadır.

Çalışmanın asıl meselesi olan ve yükünü omuzlayan araştırma kısmı hem teorik hem de uygulama alanı dâhilinde kamu diplomasisi genelinde ve ülke markası ve imajı özelinde, literatüre kıymetli veriler ve bilgiler sunarak ilgili alan ve araştırmacıların birikimine ve tecrübelerine verimli katkılar sunacak olması da araştırmanın bir başka önemine vurgu yapmaktadır.

4.4.2. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmanın önemini ve amacını ortaya koyan araştırma hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir.

H1: Soğuk savaşın bitişi, Berlin Duvarı'nın yıkılışı, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi, Sovyet Rusyası'nın dağılması ve yıkılması ve bu

süreç içerisinde komünizmin bölgede ve dünyada etkisinin oldukça azalması gibi önemli küresel olayların, 1990-2000 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin ülke markasını oluşturmada ve geliştirmede izlediği kamu diplomasisine etkileri olmamıştır.

H2: 2000 yılı sonrasında 11 Eylül Saldırıları, Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan ve Irak İşgalleri, Çin Halk Cumhuriyeti Devleti'nin hem ABD ile olan ikili ilişkisini hem de genel kendi kamu diplomasisi stratejilerini olumlu yönde etkilemiştir.

H3: 2000-2010 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin kamu diplomasisine daha çok ekonomik atılımlar ve yatırımlar yön vermiştir.

H4: Çin Halk Cumhuriyeti'nin her iki farklı dönemde (1990-2000 ile 2000-2010) ortaya koyduğu ve uyguladığı kamu diplomasisilerinin ülke markası bağlamında belirgin dış kamuoyuna açıklık etkisi göstermektedir.

4.4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın tümündeki neticelerin genellenmek istendiği elemanlar bütününe evren denmektedir. Bu bütün, ortak özellikleri olan canlı veya cansız her çeşit eleman birimini içerebilmektedir. Araştırmacı, niyeti ve gayesi kapsamında geliştireceği ölçütler ile evrenini tanımlayıp sınırlandırmaktadır. Bu doğrultuda, her araştırmanın kendine has bir evreni mevcuttur¹³⁸

Örneklem belirlemek araştırmacının, genel evrene ilişkin verileri onu temsil edecek küçük birimler şeklinde incelemesini sağlar. Yani, belirli bir evrenden, belli kaidelere uygun belirlenerek tercih edilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul gören küçük kümelerdir¹³⁹. Çalışmaya konu olan araştırmanın geniş evrenini, onu temsil edecek şekilde sınırlamak zaruri bir koşuldur. Bir araştırma konusu içerisinde

¹³⁸Karasar, N.:Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler-Teknikler, 31. Bs.,Ankara, Nobel, 2016.

¹³⁹Karasar, N.:Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler-Teknikler, 31. Bs.,Ankara, Nobel, 2016.

içerik analizi yöntemiyle evren, nerede, ne zaman, hangi aracıyla, hangi konuda olmak üzere dört şekilde sınırlandırılabilir¹⁴⁰.

Çalışma kapsamındaki araştırma evrenini, Çin Halk Cumhuriyeti'nin resmi olarak 1949 yılında Mao Zedong öncülüğünde temelleri atılan Komünist Çin'in dış politika ve özellikle kamu diplomasisi bağlamındaki politiları ve stratejilerinin bütünü oluşturmaktadır. Buradan yola çıkarak spesifik düzlemde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin özellikle küresel bağlamda kırılma noktası olan 1990 yılı sonrası ve devamından yaklaşık günümüze kadar olan zaman dilimindeki kamu diplomasisi etkinliğinin Çin ülke markası ve imajında başat olan göstergeler ise araştırmanın örneklemini temsil etmektedir.

4.4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma kapsamında oluşturulan metodolojik sınırlama, araştırmanın özünü ihtiva edecek bir biçimde daraltılmıştır. Bu minvalde, öncelikle ele alınan araştırma konusu dönemsel bazda sınırlandırılmıştır. Ele alınan konu zaman düzleminde, 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yıllarını ayrı ayrı literatür taraması ile örneklerle biçimlendirilmiş, akabinde bu dönemsel kategorilendirme bağlamında ortaya koyulan varsayımlarla birlikte bu varsayımları pekiştiren krtitik öneme haiz ve özellikle seçilip, belirleniş küresel vakalar eşliğinde sınırlandırarak irdelenmiştir.

Araştırma konusunun dönemsel sınırlandırılmasında kritik eşik, belirlenen süreçlerin küresel çapta etkinlik kazanan tüm ülkelerle birlikte, özellikle ekonomik ve siyasal anlamda güç kazanan Çin Halk Cumhuriyeti'nin etki sahasına teması ve bu bağlamda, Çin'in kamu diplomasisini yeniden gözden geçirip yeni dünya düzenine uygun politika ve uygulamalarının daha net ve belirgin bir şekilde ortaya konması olmaktadır. Bu sebeple, 90'lı yıllarda vuku bulan Sovyet'lerin dağılması, Almanya'nın birleşmesi ve ABD'nin başlattığı Birinci Körfez savaşı gibi olayların bu konu içerisinde yakın bağlantısı gözlemlenerek, araştırmaya dahil edilmiştir.

¹⁴⁰Koçak, A., Arun, Ö.: İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu, Selçuk İletişim Dergisi, 2006, Sayı 4, Cilt 3, 21-28.

Yine aynı şekilde, 21. yy başına denk gelen 2000’li yılları girişinde de küresel manada büyük etki oluşturan, ABD’de gerçekleşen ‘‘İkiz Kule Saldırıları’’ ve akabinde ABD’nin Afganistan ve Irak İşgalleri Çin kamu diplomasisini şekillendiren ve bu düzlemde Çin’in ülke markası ve imajını da etkileme noktasında araştıma içerisinde bir sınırlılık çizmiştir.

Çalışmanın temel mihenk taşı olan kamu diplomasisinin ülke markası oluşumunda ve gelişimindeki etkisi gözetilerek, veri toplama noktasında Çin kamu diplomasisine ilişkin bilimsel tezler ve makaleler, resmi devlet raporları ile Çin üst düzey devlet yöneticilerinin mülakat ve basın görüşmeleri çerçevesinde sınırlı tutulmuştur.

4.4.5. Araştırma Yöntemi

Çalışmanın araştırma kısmına konu olan Çin’in ülke markasının oluşumunda kamu diplomasisinin rolünü, iki farklı dönem dahilinde yani 1990 – 2000 ile 2000 – 2010 yıllarını kapsayan periyod çerçevesinde ve ortaya atılan hipotezlerin sağlıklı bir şekilde sınanması ve de araştırmanın amacını net bir şekilde belirginleştirmesi için araştırma modeli olarak genel tarama ve ilişkisel modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan meydana gelen bir evrende, evrene dair genel bir hükme varmak amacıyla evrenin tümü veya oradan alınacak bir birim, örnek, grup veya örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir¹⁴¹.

Çalışmanın araştırmaya dair kısmındaki veri toplama işlemini ise belirlenen ve saptanan varsayımların kendi genel özellikleri ve araştırma dahilindeki kaynakların nitelikleri bakımında örneklem çerçevesinde olay inceleme analizi ve tekniği tercih edilmiştir. Olay incelemesi yöntemi kullanılırken kamu diplomasisinin kavramını daha da iyi kavrayabilme için onun özelliği, işlevi gibi konularda ilgili diğer kavramlar ve özellikleri arasında mukayese işlemi yürütülmüştür. Örneğin, kamu diplomasisi ile kültürel diplomasi arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile sivil toplum diplomasisi arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile dış propaganda arasındaki farklar, kamu diplomasisi ile uluslararası ilişkiler arasındaki farklar için

¹⁴¹Karasar, N.:Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler-Teknikler, 31. Bs.,Ankara, Nobel, 2016.

ciddî karşılaştırma çalışması yapılmıştır. Olaylara dinamik gelişme gözüyle bakılmıştır. Çin ülke markasının değişmesi, dış propagandadan kamu diplomasisine dönüşmesi ve gelecekteki oluşturulacak ülke markası gibi konular dinamik bir bakışla araştırılmıştır. Bununla birlikte, metin okuyucusunun bilgi birikimine, değerlerine, tutumlarına, algılayışına ve referans çerçevesiyle ilişkin, basit ve kendiliğinden yapılan yorumlamalara karşı, nesnel okuma prensipleri getirmektedir. En nihayetinde, metnin veya söylemin doğrudan görünen, basit bir şekilde algılanan ve kavranan içeriği yerine, derin artalanını gün yüzüne çıkarmada ve üstü örtülü içeriği belirginleştirmeyi sağlamaktadır¹⁴².

Bunların yanında, kamu diplomasisi ve ülke markası analizi yaparken uzmanların (üst düzey Çin Devlet yetkilileri) ve bilim adamlarının tezleri ve makaleleri, resmi devlet raporları ile Çin'in kamu diplomasisine ait istatistiki veriler dahilinde karma bir yöntem ve teknik belirlenerek araştırma nihayete erecektir. Bununla birlikte, araştırmada objektif-sübjektiflik uçları arasından uzanan bir doğru üzerinde farklı ve değişik noktalarda bulunan teknikleri kapsamaktadır. İşlevsel açıdan oldukça verimlilik arz eden bu teknikler, araştırmacının öznel çıkarımlarına ve yorumlarına da imkân tanımaktadır ¹⁴³. En nihayetinde, bu çalışmanın bünyesinde hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri ile sonuç ve değerlendirme sonuçlanacaktır.

¹⁴²Bilgin, N.:Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, 3. Bs., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

¹⁴³Bilgin, N.:Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, 3. Bs., Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

SONUÇ

Küreselleşen ekonomik dünyada iyi ülke imajı ülke yumuşak gücünün önemli unsurudur. Bu ülkeye, uluslararası inandırıcılık vermekle kalmadan mezkûr ülkenin ekonomik gelişmesini de direktten etkilemekte ve ülkeye marka niteliği taşıtmaktadır. Ülke imajının önemli olduğu ülkelerce kabul edilen bir gerçek olmuştur. Bu da ülke imajını iyileştirmek için yürütülen kamu diplomasisinin oluşmasını tetiklemiştir. Hükümetler kültürel ilişkiler, dış propaganda, spor, insani ilişkiler gibi vasıtalar ile kendi ülkesinin imajını iyileştirmek yarışına girmiş vaziyettedir. Bu tür davranış yeni modül kamu diplomasisi denmektedir. Ülke imajının önemi kamu diplomasisinin gelişmesi için yeni ufuklar açmaktadır. Dolayısıyla kamu diplomasisi ülkelerin yeni “altın anahtarı” olmuştur.

Çin ülke imajı uzun zamanlık bir gelişme sürecini baştan geçirmiştir. Çok gelişen zamanları da olmuş, gerileyen zamanları da olmuştur. Reform döneminden sonra büyük adımlarla ilerlediği de bir tarihi gerçektir. Böyle olsa da hala uluslararası “Çin Tehlike Teorisi”, “Öcülen Çin” gibi bir takım olumsuz etkileri de söz konusudur. Çin’in ülke imajı gününde hala birtakım zorluklarla karşı karşıyadır. Kamu diplomasisi vasıtasıyla ülke imajını iyileştirme çağın ihtiyacı ve Çin’in çıkış yoludur. Çin’in bunları gerçekleştirebilmesi zorunlu olmaktadır.

İlk olarak Çin’in dış tanıtımı eski propaganda şeklinden kamu diplomasisi şekline dönüş yapmıştır. Kamu diplomasisi yeniçağın önemli vasıtası olarak hükümetçe benimsenen bir yöntem olmuştur.

Bundan başka, Çin şu an belli bir ülke imajına sahiptir ve kısmı olsa da sorumlu, barışçıl ve beraber gelişmeyi hedefleyen büyük ülke imajını oluşturmuştur. Ülke imajı hakkındaki çalışmalar çok eskilerden zaten mevcuttu. Ama bunu küreselleşen çağımız şartlarında incelemek 20.yüzyılın 90’lı yıllarında başlamıştır. Ülke imajı araştırmaları bir çeşit çapraz ilimdir. O, imaj bilimi, uluslararası politika bilimi, iletişim bilimi gibi bilimlerin müşterek incelenmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

Ülke imajı konu alınan çalışmalardan Guan Wenhui’nun “Uluslararası İmaj Teorisi”, Li Zhenguo’nun “Ülke İmajı Hakkında”, Zhang Kun’nun “Ülke İmajı

Yayımları”, Li Xiguang’ın “Öcüleşen Çin’in Arkasında”, Liu Xu’nun “Uluslararası İletişim ve Ülke İmajı: Uluslararası İlişkilere Yeni Bakış Açısı” ve “Uluslararası İletişim: Modern İletişim Makaleleri Belleteni”, Liu Xu’nun ve He Hui’nün müşterek yazdığı “Çin İmajı: Çin Uluslararası İmajının Uluslararası İletişimi ve Karşı Önlemleri”, Sun Youzhong’un “Ülke İmajının Anlamı ve İşlevi”, Zhang Xuemei ve Guan Wenhui’nun müşterek yazdığı “Ülke İmajı Hakkında Kısaca Analiz”, Tang Guanghong’un “Ülke İmajı Hakkında”, Liu Xiaoyan’ın “Medyanın Ülke İmajı Oluşturması Hakkında Düşünceler”, Fu Xin’in “Küreselleşen Dünyada Ülke İmajı” gibi çalışmalar sıralanabilir.

Çin kamu diplomasisi çok yönlü ve çok tabakalı kamu diplomasisini hareketlendirerek medya vasıtasıyla, hükümet sözcüsü sistemiyle ülke imajını daha da iyileştirmesi zorunludur. Eskilerdeki “Öcüleşen” ve “Tehlike” saçan Çin imajı silinse de yine de bazı kalıntıların söz konusudur.

Bir de yeni yola koyulan kamu diplomasisi bazı eksiklik ve hatalardan mutahhar değildir. Hala bir sürü sistematik yetersizlikler söz konusudur. Bunları halletmek Çin kamu diplomasisinin Çin ülke imajını iyileştirmesine katkı sağlayacaktır.

Çin kamu diplomasisi konu edilen çalışmalardan Tang Xiaosong’un yazdığı “Çin Kamu Diplomasisinin Gelişimi ve Sisteminin Oluşumu”, Huang Chao’nun yazdığı “Çin Kamu Diplomasisi” ve “Çin Kamu Diplomasisini Geliştirme Üzerinde Denemeler”, Li Hui’in yazdığı “Kültürel Diplomasi: Bir Nevi İletişim Bilimi Yorumları” verilebilir.

Bu ele alınan araştırma, özellikle son 25-30 senelik bir süreçte ekonomik ve siyasal bakımından küresel bir etkinliğe ulaşan Çin Halk Cumhuriyeti’nin ülke markası oluşturmada ve bilinirliğini geliştirmede uyguladığı kamu diplomasisini ortaya koyması bakımında oldukça önemlidir. Bu sebeple, temelde tezin son bölümünün ana başlığını ihtiva eden kısımda, Çin kamu diplomasisini iki farklı dönemde ele alarak, genel bir zamansal kategorilendirme ile olaylar ve süreçler açık tasniflendirilmiştir. Bu kategorilendirmenin ardından, araştırmanın ana sorununu ve

hipotezleri de bu bağlamda düşünölüp oluşturulmuştur. Ortaya konulan hipotezler dönemsel sınıflandırma göz önünde bulundurularak şu şekilde belirlenmiştir:

- **H1:** Soğuk savaşın bitişi, Berlin Duvarı'nın yıkılışı, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi, Soyvet Rusyası'nın dağılması ve yıkılması ve bu süreç içerisinde komünizmin bölgede ve dünyada etkisinin oldukça azalması gibi önemli küresel olayların, 1990-2000 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin ülke markasını oluşturmada ve geliştirmede izlediği kamu diplomasisine etkileri olmamıştır.
- **H2:** 2000 yılı sonrasında 11 Eylül Saldırıları, Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan ve Irak İşgalleri, Çin Halk Cumhuriyeti Devleti'nin hem ABD ile olan ikili ilişkisini hem de genel kendi kamu diplomasisi stratejilerini olumlu yönde etkilemiştir.
- **H3:** 2000-2010 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin kamu diplomasisine daha çok ekonomik atılımlar ve yatırımlar yön vermiştir.
- **H4:** Çin Halk Cumhuriyeti'nin her iki farklı dönemde (1990-2000 ile 2000-2010) ortaya koyduğu ve uyguladığı kamu diplomasisilerinin ülke markası bağlamında belirgin dış kamuoyuna açıklık etkisi göstermektedir.

Bu düzlemde, araştırmaya konu olan hadisenin ve bu hadisenin temel sorunu ile hipotezlerini sınanması neticesinde ortaya sağlıklı, nesnel ve objektif değerlendirme yapabilmek adına bu tez çalışması, belirlenen temel kaynaklar özelinde başta Çin Dış İşleri Bakanlığı Resmi Raporları, Çin Dış İşleri Bakanlığı görevini yürütmüş olan Yang Jiechi'nin basın demeçleri ile yerli ve yabancı bilimsel tez ve makale çalışmaları çerçevesinde yürütülmüştür. Bunların yanında, kaynaklarının irdelenmesi ve analizinde genel tarama ve ilişki analizi ile örneklemeler üzerinden olay incelemesi gerçekleştirilmiştir.

H1: “Soğuk savaşın bitişi, Soyvet Rusyası'nın dağılması ve yıkılması ve bu süreç içerisinde komünizmin bölgede ve dünyada etkisinin oldukça azalması gibi önemli küresel olayların ve süreçlerin, 1990-2000 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin ülke markasını oluşturmada ve geliştirmede izlediği kamu diplomasisine etkileri olmamıştır.” varsayımını, hem bilimsel tez ve makale çalışmaları hem de Çin Dış İşleri Bakanlığı Resmi Raporları ile Çin Dış İşleri

Bakanlığı görevini yürütmüş olan Yang Jiechi'nin basın demeçleri eşliğinde sınanmaya tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda, dönemsel bazda ortaya çıkan önemli küresel vaka ve süreçler, Çin'in 1990 sonrası dönemdeki kamu diplomasisini ve bununla ilişkin ülke markası ile imajı doğrultusunda yürütülen politika ve stratejilerini kökten sarsmadığını ortaya koymakla birlikte batı dünyasında Çin'in olumsuz imajı bu dönem içerisinde devam etmiştir.

Her ne kadar 1990 yılının hemen öncesinde ve sonrasında yaşanan büyük çaptaki küresel vakalar hemen hemen tüm dünya ülkelerini az çok etkilemişse de Çin'de bundan dolayı daha çok gelişmiş batı ülkeleri nazarında ve özellikle ABD medyasının manipülatif yayınları aracılığıyla olumsuz yönde etkilenmiştir. ABD medyasının bu yayın politikası gereği 90'lı yıllardan itibaren, Çin imajı gitgide "Öcüleşme"ye başladı. Bunun en somut örneklendirmesini, 1996 yılında Amerika'da ilim tahsili yapmakta olan aydın Li Xiguang oradaki birkaç arkadaşı ile beraber "Öcülen Çin'in Arkasında" adındaki kitabını yayınlarak ifşa etmiştir. Bu da "Öcülen Çin" ibaresinin ilk defa kullanılışı idi. Kitabın girişinde şöyle yazıyordu: "Uzun zamanlardan beri biz, Amerikan gazetesi, dergisi, kitapları, televizyonu, radyosu, filmleri ve internetinde siyasi hareket, totalitarizm, sınıf savaşı, entrika, rüşvet ve usulsüzlük, emperyal yönetim, karşıt görüşlü, insanlık dışı, suikast, arsızlık ve kepaşelik, insan haklarından yoksun, nükleer silahların yayılması, korsanlık, zorlu kürtaş, kıtlık, müstehcenlik, doping skandalları, silah kaçakçılığı, Tibet sorunu, Tayvan sorunu gibi kilit sözlüklerle Çin'den bahsedildiğine şahit olduk". Amerikan medyası bu tür anlatımlar ile Çin imajını kötülemek amacına ulaşmıştı. Li Xiguang'a göre Amerika bu yolla Çin'i öcüleştirmektedir. Yani Amerikan medyası gerçekte olmayan olayları Çin aleyhine kullanarak varmış gibi göstererek Çin'i karanlık ülkesi olarak göstermeye çaba göstermektedir.

Çin de buna karşın diplomasi, uluslararası yardımlaşma, kültürel ilişki gibi çoklu yöntemleri kullanarak uluslararası imajını iyileştirmeye çaba gösterdi. Ama sonuç itibarı ile Çin imajında fazla iyileşme kaydedilmedi. Uluslararası ortamda, özellikle Batılılar gözünde Çin hep "Öcü Yaratık" gibi kaldı.

1990'lı yıllar boyunca ekonomik büyümesini sürdürmekle birlikte Batı tarafından çeşitli kısıtlamalara tâbi tutulan Çin yönetimi diğer taraftan, daha çok üçüncü dünyaya yaklaşarak, yalnızlıktan uzaklaşmaya ve çok yönlü bir dış politika izleyerek tekrar kaldığı yerden devam etmeye çabalamıştır. Bunun da ilk adımlarını bölgesindeki yakın komşu ülkelerle gerçekleştirmiştir. 1990'lardan başlayarak Çin ilk olarak Endonezya ile diplomatik ilişkisini sürdürdü, Singapur, Brunei ve Güney Kore ile diplomatik ilişkiler kurdu ve Vietnam ve Moğolistan ile ilişkileri normalleştirdi. Çin ve Laos, bir sınır anlaşması imzaladı, Vietnam ile sınır bölgelerinin yerleşimi hakkında Temel İlkeler Anlaşması imzaladı ve Hindistan ile Çin-Hindistan Sınırında Gerçek Kontrol Çizgileri Alanında Barış ve Barışı Sağlama Anlaşması imzaladı. Askeri sınırda gerçek sınır kontrolü alanında güven artırıcı önlemler konusunda anlaşma imzaladı.

Çin, üst düzey komşu ülkelerle sık sık alışverişlerde bulunuyor. Asya liderlerinin çoğu Çin'i ziyaret etti ve liderlerimiz de Kuzeydoğu Asya, Güneydoğu Asya ve Güney Asya'daki ülkeleri ziyaret etti. Bu ziyaret alışverişi ikili ilişkilerin gelişmesini şiddetle destekledi ve akabinde Çin, Temmuz 1996'da ASEAN'ın tam bir diyalog ülkesi haline geldikten sonra, iki taraf, beş paralel mekanizmadan oluşan genel bir diyalog çerçevesini oluşturmak için Şubat 1997'de Çin-ASEAN Ortak Komisyonunu kurdu. Aralık 1997'de, Başkan Jiang Zemin, ilk Çin-ASEAN gayri resmi zirve toplantısına katıldı. İki taraf, 21. yüzyıla yönelik iyi bir komşuluk ve karşılıklı güven ortaklığı kurmaya karar verdi. Çin'in bu süreçten sonra Güney Asya ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmeye devam etti. Ve yine aynı şekilde bu dönem içerisinde Çin, Ortadoğu ülkelerine de yakın ilişkiler kurmayı ihmal etmedi.

Aslında hipotezin bağlamında irdelenen temel ve birincil kaynakların esasına göre, Sovyet Rusyası'nın dağılması ve yıkılması ile zayıflayan komünizm varisinin gelişmiş batı ülkelerinin özellikle de ABD'nin gözünde, salt Çin olarak gözükmesi ne sebep olmuştur. Bu sebeple, Çin'in bu dönemde mevcut küresel vakaların etkisinde kalarak olumsuz bir imaja büründüğünü ya da büründürüldüğü ortaya çıkmaktadır. Lakin diğer taraftan da Çin'in bashi geçen küresel vaka ve süreçlerin 90 sonrası dönemde, yeni ve bir o kadar da çeşitli kamu diplomasisine başvurarak, öncelikle kendi bölgesindeki ülkeler ile yakınlaşma stratejisini izlediği görülmektedir. İşte bu bağlamda da Sovyet Rusyası'nın dağılması ve yıkılması sürecinin de Çin'in

kamu diplomasisinde ve yeni bir ülke marka ve imajı inşasında etkilenmediği sonucuna varılmaktadır.

H2: “2000 yılı sonrasında 11 Eylül Saldırıları, Amerika Birleşik Devletleri’nin Afganistan ve Irak İşgalleri, Çin Halk Cumhuriyeti Devleti’nin hem ABD ile olan ikili ilişkisini hem de genel kendi kamu diplomasisi stratejilerini olumlu yönde etkilemiştir.” hipotezini, mevcut irdeliğimiz bilimsel kaynaklar bağlamında sınanması yapılmıştır. Bu doğrultuda incelenen ve taranan bilimsel kaynaklar içerisinde olay incelemesi ve ABD ile Çin ikili ilişkileri ve bunların Çin kamu diplomasisine yönelik etkisi ortaya konulmuştur.

ABD’de de gerçekleşen 11Eylül/İkiz Kuleler Saldırısı sonrasında Çin ile ABD arasındaki ikili ilişkiler süratli bir biçimde iyileşme kazanmıştır. Saldırı sonrasında hemen ardında Çin’in Başkanı yani Komünist Partisi Başkanı Jiang Zemin tarafından ABD Başkanı’na bir telgraf yollanmış, hükümete ve bütün mağdur olanların ailesine baş sağlığını ileterek bütün teröist eylemlere karşı oldukları ifade etmiştir. Bu gelişmelerden sonra, 18 Ekim 2001’de Bush, Şangay’daki APEC Zirvesi’ne katılarak, 11 Eylül sonrası ilk yurtdışı ziyaretini Çin’e gerçekleştirmiştir.¹⁴⁴ ABD Çin’i ABD’de yaşanan 11 Eylül saldırısından sonrası ‘stratejik rakip’ten ziyade terörizme karşı olan birlikte ortak savaşabileceği bir ‘partner’ olarak bulmaya başlamıştır. Bu olaydan sonra, her iki ülke de istihbarat değişiminde bulunacağını doğrulamış, Çin de teröristleri finanse eden para akışını önlemek için teşebbüste bulunmuştur etmiştir.¹⁴⁵ 2002-2003 yılları arasında ABD, terörizme karşı savaş, Irak ve Kuzey Kore gibi uluslararası sorun ve krizlerle daha çok meşgul olmaya başlayınca, ABD’nin çıkarları açısından Çin’le olan pozitif ilişkiler de daha önemli hale gelmiştir.¹⁴⁶

Çin’i rahatsız eden ABD’nin Afganistan ve Irak’a yerleşmesi, ancak bununla birlikte ABD’nin terörizme karşı mücadele politikasını da kendi içindeki bir sürü ayrılıkçı hareketleri bastırmada kullanmış ve Çin hükümeti bu olaylar neticesinde kendince faydalanmıştır.

¹⁴⁴ Yu Wanli, “Breaking the ...”, p.87

¹⁴⁵Michael Yahuda, The International Politics of the ..., p.222

¹⁴⁶ Robert Sutter, “US-China Relations After ...”, p.449.

Başkan Hu Jintao döneminde ise ABD Başkanlarıyla gerçekleştirilen bu tür görüşmeler değerlendirildiğinde, ABD Başkanı Bush döneminde, her ne kadar 11 Eylül olaylarından sonra Bush'un Çin'e yaklaşımı pozitif olarak değişmiş olsa bile, Çin devlet başkanı Hu Jintao'un 2006'da ABD'ye yaptığı ziyaretinde gösterilen özensizlik göze çarpmıştır. Bunlara rağmen, Çin medyasının, bu durumu pozitif olarak bir şekilde yansıtmayı, Çin ve ABD iki ülke arasındaki git giderek artan ve bir sonraki konuda daha detaylı anlatılacak olan ekonomik ilişkilerin ön planda tutulmasından kaynaklanan bir sebeptir.

2000 sonrası ABD – Çin ikili ilişkilerine yönelik, Çin Halk Cumhuriyeti 11. Ulusal Halk Kongresi'nin Beşinci Oturumun basın toplantısı'nda dönemin Çin Dış İşleri Bakanı olan Yang Jiechi'in bu hiptez bağlamında değerlendirilecek soru olan C Wall Street Journal muhabiri şu şekilde gelmiştir; Dışişleri Bakanı Yang, Çin ABD'yi stratejik merkezini Asya'ya Çin'e tehdit olarak dönüştürüyor mu? Eğer öyleyse, Çin bu tehdidi Birleşik Devletler'den karşı koymak için ne gibi önlemler alacaktır? Bu soruya mukabil, bakanın verdiği yanıtlar ise şu şekilde olmuştur:

“Önce Çin-ABD ilişkileriyle ilgili bazı görüşler üzerinde durmanın gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu yıl, Şangay Tebliği'nin yayınlanmasının 40. yıldönümünü kutladı. Son 40 yılda, Çin-ABD ilişkileri iniş çıkışlar yaşadı, ancak genel durum sürekli ilerliyor ve iki taraf arasındaki değişim ve iş birliğinin kapısı artıyor. Çin-ABD İletişim tarihi Derinden şuna ifşa edildi: barışsa her iki tarafa kardır, Mücadele ise her iki tarafa zararlıdır. Çin-ABD ilişkilerinin sağlıklı ve istikrarlı gelişimini sürdürmek iki ülkenin ortak sorumluluğudur ve uluslararası toplumun temel çıkarları içindedir. Çin ile ABD arasında bazı farklılıklar ve çelişkiler olsa da genel gelişme momentumunun geriye doğru değil ileriye dönük olduğunu düşünüyorum. Başkan Hu Jintao, geçen yıl ABD'ye başarılı bir devlet ziyareti yaptı ve Çin ile ABD arasında karşılıklı yararlı ve karşılıklı yarar sağlayan bir ortaklığın kurulması konusunda Başkan Obama ile önemli bir fikir birliğine vardı. Geçtiğimiz yıl veya daha fazla bir sürede, Başkan Hu Jintao ve Başbakan Wen Jiabao, Başkan Obama ile birkaç önemli görüşme yaptı. Geçtiğimiz ay, Başkan Yardımcısı Xi Jinping, iki ülke arasındaki ortaklığın inşasını etkili bir şekilde destekleyen ABD'yi başarıyla ziyaret etti. Başkan Hu Jintao, geçen yıl ABD'ye başarılı bir devlet ziyareti yaptı ve Çin ile ABD arasında karşılıklı yararlı ve karşılıklı yarar sağlayan bir ortaklığın kurulması konusunda Başkan Obama ile önemli bir fikir birliğine vardı. Geçtiğimiz yıl veya daha fazla bir sürede, Başkan Hu Jintao ve Başbakan Wen Jiabao, Başkan Obama ile birkaç önemli görüşme yaptı. Geçtiğimiz ay, Başkan Yardımcısı Xi Jinping, iki ülke arasındaki ortaklığın inşasını etkili bir şekilde destekleyen ABD'yi başarıyla ziyaret etti. İki taraf, her zaman Çin-ABD ortak topluluklarının ve Çin-ABD ortak açıklamasının ilkelerine uymalı ve birbirlerinin temel çıkarlarına ve ana endişelerine ciddi şekilde saygı göstermelidir. Özellikle ABD tarafı, taahhütlerine uymalı ve Çin'in Tayvan'ın ve Tibet gibi temel çıkarlarını içeren meseleleri dikkatli ve doğru bir şekilde ele almalıdır. İki tarafın,

üst düzey ziyaret alışverişi, temaslar ve Çin-ABD stratejik ve ekonomik diyalog alışverişleriyle iletişim ve koordinasyonu derinleştirmeye devam etmesi gerektiğine ve Stratejik karşılıklı güveni geliştirmek, her türlü müdahaleyi ortadan kaldırmak ve büyük ülkeler arasında yeni bir tür etkileşim, iş birliği ve kazan-kazan durumu oluşturmak gerektiğini düşünüyorum’’¹⁴⁷

Araştırma kapsamında hipoteze ilişkin kaynak ve literatür taraması ile olay örneklemir irdelendiğinde, 11 Eylül saldırıları ve akabinde ABD’nin Afganistan ve Irak işgalleri genel manada ABD-Çin ilişkilerini olumlu yönde götürmesine neden olmuşken bunun kalıcı bir şekilde sürdürülmesinde aynı şekilde olumlu bir süreç yaşanmamıştır. Bununla birlikte, Çin kamu diplomasisi bağlamında ise, bu olayların Çin’in uluslararası çevrede küresel çaptaki terörizmle mücadeleye katkı sunması noktasında, kendi lehine olumlu bir havanın esmesine sebep olmuştur. En nihayetinde, mevcut hipotez kendi içinde tutarlı bir şekilde doğrulandığını göstermektedir.

H3: “2000-2010 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti’nin kamu diplomasisine daha çok ekonomik atılımlar ve yatırımlar yön vermiştir.” varsayımını, ele alınan kaynakların taranması sürecinde oldukça önemli bir örneklem üzerinden sınanması gerçekleştirilmiştir. Bu örneklem Çin Halk Cumhuriyeti’nin Afrika kıtasına yönelik gerçekleştirdiği ve yumuşak güç bağlamında uyguladığı ekonomik temelli kamu diplomasisidir.

Ortaya konulan varsayımın sınanması için ele aldığımız Afrika örnekleminde saptanan bulgular, hipotezin öne sürmüş olduğu ekonomik yatırımları ve atılımları destekler niteliktedir. Yumuşak güç açısından Çin’in, Afrika’da uyguladığı politikasına ait somut adımlara, bilhassa 2006 yılında rastlanmaktadır. 2006 yılı ise Çin’de Afrika yılı olarak duyurulmuştur. Bunun yanısına Çin’in Afrikaya olan politikası resmi kanallardan duyurulmuştur. Çin’in Devlet Başkanı Hu Cinto, Afrika turunda olması ve önemli kararların alındığı 3. FOCAC zirvesinin de 2006 yılında gerçekleşmesi bu durumu ifade etmektedir. 2009 yılına gelindiğinde ise Çin, ABD’yi

¹⁴⁷http://www.npc.gov.cn/zgrdw/npc/sjb/2012-03/06/content_1701017.htm

geçerek Afrika'nın en önemli ticarî ortağı haline gelmiştir¹⁴⁸. 2012 yılına gelindiğinde de Çin ile Afrika arasında hemen hemen 200 milyar dolar dolayısında bir ticaret hacmi söz konusu olmuştur. Aynı yılda Afrika ile ticaret hacmi sıralamasında 2.sırada olan ABD'nin ticaret hacmi, sadece 100 milyar dolar seviyesinde kalmıştır¹⁴⁹. Bu denli ticaret hacminin büyüklüğüne karşın Çin'in, 2012 yılındaki toplam ticaret hacminin (3,867 trilyon dolar) sadece %5 oranını kapsamıştır¹⁵⁰. Bu bağlamda 2009 yılında Afrika nezdinde toplam dış ticarete birinci sırayı Çin'in kapmış olması bir hayli önemlidir.

Asya'nın mega ülkesi Çin, son yıllarda enerjiye karşı ihtiyacını karşılamak amacıyla Afrika kıtasındaki faaliyetlerini hızlı bir şekilde arttırmıştır. Çin'in Afrika ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 2002 yılında 18,5 milyar dolar seviyesinde iken, 2005 yılında ise 39,7 milyar dolara yükselmiş ve 2006 yılında ise 55 milyar dolara çıkmıştır. 2007 yılı olarak ticaret hacmi yıllık olarak 73,31 milyar dolara ulaşmıştır.¹⁵¹

2010 yılı Kasım'a kadar olan ticaret hacmi 114,8 milyar dolar iken, 2010 yılının sonrası bir önceki yılın aynı dönemine göre %40'a yakın bir artış sağlanmıştır.¹⁵²

2006-2009 yılları arasında üç milyar dolarlık imtiyazlı kredi ve 2 kat faizsiz kredi vaat etmiş, özellikle 2007 yılında en fakir 44 ülkenin borcunu sileceğini dile getirerek “yardım sever ülke” imajını güçlendirmek için çaba sarfetmiştir. 2010 yılında ise Çin, Afrika Birliği için 50.000 m² konferans merkezinin inşaat projesini tamamlamayla hedeflemiştir.¹⁵³

2005 yılından bu yana Çin'in Afrika'daki çeşitli yatırımları 30 kat artmış ve bu yatırımlar Afrika'daki 50 ülkede 2000 firma arasında gerçekleştirilmesi hedeflemiştir.¹⁵⁴

148Tamçelik, S., ve Akkaya, A. (2014). Küresel Bir Güç Olan Çin'in Afrika Kıtasına Yönelik Stratejik Algısı ve Angola Örneğindeki Uygulaması. S. Tamçelik içinde, Küresel Politikada Yükselen Afrika (s. 317-351). Ankara: Gazi Kitabevi.

149Sun, Y. (2014a). Africa in China's Foreign Policy. Washington: John L. Thornton China Center and the Africa Growth Initiative at Brookings.

150Sun, Y. (2014a). Africa in China's Foreign Policy. Washington: John L. Thornton China Center and the Africa Growth Initiative at Brookings.

151 Nogayeva, a.g.e., s. 73.

152 Ufuk Tepebaş, “Yükselen Güçlerin Afrika”daki Kalkınma Politikaları: Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) Örneği”, Tasam Yayınları, T.y., s.6.

153 Nogayeva, a.g.e., s. 74.

154 SHAN, He;(2013), “China's African İnvestment Grows 30 Fold”, http://china.org.cn/business/2013-07/12/content_29403154.htm#.Uq8JKSHIWGc.gmail,1

Çin ve Afrika ülkelerindeki ticaretin en önemli kısmını enerji sektörü oluşturmaktadır. Bu konuda Çin'in özellikle Angola, Nijerya, Sudan, Kongo Cumhuriyeti ve Ekvatorial Gine ile yakın ilişkiler kurduğunu söylemek mümkündür¹⁵⁵. Çin, son 15 yılda Afrika'da ya direkt yatırımlarda rol almaktadır veya yatırımların üzerinde desteklemektedir. Bu yatırımlar esas olarak tarım ve sanayi sektörlerini baz almakla beraber bütün sektörde de yapılmaktadır. Çin'in önerisiyle, 2006 yılında gerçekleşen 3. FOCAC zirvesinde kurulması öngörülen Çin ve Afrika Kalkınma Fonu, Çin Kalkınma Bankası bünyesinde 5 milyar dolar yatırım ile kurulmuştur. 2015 yılındaki FOCAC zirvesinde de bu bütçe 10 milyar dolara çıkarılmıştır.¹⁵⁶ Çin sermayesinin Afrika'da yatırım yapması maksadıyla daha rahat bir şekilde kredi sağlanmıştır ve bunun sebebi Bu fon sayesinde Çin'in Afrika'daki yaptığı yatırımları bütün çeşit alanda görülmektedir. Çin'in son 30-35 yıllık dış politikasındaki ana ölçüt olan pragmatist yaklaşım ve her iki taraflı fayda ilkesi göz önüne bulduğunda direk okunabileceği üzere yatırımların özellikle enerji sektörü üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Oldukça zengin olan Afrika'nın maden zenginliği, Bunun haricinde maden yönünden Çin açısından göz önünde bulundurulmaktadır. Çin'in bu pragmatist yaklaşımının yanı sıra dünyaya açılma politikası da beraber değerlendirildiğinde Afrika'ya yaptığı yatırımların ve dış yardımların ticarî ilişkileri geliştirdiği tespit edilmektedir. Bu yüzden gelişen ekonomik ve ticarî ilişkiler, Çin ve Afrika arasında bir köprü işlevi görerek siyasî ve sosyal ilişkilerin de hızlı bir şekilde ilerlemesine sebep olmaktadır.

Çin'in Afrika ilişkilerinde ekonomik ilişkilerinin daha güçlü olduğu ülkeler sektörlerine bazında değerlendirildiğinde daha belirgin olmaktadır. Çin'in Afrika'daki enerji yatırımlarında, bilhassa Sudan, Angola ve Nijerya çok önemlidir¹⁵⁷. Maden yatırımları açısından da Zambiya, Zimbabve ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti,

155 Alpay, Y. (2009). Çin Afrika'da Ne Yapıyor. Stratejik Araştırmalar Dergisi, (14), 3-18.

156 China Daily. (2010, Ağustos 13). Zhou Enlai Announces Eight Principles of Foreign Aid. China Daily: http://www.chinadaily.com.cn/china/2010-08/13/content_11149131.htm

157 Chan-Fishel, M. (2007). Environmental Impact: More of the Same? F. Manji, ve S. Marks içinde, African Perspectives on China in Africa (s. 139-152). Nairobi and Oxford: Fahamu.

Çin'in önemli iştirakidir¹⁵⁸. Bunların yanında kereste yatırımları da ön planda olan ticarî yatırımlardandır. Bu konuda da Çin'in yakın olduğu ülkeler Gabon, Ekvatorial Gine, Kamerun ve Liberya'dır¹⁵⁹.

Bununla birlikte, Çin'in doğrudan yatırım ve atılımlarının yanı sıra Çin dış yardımları ile de 2000'li yıllardan bugüne kadarki veriler ışığında, genel itibariyle proje tamamlama, teknik işbirliği, insan kaynaklarının geliştirilmesi, sağlık yardımları, acil insanî yardımlar ve borç silme gibi dolaylı ekonomik faaliyetlerle de kamu diplomasisini yürütmektedir. Bu yardımlar; tarım, eğitim, ulaşım, enerji, iletişim ve sağlık gibi birçok alanı kapsamaktadırlar¹⁶⁰.

Afrika örneğinde destekleyen en mühim argümanlardan biri de 2000'li yılların başlarında kurulmuş olan FOCAC'tır. 2000 yılında kurulan Çin-Afrika İşbirliği Forumu (FOCAC) ikili ilişkilerin yeniden canlanmasında etkileyici unsur olmuştur. Bunun yanı sıra, 2000-2011 yıllar arasında Çin'in Afrika'da gerçekleştirdiği proje sayısı 1700'e ve 2010-2012'de Çin'in Afrika'ya sağladığı dış yardımı da 14 milyar dolara ulaşmıştır. FOCAC'ın kurulmasından önce Çin'in Afrika'ya yönelik dış yardımları incelendiğinde, ilk dönemde, konjonktürel şartlar gereği ideolojik hedeflerin ağır bastığı aşıkardır. Bundan dolayı yapılan yardımlar daha çok hibe veya faizsiz krediler şeklinde gerçekleşmiştir. İkinci dönemde ise ekonomik gelişmeye yönelik bir dönüşüm yaşayan Çin'in sürdürülebilir ekonomi adına sürdürülebilir ilişkiler kurmaya yönelik teknik yardımlara ağırlık verdiği görülmektedir. İçinde yaşadığımız zamana kadar sürmekte olan son dönem ise stratejik ve pragmatist bir dış yardım politikası söz konusudur. Özellikle enerji, limanlar, demiryolu, otoban yapımı gibi Çin açısından da önemli sektörlere yönelik yardımlar yapılmış ve artarak yapılmaya devam etmektedir.¹⁶¹

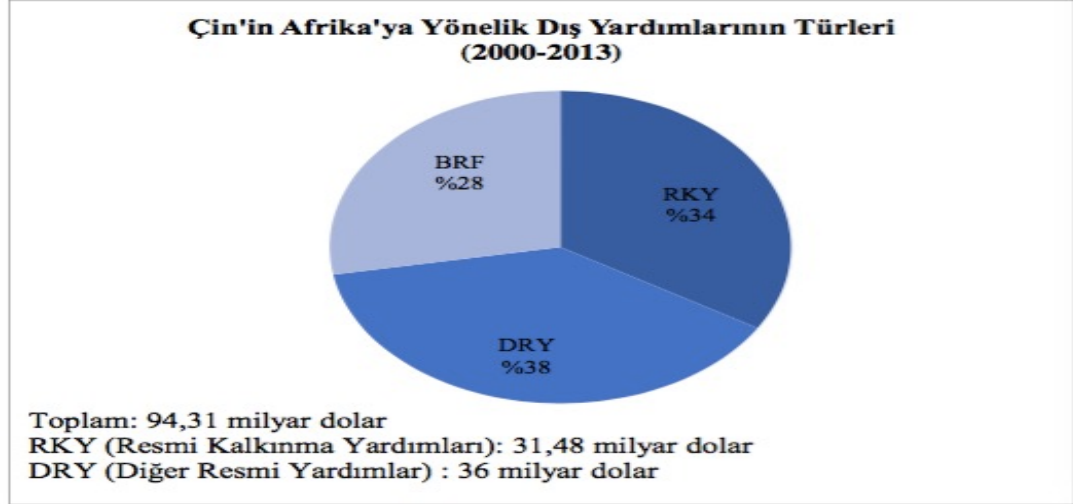
158 Chan-Fishel, M. (2007). Environmental Impact: More of the Same? F. Manji, ve S. Marks içinde, African Perspectives on China in Africa (s. 139-152). Nairobi and Oxford: Fahamu.

159 Chan-Fishel, M. (2007). Environmental Impact: More of the Same? F. Manji, ve S. Marks içinde, African Perspectives on China in Africa (s. 139-152). Nairobi and Oxford: Fahamu.

160 Sun, Y. (2014a). Africa in China's Foreign Policy. Washington: John L. Thornton China Center and the Africa Growth Initiative at Brookings.

161 Tamçelik, S., ve Akkaya, A. (2014). Küresel Bir Güç Olan Çin'in Afrika Kitasına Yönelik Stratejik Algısı ve Angola Örneğindeki Uygulaması. S. Tamçelik içinde, Küresel Politikada Yükselen Afrika (s. 317-351). Ankara: Gazi Kitabevi.

Tablo-6: Çin'in Afrika'ya Yönelik Dış Yardımlarının Türleri (2000-2013)

Kaynak: AidData. (2016). Frequently Asked Questions. AidData: http://china.aiddata.org/content/frequently_asked_questions

Tablo 6.'da da görüldüğü gibi Çin'in dış yardımlarının 1/3'ü OECD'nin de esas aldığı RKY içerisinde yer almaktadır. Çin'in Afrika'ya yönelik toplam dış yardım miktarı 14 yıllık (2000-2013) bir dönemde 94,31 milyar dolar şeklinde gerçekleşmiştir. Miktar olarak değerlendirildiğinde, bu dönemdeki Çin dış yardımlarından en çok faydalanan ülkeler sırasıyla Demokratik Kongo Cumhuriyeti (7,62 milyar dolar), Sudan (7,56 milyar dolar), Etiyopya (7,51 milyar dolar), Angola (7,46 milyar dolar) ve Nijerya (7, 32 milyar dolar) şeklindedir. Yapılan yardımlar, proje sayısı açısından değerlendirildiğinde ise sıralama Zimbabve (151), Angola (123), Gana (111), Tanzanya (106) ve Etiyopya (100) şeklindedir.¹⁶²

Çin Dış İşleri Bakanlığı Resmî Raporu'nda da bu varsayımı desteklemekte olan beyanatlar bulunmaktadır. Gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerle iş birliğini güçlendirmek amacıyla 2000 yılında Çin ve Afrika ülkeleri birlikte Çin-Afrika İş Birliği Forumu'nun kurulmasını resmî olarak başlattılar. Çin, Uyumsuz Hareket ve 77 Grubu gibi gelişmekte olan ülkelerle bağlarını ve koordinasyonunu güçlendirmiştir. Bunun yanı sıra, 2006'da Çin, Çin-Afrika İş Birliği Forumu Pekin Zirvesi'ni başarılı bir şekilde gerçekleştirdi. Yeni Çin'in ve liderlerin katıldığı en

¹⁶² AidData. (2016). Frequently Asked Questions. AidData: http://china.aiddata.org/content/frequently_asked_questions adresinden 1 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

büyük uluslararası konferans, Çin ve Afrika ülkeleri arasındaki dostluk ilişkilerini pekiştirmek ve geliştirmek açısından büyük önem taşımaktadır.¹⁶³

2015 yılında gerçekleştirilen bir anketin sonuçları şu şekilde verilebilmektedir; 2015 yılı verilerine göre dokuz Afrika ülkesi değerlendirmeye alınmış ve bu dokuz ülkenin hepsinde Çin'in olumlu imajı %50'nin üzerinde seyretmiştir. Küresel çapta Çin dâhil olmak üzere 40 ülkenin değerlendirildiği bu çalışmada Güney Afrika haricinde kalan sekiz Afrika ülkesinin Çin imajının algılanması açısından ilk 13 sırada yer aldığı görülmektedir¹⁶⁴. Bu veriler sayesinde görülen o ki, Çin'in Afrika'ya yönelik yumuşak gücünün temelini oluşturan ekonomik unsurları oldukça etkindir. Çin'in yükselişinin temel unsuru olan ekonomi, yumuşak güç kazanımında da ön plandadır.

Kısaca Çin'in ekonomik manada yatırımları, atılımları ve mali yardımları, Afrika ile ilişkilerin olumlu yönde oldukça ilerletmiş ve yumuşak gücün tüm alanlarında Çin'in Afrika'daki nüfuzunu artırmasına ve ülke markasının bilinirliğiyle birlikte ülke imajını yüksek bir seviyeye çıkmasına vesile olmuştur. En nihayetinde, ele alınan Afrika örnekleme dahilinde hipotezin sınanması doğrulukla çıkmıştır.

H4: “Çin Halk Cumhuriyeti'nin her iki farklı dönemde (1990-2000 ile 2000-2010) ortaya koyduğu ve uyguladığı kamu diplomasisilerinin ülke markası bağlamında belirgin dış kamuoyuna açıklık etkisi göstermektedir.” Hipotezini, bilimsel tez ve makale çalışmalarıyla beraber Çin Dış İşleri Bakanlığı Resmi Raporları ile Çin Dış İşleri Bakanlığı görevini yürütmüş olan Yang Jiechi'nin basın demeçleri eşliğinde sınanmaya tabi tutulmuştur. Bu düzlemde, kaynaklarının tamamına yakını taranarak varsayım test edilmiştir. Bu bağlamda, Çin Halk Cumhuriyeti 11. Ulusal Halk Kongresi'nin Beşinci Oturumun basın toplantısı'nda dönemin Çin Dış İşleri Bakanı olan Yang Jiechi'in bu hipotez bağlamında

¹⁶³ 2008-09-16 'çin dışişleri bakanlığı resmi raporu https://www.fmprc.gov.cn/web/wjdt_674879/wjbxw_674885/t512782.shtml '

¹⁶⁴ Pew Research Center. (2016). Global Indicators Database: Opinion of China. Pew Research Center. <http://www.pewglobal.org/database/indicator/24/survey/17/>

değerlendirilecek soru olan CCTV muhabirinden şu şekilde gelmiştir; Sayın Bakan, merhaba. Geçtiğimiz on yılda, uluslararası durumun çarpıcı biçimde değiştiğini ve Çin'in diplomasisinin de başarılı testlerden geçtiğini gördük, Sayın Bakana sorabilir miyim, son on yılda Çin'in diplomasisini nasıl görüyorsunuz? Bu soruya mukabil, bakanın verdiği cevaplar ise şu şekilde olmuştur:

“Bu on yıllık diplomatik çalışma, yalnızca on yıl süren büyük bir gelişme, büyük değişim ve dünyadaki büyük bir uyum değil, aynı zamanda Çin'in diplomasisinin büyük adımlar attığı ve verimli sonuçlar aldığı bir on yıl. Genel Sekreter olarak Yoldaş Hu Jintao ile Parti Merkez Komitesi liderliğinde, Çin'in diplomasisi genel olarak aktif olarak hizmet eder, kaosa düzgün şekilde yanıt verir ve Çin'in ekonomik ve sosyal gelişimi için uygun bir dış ortam yaratarak aktif olarak yenilikçi bürolar yaratır. On yılın diplomatik çalışmasını özetlemek istiyorum. İlki "büyük bir resim yapmak". Başka bir deyişle, ülkenin güvenliğini ve egemenliğini ilk etapta koymalı, yerel ekonomik ve sosyal kalkınmaya aktif bir şekilde hizmet etmeli ve aynı zamanda denizaşırı Çin vatandaşlarının ve tüzel kişilerin meşru haklarını ve çıkarlarını şiddetle korumalı ve ülkenin egemen güvenliğini ve kalkınma çıkarlarını korumalıyız. İkincisi "iş birliği aramaktır". Dünyadaki ülkelerle ve dünyadaki uluslararası ve bölgesel kuruluşlarla dostça iş birliğini ve iş birliğini, siyasi, ekonomik ve kültürel etkileşimleri ve tüm ülkelerle yeni bir iş birliği ve kazan-kazan durumu yaratmak için çok taraflı ve çok taraflı entegrasyonu güçlendirilmesi. Üçüncüsü "reformu teşvik etmektir". Küresel yönetim çalışmalarına aktif olarak katılmak, uluslararası sisteme ve uluslararası yapıya çok sayıda gelişmekte olan ülke için daha elverişli bir yönde gelişme göstermek için rehberlik etmek ve Çin ile gelişmekte olan ülkelerin çok sayıdaki uluslararası ilişkilerde temsilini ve etkisini arttırmaktır. Dördüncü "imaj yaratma" dır. Çin liderlerin ve başka ülke liderlerin yardımıyla, Pekin Olimpiyat Oyunları, Şangay Dünya Fuarı ve diğer önemli platformların yardımıyla, kamu ve hümanist diplomasiyi aktif bir şekilde uygulayacağız, Çin toplum ile yutdışı toplum arasındaki dostluğu geliştireceğiz ve Çin'in medeniyetinin, demokrasisinin, açıklığının ve ilerlemesinin görüntüsünü tam olarak göstereceğiz. Beşinci "katkıda bulunmak" dır. Ortak kalkınmayı teşvik etmek için aktif olarak dünya barışı sağlamaktır. Uluslararası alanda sıcak nokta sorunlarının çözümünde giderek daha yapıcı bir katılımcı olduk ve dünya ekonomisinin büyümesine önemli bir katkıda bulunduk. Şu anda, uluslararası durumdaki değişiklikler derin ve karmaşık ve barış, kalkınma ve iş birliği eğilimi daha da güçlü. Ancak aynı zamanda, uluslararası finansal krizin derinlemesine etkisi de ortaya çıkıyor ve dünya ekonomisinin toparlanması yavaş. İklim değişikliği, enerji güvenliği ve gıda güvenliği gibi konular da oldukça belirgindir. Bu nedenle, bu sorunların önümüzdeki dönemde uluslararası durumun gelişimi ve diplomatik çalışmalarımız üzerinde derin bir etkisi olacaktır.”¹⁶⁵

165 2008-09-16 ‘çin dışişleri bakanlığı resmi raporu https://www.fmprc.gov.cn/web/wjdt_674879/wjbxw_674885/t512782.shtml’

Bu basın toplantı dahilinde Çin Dış İşleri Bakanı'nın mevcut dönem içerisinde son 10 yılını ele alan değerlendirmesi 1990'ların sonunu ve 2000'lerin dış politikasındaki ve kamu diplomasisindeki değişim ve dönüşüm noktalarını kendi penceresinden aktararak, Çin Halk Cumhuriyeti'nin son 20 senede uluslararası sisteme kamu diplomasisi kanalıyla dış kamulara açıklık noktasın pek çok girişimde bulunduklarını ve doğrultuda da kısmen iletişim araçları ekonomik yatırımlar ve dış yardımlar açısından liberalleşme adımlarının atıldığı görülmektedir.

Diğer önemli bir kaynak olarak görülen Dış İşleri Bakanlığı'nın Resmi Raporları çerçevesinde, Çin'in her iki farklı dönem içerisinde, öncelikle 1990 – 2000 yılları arasında dış kamulara açılım noktasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin bölgedeki yakın komşuları başta olmak üzere aynı kıtada bulunan Ortadoğu ülkelerine yakınlaşma ve sıcak ilişkilerinin yaşadığı dönem olarak geçmektedir. Bu bağlamda, Çin'in ASEAN'la birlikteliği ve daha sonra kurulan ve yine bölgede ve küresel çapta etkisi yüksek BRICS oluşumları ile liberalleşme ve açıklık unsurlarını tedricen ve kısmen kendi kamu diplomasisini dönüştürmektedir. Bu düzlemde, Dış İşleri Bakanlığı'nın Resmi Raporu ışığında şunlar dile getirilmelidir:

“Çin, üst düzey komşu ülkelerle sık sık alışverişlerde bulunuyor. Asya liderlerinin çoğu Çin'i ziyaret etti ve liderlerimiz de Kuzeydoğu Asya, Güneydoğu Asya ve Güney Asya'daki ülkeleri ziyaret etti. Bu ziyaret alışverişi ikili ilişkilerin gelişmesini şiddetle destekledi. Çin, Temmuz 1996'da ASEAN'ın tam bir diyalog ülkesi haline geldikten sonra, iki taraf, beş paralel mekanizmadan oluşan genel bir diyalog çerçevesini oluşturmak için Şubat 1997'de Çin-ASEAN Ortak Komisyonunu kurdu. Aralık 1997'de, Başkan Jiang Zemin, ilk Çin-ASEAN gayri resmi zirve toplantısına katıldı. İki taraf, 21. yüzyıla yönelik iyi bir komşuluk ve karşılıklı güven ortaklığı kurmaya karar verdi. Çin'in Güney Asya ülkeleriyle ilişkileri gelişmeye devam ediyor. 1996'da Başkan Jiang Zemin, Güney Asya'nın üç ülkesini ziyaret etti, Çin-Hindistan istişarelerin ardından 21. yüzyıl için yapıcı bir ortaklık kurdu, Çin-Pakistan 21. yüzyıl için kapsamlı bir iş birliği ortaklığı kurdu, Çin-Nepal nesiller için iyi bir komşuluk ortaklığı kurdu. 1996'da Başkan Jiang Zemin, Güney Asya'nın üç ülkesini ziyaret etti, Çin-Hindistan istişarelerin ardından 21. yüzyıl için yapıcı bir ortaklık kurdu, Çin-Pakistan 21. yüzyıl için kapsamlı bir iş birliği ortaklığı kurdu, Çin-Nepal nesiller için iyi bir komşuluk ortaklığı kurdu. Çin, ASEAN ve diğer ilgili ülkelerle birlikte Kamboçya sorununa siyasi bir çözüm aramak için aralıksız çaba sarf etti. Çin, Doğu Asya iş birliğini aktif olarak desteklemekte ve

desteklemektedir. Asya finansal krizinden sonra, Çin “empati ve karşılıklı yardım duygusu” tutumunu benimsedi, en çok hırpalanmış ülkelere yardım sağladı ve Çin Yunan’ının bu bölgede ve dünyada övüleceği sözünü verdi. Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Kore ile aktif ilişkiler geliştirmekte, Kore Yarımadası’nın istikrarını güvence altına almakta ve Çin, Amerika Birleşik Devletleri, DPRK ve ROK arasındaki yarımada üzerinde bir barış mekanizması kurmayı amaçlayan dört taraflı müzakerelere katılmaktadır ve yarımada ve Kuzeydoğu Asya’da barış ve istikrarı sağlama konusunda eşsizdir. Orta Doğu konusunda, ülkemiz adil ve dengeli bir politika benimsemiş ve evrensel bir övgü kazanmıştır. Sosyal sistemden ve ideolojiden etkilenmiyorum ve bölgedeki çeşitli ülkelerle kapsamlı bir şekilde gelişen ilişkilerin konumu tüm ülkeler tarafından giderek daha fazla anlaşılıyor. Arap ülkelere ve Filistin halkına, kaybedilen toprakları yeniden kazanma ve ulusal haklar için mücadele etme ve işgal altındaki bölgelerde Filistinlilere maddi yardım sağlama çabalarında destek veriyor. Öte yandan, Ortadoğu’daki durumdaki değişikliklere göre, Arap-İsrail anlaşmazlığı konusunda dengeli bir tutum sergiledik, politik bir çözüm önerdik ve Filistin ile İsrail’in birbirlerinin var olma hakkını tanıdıklarını savunduk’’¹⁶⁶

Ele alınan Çin Resmi Raporu bağlamında analiz edilen verilerin, Çin Halk Cumhuriyeti’nin 1990 sonrası kamu diplomasisinin öncelik hedefi Asya kıtası dahilinde komşu ülkelerle birlikte, Ortadoğu ülkeleri, Kuzey Afrika, Sahra altı ülkeleri ve sonraki dönemlerde Afrika kıtasına tamamen yönelme ve bu noktada başta ekonomik yatırımlar ile dış yardımlar vesilesiyle etkinlik alanını genişleterek, dış kamulara açılma sürecini sürekli bir şekilde geliştirmektedir.

2000’li yıllardan sonraki Çin hamu diplomasisindeki değişimler ve dönüşümler yine Dış İşleri Bakanlığı’nın Resmi Raporu ışığında şu şekilde dile getirilmelidir:

“2000 yılının Eylül ayında, Cumhurbaşkanı Jiang Zemin, BM Binyıl Zirvesi’ne katıldı ve Güvenlik Konseyi’nin beş daimi üyesinin liderlerinin ilk toplantısını savundu. Çin, 2001 APEC Liderleri Resmi Olmayan Toplantısına başarıyla ev sahipliği yaptı. Büyük güçlerle olan ilişki istikrarlı bir şekilde gelişti. Çin ve Rusya arasındaki stratejik iş birliği ortaklığı çok yönlü, hızlı ve kapsamlı bir şekilde gelişti ve tarihin en iyi dönemine girdi. Çin ve ABD, 21. yüzyılda yapıcı işbirlikçi ilişkileri kapsamlı bir şekilde desteklemeyi kabul etti. Çin, AB ve başlıca üye ülkeleriyle kapsamlı bir stratejik ortaklık kurmuştur. Mayıs 2008’de, Başkan Hu Jintao,

¹⁶⁶ <https://www.fmprc.gov.cn/123/ziliao/wjs/t8737.htm>

Japonya'ya "ılık bahar" gezisini başarıyla gerçekleştirdi ve Çin ile Japonya arasında stratejik ve karşılıklı yarar sağlayan ilişkilerin yeni bir durumunu yarattı. Çin, büyük güçlere sahip stratejik bir diyalog ve danışma mekanizması başlattı. Çin, Hindistan ve Endonezya gibi ülkelerle farklı stratejik ortaklık biçimleri oluşturmuş ve Kazakistan ve diğer ülkelerle dostane ve iş birliğine dayalı anlaşmalar imzalamıştır. SCO üye devletleri, iyi komşuluk dostluğu ve iş birliğine dair uzun vadeli bir anlaşma imzalamaları için teşvik edildi ve SCO, kapsamlı bir pragmatik iş birliği aşamasına girdi. Güneydoğu Asya'da Amity ve İş birliği Anlaşması'na katılan ilk ASEAN ülkesi olmayan Çin, ASEAN-Çin (10 + 1) ile ASEAN-Çin, Japonya ve Kore (10 + 3) arasındaki iş birliğinde kayda değer sonuçlar elde etti. Güney Çin Denizi ve Doğu Çin Denizi'nin ortak gelişiminde yeni adımlar attı. 2006'da Çin, Çin-Afrika İş birliği Forumu Pekin Zirvesi'ne başarıyla ev sahipliği yaptı. Yeni Çin'in ve liderlerin katıldığı en büyük uluslararası konferans, Çin ve Afrika ülkeleri arasındaki dostluk ilişkilerini pekiştirmek ve geliştirmek açısından büyük önem taşıyor. 2004 yılında "Çin-Arap İş birliği Forumu" kuruldu. Latin Amerika, Karayipler ve Güney Pasifik ülkelerinde karşılıklı yarar sağlayan iş birliği derinleşmeye devam ediyor. Brezilya, Güney Afrika ve Meksika gibi gelişmekte olan ülkelerle eşgüdüm ve iş birliği güçlendirildi, Çin, Rusya, Hindistan, Çin, Rusya, Hindistan ve Pakistan (Batı) ile BRIC ülkeleri arasındaki iş birliği mekanizmaları giderek daha önemli ve kusursuz hale geldi. Çok taraflı diplomasi zengin, renkli ve daha aktif. Birleşmiş Milletler, G8 ve gelişmekte olan ülkelerin liderlerinin diyalog toplantısı (G8 + 5) gibi platformlarda, Cumhurbaşkanı Hu Jintao ve diğer parti ve devlet liderleri gibi çok taraflı aşamada aktif olarak üst düzey diplomasi yürüttü. Ana fikir ve önerilerini açıkladı, tüm taraflarla ilişkileri genişletti ve devam etti. İlgi alanları ve imajı korudu. Çin, Kore Yarımadası nükleer meselesinde altı parti görüşme mekanizmasının kurulmasını teşvik etti ve Kore nükleer meselesinin barışçıl çözümünü teşvik etmede önemli ve benzersiz bir rol oynadı. Küresel ve bölgesel sıcak nokta sorunlarının çözümüne aktif olarak katılmak ve sorumlu büyük bir ülkenin rolünü oynamak: Bugüne kadar, 22 BM barış operasyonuna 20 bin barış gücü görevlendirildi." ¹⁶⁷

Çin Halk Cumhuriyeti'nin 2000'li yıllardan sonra, kamu diplomasi ve ülke markasının bilinirliği ile imajı noktasında, çok yönlü ve kapsamlı girişimlerde bulunduğu, buna mukabil çevresel, bölgesel ve küresel açıdan yakın temas ile etkinlik noktasında gerek siyasi gerekse ekonomik, kültür, sanat ve spor bağlamında zengin atılımlar gerçekleştirerek topyekün dış kamulara yönelik açık lakin kendi iş dinamikleri gereği ise yetersiz ölçüde demokratik ve liberal stratejilerin benimsendiği görülmektedir. Bu bağlamda, irdelen kaynakların ilişkisel taramasıyla elde edilen veriler de ortaya koyduğumuz mevcut neticeyi açık bir şekilde göstermektedir.

Bu düzlemde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin son 20-30 senelik süre zarfında kitle iletişim teknolojileri ve araçlarını, kamu diplomasisi ve ülke marka ile imajını

¹⁶⁷ https://www.fmprc.gov.cn/web/wjdt_674879/wjbxw_674885/t512782.shtml

oluştırmada bütünleşik ve etkinlik bağlamında yüksek verimlilikle kullanıldığını vurgulanmaktadır. Çin'in küresel iletişim stratejisi açısından bakıldığında; Xinhua Haber Ajansı ve CCTV yanı sıra CRI, People's Daily ve China Daily gibi kuruluşlar da ön planda bulunmaktadır. Bu kuruluşlar, kamu diplomasisi yolunda Çin açısından önemli işlevleri söz konusudur. Çin'in iletişim alanında kamu diplomasisi boyutuyla stratejik bir politika ortaya koymasında, kendini tanıtmaya çabası en büyük etkidir. Çin'in son dönemde tek yönlü tanıtılmaya karşı bu politikayı geliştirmesi söz konusu olmuştur. Bu tanıtma, Çin'in ne kadar önemli ekonomik gelişme sağladığı üzerine ve küresel güç olup olamayacağı üzerine kurgulanmıştır. Bu yönden kamu diplomasisi faaliyetlerini iletişim sayesinde Çin'in kültürel, tarihî, teknolojik, eğitim ve daha birçok alanda kendini tanıtmaya çabası ve kendinden söz ettirme gerekliliği hissettiği de görülmektedir.

İdarî bağlamda CCTV ve CRI ikili bir yönetim altında sürdürülmektedir. Basın, Yayın, Film, Radyo ve Televizyon Devlet İdaresi (SAPPRFT) altında yönetilmekte ve yayıncılık politikası ve kontrolü de ÇKP Tanıtım Dairesi tarafından yapılmaktadır. CRI ve CCTV'nin yanında Xinhua Haber Ajansı, People's Daily ve China Daily kuruluşları, yakın işbirliği içerisinde ve birbirini destekler nitelikte koordineli çalışmaktadırlar.

Çin'in başlıca TV kanalı CCTV, Çin'in kamu diplomasisi açısından en önemli medya merci kuruluşudur. Çinli olmayanlara yönelik ilk kanalı CCTV-9 İngilizce olarak 2000 yılında yayın hayatına başlamıştır. 2004 yılında İspanyolca ve Fransızca yayın yapan CCTV kanalı kurulmuş bu kanal 2007 yılında İspanyolca CCTV-E ve Fransızca CCTV-F şeklinde ikiye ayrılmıştır. 2009 yılına gelindiğinde ise Arapça ve Rusça kanalları yayın hayatına geçmiştir. Bunun yanında CCTV'nin yan kuruluşu olan CNTV (China Network Television) de web tabanlı olarak 5 dilde yayın yapmaktadır. Ayrıca 2012 yılına gelindiğinde CCTV, Washington'da (ABD) ve Nairobi'de (Kenya) yayın merkezi açmıştır. CCTV, küresel ölçekte ve Aralık 2016 itibarıyla sekizden fazla farklı dilde yayın yapmaktadır. Bu kanallar vasıtasıyla Çin'in uluslararası sisteme uyumlu iletişim politikasının en önemli sütunlarından birini oluşturmaktadır.

İletişimde, geleneksel ya da kitlesel medya olarak ifade edilen gazete, dergi, TV ve radyonun yanında teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet medyası ya da daha popüler kullanımıyla sosyal medya da dâhil olmuştur. Bu açıdan internet üzerinden Çin’le ilgili önemli bilgiler paylaşan ‘china.org.cn’ ve ‘china.com’ gibi uluslararası topluma yönelik İngilizce ve Fransızca gibi çeşitli dillerde yayın yapan iletişim araçları bulunmaktadır. Bunların yanında, yeni medya içerisinde konumlandırılan arama motorları ve sosyal ağlar konusunda da Çin kendine has yazılımlar ve uygulamalar geliştirmiştir. Google’ın Çin’deki arama motoru piyasasında Baidu karşısında etkin olamaması gibi Twitter, Facebook, Youtube da yerini Renren, Sina Weibo, Wechat ve Youku gibi web siteleri ve aplikasyonlara bırakmıştır. Çin’in kamu diplomasisi uygulamaları kendi halkından öte, diğer toplumları hedef aldığı için sansür ve insan hakları gibi konularda Çin özelinde daha tutucu davranmaktadır. Bunun yanında diğer ülke halklarına daha samimi ve uysal davranarak bir ikilem oluşturduğu da çok bariz görülmektedir.

Son hiptez kapsamında, Çin Halk Cumhuriyeti’nin son 20-25 seneyi kapsayan iki farklı dönemde gerçekleştirdiği ve uyguladığı kamu diplomasisi stratejileri ve politikaları, Çin’in dış kamuoyuna yönelik belirgin bir açıklık söz konusu olmakla birlikte, ortaya koyulan kamu diplomasisi bağlamında tam anlamıyla demokratikleşme ve liberalleşmenin sağlanamadığı ama bu alanda kısır da olsa belli başlı adımların atıldığı gözlemlenmektedir. Netice itibariyle, mevcut varsayımın geçerliliği, dış kamuoyuna açıklık etkisi noktasında doğrulanmıştır

Çalışmanın sonuç kısmı ile ortaya konan anlamlı okumanın daha nitelikli ve işlevsellik kazanması adına, Çin kamu diplomasisine yönelik farklı perspektif içerikli bilimsel yazınlar ile küresel medya çıktılarının dahil olduğu mecralar incelenip ve analiz edilip top yekûn bir anlamlı veri ağıyla mevcut okumalar daha da kıymetlenebilir. Bununla birlikte, Çin marka ve imajının, kamu diplomaisi bağlamında nicel bilimsel yöntemlerle irdelenmesi ve analizi söz konusu çalışmaya farklı bir perspektif katacağı şüphesizdir.

KAYNAKÇA

- Han, F.M.: **Kamu Diplomasisi'ne Giriş**, 2. bs., Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2012.
- Zhu, W.H.: **Kamu Diplomasisi Halkında**, Pekin: Kinhua Üniversitesi Yayınevi, 2009.
- Li, Z.: **Kültür Diplomasisi: İletişimin bir Yorumlanması**, Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2010.
- Chan, Y.Z.: **Dış Kamu Diplomasinin Stratejisi**, Pekin: Zaman Yayınevi, 2011.
- Chao, Z.: **Halkla İlişkiler ve Tanıtım**, Halk Yayınevi, 2010.
- Guan, Wenhui: **Ülke Markasının Analizi. Chengdu**, Elektronik Bilim ve Teknoloji Yayınevi.
- Zhao, Q.Z.: **Kamu Diplomasisinin Zekası**. Pekin: Yeni Dünya Yayınevi, 2012.
- Zhao, Q.Z.: **Kamu Diplomasisi ve Kültürler Arası İletişim**, Pekin: Halk Üniversitesi Yayınevi, 2012.
- Liu, J.: **Uluslararası İletişim ve Uluslararası ilişkiler, Ülke İmajına Yeni Bir Bakış**. Pekin: Pekin Yayınevi, 2009.
- Zhang, J., Liu, Z.M.: **Kültür ve Çağdaş Uluslararası Politikası**. Pekin: Halk Yayınevi, 2009.

- Cai, G.F.: **Uluslararası İletişim ve Tanıtım.** Pekin: Pekin Enstitüsü Yayınevi, 2010
- Xie, L.H.: **Dünyaya Çin'in Dünyaya Girmesini Açıklamak.** Pekin: Haber Yayınevi, 1999
- Liu, J.N., He, H.: **Çin'in Ülke İmaja.** Pekin: İletişim Üniversitesi Yayınevi, 2006
- Wang, H., Chen, Y.G.: **Kültür ve Kamu Diplomasisi.** Pekin: Yaşam Yayınevi, 1998
- Zhong, L.Y.: **Çin'in Uluslararası İletişimi.** Pekin: Wuzhou Yayınevi, 2007
- Guo, K.: **Çağdaş Dış İletişim.** Shanghai: Fudan Üniversitesi Yayınevi, 2003
- Tao, W.Z.: **Japonla Savaş Dönemindeki Çin'in Dış ilişkileri.** Pekin: Dangshi Yayınevi, 1995
- Zhou, Q.P., Yang, C.: **Yabancı Ülkelerin Dış politikası.** Pekin: Çin Halk Polis Yayınevi, 1990
- Yang, C.: **Dış İlişkiler Genel Bilgi.** Pekin: Dünya Yayınevi, 2010
- Zhao, K.J.: **Kamu Diplomasisinin Kavramı ve Uygulaması.** Shanghai: Cishu Yayınevi, 2007
- He, Z.K.: **Küreselleşme ve Sivil Toplum.** Guangxi: Guangxi Normol University Yayınevi, 2003

- Yan, Q., Wang, Q.: **Kamu Politikası.** Nanjing: Najing Üniversitesi Yayinevi, 2002
- Hu, N.S.: **Modern Kamu Politikaların Araştırması.** Pekin: Çin Sosyal Bilimler Yayinevi, 2000
- Zhou, P.Z.: **Siyaset Bilimine Giriş.** Yunnan: Yunnan Üniversitesi Yayinevi, 2007
- Zhang, L.L.: **Dış politika Stratejisi.** Shanghai: Dünya Bilgi Yayinevi, 2009
- Hu, X.M.: **Ülke İmajı.** Pekin: Halk Yayinevi, 2011
- Wu, J.M.: **Kamu Diplomasisi ve Uluslararası İlişkiler.** Pekin: Halk Yayinevi, 2006
- Liu, J.: **Halkla İlişkiler ve Dış Politikası.** Pekin: Yabanyın Dil Araştırma Yayinevi, 2010
- Qian, C.: **Yumuşak Güç.** Pekin: Dongfa Yayinevi, 2005
- Men, H.H.: **Sert Güç ve Yumuşak Güç.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayinevi, 2005
- Wang, Y.: **Uluslararası İlişkiler Teorisi ve Uygulaması.** Pekin: Çin Sosyal bilimler Yayinevi, 1987
- Qin, Y.Q.: **Uluslararası Siyasetindeki Yanlış ve Doğru Algı.** Pekin: Dünya Bilgi Yayinevi, 2003

- Lin, T.G.: **Kamu Diplomasisi.** Hainan: Hainan Yayınevi, 1998
- Wang, Y.: **Medeniyetlerin Çatışması ve dünya düzeninin yeniden oluşması.** Pekin: Xinhua Yayınevi, 2010
- Xiao, Y.Y.: **Dünya Düzdür.** Hunan: Hunan Bilim Yayınevi, 2006
- Hu, B.J.: **Uluslararası Halkla İlişkiler.**Pekin: Güneş Yayınevi, 2009
- Wang, Y.K.: **Çin'in kamu diplomasisi misyonun teorisi.** Pekin: Sosyal Bilimler Yayınevi, 2011
- Wang, Y.K.: **Kamu diplomasisine Çin'in bakışı.** Pekin: Sosyal Bilimler Yayınevi, 2010
- Li, D.F.: **Küreselleşmenin Kamu diplomasisi dönemi.** Shandong: Shandong Üniversitesi Yayınevi, 2009
- Yu, C.H.: **Kamu diplomasisi Entegrasyonu.** Shanghai:Shanghai Yabancı Dil Üniversitesi Yayınevi, 2007
- Liao, H.B.: **Kültür ve ABD Kamu Diplomasisi.** Pekin: Diplomasi Akademik Yayınevi, 2005
- He, B.: **Medeniyetlerin Çatışması ve dünya Kamu diplomasisi.** Pekin: Kinhua Yayınevi, 1996

- Yan, L.: **Yumuşak Güç: Dünya Siyasetin Başarı Yolu.** Pekin: Dongfa Yayınevi, 2005
- Pang, L.S.: **Kamu Diplomasinin Stratejisi.** Shanghai: Halk Yayınevi, 1993
- Yang, L.N., **Büyük Seçenek.** Pekin: Kinhua Yayınevi, 2005
- Zuo, F.R.: **Yabancı Ülkelerin Stratejisi ve Dış Politikası.** Pekin: Dongfang Yayınevi, 2008
- Ren, M.S.: **Çin'in Uluslararası Kamu Diplomasinin Teori ve Ülke İmajının Uluşması.** Zhejiang: Halkla İlişkiler Yayınevi, 2009
- Zhang, K.: **Ülke İmajının Tartışması.** Pekin: Yangguang Yayınevi, 2007
- Zhao, Q.Z.: **Çin Kamu Diplomasisini Güçlendirmenin Gerekliği.** Shenyang: Normal Üniversitesi Yayınevi, 2009
- Zhao, Y.X.: **Çin'in Ülke imajı ve Kamu diplomasisi.** Xiamen: Jinan Yayınevi, 2007
- Yu, J.: **Kamu Diplomasisi ile Ülkenin İmajını Yükseltmek İçin Düşünceler.** Pekin: Guandu Yayınevi, 2010

- Zhao,Q.: **İç Politikadan Dış Politikaya geçmesi.** Pekin: Dış Bilimler Yayınevi, 2009
- Ji, X.G., **ABD’in Dış Politikaya İhtiyacı Var Mi?.**Pekin: Dostluk Yayınevi, 2003
- Bi, K.: **Avrupanın Dış Politikası.** Shanghai: Sanlian Yayınevi, 2009
- Ma, L.: **Bölgelerle Uluşan Bir Ülke.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2009
- Luo.B.T.: **7 Ülkelerin Yüz Yıllık Diplomatik Durumu.** Shanghai: Shanghai Üniversitesi Yayınevi, 2001
- Ma, K. : **Çin’n Diplomasisi.** Pekin: Kınhua Üniversitesi Yayınevi, 2001
- Feng, S.L.: **Rusyenin Ülke İmajı ve Dış Politikası.** Shanghai: Halk Yayınevi, 2005
- Li, D.: **Stratejinin Genel Bilgi.** Shanghai: Halk Yayınevi, 2010
- Luo, B.T.: **Barış Atasözleri.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2007
- Li, C.D.: **Ülke Markasının Önemi ve Geleceği.** Shanghai: Halk Yayınevi, 2010
- Jin, Z.J., Bei, Y.C.: **KamDiplomasisi:Kamu diplomasisin stratejisi Dönemi.** Pekin: Yabancı Dil ve Kültür Araştırma Yayınevi, 2010

- Bao, K.: **Büyük Ülkelerin Yükselişi ve Düşüşü.** Shanghai: Kültür Yayınevi, 2006
- Jie, K.: **İç Politika ve Dış Politikanın Farkı.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2007
- Wo, E.: **ABDnin Dış Politikası Dünyayı Nasıl Etkinledi.** Pekin: Zhongxin Yayınevi, 2003
- Zhong, C.G.: **Japonya'nın Ülke Stratejisi.** Pekin: Sanhuan Yayınevi, 2004
- Dai, W.: **Asya Ülkelerin Kapmu diplomasisin Araştırması.** Shanghai: Dünya Yayınevi, 2003
- Qian, Q.S.: **Halkla İlişkiler ve Diplomasisi.** Shanghai: Dünya Bilgi Yayınevi, 2003
- Zhang, W.M.: **Çin'in Yeni Dönemindeki Güvenlik Stratejisi.** Shandong: Halk Yayınevi, 2000
- Ye, Z.C.: **Çin'in Dış ve İç Kamu diplomasisin Stratejisi.** Pekin: Sosyal Bilimler Yayınevi, 2003
- Ye, Z.C.: **Yeni Çin'in diplomatik düşünceleri.** Pekin: Pekin Üniversitesin Yayınevi, 2001
- Ye, Z.C.: **Yumuşak Gücün Önemi.** Pekin: Xinxing Yayınevi, 2007

- Zhong, X.Z.: **Stratejik Araştırması.** Guangxi: Guangxi Normal Üniversitesi Yayınevi, 2003
- Zhong, X.Z.: **Stratejist.** Guangxi: Guangxi Normal Üniversitesi Yayınevi, 2003
- Zhong, X.Z.: **Eski Stratejiden Yeni Stratejiye Geçiş.** Guangxi: Guangxi Normal Üniversitesi Yayınevi, 2003
- Zhao, H.L.: **İlk Cumhuriyet Döneminde Çin Markası.** Anhui: Eğitim Yayınevi, 2005
- Men, H.H.: **Çin'in Sstrateji Gücü ve Uluslararası İlişkisi.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2005
- Li, C.D.: **Çin'in Strateji Genel Bilgisi.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2005
- Zhen, K.: **Çin'in Küresel Stratejisi.** Pekin: Kinhua Yayınevi, 2010
- Zhu, F.: **Çin'in yükselişi :Teori ve Politika Bakışı.** Shanghai: Halk Yayınevi, 2008
- Fu, J.: **Ülkenin Güçlenme Yolu.** Pekin: Pekin Üniversitesi Yayınevi, 2009
- Ma, K.S.: **Yeni Dünya Yeni Asya.** Pekin: Çağdaş Yayınevi, 2010
- Zheng, Y.N.: **Küreselleşme ve Çin'in Ulusala Dönüşümü.** Zhejiang: Zhejiang Yayınevi, 2009

Zheng, Y.N.:

Çin Modeli : Denetim ve Araştırma.

Zhejiang: Zhejiang Yayınevi, 2010

Özkan, A., Öztürk, T.E.:

Kamu Diplomasisi. İstanbul: Tasam Yayınevi, 2012

İnceoğlu, Y.:

Uluslararası Medya. İstanbul: Der Yayınevi, 1997

Cull, N.J.:

Public Diplomacy: Lessons from the Past. Los Angeles : Figueroa Press, 2009

Isar, Y.R.:

Kültür Diplomasisi: Şişirilmiş bir İtibar Peşinde mi?

Alison, T.:

Halkla İlişkilerin El Kitabı. İstanbul: MediaCat Kitapları, 2008

Becerikli, S.Y.:

Uluslararası Halkla İlişkiler. Ankara: Nobel Yayınları, 2005

Bostancı, M.:

Kamu Diplomasisinde Medyanın Rolü ve Önemi. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi, 2012

Demir, V.:

Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç. İstanbul: Beta Yayınları, 2012

Grunig, LarisaA.:

Halkla İlişkiler Departmanı ve Güç. James E. Grunig, (Ed.). Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik. İstanbul: Rota Yayınları, 2005

- Karacasulu, N.: **Dış Politika Nedir?. Haydar Çakmak. (Ed.), Türk Dış Politikası, 1919-2008.** Ankara: Platin Yayınları, 2008
- Kazancı, M.: **Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler.** 7. Basım. Ankara, 2007
- L'Etang, J.: **Public Relations as Diplomacy.** J. L'Etang & M. Pieczka (Eds.) Critical Perspectives in Public Relations (pp. 14-34). London: : International Thompson Business Press, 1996
- Özyüksel, Murat.: **Abdülhamit Dönemi Dış İlişkileri.** Faruk , S. (Ed.) Türk Dış Politikasının Analizi. İstanbul: Der Yayınları, 2004
- Sancar, G.A.: **Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler.** İstanbul: Beta Yayınları, 2012
- Tuncer, H.: **DiplomasininEvrimi-Gizli Diplomasiden Küresel Diplomasiye.** İstanbul: Kaynak Yayınları, 2009
- Biber, A.: **Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler.** Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006
- Bektaş, A. :(2000). Kamuoyu,İletişim ve Demokrasi (2.Basım.) İstanbul, Bağlam
- Okay, A., Okay,A.: (2005). Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları.İstanbul. Der.

Özkan, A.:

Siyasal İletişim Stratejileri. İstanbul:
Tasam , 2007

White, J. D., David, M.:

Halkla İlişkiler ve Yönetim Kararları.
James, E.G,(Ed.) Halkla İlişkiler ve
İletişim Yönetiminde Mükemmellik.
İstanbul: Rota, 2005

Zıllıoğlu, M.:

İletişim nedir? İstanbul: Cem
Yayınevi, 2007

Sönmezoğlu,F.:

Uluslararası İlişkiler. İstanbul: Der
Yayınevi, 2000

Ünal Erzen,M.:

Kamu Diplomasisi. İstanbul: Derin
Yayınevi, 2012

Yıldırım Becerikli, S.:

Uluslararası Halkla İlişkiler.Ankara:
Nobel Yayın Dağıtım, 2005

Girgin,k:

Çağdaş Politika ve Diplomasi (1.
Basım). Ankara : Türkiye İş Bankası
Yayınları, 1975

Ünal, M.

**Kamu Diplomasisini Kapsamı ve
Geleceği.** Özkan, A., Öztürk, T.E. (Eds.)
Kamu Diplomasisi, Tasam Yayınları,
İstanbul, 2012

Yazarın Adı
<http://www.fmprc.gov.cn> .Erişim:18.06.2013

Yok:

Yazarın Adı Yok:

<http://www.xinhuanet.com>.Erişim:
17.05.2013

Yazarın Adı Yok: <http://www.people.com.cn> .Erişim: 18.05.2013

Yazarın Adı Yok: <http://www.chinanews.com.cn>. Erişim: 21.05.2013

Yazarın Adı Yok: <http://news.163.com>. Erişim: 24.06.2013

Yazarın Adı Yok: <http://news.sohu.com>. Erişim: 24.06.2013

YazarınAdı Yok: <http://www.cnta.gov.cn>. Erişim:15.06.2013

YazarınAdı Yok: <http://www.zjol.com.cn>. Erişim: 17.06.2013

YazarınAdı Yok: <http://www.publicdiplomacy.org>. Erişim: 07.07.2013

YazarınAdıYok: <http://www.publicdiplomacywatch.com>.Erişim:17.07.2013

YazarınAdı Yok: <http://www.incredibleindia.org>. Erişim: 18.07.2013

YazarınAdı Yok: <http://www.kamudiplomasisi.org>. Erişim: 20.06.2013

YazarınAdı Yok: <http://abdullahozkan.blogspot.com/>. Erişim: 24.07.2013

YazarınAdı Yok: <http://eksisozluk.com/kamu-diplomasisi--1497921>, Erişim:02.08.2013

YazarınAdı Yok:

http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/Kamu_Diplomasisi-Mert_Gokirmak.pdf, Erişim: 18.09.2013

YazarınAdı Yok:

Kamu Diplomasisi Nedir?<http://www.kamudiplomasisi.org/component/content/article/39/59-kamu-diplomasisi-nedir.html>. Erişim: 01.06.2013

YazarınAdı Yok: :

Kamu Diplomasisine Bakış. <http://kdk.gov.tr/sag/kamu->

diplomasisine-
bakis/21.Erişim:14.10.2013

YazarınAdı Yok:

Kamu Diplomasisi Enstitüsü.
<http://www.kamudiplomasisi.org/>. Erişim: 13.10.2013

YazarınAdı Yok:

Kamu Diplomasisi Enstitüsü, Amaç ve Hedefler.

YazarınAdı Yok:

http://www.kamudiplomasisi.org/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=37. Erişim: 13.10.2013

YazarınAdı Yok:

Kamu Diplomasisi ve Akıllı Güç- Joseph S. Nye Jr. Röportajı.

YazarınAdı Yok:

<http://www.ekopolitik.org/public/news.aspx?id=5488&pid=905>.
Erişim:17.09.2013

Özdemir, Haluk.

Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme.

YazarınAdı Yok:

<http://siyasaliletisim.org/pdf/uluslararasiliskilerdeguc.pdf>.Eriřim:27.07.2013

Özkan, Abdullah.

Türkiye'nin Kalkınma Yardımlarında KamuDiplomasisiPerspektifi.<http://www.kamudiplomasisi.org/index.php?option>

on=com_content&view=article&id=97:
tuerkiyenin-kalknma-yardmlarnda-
kamu-diplomasisi-
perspektifi&catid=44&Itemid=73.
Erişim: 14.10.2013

Özkan, Abdullah.

Medyanın Kamu Diplomasisi Rolü.

http://www.kamudiplomasisi.org/index.php?option=com_content&view=article&id=99:medyann-kamu-diplomasisi-rolue&catid=44&Itemid=73. Erişim: 12.09.2013.

Salha, Samir.

Kamu Diplomasisi Perspektifinden Kalkınma Yardımlarının Analizi. http://www.kamudiplomasisi.org/index.php?option=com_content&view=article&id=92:kamu-diplomasisi-perspektifinden-kalknma-yardmlarnn-analizi&catid=44&Itemid=73, Erişim: 22.09.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.fmprc.gov.cn/chn/pds/wjb/zyzz/> Erişim: 22.10.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.idcpc.org.cn/about/zhineng.htm>
Erişim: 02.11.2013

YazarınAdı Yok:

http://www.gov.cn/test/2005-07/29/content_18238.htm Erişim: 11.10.2013

YazarınAdı Yok:

<http://cpc.people.com.cn/GB/64114/75332/5230610.html> Erişim: 02.11.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.scio.gov.cn/xwbjs/xwbjs/200905/t306817.htm> Erişim: 02.11.2013

YazarınAdı Yok:

http://www.chinadaily.com.cn/zgrbjx/201201/10/content_14410013.htm
Erişim: 02.11.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.panda.org.cn/china/dangan/2.htm> Erişim: 12.11.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.hanban.edu.cn/hb/> Erişim: 11.11.2013

YazarınAdı Yok:

<http://www.csc.edu.cn> Erişim: 12.10.2013

Ak, Mehmet.:

Firma ve Markalarda Kurumsal Kimlik ve İmaj. İstanbul: Işıl Ofset, 1998.

Asna, A.:

Halkla İlişkiler. Sabah Kitapları 2. Baskı, 1997

Asna. Alaeddin.:

Public Relations Temel Bilgiler. İstanbul: Der Yayınları, 1993

- Aydede, Ceyda.: **Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları.** Ankara: Media Cat Yayınları, 2001
- Balta Peltekoğlu, Filiz.: **Halkla İlişkiler Nedir?** İstanbul: Beta Basım Yayım, 2009.
- Bary, Amanda.: **Halkla İlişkilerin Gücü.** Ankara: Elips Yayınları, 2003
- Bozkurt, İzzet.: **Bütünleşik Pazarlama İletişimi.** Ankara: MediaCat Yayınları, 2000
- Brown, J.A.C.: **Beyin Yıkama ve İkna Metodları.** Çev: Behzat Tunç. 5. Baskı. İstanbul: Boğaziçi Yayınları, 1980
- Budak, Gönül ve Gülay Budak: **Halkla İlişkiler.** İzmir: Şafak Matbaacılık, 2000.
- Cutlip, Scott M., Center Allen H., **Effective Public Relations.** 7, th Edition. New Jersey: Prentice-Hall Inc, 2000
- Görpe, Serra.: **Halkla İlişkiler Kavramları.** İstanbul: Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 2001
- Kadıbeşegil, Salim.: **Halkla İlişkilerde Temel İlkeler.** İzmir: Tükelmat Yayınları, 1986.
- Kazancı, Metin.: **Halkla İlişkiler-Kuramsal ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar.** Ankara: Savaş Yayınları, 1982.

Odabaşı, Yavuz, Oyman Mine:

Pazarlama İletişimi Yönetimi.

İstanbul: Media Cat, 2002

Okay, Ayla ve Aydemir.:

Halkla İlişkiler Kavram, Strateji ve Uygulamaları. İstanbul: Der Yayınları, 2001

Sabuncuoğlu, Zeyyat.:

İşletmelerde Halkla İlişkiler. 9. Baskı. Bursa: Alfa Aktüel, 2008.

Tortop, Nuri:

Halkla İlişkiler. Ankara: İlk Son Matbaası, 1986.

-----:

Türkiye Halkla İlişkiler Derneği,
www.hid.org.tr Uluslararası
Halkla İlişkiler Derneği (IPRA).
Altın Kitap Serisi, İstanbul:
Rota Yayınları, 1998.

Uysal, B.:

Siyaset, Yönetim, Halkla İlişkiler.
Ankara: TODAİE Yayınları. 1. Baskı,
1998

Yücel, Ertekin.

Halkla İlişkiler, Ankara: TODAİE
Yayını, 1986.

Austin, Claire :

Bir Haftada Başarılı Halkla İlişkiler.
Çeviren: Ebru Oral. İstanbul: İnkılap
Kitabevi, 1992

Bivins, Thomas:

Handbook For Public Relations Writing. Lincolnwood. Chicago: NTC
Busines Books, 1988

- Gürgen, Haluk: **Halkla İlişkiler Ortam ve Araçları.** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1994
- Gürüz, Demet: **Halkla İlişkiler Teknikleri.** İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları. No: 1, 1993
- Haywood, Roger: **All About Public Relations: How To Build Business Success On Good Communication.** London: McGraw-Hill Book Company, 1991
- Oktay, Mahmut: **Halkla İlişkiler Mesleğinin İletişim Yöntem ve Araçları.** İstanbul: Der Yayınevi, 1996
- Pirim, Oktay: **“Medya ve Dil” Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı.** Sayı: 12. Kasım-Aralık, 1996
- Baxter, Pamela ve Jack Susan: **Qualitative Case Study Methodology: Study Design and Implementation For Novice Researchers.**The Qualitative Report, 13 (4), 544-559, 2008
- Karasar, N.: **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler-Teknikler,** 31. Bs.,Ankara, Nobel, 2016.
- Koçak, A., Arun, Ö.: **İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu, Selçuk İletişim Dergisi,** 2006, Sayı 4, Cilt 3, 21-28.

Bilgin, N.:

Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi:
Teknikler ve Örnek Çalışmalar, 3. Bs.,
Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

EKLER

EK 1: Çin Halk Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı Resmi Raporları

新中国外交的光辉历程

发展同周边国家的关系，特别是周边发展中国家的关系是我国外交的一项重要内容。九十年代以来，我国先后同印度尼西亚复交，同新加坡、文莱和韩国建交，同越南、蒙古实现了关系正常化。我国与老挝签署了边界条约，与越南签署了关于解决边界领土问题的《基本原则协议》，与印度签署了《关于在中印边境实际控制线地区保持和平与安宁的协定》和《关于在中印边境实际控制线地区军事领域建立信任措施的协定》。我国同周边国家高层往来频繁。

绝大多数亚洲国家领导人都访问过中国，我国领导人也都访问过东北亚、东南亚和南亚各国。这些互访有力地推动了双边关系的发展继 1996 年 7 月我国成为东盟全面对话国后，双方又于 1997 年 2 月成立中国—东盟联合委员会，确立包括五个平行机制的总体对话框架。1997 年 12 月，江泽民主席出席首次中国—东盟非正式首脑会晤。双方确定建立面向二十一世纪睦邻互信伙伴关系。

中国同南亚国家的关系继续发展。1996 年，江泽民主席访问南亚三国，经协商确定，中国—印度建立面向二十一世纪建设性伙伴关系，中国—巴基斯坦建立面向二十一世纪全面合作伙伴关系，中国—尼泊尔建立世代友好睦邻伙伴关系。中国同东盟及其他有关国家一起，为寻求柬埔寨问题的政治解决作出了不懈努力。1991 年 10 月，包括中国在内的 18 国与柬四方在巴黎签署了《柬埔寨冲突全面政治解决协定》。我国积极支持并推动东亚合作。亚洲金融危机发

生后，我国采取“感同身受，同舟共济”的态度，向受打击最大的国家提供了援助，并承诺人民币不贬值，受到这一地区，乃至全世界的普遍赞扬。中国积极发展同朝鲜北南双方的友好关系，维护朝鲜半岛的稳定，参加旨在建立半岛和平机制的中、美、朝、韩四方会谈，为维护半岛及东北亚地区的和平与稳定作出了独特的建设性贡献。

中国积极发展同亚非拉和东中欧国家的关系。对中东问题，我国采取公正和均衡的政策，赢得了普遍赞赏。我不受社会制度和意识形态的影响，全面发展同本地区各类国家的关系的立场日益为各国所理解。我国先后同卡塔尔、巴林、沙特阿拉伯和以色列建立外交关系。我国同该地区国家高层来往频繁。1999年4月，埃及总统穆巴拉克访华，两国宣布建立战略伙伴关系。对本地区存在的争端和问题，我国采取积极、稳妥、推动和平解决的方针。我国支持阿拉伯国家和巴勒斯坦人民收复失地、争取民族权利的斗争，向被占领领土的巴勒斯坦人提供物资援助。另一方面，也根据中东形势的变化，对阿以争端采取了均衡立场，推动政治解决，主张巴勒斯坦和以色列承认相互的生存权。我国还积极参与国际社会的促和努力。对海湾问题，我国明确反对伊拉克对科威特的入侵，要求伊拉克撤军。在安理会通过包含授权对伊动武内容的决议时，我持明确保留态度，投了弃权票。海湾战争爆发后，我呼吁有关各方克制，防止战争蔓延和升级。海湾战争后，在对伊拉克制裁问题上，我一方面强调安理会有关决议应得到切实实施，同时也主张随着决议的实施，应逐步取消对伊制裁。对海湾战后安排问题，我主张海湾事务由该地区国家自己解决。1998年初，美国与伊拉克就武器核查问题发生危机，我国表示联合国有关决议应得到执行，希望伊政府同安理会合作，履行义务，主张在核查中，伊的尊严和主权及正当的安全关切也应得到尊重。我国明确反对利用武器核查问题对伊动武。十年来，我国同西亚北非地区经贸合作不断扩大。1997年，进出口贸易总额已达92亿美元。我国在这一地区的承包工程和劳务合作发展较快。近年，我国同该地区的石油和石化项目合作也有发展。

我国同撒哈拉以南非洲国家的关系进一步得到巩固和加强。1996 年 5 月，江泽民主席访问非洲 6 国，提出了我国发展同非洲各国面向二十一世纪长期稳定、全面合作关系的五项原则建议：江主席的建议受到非洲国家和人民的普遍欢迎，对跨世纪中非关系的发展具有重大而深远的意义。中国和非洲国家在国际事务中不断加强磋商与合作。中国坚决支持非洲国家自主选择政治制度和发展道路，支持非洲国家反对外来干涉，通过和平协商解决非洲问题。在人权问题上双方密切合作，相互支持。1998 年 1 月 1 日，中国与南非正式建交。长期以来，绝大多数非洲国家坚定地奉行一个中国的政策，反对制造“两个中国”、“一中一台”和台湾重返联合国的阴谋。我国同非洲国家经贸合作发展迅速，1997 年，贸易总额达 56·7 亿美元。此外，我国还向非洲国家提供了力所能及援助，援建项目超过 600 个。我国同拉美国家的关系不断发展。拉美同我建交国家增到 19 个。一些同我国尚未建交的国家也开始考虑同我国发展关系。我国同本地区国家高层往来频繁。我国主要领导人先后访问拉美。中国与拉美地区多边组织及机构的关系进一步密切，政治磋商和对话加强。1990 年以来，中国同拉美最有代表性的地区政治磋商机构——里约集团保持着外长级对话关系。1994 年，我国成为拉美一体化协会观察员国。1997 年 5 月，加勒比开发银行正式接纳我国为该行成员国。同年 10 月，南美一体化重要组织——南方共同市场代表团访华，同我国进行了首次对话。中国和拉美在许多重大国际问题上有着相同或相近的看法，在联合国等国际组织中相互支持、密切配合。拉美多数国家支持我国加入世界贸易组织。中拉经贸合作蓬勃发展。1997 年贸易总额达 83·75 亿美元。此外，我国同拉美国家在经济技术领域、投资领域和科技领域的合作也取得可喜进展。

我国对南斯拉夫科索沃危机表示关注，并坚定地认为，科索沃问题是南斯拉夫的内政，应该在尊重南斯拉夫主权和领土完整、保障科索沃地区各民族合法权益的前提下，通过谈判公正、合理地解决。中国反对凭借军事优势动辄使用武力或以武力相威胁，坚决反对以美国为首的北约绕开联合国安理会，对主权国家南联盟发动空袭。强烈要求北约立即停止轰炸，使科索沃问题回到政治

解决的轨道，强调任何政治解决方案应充分听取南联盟的意见。我国为科索沃问题的政治解决发挥了应有的作用。

（二）同俄罗斯和独联体国家的关系得到不断发展。1991 年，苏联解体，政治制度发生根本变化。中国政府本着尊重前苏联人民的选择的原则，宣布承认俄罗斯和其他独联体各国政府，并先后同它们建立了外交关系。到目前为止，江泽民主席和俄罗斯总统叶利钦已举行七次最高级会晤。

继 1994 年双方签署关于互不首先使用核武器和互不将战略核武器瞄准对方的联合声明之后，1996 年 4 月，双方宣布建立“平等信任、面向二十一世纪的战略协作伙伴关系”，从而为两国关系的发展确立了明确的方向。

中国致力于维护中亚地区的和平与稳定，先后于 1996 年和 1997 年同俄罗斯、哈萨克斯坦、吉尔吉斯斯坦、塔吉克斯坦签署《关于在边境地区加强军事领域信任的协定》和《关于在边境地区相互裁减军事力量的协定》。中国和哈萨克斯坦已成功地解决的两国间的边界问题。

（三）坚决维护国家的主权和尊严，致力于改善和发展同西方发达国家的关系。八十年代末、九十年代初，我国和国际上发生政治风波，美国等西方国家，以各种方式对我国施加压力，并对我国实施联合“制裁”，使中国同西方国家之间本来比较平稳的关系出现波折。

中美关系。1989 年北京发生政治风波后，美国带头对华实施“制裁”，严重损害两国关系。出于自身利益的考虑，美国政府决定继续给予中国最惠国待遇，但在政治上不断对中国施加压力。美国先后宣布向台湾出售 150 架 F-16 战斗机，允许台湾当局领导人李登辉以所谓“私人身份”访问美国，这是台湾当局分裂祖国，制造两个中国的有预谋的活动，也是美国损害中国主权，干涉中国内政的严重事件。对此，我国政府作出了强烈反应，采取了一系列外交行动，并在台湾海峡附近海域进行了四次军事演习。我反分裂、反台独的斗争，沉重打击了“台独”势力，也震动了美国朝野。美国政府进一步认识到台

湾问题的敏感性及其在中美关系中的重要性。美方重申，继续遵守“一个中国”的政策，遵守中美三个联合公报，不支持“两个中国”和“一中一台”的主张，不支持台湾独立，不支持台湾加入联合国。

1997 年 10 月，江泽民主席应邀对美国进行国事访问。在双方发表的《中美联合声明》中，两国领导人决定，为了促进世界和平与发展，中美两国将致力于建立面向二十一世纪的建设性战略伙伴关系。1998 年 6 月，美国总统克林顿应江泽民主席的邀请，对我国进行了回访。双方同意，共同努力，使中美关系继续朝着健康稳定的方向发展。但今年以来美国国会又掀起一股反华逆流，对中美关系形成冲击。为维护两国关系的大局，朱镕基总理于今年 4 月应邀访问美国，宣传我政策主张，并作了大量卓有成效的工作，在一定程度上遏制了美国国内的反华势头。但令人震惊的是，今年 5 月 8 日，美国为首的北约公然空袭我驻南斯拉夫大使馆。对这一违反国际法、侵犯中国主权的野蛮行径，中国政府和人民表示了极大的愤慨、严厉的谴责和强烈的抗议。

中国同西欧的关系。1989 年以后，西欧发达国家一度追随美国对我国实行“制裁”，致使双边关系严重倒退，政治往来和经贸合作受挫。西欧国家觉察到，制裁对双方都无好处，遂从 1990 年下半年开始，调整对华政策。经过双方的共同努力，关系逐步恢复。1991 年英国首相、意大利总理先后访华。1992 年，李鹏总理访问意大利、瑞士、葡萄牙和西班牙，我国同西欧的关系基本实现正常化。1994 年，江泽民主席对法国进行国事访问，提出中国与西欧关系的四项原则，即面向二十一世纪，发展长期稳定的友好合作关系；这次访问有力地推动了中国与西欧国家关系的发展。1994 年底，欧盟正式取消对华制裁。1995 年，欧盟发表对华关系长期政策文件，主张全面加强同中国在政治、经济等各个领域的关系，并于 1996 年提出对华合作新战略，强调对华政策的全面性、长期性和独立性。1996 年 11 月，德国总统访华，两国关系重新回到正常发展的道路。1997 年 5 月，法国总统访华，两国发表联合声明，决定建立面向二十一世纪的全面伙伴关系。1997 年 7 月 1 日，中英实现了香

港政权的顺利交接和平稳过渡。中英关系出现新的开端。进入 1998 年，欧盟及其成员国又采取了一系列有利于中欧关系发展的积极举措。2 月，欧盟决定在联合国人权会上不搞针对中国的提案。3 月，欧盟委员会发表《与中国建立全面伙伴关系》的对华政策文件，主张进一步提升中欧关系水平，并提出了一系列加强双边关系的建议。4 月初，朱镕基总理出席亚欧会议期间同欧盟领导人举行首次会晤。在此期间，朱镕基总理还先后对英国、法国进行了正式访问。1998 年，欧盟主席桑特、法国总理若斯潘、英国首相布莱尔、意大利总统斯卡尔法罗、比利时首相德阿纳、芬兰总理利波宁等先后访华。布莱尔访华期间，双方决定建立中英全面伙伴关系。1999 年 4 月，江泽民主席访问意大利、瑞士和奥地利等国。所有这些访问进一步推动了中欧关系的发展。

中日关系。近十年来，中日两国高层互访和各个领域的接触相当频繁，两国各界的友好交流丰富多彩。1997 年是中日邦交正常化 25 周年，两国总理互访并共同确认，要在严格遵循中日联合声明和中日和平友好条约的原则基础上，建立长期稳定的睦邻友好关系，实现两国世代友好的目的。1998 年是中日和平友好条约签订 20 周年。两国政府发表了《联合宣言》。这是继中日联合声明、中日和平友好条约之后，又一个指导两国关系的重要文件。

九十年代以来，我国同加拿大、澳大利亚和新西兰等国的关系也取得长足进展。冷战结束后，面对西方国家在多边外交领域以种种借口干涉发展中国家内政、损害发展中国家利益的行径，我国与广大发展中国家密切合作，相互支持，进行了有效的抵制和斗争。我国坚决支持发展中国家争取建立国际政治经济新秩序的合理主张和要求，积极参加联合国等组织发起的一系列旨在促进南北对话、加强南南合作的活动。我国同 77 国集团建立了行之有效的合作关系，并作为观察员参加了不结盟运动的重要活动。中国全面参与国际裁军领域的活动，积极推动国际裁军进程，为达成《禁止化学武器公约》和《全面禁止核试验条约》作出了积极贡献。继 1985 年，我国单方面裁减军队员额 100 万之后，我国又于 1997 年裁减军队员额 50 万。我国广泛参与多边经济、社会领域的各项活动。在环境、粮食、预防犯罪、禁毒、难民、妇女等全球性问题上发挥了

积极作用。我国积极参与并推动区域合作，为亚太经合组织和亚欧会议进程的健康发展发挥了重要作用。在国际人权领域，我国主张对话，反对对抗，1990年以来，在联合国人权会上，我国连续八次挫败了西方国家的反华提案，有力地维护了国家的主权和尊严。

1984年12月中英签署关于香港问题的《联合声明》以后，双方进行了较好的合作，解决了一系列问题。但1989年后，英国政府错误地估计了形势，改变了对华政策，在香港问题上公开与我国对抗。1992年，港督彭定康单方面提出违反中英联合声明、违反与基本法相衔接的原则、违反中英已达成的协议和谅解的所谓“政改方案”，理所当然地遭到中方的坚决反对。英方还在没有协议的情况下，举行了1995年的香港立法局选举，从而破坏了港英最后一届立法局议员只要符合一定条件就可过渡到1997年的“直通车”安排。为实现香港的平稳过渡，避免在香港特区成立初期出现法律真空，根据我国全国人民代表大会的有关规定，1996年12月经选举和协商产生的、由400人组成的香港特别行政区第一届政府推选委员会，选出了具有广泛代表性的香港临时立法会。1997年5月，英国工党执政后，提出使香港成为中英关系的桥梁而不是障碍的主张，在香港问题上采取了较为务实的态度。1996年起，先后成立香港特别行政区筹备委员会。国务院任命了由香港特区推选委员会选举产生的第一任行政长官。1997年6月30日午夜，中英双方在香港成功举行了政权交接仪式，中国对香港恢复行使主权，香港特别行政区正式成立。香港回归后，“一国两制、港人治港、高度自治”的方针和香港特别行政区基本法得到了全面贯彻执行。以董建华为首的特区政府工作卓有成效。今年5月，香港特区成功地举行了第一届立法会选举。香港社会稳定，经济虽然受到亚洲金融危机的冲击，但基本保持稳健运行。

中国和葡萄牙政府关于澳门问题的联合声明签署后，第八届全国人民代表大会第一次会议于1993年3月通过，并由江泽民主席颁布了《中华人民共和国澳门特别行政区基本法》。1998年5月，澳门特别行政区筹备委员会成立。

1999 年 5 月，澳门特区推选委员会选举何厚铨为澳门特区第一任行政长官，并得到国务院的任命。目前，澳门回归的各项准备工作正在积极有序地进行。我国将于今年 12 月 20 日对澳门恢复行使主权。

1993 年以来，我国连续 6 年挫败了有关台湾重返联合国的提案。

Yeni Çin'in Diplomasisinin Tarihi

Çevresindeki komşu ülkelerle özellikle komşu gelişmekte olan ülkelerle ilişkiyi geliştirmek Çin diplomasisinin önemli bir içeriğidir. 1990'lardan başlayarak Çin ilk olarak Endonezya ile diplomatik ilişkisini sürdürdü, Singapur, Brunei ve Güney Kore ile diplomatik ilişkiler kurdu ve Vietnam ve Moğolistan ile ilişkileri normalleştirdi. Çin ve Laos, bir sınır anlaşması imzaladı, Vietnam ile sınır bölgelerinin yerleşimi hakkında Temel İlkeler Anlaşması imzaladı ve Hindistan ile Çin-Hindistan Sınırında Gerçek Kontrol Çizgileri Alanında Barış ve Barışı Sağlama Anlaşması imzaladı. Askeri sınırda gerçek sınır kontrolü alanında güven artırıcı önlemler konusunda anlaşma imzaladı.

Çin, üst düzey komşu ülkelerle sık sık alışverişlerde bulunuyor. Asya liderlerinin çoğu Çin'i ziyaret etti ve liderlerimiz de Kuzeydoğu Asya, Güneydoğu Asya ve Güney Asya'daki ülkeleri ziyaret etti. Bu ziyaret alışverişi ikili ilişkilerin gelişmesini şiddetle destekledi. Çin, Temmuz 1996'da ASEAN'ın tam bir diyalog ülkesi haline geldikten sonra, iki taraf, beş paralel mekanizmadan oluşan genel bir diyalog çerçevesini oluşturmak için Şubat 1997'de Çin-ASEAN Ortak Komisyonunu kurdu.

Aralık 1997'de, Başkan Jiang Zemin, ilk Çin-ASEAN gayri resmi zirve toplantısına katıldı. İki taraf, 21. yüzyıla yönelik iyi bir komşuluk ve karşılıklı güven ortaklığı kurmaya karar verdi. Çin'in Güney Asya ülkeleriyle ilişkileri gelişmeye devam ediyor.

1996'da Başkan Jiang Zemin, Güney Asya'nın üç ülkesini ziyaret etti, Çin-Hindistan istişarelerin ardından 21. yüzyıl için yapıcı bir ortaklık kurdu, Çin-Pakistan 21. yüzyıl için kapsamlı bir iş birliği ortaklığı kurdu, Çin-Nepal nesiller için iyi bir

komşuluk ortaklığı kurdu. Çin, ASEAN ve diğer ilgili ülkelerle birlikte Kamboçya sorununa siyasi bir çözüm aramak için aralıksız çaba sarf etti.Ekim 1991’de Çin’in de aralarında bulunduğu 18 uluslu ve Kamboçyalı partiler Paris’te Kamboçyalı Çatışması Kapsamlı Siyasi Çözüm Anlaşması’nı imzaladı.Çin, Doğu Asya iş birliğini aktif olarak desteklemekte ve desteklemektedir.Asya finansal krizinden sonra, Çin “empati ve karşılıklı yardım duygusu” tutumunu benimsedi, en çok hırpalanmış ülkelere yardım sağladı ve Çin Yunan’ının bu bölgede ve dünyada övüleceği sözünü verdi.Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Kore ile aktif ilişkiler geliştirmekte, Kore Yarımadası'nın istikrarını güvence altına almakta ve Çin, Amerika Birleşik Devletleri, DPRK ve ROK arasındaki yarımada üzerinde bir barış mekanizması kurmayı amaçlayan dört taraflı müzakerelere katılmaktadır ve yarımada ve Kuzeydoğu Asya'da barış ve istikrarı sağlama konusunda eşsizdir.

Çin, aktif olarak Asya, Afrika ve Latin Amerika gibi ülkelerle ilişkiler geliştiriyor.

Orta Doğu konusunda, ülkemiz adil ve dengeli bir politika benimsemiş ve evrensel bir övgü kazanmıştır. Sosyal sistemden ve ideolojiden etkilenmiyorum ve bölgedeki çeşitli ülkelerle kapsamlı bir şekilde gelişen ilişkilerin konumu tüm ülkeler tarafından giderek daha fazla anlaşılıyor. Çin, Katar, Bahreyn, Suudi Arabistan ve İsrail ile diplomatik ilişkiler kurdu. Çin, bölgedeki üst düzey ülkelerle sık sık iş birliği yapıyor. Nisan 1999'da Mısır Cumhurbaşkanı Mübarek Çin'i ziyaret etti ve iki ülke stratejik bir ortaklık kurulduğunu açıkladı. Bölgede var olan anlaşmazlıklar ve sorunlar için Çin, aktif, ihtiyatlı ve barışçıl bir yaklaşım benimsiyor. Ülkem, Arap ülkelerine ve Filistin halkına, kaybedilen toprakları yeniden kazanma ve ulusal haklar için mücadele etme ve işgal altındaki bölgelerde Filistinlilere maddi yardım sağlama çabalarında destek veriyor.

Öte yandan, Ortadoğu'daki durumdaki değişikliklere göre, Arap-İsrail anlaşmazlığı konusunda dengeli bir tutum sergiledik, politik bir çözüm önerdik ve Filistin ile İsrail'in birbirlerinin var olma hakkını tanıdıklarını savunduk. Ülkem ayrıca uluslararası topluluğun barışı sağlama çabalarına aktif olarak katılıyor. Körfez konusunda, Çin açıkça Irak'ın Kuveyt işgaline karşı çıkıyor ve Irak'ın askerlerini

geri çekmesini talep ediyor.Güvenlik Konseyi, Irak'a karşı güç kullanma yetkisi içeren bir karar aldığında net bir çekinceye tuttum ve çekmedim.Körfez Savaşı'nın patlak vermesinden sonra, bütün tarafları kısıtlama egzersizine ve savaşın yayılmasını ve tırmanışını önlemeye çağırdım.Körfez Savaşı'nın ardından Irak'a yönelik yaptırımlar konusunda bir yandan Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararlarının etkili bir şekilde uygulanması gerektiğini vurguladım, aynı zamanda bu kararın uygulanması ile Irak'a karşı yaptırımların kademeli olarak kaldırılması gerektiğini savunuyorum.Körfez'deki savaş sonrası düzenlemelerle ilgili olarak, Körfez İşlerinin bölge ülkeleri tarafından çözüleceğini savunuyorum.1998'in başında, ABD ve Irak silahların araştırılmasında bir kriz yaşadı, Çin, ilgili BM kararlarının uygulanması gerektiğini belirtti. Irak hükümetinin yükümlülüklerini yerine getirmek için Güvenlik Konseyi ile iş birliği yapması ve Irak'ın saygınlığı, egemenliği ve meşru güvenlik kaygılarına da doğrulama sırasında saygı gösterilmesi gerektiğini savunması umulmaktadır. Çin, Irak'a karşı güç kullanmak için silah doğrulama sorunlarının kullanımına açıkça karşı çıkıyor. Son on yılda, Çin'in Batı Asya ve Kuzey Afrika ile ekonomik ve ticari iş birliğini genişletmeye devam etti.

1997 yılında toplam ithalat ve ihracat hacmi 9,2 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Çin'in sözleşmeli projeleri ve bu bölgedeki emek iş birliği hızla gelişti. Son yıllarda Çin'in bölgedeki petrol ve petrokimya projeleriyle iş birliği de gelişti.

Sahra altı Afrika ülkeleri ile ilişkilerimiz daha da sağlamlaştırılmış ve güçlendirilmiştir.

Mayıs 1996'da Başkan Jiang Zemin altı Afrika ülkesini ziyaret etti ve Çin'in gelişmesi ve 21. yüzyılda Afrika ülkeleriyle uzun vadeli istikrarlı ve kapsamlı iş birliği ilişkileri için beş ilke önerdi. Başkan Jiang'ın teklifi Afrika ülkeleri ve halkı tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandı ve yüzyıl boyunca Çin-Afrika ilişkilerinin geliştirilmesi için büyük ve geniş kapsamlı bir öneme sahip. Çin ve Afrika ülkeleri, uluslararası ilişkilerde danışma ve iş birliğini güçlendirmeye devam ediyor. Çin, Afrika ülkelerini kendi seçtikleri siyasal sistem ve kalkınma yolunda kararlı bir biçimde desteklemekte, Afrika ülkelerini dış müdahaleye karşı desteklemekte ve Afrika meselelerini barışçıl istişareler yoluyla çözmektedir. İki

taraf yakın çalışıyor ve insan hakları konularında birbirlerini destekliyorlar. 1 Ocak 1998'de, Çin ve Güney Afrika resmen diplomatik ilişkiler kurdu. Uzun zamandır, birçok Afrika ülkesi tek Çin politikasına sıkı sıkıya bağlı kaldı ve “iki ÇİN”, “bir Çin, bir Tayvan” ve Tayvan'ın Birleşmiş Milletler'e dönüşünü sağlama konusuna karşı çıktı. Çin'in Afrika ülkeleri ile ekonomik ve ticari iş birliği hızla gelişti 1997 yılında toplam toplam sermaye 5,67 milyar ABD dolarına ulaştı. Ayrıca Çin, 600'den fazla projenin yardımı ve yardımı ile Afrika ülkelerine yardım sağlamıştır.

Ülkemiz ile Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişki gelişmeye devam etmiştir. Latin Amerika ile diplomatik ilişkiler kuran ülkelerin sayısı 19'a yükseldi. Çin ile henüz diplomatik ilişkiler kurmamış bazı ülkeler de Çin ile ilişki geliştirmeyi düşünmeye başladı. Çin, bölgedeki üst düzey ülkelerle sık sık alışveriş yapıyor. Ana liderlerimiz Latin Amerika'yı ziyaret ettiÇin'in Latin Amerika'daki çok taraflı kuruluşlarla ve kurumlarla ilişkileri daha da güçlendirilmiş ve siyasi istişareler ve diyaloglar güçlendirilmiştir.1990'dan bu yana, en temsili bölgesel siyasi danışma organı olan Çin ve Latin Amerika- Rio Grubu dışişleri bakanı düzeyinde bir diyalog sürdürmüştür.1994 yılında Çin, Latin Amerika Entegrasyon Birliği'nin gözlemcisi oldu.Mayıs 1997'de, Karayipler Kalkınma Bankası resmen Çin'i Banka üyesi olarak kabul etti.Aynı yılın ekim ayında, Güney Amerika entegrasyonunun önemli bir organizasyonu olan Güney Amerika Ortak Pazar Heyeti, Çin'i ziyaret etti ve Çin ile ilk diyalogu gerçekleştirdi.Çin ve Latin Amerika, birçok uluslararası konuda aynı ya da benzer görüşleri paylaşıyor ve birbirlerini destekliyor ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlarda yakın işbirliği yapıyorlar. Latin Amerika'daki çoğu ülke Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne katılımını desteklemektedir. Çin-Latin Amerika ekonomik ve ticari iş birliği artıyor. 1997 yılında toplam ticaret hacmi 8.375 milyar ABD dolarına ulaştı. Ayrıca, Çin'in Latin Amerika ülkeleri ile ekonomik teknoloji, yatırım ve bilim ve teknoloji alanlarında yaptığı iş birliği de memnuniyet verici bir ilerleme kaydetmiştir.

Çin Yugoslavya'daki Kosova krizi konusunda endişeli ve Kosova meselesinin Yugoslavya'nın iç işleri olduğuna ve Yugoslavya'nın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı gösterme ve tüm etnik grupların Kosova'nın meşru haklarının ve

haklarının korunmasına ilişkin müzakereler yoluyla adil ve rasyonel olarak çözülmesi gerektiğine inanıyor.Çin, askeri üstünlüğü nedeniyle güç kullanımına veya güç tehditlerine karşı çıkıyor ve ABD Güvenlik Konseyi'ne BM Güvenlik Konseyi'ni geçerek ve egemen Yugoslavya'ya yönelik hava saldırıları başlatarak NATO'ya şiddetle karşı çıkıyor.NATO'nun derhal bombalamayı durdurması, Kosova sorununu siyasi çözüm yoluna döndürmesi ve herhangi bir siyasi çözümün Federal Yugoslavya Cumhuriyeti'nin görüşlerini tamamen dinlemesi gerektiğini vurgulaması şiddetle tavsiye ediliyor. Ülkem Kosova meselesinin siyasi çözümünde rolünü üstlendi.

(2) Rusya ve BDT ülkeleriyle ilişki sürekli gelişmiştir. 1991'de Sovyetler Birliği dağıldı ve siyasi sistem kökten değişti.Çin hükümeti, eski Sovyetler Birliği halkının seçimlerine saygı gösterme ilkesine uygun olarak Rusya ve diğer BDT hükümetlerini tanıdığını açıkladı ve onlarla diplomatik ilişkiler kurdu.Şimdiye kadar, Cumhurbaşkanı Jiang Zemin ve Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin yedi üst düzey toplantı gerçekleştirdi.1994'te nükleer silahların karşılıklı kullanımı ve birbirlerine nükleer stratejik olmayan silahların tedariki konusundaki ortak açıklamasının imzalanmasının ardından, Nisan 1996'da, iki taraf "eşit güven için stratejik bir ortaklık kurulduğunu ve 21. yüzyıla yönelik" olduğunu açıkladı. İki ülke arasındaki ilişkilerin gelişimi açık bir yön belirledi

Orta Asya'da barışı ve istikrarı sağlamayı taahhüt eden Çin, 1996 ve 1997'de Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'la Sınır Alanlarındaki Askeri Alanlarda Güveni Güçlendirme Anlaşması'nı imzaladı. Askeri gücü azaltmak için anlaşma. Çin ve Kazakistan iki ülke arasındaki sınır sorununu başarıyla çözdüler.

Ülkenin egemenliğini ve onurunu kararlı bir şekilde koruyun ve Batı'daki gelişmiş ülkelerle ilişkileri geliştirmeye ve geliştirmeye çalıştı.1980'lerin sonunda ve 1990'ların başında, Çin ve dünyada siyasi kargaşa meydana geldi. Amerika Birleşik Devletleri ve diğer Batılı ülkeler Çin'e çeşitli yollarla baskı uyguladılar ve Çin ve Batı'nın karşılaştırabilmesi için Çin'e ortak "yaptırımlar" uyguladılar.

Çin-ABD ilişkileri. 1989'da Pekin'deki siyasi kargaşanın ardından, ABD Çin'e "yaptırımlar" uygulayarak iki ülke arasındaki ilişkilere ciddi zararlar verdi. ABD hükümeti, kendi çıkarları uğruna Çin'in MFN statüsünü almaya devam etmeye karar verdi, ancak Çin'e siyaset konusunda sürekli baskı uyguladı. Amerika Birleşik Devletleri, Tayvan'lı lider Lee Teng-hui'nin "özel bir kimlik" olarak ABD'yi ziyaret etmesine izin vererek Tayvan'a 150 adet F-16 savaş uçağı sattığını açıkladı. Buna cevaben, Çin hükümeti şiddetle kınadı ve bir dizi diplomatik eylemi kabul etti ve Tayvan Boğazı yakınlarındaki sularda dört defa askeri tatbikat yaptı. Ayrılıkçılık ve Tayvan karşıtı bağımsızlığa karşı mücadelem, "Tayvan bağımsızlığı" kuvvetlerine ağır bir darbe verdi ve aynı zamanda ABD'nin iktidarını ve muhalefetini sarstı. ABD hükümeti, Tayvan sorununun hassasiyetinin ve Çin-ABD ilişkilerinde öneminin daha da farkındadır. ABD tarafı, üç Çin-ABD ortak cemaatinin uyduğu "bir Çin" politikasına uymaya devam edeceğini, "iki Çin" ve "bir Çin, bir Tayvan" teklifini desteklemediğini, Tayvan'ın bağımsızlığını desteklemediğini ve Tayvan'ın BM'ye katılımını desteklemediğini yineledi.

Ekim 1997'de, Başkan Jiang Zemin, Amerika'ya devlet ziyareti için davet edildi. İki tarafın yayınladığı "Çin-ABD Ortak Bildirimi" nde iki ülkenin liderleri, dünya barışını ve kalkınmasını teşvik etmek için Çin ve ABD'nin 21. yüzyıla yönelik yapıcı bir stratejik ortaklık kurmaya çalışacaklarına karar verdi. Haziran 1998'de, ABD Başkanı Bill Clinton, Başkan Jiang Zemin'in daveti üzerine Çin'e döndü. İki taraf, Çin-ABD ilişkilerinin sağlıklı ve istikrarlı bir şekilde gelişmeye devam etmesi için birlikte çalışmayı kabul etti. Ancak bu yıl ABD Kongresi, Çin-ABD ilişkileri üzerinde etkisi olan Çin karşıtı bir akım karşıtı harekete geçti. İkili ilişkilerin genel durumunu korumak için, Başbakan Zhu Rongji, bu yıl nisan ayında ABD'yi ziyaret etmek ve politika fikirlerini duyurmak ve Amerika'daki Çin karşıtı momentumu bir ölçüde engelleyen verimli bir çalışma yapmak için davet edildi. Şok edici olan, bu yıl 8 Mayıs'ta ABD liderliğindeki NATO'nun Yugoslavya'daki Çin Büyükelçiliği'ne hava saldırması. Çin hükümeti ve halkı, uluslararası hukuku ihlal eden ve Çin'in egemenliğini ihlal eden bu barbarlık eylemine karşı büyük bir öfke, şiddetli kınama ve güçlü protestolar dile getirdi.

Çin'in Batı Avrupa ile ilişkisi.1989'dan sonra Batı Avrupa'daki gelişmiş ülkeler bir kez ABD'yi Çin'e "yaptırımlar" uyguladılar; bu da ikili ilişkilerde ciddi bir gerilemeye, siyasi borsalarda ve ekonomik ve ticari iş birliğinde hayal kırıklığına yol açtı.Batı Avrupa ülkeleri yaptırımların her iki taraf için de iyi olmadığını biliyor, 1990'ın ikinci yarısından itibaren Çin'in İki tarafın ortak çabalarından sonra, ilişki yavaş yavaş iyileşti.1991 yılında, İngiltere Başbakanı ve İtalya Başbakanı Çin'i ziyaret etti.

1992'de Başbakan Li Peng İtalya, İsviçre, Portekiz ve İspanya'yı ziyaret etti ve Çin ile Batı Avrupa arasındaki ilişkiler temel olarak normalleştirildi.1994 yılında Cumhurbaşkanı Jiang Zemin, Fransa'ya devlet ziyareti gerçekleştirdi ve Çin-Batı Avrupa ilişkileri için dört prensip önerdi.

Bu ziyaret, Çin ve Batı Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkilerin gelişimini etkili bir şekilde destekledi.1994 yılının sonunda AB resmen Çin'e karşı yaptırımları kaldırdı. 1995'te AB, Çin ile ilişkiler konusunda uzun vadeli bir politika belgesi hazırladı ve politika ve ekonomi dahil çeşitli alanlarda Çin ile ilişkilerin kapsamlı şekilde güçlendirilmesini savundu 1996'da Çin politikasının kapsamlılığını, uzun vadeli ve bağımsızlığını vurgulayan Çin ile iş birliği için yeni bir strateji önerdi. Kasım 1996'da Alman Cumhurbaşkanı Çin'i ziyaret etti ve iki ülke arasındaki ilişkiler normal gelişim yoluna geri döndü. Mayıs 1997'de Fransa Cumhurbaşkanı Çin'i ziyaret etti ve iki ülke ortak bir bildiri yayınladı ve 21. yüzyıla yönelik kapsamlı bir ortaklık kurmaya karar verdi.1 Temmuz 1997'de, Çin ve İngiltere, Hong Kong rejiminin sorunsuz bir şekilde devredilmesini ve sorunsuz geçişini gerçekleştirdi. Çin-İngiliz ilişkilerinde yeni bir başlangıç ortaya çıktı. 1998'de, AB ve üye devletleri, Çin-AB ilişkilerinin gelişmesine elverişli bir dizi olumlu önlemleri benimsemişlerdir.Şubat ayında AB, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konferansında Çin'e teklif önermediğine karar verdi.Mart ayında, Avrupa Komisyonu, Çin-AB ilişkilerinin seviyesinin daha da iyileştirilmesini savunan ve ikili ilişkileri güçlendirmek için bir dizi teklif öneren "Çin ile Kapsamlı Bir Ortaklık Kurma" konulu Çin Politika Belgesi'ni yayımladı.Nisan ayının başında Başbakan Zhu Rongji, ASEM toplantısında AB liderleriyle ilk toplantısını yaptı.Bu dönemde Başbakan Zhu Rongji, İngiltere ve Fransa'yı da resmi bir ziyarette bulundu.

1998'de AB Başkanı Sant, Fransa Başbakanı Jospin, İngiltere Başbakanı Blair, İtalya Cumhurbaşkanı Scalfaro, Belçika Başbakanı De Ana ve Finlandiya Başbakanı Lipponen Çin'i ziyaret etti. Blair'in Çin ziyareti sırasında, iki taraf kapsamlı bir Çin-İngiltere ortaklığı kurmaya karar verdi. Nisan 1999'da Cumhurbaşkanı Jiang Zemin İtalya, İsviçre ve Avusturya'yı ziyaret etti. Bütün bu ziyaretler Çin-AB ilişkilerinin gelişmesini daha da arttırdı.

Çin-Japon ilişkileri. Son on yılda, Çin ile Japonya arasındaki yüksek düzeyli ziyaret alışverişi ve çeşitli alanlarda temaslar oldukça sık görülmüştür, iki ülke arasındaki dost canlısı alışverişler zengin ve çeşitlidir. 1997 Çin ve Japonya arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleşmesinin 25. yıldönümü: İki başbakan ziyarette bulundular ve Çin-Japonya Ortak Beyanı ile Çin-Japonya Barış ve Dostluk Anlaşması'na sıkı sıkıya bağlılıklarına dayanarak uzun vadeli ve istikrarlı iyi komşuluk ilişkileri kurmaları gerektiğini doğruladılar. Gelecek nesiller için arkadaşlığın amacı 1998 Çin-Japon Barış ve Dostluk Antlaşması'nın imzalanmasının 20. Yıldönümüdür. İki hükümet "Ortak Deklarasyon" verdi. Bu, Çin-Japon Ortak Beyanı'nı ve Çin-Japon Barış ve Dostluk Antlaşması'nı izleyen iki ülke arasındaki ilişkileri yönlendiren önemli bir belgedir.

1990'lardan bu yana, Çin'in Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerle ilişkileri de büyük ilerleme kaydetti. Soğuk Savaşın sona ermesinden sonra, Batı ülkelerinin gelişmekte olan ülkelerin iç işlerine müdahale etmek ve gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarına zarar vermek ve çeşitli ülkelerin çıkarlarına zarar vermek için çok taraflı diplomatik alana müdahalesi karşısında Çin, gelişmekte olan ülkelerle yakın iş birliği yaptı ve birbirlerini destekledi ve etkili boykotlar ve mücadeleler gerçekleştirdi. Çin, gelişmekte olan ülkelerin yeni bir uluslararası politik ve ekonomik düzen oluşturulması konusundaki meşru talep ve taleplerini kesin olarak desteklemekte ve Birleşmiş Milletler ve diğer kuruluşlar tarafından Kuzey-Güney diyalogu geliştirmek ve Güney-Güney iş birliğini güçlendirmek için başlatılan bir dizi faaliyete aktif olarak katılmaktadır. Çin 77 ülke ile etkili bir iş birliği ilişkisi kurmuştur. Çin, uluslararası silahsızlanma alanındaki faaliyetlere tamamen katılmış, uluslararası silahsızlanma sürecini aktif bir şekilde desteklemiş ve Kimyasal Silahlar

Sözleşmesi ve Kapsamlı Nükleer silah Yasağı Anlaşması'nın sonuçlanmasına olumlu katkılarda bulunmuştur.Çin'in 1985'te 1 milyon asker sayısını tek taraflı azaltmasından sonra Çin, asker sayısını 1997'de 500.000 azalttı.

Ülkemiz çok taraflı ekonomik ve sosyal alanlardaki çeşitli faaliyetlerde yaygın olarak yer almaktadır. Çevre, gıda, suç önleme, uyuşturucu kontrolü, mülteciler ve kadınlar gibi küresel konularda aktif rol oynadı. Çin, bölgesel iş birliğine aktif olarak katıldı ve destek verdi ve APEC ve ASEM süreçlerinin sağlıklı gelişiminde önemli bir rol oynadı. Çin, bölgesel iş birliğine aktif olarak katıldı ve destek verdi ve APEC ve ASEM süreçlerinin sağlıklı gelişiminde önemli bir rol oynadı.

Aralık 1984'te Hong Kong'taki "Ortak Beyanın" imzalanmasından sonra, iki taraf iyi bir iş birliğine girdi ve bir dizi sorunu çözdü.Ancak, 1989'dan sonra, İngiliz hükümeti durumu yanlış hesapladı, Çin'e yönelik politikasını değiştirdi ve Hong Kong konusunda Çin ile halka açık bir şekilde karşılaştı.1992 yılında Hong Kong Valisi Patten, tek taraflı olarak Çin-İngiliz Ortak Deklarasyonunu ihlal eden, Temel Yasayla yakınsama ilkesini ihlal eden ve Çin ile İngiltere arasında varılan anlaşma ve anlaşmaları ihlal eden "siyasi reform planını" önerdi.İngiliz tarafı, aynı zamanda, Hong Kong'taki 1995 Yasama Meclisi seçimini de bir anlaşma yapmadan gerçekleştirerek, belirli şartlar yerine getirildiği sürece, son Hong Kong ve İngiltere Yasama Meclis Meclisinin 1997'ye "trenle" geçişini baltaladı.Hong Kong'da yumuşak bir geçişin sağlanması ve Hong Kong Özel İdari Bölgesi'nin kurulmasının ilk günlerinde yasal bir boşluktan kaçınmak için, Çin Ulusal Halk Kongresi'nin ilgili hükümlerine göre, Aralık 1996'da Hong Kong Özel Yönetim Bölgesi'nin ilk hükümet seçimi seçildi ve müzakere edildi. Komite geniş çapta temsili bir Hong Kong geçici yasama meclisi seçti.

Mayıs 1997'de, İngiliz İşçi Partisi iktidara geldikten sonra, Hong Kong'u Çin-İngiliz ilişkilerine engel olmaktan ziyade bir köprü haline getirme teklifinde bulundu ve Hong Kong konusunda daha pratik bir tutum sergiledi.1996'dan bu yana, Hong Kong Özel İdari Bölgesi Hazırlık Komitesi kuruldu. Devlet Konseyi, Hong Kong SAR Seçim Komitesi tarafından seçilen ilk genel müdürü atadı.30 Haziran 1997'nin

gece yarısında, Çin ve İngiliz tarafları Hong Kong'da devir teslim törenini başarıyla gerçekleştirdi: Çin hükümeti, Hong Kong'a egemenlik uygulamasına devam etti ve Hong Kong Özel İdari Bölgesi resmen kuruldu. Hong Kong'un yeniden birleşmesinden sonra, "bir ülke, iki sistem, Hong Kong'a hükmeden Hong Kong halkı ve yüksek derecede özerklik" ilkesi ve Hong Kong Özel İdare Bölgesi Temel Kanunu tamamen uygulamaya kondu. Tung Chee-hwa başkanlığındaki SAR hükümetinin çalışmaları verimli geçti. Bu yılın Mayıs ayında, Hong Kong Özel İdari Bölgesi ilk Yasama Meclisi seçimini başarıyla gerçekleştirdi. Hong Kong'un toplumu istikrarlı, ekonomi Asya finansal krizinden etkilenmiş olmasına rağmen, temelde istikrarlı bir operasyon sürdürdü. Çin ve Portekiz hükümetlerinin Makao konusundaki ortak açıklamasının imzalanmasından sonra, Sekizinci Ulusal Halk Kongresi'nin ilk toplantısı Mart 1993'te kabul edildi ve Cumhurbaşkanı Jiang Zemin, Çin Halk Cumhuriyeti Makao Özel İdari Bölgesi Temel Yasasını ilan etti. Mayıs 1998'de Makao Özel İdari Bölgesi Hazırlık Komitesi kuruldu. Mayıs 1999'da, Makao SAR Seçim Komitesi, Makao SAR'nin ilk CEO'su olarak Ho Hau Woo'yu seçti ve Devlet Konseyi tarafından atandı. Şu anda, Macao'nun geri dönüşü için hazırlıklar aktif ve düzenli bir şekilde yürütülmektedir. Çin, bu yıl 20 Aralık'ta Makao'daki egemenliğine devam edecek. 1993'ten beri Çin, Tayvan'ın Birleşmiş Milletler'e dönüşünü altı yıl boyunca sürdürdüğü için bir teklifte bulundu.

EK 2: Çin Halk Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanı Olan YANG JIECHI Basın Demeçleri

全国人大常委会副秘书长、记者会主持人 曹卫洲：

女士们、先生们，上午好。十一届全国人大五次会议现在举行记者会，今天我们邀请外交部杨洁篪部长来和大家见面，并就中国的外交政策和对外关系回答大家提出的问题。下面先请杨部长简单致辞。

杨洁篪：

各位记者朋友，大家上午好。很高兴在这里跟大家见面。温家宝总理在《政府工作报告》中已经就中国的外交政策和对外工作作了全面的阐述，我在这儿很乐意回答大家的问题。

中央电视台记者：外长，您好。我们看到，过去十年，国际形势风云变幻，中国外交也经受了接连不断的考验。请问外长，您如何看待过去十年的中国外交？另外，今年我们也注意到某些国家和地区的对峙与冲突依然在持续当中，而且不排除有进一步恶化的可能。在这样的形势之下，您认为中国外交又该如何应对新的挑战？又能采取哪些新的举措来进一步保护好我们每一位海外公民的生命和财产安全？

杨洁篪：

我想今天的回答从回顾中国外交工作十年的情况开始，以近知远，这是很有意义的。

这十年外交工作既是世界大发展、大变革、大调整的十年，也是中国外交奋发进取，取得丰硕成果的十年。

我们在以胡锦涛同志为总书记的党中央的领导下，中国外交积极服务大局，妥善地应对乱局，积极地开创新局，为中国的经济和社会发展创造了有利的外部环境。我想对十年的外交工作可以作如下概括。

一是“谋大局”。也就是说要把国家的安全主权放在首位，积极为国内的经济社会发展服好务，同时要有力地维护海外中国公民和法人的正当权益，要维护国家的主权安全和发展利益。

二是“求合作”。加强同世界各国和国际及地区组织的友好合作，政治、经济、文化互动，双多边结合，开创同各国合作共赢的新局面。

三是“促改革”。就是积极参与全球治理的工作，引导国际体系和国际格局朝着更加有利于广大发展中国家的方向发展，扩大中国和广大发展中国家在国际事务当中的代表权和影响力。

四是“树形象”。借助我国领导人出访和外国领导人来访，借助北京奥运会、上海世博会等重要平台，积极开展公共和人文外交，增进中外人民之间的友谊，充分展示中国文明、民主、开放、进步的形象。

五是“做贡献”。就是积极维护世界和平来促进共同发展。我们已经日益成为解决国际地区热点问题的建设性参与者和拉动世界经济增长的重要贡献者。

当前，国际形势的变化是深刻复杂的，和平、发展、合作的时代潮流更加强劲了。但是与此同时，国际金融危机深层次的影响正在显现，世界经济的复苏是缓慢的。气候变化、能源安全、粮食安全等问题也是相当突出的。所以这些问题都将会对今后一个时期的国际形势发展和我们的外交工作产生深刻的影响。

今年我们要继续开展全方位、多层次、宽领域的外交工作，要坚持统筹国内国际两个大局，不断地推进外交实践和理论创新，为迎接党的十八大的胜利召开、为全面实施“十二五”规划作出积极贡献。

具体来讲，我们外交工作今年的重点：一是要服务发展。就是要围绕我国转变经济发展方式服好务这条主线，妥善地应对外部各种风险和挑战，为我们国家的经济和社会发展争取更多有利的外部环境。

二是维护和平。坚定地维护国家的主权和安全，要更加积极地倡导通过对话、协商、谈判的方式来处理和解决国际和地区问题，特别是那些热点问题，发挥中国负责任的大国作用。

三是促进合作。我们要进一步加强同世界各国、各个国际和地区组织之间的友好合作，加深共同的利益，携手应对全球性的挑战，以便更好地维护世界和平，促进共同发展。谢谢。

俄新社会记者：杨部长，您好，我是俄罗斯新闻社的记者。我的问题是您对近日在俄罗斯举行的总统大选有什么评价？中方对将来中俄战略协作伙伴关系的发展有什么考虑？另外，中国今年是上海合作组织的轮值主席国，而且要举行峰会，中方有什么考虑？而且对整个上合组织的发展有什么期待？谢谢。

杨洁篪：

我们注意到，3月4日俄罗斯已经顺利地举行了大选。胡锦涛主席已经向当选总统普京发去了贺电，我们预祝俄罗斯人民在国家富强和民族振兴的道路上取得更大的成绩。

中国政府将坚定不移地同俄罗斯方面一起推进中俄全面战略协作伙伴关系，我们要全面地加强两国的务实合作。今年的中俄关系可以概括为“一个中心，五个重点”。

“一个中心”就是要全面贯彻落实未来十年中俄关系的发展规划。

“五个重点”：一是要搞好今年双方的高层接触和互访；二是要加大相互在政治上的支持；三是要进一步地推进双方在经贸、能源、科技、地方和基础设施等方面的互利合作；四是要加强双方的人文交流，特别是要办好“俄罗斯旅游年”；五是要密切我们双方在国际和地区事务中的合作。

我们相信通过双方的努力，中俄全面战略协作伙伴关系一定会结出更加丰硕的果实。

今年是上合组织的“睦邻友好年”，也是上合组织第二个十年的开局之年，中方将主持今年上海合作组织的峰会，主题是深化睦邻友好、规划组织的未来。

这次会议的主要议题为三项：一是要深化上合组织的各项友好合作的措施，制定上合组织未来十年的发展战略；二是要部署下一阶段的务实合作，特别是要建立多边合作的融资保障机制；三是要就国际和地区形势进行讨论，特别是要讨论完善上合组织应对威胁本地区和平、稳定、安全的事态的措施。我们相信这次会议一定会对上合组织的发展起到承前启后、继往开来的作用。

关于上合组织发展的未来，我认为各方会进一步地发掘毗邻的优势，来加强地区安全稳定方面的合作，进一步加强本地区的互联互通和人文交流，以造福各国人民。谢谢！

华尔街日报记者：杨外长，中国是否将美国把战略中心转向亚洲看作是对中国构成威胁？如果是的话，中国将采取什么样的反制措施来对抗美国的这种威胁？另外，考虑到中美两国在伊朗、叙利亚以及许多其他问题上存在的紧张态势，两国应该采取什么样的措施来加深互信？

杨洁篪：

这位先生提到了一些具体问题，我会回答你的问题，同时我认为有必要先就中美关系的总体情况阐述一些看法。今年是中美《上海公报》发表 40 周

年。40 年来，中美关系经历了风风雨雨，但是总的态势是不断地向前发展，双方交往合作的大门越开越大。

中美交往史已经深刻地揭示：和则两利、斗则俱伤。保持中美关系的健康稳定发展是两国的共同责任，也符合国际社会的根本利益。

我认为即使中美之间存在着一些分歧和矛盾，但是总的发展势头是向前的，而不是后退的。

胡锦涛主席去年对美国进行了成功的国事访问，同奥巴马总统就共同建设中美相互尊重、互利共赢的合作伙伴关系达成了重要共识。一年多来，胡锦涛主席、温家宝总理同奥巴马总统进行了多次重要的会晤。上个月，习近平副主席对美国进行了成功的访问，有力地推进了两国合作伙伴关系的建设。

在处理中美关系方面，我们一直认为应该坚持从战略的高度和长远的角度来处理 and 看待中美关系，要牢牢把握两国合作伙伴关系的大方向。

双方应该始终坚持中美三个联合公报和中美联合声明的原则，切实尊重彼此的核心利益和重大关切。美方尤其要恪守承诺，慎重、妥善处理例如台湾、涉藏等涉及中国核心利益的问题；

我认为双方应该继续通过高层互访、接触，中美战略与经济对话等渠道来加深沟通协调，增进战略互信，排除各种干扰，建立起大国之间的那种良性互动、合作共赢的新局面。

亚太是中美利益交汇最集中的地区。这一地区总的态势是什么？大家可以分析一下。我认为谋和平、求发展、促合作，这是本地区的大势所趋、人心所向，不可阻挡。

中国在国际社会中跟其他各国，无论是大国小国、弱国强国、贫国富国，都是平等的一员。中国的道路条条通向亚太，条条通向世界。我们愿意同各国合作，来建设一个更加美好、更加平等的世界。

我认为有关各方都应该致力于亚太地区的和平稳定，致力于本地区的发展繁荣。我们希望并欢迎美国在这一地区发挥建设性的作用。当然，我们也希望美国尊重中国的利益和关切。

我们愿意同美国和本地区的其他国家一起，共同建设一个更加稳定、发展的亚太地区。

我想在叙利亚和伊朗问题上，中美之间保持着密切的沟通。总之，中东地区的和平、稳定和发展，是符合中东地区人民的根本利益的，也是符合国际社会的根本利益。这是我们处理中东有关问题的出发点和立足点。

我想举个例子，你刚才提到叙利亚、伊朗，我就先谈谈伊朗问题。在伊朗核问题上，我们反对中东任何国家，包括伊朗，研发和拥有核武器。同时，我们认为所有国家都有在遵守义务的情况下和平利用核能的权利。

我们认为，应该通过对话而不是对抗，通过合作而不是制裁来妥善地处理和解决这个问题，我们反对单边制裁，持这个立场的国家在国际上是普遍的。

我们认为，应该通过对话而不是对抗，通过合作而不是制裁来妥善地处理和解决这个问题，我们反对单边制裁，持这个立场的国家在国际上是普遍的。

同时，我们非常重视六国同伊朗磋商谈判的机制，这六国里面就包括中国和美国。

在这个机制里面，我们同美国、俄罗斯、欧盟等国和组织保持着密切的沟通和协调。我们希望能够尽早地举行下一次的会谈，以推进解决伊朗核问题的进程。谢谢。

中央人民广播电台记者：杨外长您好，我是中央人民广播电台记者。我们也注意到，从去年年底以来，中国与周边国家领导人密集互访、互动频繁。同时有人认为，一些周边国家同中国围绕领土和海洋权益的争议在升温。还有一些国家对中国国力和外交姿态的担忧也在升温。请问杨外长，您如何评价中国与周边国家的关系？中国将如何处理和解决同一些周边国家存在的争议？谢谢。

杨洁篪：

看中国和周边国家的关系，我认为应该看发展的大趋势，这种关系发展的根本趋势是好的。

中国奉行与邻为善、以邻为伴的周边外交政策，我们致力于深化同亚洲国家的互利合作，当前我们同亚洲国家关系的发展态势是好的，充满着各种积极的因素。

一是高层交往“密”。去年中国和绝大多数的亚洲国家都进行了高层的互访，以东盟国家为例，我们跟东盟国家的高层次的访问就超过了 50 多起。这些高层交往对于促进双方的相互了解、友谊合作发挥了不可替代的引领作用。

二是双方利益的融合“深”。你刚才讲到，有些周边国家担心中国的国力强大，我觉得他们是担心中国的发展速度太慢。我最近访问了一些亚洲国家，他们希望中国经济保持现在的这种良好状态，能够进一步发展，这有利于双方的经贸合作和其他领域的互利合作，造福于两国人民，何乐而不为？

这个世界是一个很不平衡的世界，有人拿着大喇叭，有人只有小喇叭，有人没有喇叭，但是我始终认为数字比喇叭重要。中国现在已经成为周边大多数国家最大的贸易伙伴，去年我们同亚洲国家的贸易总额超过一万亿美元，我们在亚洲地区的投资近 200 亿美元，在科技、金融、能源、基础设施等领域合作的广度和深度都是前所未有的。

三是相互协作“多”。我们同亚洲国家在处理重大的国际和地区问题、推进区域的合作、妥善应对国际金融危机、抗击大自然灾害等方面携手努力、共同合作。

四是人文交流“亲”。去年我们同许多亚洲国家都举办了友好年，特别是今年进行了青年大联欢，见证了中国人民和亚洲各国人民的深情厚谊。

对于我们同周边部分国家存在的一些矛盾和分歧，我们致力于通过对话协商和平解决这些争议。同时我们也希望有关各方尊重中国的正当权益，与中方相向而行，避免可能使局势复杂化的言行，共同推动亚洲的稳定、发展与进步。我觉得中国同有关国家在这方面已经取得了进展，我们在过去的一段时间里，同有关的亚洲国家就和平解决争端、共同推进互利合作达成了一系列的重要共识。

这里我要特别提一下南海问题，中方一贯主张以事实为基础。根据国际关系的基本准则，由直接当事国通过谈判妥善解决南海的争议。在争议解决之前，可以“搁置争议、共同开发”，中国同有关国家就和平解决争议、推进南海务实合作达成了一系列重要共识，当然还有很多工作要做。

这里我要特别提一下南海问题，中方一贯主张以事实为基础。根据国际关系的基本准则，由直接当事国通过谈判妥善解决南海的争议。在争议解决之前，可以“搁置争议、共同开发”，中国同有关国家就和平解决争议、推进南海务实合作达成了一系列重要共识，当然还有很多工作要做。

我还想指出我们同东盟国家就《南海各方行为宣言》指导方针达成一致。总之，我认为中国和有关国家有能力、有智慧处理好南海问题，共同维护南海地区的和平与稳定。谢谢！

新华社、新华网记者：杨外长，您好。我是新华社和新华网的记者。刚才您对过去十年的外交工作进行了回顾，我想问的是向前看的问题。您认为在今后十年，世界将会发生哪些重要变化？中国又会发挥怎样的作用？谢谢。

杨洁篪：

今后十年是我国和平发展极为重要的十年。我们将庆祝中国共产党建立100周年，将实现全面建成小康社会的宏伟目标。

同时，我觉得有必要指出，判断一个国家的综合经济实力，不仅仅是用一个指标，而是要用一个指标体系；不仅仅是用一个总量指标，而是要用多个结构性的指标。

中国作为发展中国家的基本属性没有改变，中国基本实现现代化还有很长的路要走，我们充满着信心，我们会实现我们的目标，但是我们对形势、要走的路也有着非常客观的判断。同时，我们不妄自菲薄，我们也不好为人师。

今后的十年，将是世界一系列趋势性、格局性变化加速发展的十年，将是各方密切互动、变中求治的十年。

有四个大的趋势是特别值得重视的：一是谋发展的势头更加强劲。各方更加注重转变经济发展的方式，在经济全球化背景下，努力扩大自身参与全球经济合作和竞争的新优势。

二是世界多极化趋势更加明朗。发展中国家整体实力将增强，国际力量的对比将向着相对均衡的方向发展。

三是围绕国际体系变革的竞争与合作更加深入。各方力求对国际规则和国际秩序的调整演变施加更大的影响，全球治理和现行国际体系变革会继续稳步推进。

四是国际和地区的热点以及全球性问题会更加突出。有的热点问题会继续升温，气候变化、能源资源、粮食安全等问题会层出不穷，恐怖主义等全球性问题依然存在，各国之间相互依存、利益融合度将会继续上升。我相信，同舟共济、共克时艰的理念会更加深入人心。

综合各方面的因素，我认为今后十年我国外部环境中的有利因素和不利因素会叠加交织，险和难、时与势是一个问题的两个方面，机遇与挑战并存，并且可能相互转化。总体上看，对我国来讲机遇仍然大于挑战。我们国家仍然处于发展的重要战略机遇期。

中国将坚持奉行独立自主的和平外交政策，坚持走和平发展的道路，坚持互利共赢的开放战略，坚持同各国共同来建设持久和平、共同繁荣的和谐世界。

我们特别主张合作共赢，就是说在寻求自身利益的同时，要考虑别国的利益，要相互照顾，权责共担，弘义融利。

要共同努力，推动国际秩序向着更加公正合理的方向发展，建设一个更加美好的世界。谢谢。

印度报业托拉斯记者：我是印报托的记者，我想问的问题是有关新兴市场国家对于包括发展中和发达国家的经济发展有什么影响？这个问题很重要，金砖国家领导人即将在本月举行新的会议，这次会议的主要议程和关注点是什么？中国对这次会晤有什么期待？另外不久前您刚对印度进行了访问，访问期间您与印方领导人广泛交流了看法，还就加强海上合作等方面达成了广泛的共识，请您评价一下现在的中印关系以及中印之间存在的问题。

杨洁篪：

当前世界一大批新兴市场和发展中国家快速发展，这对推动国际秩序朝着公平合理的方向发展是极为有利的。去年在我国三亚举行的金砖国家领导人第三次会晤是十分成功的，我相信不久将在印度举行的第四次领导人会晤也会取得圆满成功。

就中方来讲，我们希望此次会议取得三方面的成果：一是促增长，增强世界经济增长的信心，为加强全球经济复苏增添新的动力；二是要促稳定，也就是要发挥金砖国家在国际事务中的重要作用，促进地区局势的缓和与稳定；三是要促合作，就是要推进成员国之间在经济、金融等方面的务实合作，为各国人民乃至世界人民带来更多好处。

最近我确实访问了印度，主要目的是要为我国领导人出席金砖国家领导人第四次会晤作准备，同时也为了推进中印关系。我感到中印双方都希望两国关系是健康、稳定的发展，都希望加强交流，增进互信，开拓合作。

我同贵国外长就保持两国的高层交往势头、推进两国各领域的务实合作、加强人员往来、推进人文交流等等都达成了一致意见，我认为我们要按照两国领导人的共识来努力做好具体工作，包括进行海上安全等方面的磋商，包括双方继续共同努力来维护边境地区的和平与安宁。谢谢。

日本经济新闻记者：我是日本经济新闻的记者。今年是日中邦交正常化 40 周年。请问您对当前日中关系有何评价？对进一步发展两国关系有何考虑？日本和中国之间有一些敏感问题，在这种情况下，您认为应如何增进日中战略互信、改善国民感情？作为今年日中韩合作的协调国，中方对日中韩合作有何评价？谢谢。

杨洁篪：

中日邦交正常化 40 年来，两国关系在各方面取得了长足进展。中国政府高度重视中日关系。我们主张双方应在中日四个政治文件的基础上，不断推进政治互信、扩大各领域的务实合作、增进国民感情，推进中日战略互惠关系。

关于中日关系当中存在的历史、钓鱼岛等敏感问题，我们希望日方充分认识到这些问题的复杂性和敏感性。因为这些问题是关系到中日两国关系的政治基础和两国关系的大局。所以我们认为，日本方面真正做到以史为鉴、面向未来，切实从两国关系的大局出发，处理好一些十分敏感的问题。

我也确实认为有必要来谈谈如何增进战略互信和增进两国国民感情的问题。我认为增进中日战略互信的关键是要从战略上正确客观认识对方的发展，真正视对方的发展为机遇，把对方看作是自己发展的伙伴。

2008 年，胡锦涛主席访问日本时，同日本领导人一起发表了第四个中日政治文件。双方就“互为合作伙伴、互不构成威胁”，“相互支持对方的和平发展”等重大问题达成了重要的政治共识，将这些共识转化为两国交往的实际行动，我想中日互信就能够不断深化。

我认为增进国民感情是一项系统工程，双方都要着眼长远，多层次地做工作，特别是要多做青年之间的交流工作，使更多的人投入到中日友好的事业中。

今年中国是中日韩合作的协调国，温家宝总理将在中国与日本、韩国领导人举行第五次中日韩领导人会议，我们愿意同日本、韩国方面加强协调合作，深化我们之间的务实合作，深化社会人文的交流，同时就一些重要的国际地区问题交换看法。我们认为，各方应该努力来推进中日韩自贸区的建设，深化三国面向未来的全方位的合作伙伴关系。

中新社记者：杨外长您好，我是中国新闻社和中国新闻网的记者。我的问题是有关朝鲜半岛局势的，首先请问您如何看待当前的朝鲜半岛局势。我们也注意到去年以来有关各方围绕重启六方会谈进行了接触和沟通，您对重启六方会谈有何看法？不久第二届核安全峰会将在首尔举行，请问中方对此有何期待？谢谢。

杨洁篪：

维护朝鲜半岛和平稳定，实现半岛无核化，实现有关国家关系正常化，构筑东北亚和平安全机制，这是符合各方共同利益的，也是国际社会所期待的，现在六方会谈已经成为解决处理上述问题有效机制和重要平台。

我认为最近一段时间出现了各方良性互动的积极态势。中国作为六方会谈的主席国，我们一直在同各方保持密切的接触和对话，作劝和促谈的工作，

也取得了一些重要的成效。同时，我们也欢迎其他各方彼此进行对话，比如最近朝美进行了对话，我们认为取得了一些积极进展，对此表示欢迎。

我们希望各方都应该凝聚智慧、排除干扰，共同为推进六方会谈的进程，为实现半岛的无核化和东北亚的长治久安发挥建设性的作用。

第二届核安全峰会本月下旬将在首尔举行，中国领导人将应邀出席。峰会期间，各方将围绕加强核材料和核设施的安全，加强防范核恐怖活动进行讨论。我相信通过各方努力，这次会议也会制定新的加强核安全的具体措施。这样将有利于进一步凝聚国际社会在核安全方面的共识，为相关的国际努力注入新的动力。

凤凰卫视记者：杨外长，您好，我是香港凤凰卫视的记者。我的问题是关于中东局势的。现在国际社会最为关心的问题就是叙利亚的问题，我们也都知道，中国一直希望通过政治途径和平解决，但是叙利亚的情况看起来好象并不太乐观。请问杨外长，您对于未来中东局势的看法？除此以外，中国在这个问题上的看法和立场是否会影响到中国和阿拉伯国家之间的关系。

杨洁篪：

对于你提的这个问题，我想作三点答复：第一，我们认为，中东地区形势正在发生一些重大变化，但是最了解这个地区情况的是中东人民，中东地区的问题主要应该由中东人民自己来解决，中东的前途命运应该掌握在中东人民的手中。

第二，长期以来，中国坚定支持阿拉伯国家和人民的正义事业，彼此建立了深厚的友谊。我们之间没有历史积怨，有的是越来越多的共同利益，有的是携手努力维护和平、促进发展的共识。

十个手指有长短。中国和一些阿拉伯国家有时在一些具体做法上可能不尽相同，但是在维护中东地区整体稳定和发展繁荣方面的目标是一致的。中阿合作是全面的、战略性的，双方之间的友谊是经得起风云变幻考验的。

关于叙利亚问题，诸如各位所知，外交部负责人最近发表了谈话，提出了中方关于处理和解决叙利亚问题的六点主张和呼吁。中国领导人就此问题在不同场合阐述了中方的观点，中国外交部有关官员也正在同各方交流看法，我本人也同一些方面的负责人通过电话或者当面交谈。

实际情况是中国的上述立场、主张和倡议，特别是最近外交部负责人发表的谈话，得到了国际社会普遍重视，得到了越来越多的理解和支持。谢谢。

西班牙埃菲社记者：我是西班牙埃菲社的记者，欧元现在还有未来吗？欧洲解决自己债务问题的努力是否会为中国投资带来一种机会呢？另外杨外长，您怎么评价现在中国和欧盟之间的关系？

杨洁篪：

我认为中欧领导人最近举行了一次会晤，取得了重要的成果，中欧关系发展前景广阔。同时我们认为虽然欧元经历了不少的困难，但是我们相信欧洲和欧元有能力、有智慧克服暂时的困难，解决债务问题，迎来新的发展。中国对欧洲和欧元一直抱有信心，我们一直以自己的方式来支持欧元和欧洲金融的稳定，我们愿意继续向欧洲投资，达到互利双赢的目的。谢谢。

人民日报记者：杨外长，您好，我是人民日报、人民网的记者。最后一个问题是关于中非关系的。我们知道，近年来，中国同非洲国家的发展引起国际社会广泛关注，您如何评价当前的中非关系和中非合作？此外，有人认为中国在非洲的影响力在上升，请问中国在非洲事务中发挥了怎样的作用？谢谢。

杨洁篪：

非洲人民选择中国作为同他们真诚合作的伙伴，我们为此感到荣幸，我们也感到自己的责任重大。中国是发展中国家，愿意同广大非洲国家携手合作，共建美好的未来。

要说中国在非洲的影响上升，不如说世界认为非洲面临着巨大发展机遇的共识在上升。我认为国际社会应该共同积极支持非洲的和平发展事业，共

同积极支持非洲联合自强和自主解决本地区的问题，共同积极支持非洲国家增强自主发展能力，共同积极支持非洲国家在国际事务中维护自身权益发挥更大的作用。谢谢。

曹卫洲：谢谢大家的光临，谢谢杨部长。记者会到此结束，祝各位记者在大会期间的采访顺利。

Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi Genel Sekreter Yardımcısı, Basın toplantı sonucusu Cao Weizhou:

Günaydın bayanlar baylar. 11. Ulusal Halk Kongresi'nin Beşinci Oturumun basın toplantısı düzenleniyor, Bugün Dışişleri Bakanlığı Bakanı Yang Jiechi'yi sizinle görüşmeye davet ediyoruz. Çin'in dış politikası ve dış ilişkileri konusundaki sorularına cevap verecek. Şimdi Bakan Yang'dan kısa bir konuşma yapmasını isteyelim.

Yang Jiechi: Sevgili gazeteciler, günaydın herkese. Burada sizinle tanıştığıma çok memnun oldum. Başbakan Wen Jiabao, “Devlet Çalışma Raporu” nda Çin'in dış politikası ve dış işleri konusunda kapsamlı bir şekilde çalışma yaptı, Buradaki sorularına cevap vermekten mutluyum.

CCTV muhabiri: sayın Bakan, merhaba. Geçtiğimiz on yılda, uluslararası durumun çarpıcı biçimde değiştiğini ve Çin'in diplomasisinin de başarılı testlerden geçtiğini gördük. Sayın Bakana sorabilir miyim, son on yılda Çin'in diplomasisini nasıl görüyorsunuz? Ayrıca, bu yıl bazı ülkeler ve bölgelerdeki yüzleşme ve çatışmaların hala devam ettiğini ve daha fazla bozulma ihtimalinin olmadığını da fark ettik. Bu şartlar altında, Çin diplomasisinin yeni zorluklarla nasıl başa çıkması gerektiğini düşünüyorsunuz? Yurtdışındaki vatandaşlarımızın her birinin hayatını ve mallarını daha fazla korumak için hangi yeni girişimler başlatılabilir?

Yang Jiechi:

Bence bugünün cevabı, Çin'in on yıllık diplomatik çalışmasının gözden geçirilmesiyle başlıyor ve bunu bilmek çok anlamlı.

Bu on yıllık diplomatik çalışma, yalnızca on yıl süren büyük bir gelişme, büyük değişim ve dünyadaki büyük bir uyum değil, aynı zamanda Çin'in diplomasisinin büyük adımlar attığı ve verimli sonuçlar aldığı bir on yıl.

Genel Sekreter olarak Yoldaş Hu Jintao ile Parti Merkez Komitesi liderliğinde, Çin'in diplomasisi genel olarak aktif olarak hizmet eder, kaosa düzgün şekilde yanıt verir ve Çin'in ekonomik ve sosyal gelişimi için uygun bir dış ortam yaratarak aktif olarak yenilikçi bürolar yaratır. On yılın diplomatik çalışmasını özetlemek istiyorum.

İlki "büyük bir resim yapmak". Başka bir deyişle, ülkenin güvenliğini ve egemenliğini ilk etapta koymalı, yerel ekonomik ve sosyal kalkınmaya aktif bir şekilde hizmet etmeli ve aynı zamanda denizaşırı Çin vatandaşlarının ve tüzel kişilerin meşru haklarını ve çıkarlarını şiddetle korumalı ve ülkenin egemen güvenliğini ve kalkınma çıkarlarını korumalıyız.

İkincisi "iş birliği aramaktır". Dünyadaki ülkelerle ve dünyadaki uluslararası bölgesel kuruluşlarla dostça iş birliğini ve iş birliğini, siyasi, ekonomik ve kültürel etkileşimleri ve tüm ülkelerle yeni bir iş birliği ve kazan-kazan durumu yaratmak için çok taraflı ve çok taraflı entegrasyonu güçlendirilmesi.

Üçüncüsü "reformu teşvik etmektir". Küresel yönetim çalışmalarına aktif olarak katılmak, uluslararası sisteme ve uluslararası yapıya çok sayıda gelişmekte olan ülke için daha elverişli bir yönde gelişme göstermek için rehberlik etmek ve Çin ile gelişmekte olan ülkelerin çok sayıdaki uluslararası ilişkilerde temsilini ve etkisini arttı

Dördüncü "imaj yaratma" dır. Çin liderlerin ve başka ülke liderlerin yardımıyla, Pekin Olimpiyat Oyunları, Şangay Dünya Fuarı ve diğer önemli platformların yardımıyla, kamu ve hümanist diplomasiyi aktif bir şekilde uygulayacağız, Çin toplum ile yutdışı toplum arasındaki dostluğu geliştireceğiz ve Çin'in medeniyetinin, demokrasisinin, açıklığının ve ilerlemesinin görüntüsünü tam olarak göstereceğiz.

Beşinci "katkıda bulunmak" dır. Ortak kalkınmayı teşvik etmek için aktif olarak dünya barışı sağlamaktır. Uluslararası alanda sıcak nokta sorunlarının

çözümünde giderek daha yapıcı bir katılımcı olduk ve dünya ekonomisinin büyümesine önemli bir katkıda bulunduk.

Şu anda, uluslararası durumdaki değişiklikler derin ve karmaşık ve barış, kalkınma ve iş birliği eğilimi daha da güçlü. Ancak aynı zamanda, uluslararası finansal krizin derinlemesine etkisi de ortaya çıkıyor ve dünya ekonomisinin toparlanması yavaş. İklim değişikliği, enerji güvenliği ve gıda güvenliği gibi konular da oldukça belirgindir. Bu nedenle, bu sorunların önümüzdeki dönemde uluslararası durumun gelişimi ve diplomatik çalışmalarımız üzerinde derin bir etkisi olacaktır.

Rus Haber Ajansı muhabiri: Bakan Yang, merhaba, ben Rus Haber Ajansı'nın muhabiriyim. Sorum şu: Rusya'da yapılan son cumhurbaşkanlığı seçimleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Çin, Çin-Rusya iş birliğinin stratejik ortaklığının gelecekteki gelişimi için nelere dikkat ediyor? Ayrıca Çin, bu yıl Şangay İş birliği Teşkilatının dönem başkanlığını yürütüyor ve zirveye çıkmak gerekiyor, Çin'in ne gibi düşünceleri var? Bütün SCO'nun gelişimi için beklentiler nelerdir? Teşekkür ederim

Yang Jiechi:

Rusya'nın 4 Mart'ta genel bir seçim gerçekleştirdiğini fark ettik. Cumhurbaşkanı Hu Jintao, Cumhurbaşkanı seçilen Putin'e tebrik mesajı gönderdi, Rus halkına ulusal refah ve ulusal gençleşme yolunda daha fazla başarılar diliyoruz.

Çin hükümeti, Çin-Rusya'nın iş birliğine yönelik stratejik stratejik ortaklığını teşvik etmek için kuşkusuz Rusya ile birlikte çalışacak, iki ülke arasındaki pragmatik iş birliğini kapsamlı bir şekilde güçlendirmeliyiz. Bu yılki Çin-Rusya ilişkileri "bir merkez, Beş kilit nokta" olarak özetlenebilir.

"Bir merkez", önümüzdeki on yılda Çin-Rusya ilişkileri için kalkınma planını kapsamlı bir şekilde uygulamak. "Beş kilit nokta": Birincisi, bu yıl iki taraf arasında karşılıklı temaslar ve karşılıklı ziyaretler yapmak için iyi bir iş çıkarmalıyız, ikincisi, karşılıklı siyasi desteği arttırmalı, üçüncüsü, ikili ekonomik, ticaret, enerji, bilim ve

teknoloji, yerel ve altyapıyı daha da arttırmalıyız. Dördüncüsü, iki taraf arasındaki beşerî bilimler arasındaki değişimi, özellikle de "Rus Turizm Yılı" nı güçlendirmek, beşincisi ise uluslararası ve bölgesel ilişkiler konusundaki iş birliğimizi kapatmak.

İki tarafın çabalarıyla, Çin-Rusya iş birliğinin kapsamlı stratejik ortaklığının kesinlikle daha verimli sonuçlar doğuracağına inanıyoruz.

Bu yıl, SCO'nun "İyi Komşuluk ve Dostluk Yılı" dır. Aynı zamanda SCO'nun ikinci on yılının da birinci yılıdır. Çin, bu yıl Şangay İş birliği Örgütü zirvesine ev sahipliği yapacak.

Bu toplantının 3 ana konu olarak ayrılır: Birincisi, SCO'nun çeşitli dostane iş birliği önlemlerini derinleştirmeli, önümüzdeki on yılda SCO'nun gelişim stratejisini formüle etmeli, ikincisi, özellikle pragmatik iş birliğinin bir sonraki aşamasını konuşlandırmalıyız. Çok taraflı bir finansman iş birliği mekanizması oluşturulması, üçüncüsü uluslararası ve bölgesel durumu tartışmak, özellikle de SCO'nun bölgedeki barış, istikrar ve güvenlik durumuna verdiği yanıtı iyileştirmenin yollarını tartışmak. Bu toplantının SCO ve geleceğin gelişiminde kesinlikle bir rol oynayacağına inanıyoruz.

SCO'nun gelişiminin geleceği ile ilgili olarak, tarafların komşularının avantajlarını daha da keşfedeceğine, bölgesel güvenlik ve istikrar konusundaki iş birliğini güçlendireceğine ve bölgedeki tüm insanların yararına olan karşılıklı bağlantı ve kültürel alışverişlerini daha da güçlendireceğine inanıyorum. Teşekkür ederim

Wall Street Journal muhabiri: Dışişleri Bakanı Yang, Çin ABD'yi stratejik merkezini Asya'ya Çin'e tehdit olarak dönüştürüyor mu? Eğer öyleyse, Çin bu tehdidi Birleşik Devletler'den karşı koymak için ne gibi önlemler alacaktır? Ayrıca, Çin ile ABD arasında İran, Suriye ve diğer birçok konudaki gerilimler göz önüne alındığında, iki ülke karşılıklı güveni derinleştirmek için ne gibi önlemler almalı?

Yang Jiechi:

Bu beyefendi bazı özel konulardan bahsetti, sorularınızı cevaplayacağım ve önce Çin-ABD ilişkileriyle ilgili bazı görüşler üzerinde durmanın gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu yıl, Şangay Tebliği'nin yayınlanmasının 40. yıldönümünü kutladı. Son 40 yılda, Çin-ABD ilişkileri iniş çıkışlar yaşadı, ancak genel durum sürekli ilerliyor ve iki taraf arasındaki değişim ve iş birliğinin kapısı artıyor.

Çin-ABD İletişim tarihi Derinden şuna ifşa edildi: barışsa her iki tarafa kardır, Mücadele ise her iki tatarfa zararlıdır. Çin-ABD ilişkilerinin sağlıklı ve istikrarlı gelişimini sürdürmek iki ülkenin ortak sorumluluğudur ve uluslararası toplumun temel çıkarları içindedir.

Çin ile ABD arasında bazı farklılıklar ve çelişkiler olsa da genel gelişme momentumunun geriye doğru değil ileriye dönük olduğunu düşünüyorum.

Başkan Hu Jintao, geçen yıl ABD'ye başarılı bir devlet ziyareti yaptı ve Çin ile ABD arasında karşılıklı yararlı ve karşılıklı yarar sağlayan bir ortaklığın kurulması konusunda Başkan Obama ile önemli bir fikir birliğine vardı. Geçtiğimiz yıl veya daha fazla bir sürede, Başkan Hu Jintao ve Başbakan Wen Jiabao, Başkan Obama ile birkaç önemli görüşme yaptı. Geçtiğimiz ay, Başkan Yardımcısı Xi Jinping, iki ülke arasındaki ortaklığın inşasını etkili bir şekilde destekleyen ABD'yi başarıyla ziyaret etti.

Çin-ABD ilişkileri ile ilgili olarak, Çin-ABD ilişkilerini ele almak ve tedavi etmek için stratejik ve yüksek vadeli perspektiflere uymamız ve iki ülke arasındaki ortaklığın genel yönünü sıkıca kavramamız gerektiğine her zaman gerektiğini düşünüyoruz.

İki taraf, her zaman Çin-ABD ortak topluluklarının ve Çin-ABD ortak açıklamasının ilkelerine uymalı ve birbirlerinin temel çıkarlarına ve ana endişelerine ciddi şekilde saygı göstermelidir. Özellikle ABD tarafı, taahhütlerine uymalı ve Çin'in Tayvan'ın ve Tibet gibi temel çıkarlarını içeren meseleleri dikkatli ve doğru bir şekilde ele almalıdır.

İki tarafın, üst düzey ziyaret alışverişi, temaslar ve Çin-ABD stratejik ve ekonomik diyalog alışverişleriyle iletişim ve koordinasyonu derinleştirmeye devam etmesi gerektiğine ve Stratejik karşılıklı güveni geliştirmek, her türlü müdahaleyi ortadan kaldırmak ve büyük ülkeler arasında yeni bir tür etkileşim, iş birliği ve kazan-kazan durumu oluşturmak gerektiğini düşünüyorum

Asya-Pasifik, Çin ve ABD'nin çıkarlarının en yoğun olduğu bölgedir. Bu alandaki genel durum nedir? Bunu analiz edebilirsiniz. Barışın, kalkınmanın ve iş birliğinin teşvik edilmesinin bölgenin genel eğilimi, halkın arzusu ve durdurulamayacağına inanıyorum.

Çin uluslar arasında büyük bir ülke olsun zayıf bir ülke olsun fakir bir ülke veya zengin bir ülke olsun, diğer ülkelerle uluslararası toplumun eşit bir üyesidir. Çin'in yolları Asya-Pasifik'e, kurallar ise dünyaya açılıyor. Daha iyi ve daha eşit bir dünya oluşturmak için diğer ülkelerle iş birliği yapmaya hazırız.

İlgili tüm tarafların, Asya-Pasifik bölgesinde barış ve istikrara bağlı olması ve kendilerini bölgenin kalkınması ve refahı için taahhüt etmesi gerektiğine inanıyorum. ABD'nin bu bölgede yapıcı bir rol oynamasını ümit ediyoruz ve memnuniyetle karşılıyoruz. Elbette, ABD'nin Çin'in çıkarlarına ve endişelerine saygı duymasını umuyoruz.

Daha istikrarlı ve gelişmiş bir Asya-Pasifik bölgesi kurmak için ABD ve bölgedeki diğer ülkelerle birlikte çalışmaya istekliyiz.

Çin ile ABD arasında Suriye ve İran sorunlarıyla ilgili yakın iletişimi sürdürmek istiyorum. Kısacası, Orta Doğu'daki barış, istikrar ve kalkınma, Orta Doğu'daki insanların temel çıkarlarında ve uluslararası toplumun temel çıkarlarındadır. Bu, Orta Doğu'daki ilgili meseleleri ele almamızın başlangıç noktası ve dayanağıdır.

Size bir örnek vermek istiyorum: Siz şimdi Suriye ve İran'dan bahsettiniz, ilk önce İran sorunu hakkında konuşayım. İran nükleer meselesinde, İran da dahil olmak üzere Orta Doğu'daki herhangi bir ülkeye nükleer silah geliştirmek ve sahip

olmak konusunda karşı çıkıyoruz. Aynı zamanda, tüm ülkelerin yükümlülüklerine uygun olarak nükleer enerjiyi barışçıl kullanma hakkına sahip olduğuna inanıyoruz.

Bu konunun yüzleşme yerine diyalog ve yaptırımlar yerine iş birliği ile doğru şekilde ele alınması ve çözülmesi gerektiğine inanıyoruz, tek taraflı yaptırımlara karşıyız ve bu konumda olan ülkeler uluslararası alanda evrenseldir.

Bu konunun yüzleşme yerine diyalog ve yaptırımlar yerine iş birliği ile doğru şekilde ele alınması ve çözülmesi gerektiğine inanıyoruz, tek taraflı yaptırımlara karşıyız ve bu konumda olan ülkeler uluslararası alanda evrenseldir.

Aynı zamanda, altı ülkenin İran ile müzakere etme ve müzakere etme mekanizmasına büyük önem veriyoruz, bu altı ülke Çin ve ABD'yi içeriyor.

Bu mekanizmada, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Avrupa Birliği ve diğer ülke ve kuruluşlarla yakın iletişim ve koordinasyonu sürdürüyoruz. İran nükleer sorununu çözme sürecini ilerletmek için bir sonraki toplantının en kısa sürede gerçekleşeceğini umuyoruz. Teşekkür ederim

Merkez Halkın Yayın İstasyonunun muhabiri: Merhaba Dışişleri Bakanı Yang, Ben Merkez Halkın Yayın İstasyonunun muhabiriyim. Ayrıca, geçen yılın sonundan bu yana, Çin ve komşu ülkelerin sık sık ziyaret ve sık etkileşim alışverişinde bulunduklarını fark ettik. Aynı zamanda, bazı insanlar komşu ülkelerin Çin ile olan toprak ve deniz haklarını çevreleyen tartışmaların Çin ile ısınmakta olduğuna inanıyor. Diğer ülkeler de Çin'in ulusal gücü ve diplomatik duruşu konusunda endişeli. Dışişleri Bakanı Yang'a sorabilir miyim, Çin'in komşu ülkelerle olan ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Çin, komşu ülkelerle olan anlaşmazlıkları nasıl ele alacak ve çözecek? Teşekkür ederim.

Yang Jiechi:

Çin ile komşu ülkeler arasındaki ilişkiye baktığımızda, genel gelişme eğilimine bakmamız gerektiğini düşünüyorum, bu ilişki geliştirmenin temel eğilimi iyidir.

Çin, iyi bir komşu olmak ve komşularla ortak olmak için çevresel bir dış politika izliyor, Asya ülkeleriyle karşılıklı yararlı iş birliğini derinleştirmeye kararlıyız, Asya ülkel

İlk olarak, yüksek seviyeli değişim "yakın" dır. Geçen yıl, Çin ve Asya ülkelerinin çoğu üst düzey ziyaretlerde bulundular, ASEAN ülkeleri söz konusu olduğunda, ASEAN ülkeleriyle 50'den fazla üst düzey ziyaret gerçekleştirdik. Bu üst düzey borsalar, iki taraf arasında karşılıklı anlayışı, dostluğu ve iş birliğini teşvik etmede yeri doldurulamaz bir lider rolü oynamıştır.

İkincisi, her iki tarafın çıkarlarının entegrasyonu "derin" dir. Daha önce de bahsettiğiniz gibi, bazı komşu ülkeler Çin'in güçlü ulusal gücü konusunda endişeli, bence Çin'in kalkınmasının çok yavaş olduğu endişesi var. Yakın zamanda bazı Asya ülkelerini ziyaret ettim, Çin ekonomisinin şimdiki durumu iyi koruyacağını ve daha da gelişebileceğini umuyorlar: Bu, iki taraf arasındaki ekonomik ve ticari iş birliğine ve diğer alanlarda karşılıklı yararlı iş birliğine katkıda bulunmakta ve iki ülkenin insanlarına fayda sağlamaktadır.

Dünya çok dengesiz bir dünya, bazı insanlar büyük konuşmacılar, bazıları küçük konuşmacılar, bazıları konuşmacı yok, ama ben her zaman sayıların konuşmacılardan daha önemli olduğunu düşünüyorum. Çin şu anda etrafındaki ülkelerin çoğunun en büyük ticaret ortağı haline geldi. Geçen yıl Asya ülkeleriyle olan ticaretimiz bir trilyon ABD dolarından fazla oldu. Asya'ya yaptığımız yatırım yaklaşık 20 milyar ABD doları, bilim ve teknoloji, finans, enerji ve altyapı alanlarında iş birliği yapıyoruz. Geçmişin genişliği ve derinliği görülmemiş.

Üçüncüsü, birbirleriyle iş birliği yapmaktır. Başlıca uluslararası ve bölgesel meseleleri ele almak, bölgesel iş birliğini teşvik etmek, uluslararası finansal krize doğru şekilde müdahale etmek ve doğal afetlerle mücadele etmek için birlikte çalışıyoruz ve Asya ülkeleri ile birlikte çalışıyoruz.

Dördüncü, insanlık ilişkilerde samimi. Geçen yıl, birçok Asya ülkesi ile bir Dostluk Yılı düzenledik, özellikle, bu yıl bir gençlik partisine sahibiz ve Çin halkı ile Asya ülkelerinin halkı arasındaki derin dostluğa tanık olduk.

Biz ve bazı komşu ülkeler arasındaki çelişkilerin ve farklılıkların bir kısmı ile ilgili olarak, bu anlaşmazlıkları diyalog ve danışma yoluyla barışçıl bir şekilde çözme konusunda kararlıyız. Aynı zamanda, tüm tarafların Çin'in meşru hak ve menfaatlerine saygı duyduğunu ve durumu karmaşıklştırabilecek ve Asya'da istikrarı, gelişimi ve ilerlemeyi ortak bir şekilde destekleyebilecek söz ve eylemlerden kaçınmak için Çin'le paralel çalışacağını umuyoruz. Çin ve ilgili ülkelerin bu konuda ilerleme kaydettiğini düşünüyorum. Son zamanlarda, ilgili Asya ülkeleriyle anlaşmazlıkları barışçıl yollarla çözmek ve karşılıklı olarak yararlı iş birliğini ortaklaşa teşvik etmek için bir dizi önemli fikir birliğine vardık.

Burada özellikle Güney Çin Denizi meselesinden bahsetmek istiyorum: Çin her zaman gerçeğe dayalı bir savunuculuk yapmıştır. Uluslararası ilişkilerin temel normlarına göre, Güney Çin Denizi'ndeki anlaşmazlıklar, doğrudan dahil olan ülkeler arasındaki müzakerelerle doğru bir şekilde çözülüyor. Anlaşmazlık çözülmeden önce, “anlaşmazlıkları rafa kaldırabilir ve ortaklaşa gelişebilir”: Çin, anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözülmesi ve Güney Çin Denizi'nde pragmatik iş birliğinin desteklenmesi konusunda ilgili ülkelerle bir dizi önemli fikir birliğine varmıştır. Tabii ki, hala yapılması gereken çok iş var.

Burada özellikle Güney Çin Denizi meselesinden bahsetmek istiyorum: Çin her zaman gerçeğe dayalı bir savunuculuk yapmıştır. Uluslararası ilişkilerin temel normlarına göre, Güney Çin Denizi'ndeki anlaşmazlıklar, doğrudan dahil olan ülkeler arasındaki müzakerelerle doğru bir şekilde çözülüyor. Anlaşmazlık çözülmeden önce, “anlaşmazlıkları rafa kaldırabilir ve ortaklaşa gelişebilir”: Çin, anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözülmesi ve Güney Çin Denizi'nde pragmatik iş birliğinin desteklenmesi konusunda ilgili ülkelerle bir dizi önemli fikir birliğine varmıştır. Tabii ki, hala yapılması gereken çok iş var.

Ayrıca, ASEAN ülkeleriyle Güney Çin Denizi'ndeki Tarafların Davranış Beyannamesi hakkındaki kılavuz ilkeler konusunda bir anlaşmaya vardığımızı da belirtmek isterim. Kısacası, Çin ve ilgili ülkelerin Güney Çin Denizi sorununu çözme ve ortaklaşa Güney Çin Denizi bölgesinde barışı ve istikrarı koruma yeteneğine ve bilgeliğine sahip olduğuna inanıyorum. Teşekkür ederim

Xinhua Haber Ajansı, Xinhuanet muhabiri: Dışışleri Bakanı Yang, merhaba. Ben Xinhua Haber Ajansı ve Xinhuanet'ten bir muhabirim. Az önce, son on yılın diplomatik çalışmasını gözden geçirdiniz, ileriye dönük sorular sormak istiyorum. Gelecek on yılda dünyada ne gibi önemli değışiklikler olacağını düşünüyorsunuz? Çin'in rolü nedir? Teşekkür ederim

Yang Jiechi:

Gelecek on yıl, Çin'in barışçıl gelişimi için son derece önemli bir on yıl olacak. Çin Komünist Partisi'nin kuruluşunun 100'üncü yıldönümünü kutlayacağız ve çok yönlü bir toplum oluşturma hedefini çok yönlü olarak gerçekleştireceğiz.

Aynı zamanda, bir ülkenin kapsamlı ekonomik gücünü değerlendirmenin sadece bir gösterge kullanmakla ilgili değil, bir gösterge sistemi kullanmakla ilgili olduğunu, sadece toplam bir gösterge kullanmakla değil, aynı zamanda birden fazla yapısal göstergeleri kullanmakla ilgili olduğunu belirtmek gerektiğini düşünüyorum.

Çin'in gelişmekte olan bir ülke olarak temel nitelikleri değışmedi, Çin hala temel modernleşmeye ulaşmak için uzun bir yol kat etti. Güvenle doluyuz, hedeflerimize ulaşacağız, aynı zamanda duruma ve gideceğë çok objektif bir yaklaşımımız var.

Gelecek on yıl, dünyada bir dizi eğilim ve model değışikliğinin hızlandırılmış bir şekilde geliştirilmesi on yılı olacak ve yakın etkileşim ve yönetişim değışikliği için on yıl olacak.

Özellikle dikkat edilmesi gereken dört ana eğilim var: Birincisi, gelişme ivmesi daha güçlü. Bütün taraflar, ekonomik gelişme yolunu dönüştürmeye daha fazla dikkat eder ve ekonomik küreselleşme bağlamında, küresel ekonomik iş birliğine ve rekabete katılmadaki yeni avantajlarını genişletmeye çalışırlar.

İkincisi, dünyadaki çoklu kutuplaşma eğilimi daha belirgindir. Gelişmekte olan ülkelerin genel gücü artacak ve uluslararası güçlerin kontrastı nispeten dengeli bir yönde gelişecektir.

Üçüncüsü, uluslararası sistemin reformu konusundaki rekabet ve iş birliği daha derindir. Tüm taraflar, uluslararası kuralların ve uluslararası düzenin ayarlanması ve evrimi üzerinde daha fazla etki göstermek için çaba sarf etmektedir ve mevcut uluslararası sistemdeki küresel yönetim ve değişiklikler istikrarlı bir şekilde ilerlemeye devam edecektir.

Dördüncü olarak, uluslararası ve bölgesel sıcak noktalar ve küresel konular daha belirgin hale gelecektir. Bazı sıcak konular ısınmaya devam edecek ve iklim değişikliği, enerji kaynakları, gıda güvenliği ve diğer konular sonsuz bir akışta ortaya çıkacak, terörizm gibi küresel sorunlar varlığını sürdürüyor ve ülkeler birbirine bağımlı olacak ve faiz entegrasyonu artmaya devam edecek. Birbirimize yardım etme ve zorlukları paylaşma fikrinin halkın kalbinden daha derine ineceğine inanıyorum.

Çeşitli faktörleri birleştirerek, Çin'in dış ortamındaki olumlu faktörlerin ve olumsuz faktörlerin önümüzdeki on yılda iç içe olacağına inanıyorum, riskler ve zorluklar, zaman ve potansiyel bir sorunun iki yönüdür, fırsatlar ve zorluklar bir arada var olabilir ve birbirlerini dönüştürebilir. Genel olarak, Çin için fırsatlar hala zorluklardan daha büyük. Ülkemiz hala kalkınma için önemli bir stratejik fırsat dönemindedir.

Çin, bağımsız bir barış politikasına bağlı kalacak, barışçıl gelişme yoluna, karşılıklı yarar ve kazan-kazan açık bir stratejisine bağlı kalacak ve kalıcı barış ve ortak refahın ahenkli bir dünyasını inşa etmek için diğer ülkelerle birlikte çalışacak.

Özellikle iş birliğini savunuyor ve kazan-kazan diyoruz, yani kendi çıkarlarını ararken, diğer ülkelerin çıkarlarını göz önünde bulundurmalı ve birbirimize iyi bakmalı, yetki ve sorumlulukları paylaşmalı, fayda ve fayda sağlamalıyız.

Uluslararası düzenin gelişmesini daha adil ve rasyonel bir yönde teşvik etmek ve daha iyi bir dünya oluşturmak için birlikte çalışmalıyız. Teşekkür ederim

Indian Press Trust: Gazete muhabiriyim, gelişmekte olan ülke pazarlarının gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin ekonomik gelişimi üzerindeki etkileri hakkında soru sormak istiyorum. Bu konu çok önemli... BRICS liderleri bu ay yeni bir toplantı yapmak üzere, bu toplantının ana gündemleri ve ilgili alanlar neler? Çin'in bu toplantı için beklentileri neler? Ayrıca son zamanlarda Hindistan'ı ziyaret ettiniz, Ziyaret sırasında, Hintli liderlerle görüş alışverişinde bulundunuz, Ayrıca, deniz iş birliğini ve diğer hususları güçlendirmek konusunda geniş bir fikir birliği sağlandı.

Yang Jiechi:

Dünyada gelişmekte olan çok sayıda pazarın ve gelişmekte olan ülkenin hızla gelişmesi, uluslararası bir düzenin adil ve makul bir yönde teşvik edilmesinde son derece faydalıdır. Geçtiğimiz yıl Sanya'da düzenlenen BRICS liderlerinin üçüncü toplantısı çok başarılı geçti, kısa süre sonra Hindistan'da yapılacak dördüncü zirve toplantısının tam bir başarı olacağına inanıyorum.

Çin tarafı söz konusu olduğunda, toplantının üç sonuç alacağını umuyoruz: Birincisi, büyümeyi teşvik etmek, dünyadaki ekonomik büyümeye olan güveni arttırmak ve küresel ekonomik toparlanmanın güçlendirilmesine yeni ivme kazandırmak; İkincisi, istikrarı teşvik etmeliyiz, yani, BRICS ülkelerinin uluslararası ilişkilerinde önemli bir rol oynamalı ve bölgesel durumun gevşemesini ve istikrarını sağlamalıyız; Üçüncüsü işbirliğini teşvik etmek, yani ekonomik ve finansal alanlarda üye ülkeler arasında pragmatik işbirliğini teşvik etmek ve tüm ülkelerin insanlarına ve dünya insanlarına daha fazla fayda sağlamak.

Son zamanlarda Hindistan'ı ziyaret ettim, asıl amaç BRICS liderlerinin dördüncü toplantısına liderlerimizin katılımı için hazırlık yapmak ve ayrıca Çin-Hint ilişkilerini teşvik etmektir. Hem Çin hem de Hindistan'ın iki ülke arasındaki

ilişkilerin sağlıklı ve istikrarlı bir gelişme olacağını umduğunu düşünüyorum, hepsi değişimleri güçlendirmeyi, karşılıklı güveni arttırmayı ve iş birliğini geliştirmeyi umuyor.

İki ülke arasındaki üst düzey değişimlerin momentumunu korumak, çeşitli alanlarda pragmatik iş birliğini teşvik etmek, personel değişimlerini güçlendirmek ve kültürel değişimleri teşvik etmek için dışişleri bakanınızla bir anlaşmaya vardım, iki ülkenin liderlerinin fikir birliğine uymamız gerektiğine inanıyorum. Her iki tarafın da sınır bölgelerinde barışı ve huzuru sağlama çabalarını içeren, deniz güvenliği ile ilgili istişareler de dahil olmak üzere somut çalışmalar yapma çabaları. Teşekkür ederim

Japon ekonomi gazetecisi: Ben Nihon Keizai Shimbun için muhabirim. Bu yıl, Japonya ile Çin arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleşmesinin 40. yıldönümü. Japonya-Çin ilişkisine dair yorumunuz nedir? İkili ilişkilerin daha da geliştirilmesinde dikkat edilecek noktalar nelerdir? Japonya ve Çin arasında bazı hassas konular var, bu şartlar altında, Japonya-Çin'in stratejik karşılıklı güven ve milli dostluğun geliştirilmesi gerektiğini nasıl düşünüyorsunuz? Bu yıl Japonya-ROK iş birliğini koordine eden bir ülke olarak Çin'in Japonya-Çin-Kore iş birliğine yaptığı yorum nedir? Teşekkür ederim

Yang Jiechi:

Çin ile Japonya arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleşmesinden bu yana geçen 40 yılda, ikili ilişkiler çeşitli açılardan büyük ilerleme kaydetmiştir. Çin hükümeti Çin-Japonya ilişkilerine büyük önem veriyor. İki tarafın sürekli olarak siyasi karşılıklı güveni arttırması, çeşitli alanlarda pragmatik iş birliğini genişletmesi, ulusal duyarlılığı arttırması ve Çin ve Japonya'nın dört siyasi belgesine dayanarak Çin-Japon stratejik ve karşılıklı yarar sağlayan ilişkileri teşvik etmesi gerektiğini savunuyoruz.

Çin-Japon ilişkilerinin tarihi ve Diaoyu Adaları gibi hassas konularla ilgili olarak, Japonya'nın bu sorunların karmaşıklığını ve hassasiyetini tam olarak

tanıyacağını umuyoruz. Çünkü bu konular Çin-Japon ilişkilerinin politik temeli ve ikili ilişkilerin genel durumu ile ilgilidir. Bu nedenle, Japon tarafının tarihi gerçekten bir ayna olarak aldığına ve geleceğe baktığına inanıyoruz: İkili ilişkilerin genel durumundan devam etmek ve bazı çok hassas meseleleri ele almak etkilidir.

Ayrıca, iki ülkenin vatandaşlarının stratejik karşılıklı güvenlerini ve duygularını nasıl artıracığından bahsetmenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Çin-Japonya stratejik karşılıklı güvenini geliştirmenin anahtarının, birbirlerinin gelişimini stratejik ve nesnel olarak anlama, birbirlerinin gelişimini gerçekten bir fırsat olarak görme ve birbirlerini bir gelişim ortağı olarak görmeleri olduğuna inanıyorum.

2008'de Başkan Hu Jintao Japonya'yı ziyaret ettiğinde, Japon liderleriyle dördüncü Çin-Japon siyasi belgesini yayınladı. İki taraf, “birbirleriyle karşılıklı olarak ortak olma, birbirlerine tehdit teşkil etmeme” ve “birbirlerinin barışçıl gelişimini destekleme” ve bu fikir birimlerini iki ülke arasındaki değiş tokuşlar için pratik eylemlere çevirme gibi önemli konularda uzlaşmaya vardılar. Derinleşmeye devam edebilir.

Ulusal düşüncenin tanıtımının sistematik bir proje olduğuna inanıyorum, her iki taraf da uzun vadeli olarak odaklanmalı ve birçok düzeyde çalışmalı, özellikle gençler arasında daha fazla değiş tokuş yapmalı ve daha fazla insanın Çin-Japon dostluğunun nedenine yatırım yapmasını sağlamalıyız.

Bu yıl Çin, Çin-Japonya-ROK iş birliğini koordine eden ülkedir Premier Wen Jiabao, Çin, Güney Kore ve Güney Kore ile beşinci Çin-Japonya-ROK zirve toplantısını yapacak, pragmatik iş birliğimizi derinleştirmek için Japonya ve Güney Kore ile koordinasyon ve iş birliğini güçlendirmek istiyoruz. İş birliği, sosyal ve kültürel konuların değişimini derinleştirin ve bazı önemli uluslararası ve bölgesel konularda görüş alışverişinde bulunun. Tüm tarafların Çin-Japonya-Kore Serbest Ticaret Bölgesi'nin inşasını teşvik etmek ve üç ülkenin geleceğe yönelik çok yönlü iş birliği ortaklığını derinleştirmek için çok çalışması gerektiğine inanıyoruz.

China News Service muhabiri: Merhaba Dışışleri Bakanı Yang, China News Agency ve China News Network'ten bir muhabirim. Sorumum Kore Yarımadası'ndaki durumla ilgili: Her şeyden önce Kore Yarımadası'ndaki mevcut durumu nasıl görüyorsunuz? Ayrıca, ilgili tarafların Altı Yıllık Görüşmelerin yeniden başlatılması konusunda geçen yıldan bu yana iletişim kurduğunu ve iletişim kurduğunu da farkettilik. Yakında ikinci Nükleer Güvenlik Zirvesi Seul'de düzenlenecek, Çin'in beklentisi nedir? Teşekkür ederim

Yang Jiechi:

Kore Yarımadası'ndaki barışı ve istikrarı sağlamak, yarımadanın denükleer hale getirilmesini sağlamak, ilgili ülkeler arasındaki ilişkileri normalleştirmek ve Kuzeydoğu Asya'da bir barış ve güvenlik mekanizması oluşturmak tüm tarafların ortak çıkarları içinde ve uluslararası toplum tarafından bekleniyor. Altı ülke görüşmeleri şimdi yukarıdaki sorunların çözümü için etkili bir mekanizma ve önemli bir platform haline geldi.

Son dönemde, taraflar arasında pozitif bir pozitif etkileşim eğilimi olduğunu düşünüyorum. Altı ülke Görüşmelerinin başında olarak Çin, tüm taraflarla yakın temas ve diyaloglar sürdürüyor, görüşmeleri ikna etmek ve teşvik etmek için çalışmalar yapıyor ve bazı önemli sonuçlar elde etti. Aynı zamanda, diğer tarafların da birbirleriyle diyalog kurmasını bekliyoruz, örneğin, DPRK ile ABD arasındaki son diyalog, olumlu bir ilerleme kaydedildiğine ve bunu memnuniyetle karşıladığına inanıyoruz.

Tüm tarafların bilgeliği birleştirmeleri, müdahaleyi ortadan kaldırmaları ve ortaklaşa Altı ülkeli Görüşmelerin sürecini ilerletmede ve yarımadanın denilizasyonunu ve Kuzeydoğu Asya'nın uzun vadeli istikrarını sağlamada yapıcı bir rol oynaması gerektiğini umuyoruz.

İkinci Nükleer Güvenlik Zirvesi, bu ayın ikinci yarısında Seul'de yapılacak ve Çinli liderler katılmaya davet edilecek. Zirve sırasında, taraflar nükleer madde ve

nükleer tesislerin güvenliğini ve nükleer terörizmin önlenmesini güçlendirmeye odaklanacak. Tüm toplantıların çabaları ile bu toplantının nükleer güvenliğin güçlendirilmesi için yeni somut önlemler de oluşturacağına inanıyorum. Bu, uluslararası toplumun nükleer güvenlik konusundaki fikir birliğini daha da sağlamlaştırmaya ve ilgili uluslararası çabalara yeni bir ivme kazandırmaya yardımcı olacaktır.

Phoenix Satellite TV muhabiri: Dışişleri Bakanı Yang, merhaba, Hong Kong'daki Phoenix Satellite TV'nin muhabiriyim. Benim sorum Ortadoğu'daki durum hakkında. Uluslararası toplumun şu an en çok endişe ettiği konu Suriye meselesidir, hepimiz biliyoruz ki, Çin bunu her zaman siyasi kanallardan barışçıl yollarla çözmeyi umuyordu, ancak Suriye'deki durum daha az iyimser görünüyor. Dışişleri Bakanı Yang, Orta Doğu'da gelecekteki durum hakkındaki görüşünüz nedir? Ek olarak, Çin'in bu konudaki görüş ve konumlarının Çin ve Arap ülkeleri arasındaki ilişkiyi etkileyeceği belirtildi.

Yang Jiechi:

Sorunuza üç cevap vermek istiyorum: Öncelikle Orta Doğu'daki durumun büyük değişiklikler geçirdiğine inanıyoruz. Ama bölgedeki durum hakkında en çok şey bilenler Ortadoğu'nun halkı, Ortadoğu'daki sorunlar ise çoğunlukla Ortadoğu halkı tarafından yapılmalı. Sorunu çözmek için, Ortadoğu'nun gelecekteki kaderi, Ortadoğu halkının elinde olmalıdır.

İkincisi, uzun süredir Çin, Arap ülkeleri ve halkının haklı nedenini kesin olarak destekledi ve birbirleriyle derin bir dostluk kurdu. Aramızda hiçbir tarihsel şikâyet yoktur, bazıları gittikçe daha fazla ortak çıkar vardır ve bazıları barışı korumak ve kalkınmayı teşvik etmek için birlikte çalışmak konusunda fikir birliği sağlar.

On parmağın uzunluğu var kısalığı de var. Çin ve bazı Arap ülkeleri bazı özel uygulamalarda bazen farklılık gösterebilir, ancak Orta Doğu'da genel istikrar ve refahın korunması hedefi aynıdır. Çin-Arap iş birliği kapsamlı ve stratejiktir ve iki taraf arasındaki dostluk değişim testine dayanabilir.

Suriye meselesiyle ilgili olarak, bildiğiniz gibi, Dışışleri Bakanlığı başkanı kısa bir süre önce bir konuşma yaptı ve altı puan öne sürdü ve Çin'in Suriye meselesini ele alması ve çözmesi yönünde çağrıda bulundu. Çinli liderler, Çin'in bu konudaki görüşlerini farklı vesilelerle ele aldılar, Çin Dışışleri Bakanlığı'nın ilgili yetkilileri de taraflarla görüşlerini paylaşıyor, ben de tarafların bazılarıyla telefonla ya da şahsen konuştum.

Asıl durum, Çin'in yukarıda belirtilen pozisyonları, önerileri ve girişimlerinin, özellikle de Dışışleri Bakanlığı başkanları tarafından yapılan son görüşmelerin, uluslararası toplumdan büyük ilgi görmesi ve giderek daha fazla anlayış ve destek kazanmasıdır. Teşekkür ederim

Effie, İspanya'dan bir muhabir: Ben Effie, İspanya'dan bir muhabirim, euro için herhangi bir gelecek var mı? Avrupa'nın kendi borç sorunlarını çözme çabaları Çin'in yatırımları için bir fırsat getirecek mi? Ayrıca, Dışışleri Bakanı Yang, Çin ile AB arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yang Jiechi:

Çin ve AB liderlerinin yakın zamanda bir toplantı yaptıklarını ve önemli sonuçlar elde ettiklerine inanıyorum, Çin-AB ilişkilerinin gelişme için geniş geleceği var. Aynı zamanda, avronun birçok zorluk yaşamasına rağmen, Avrupa ve avronun geçici zorlukların üstesinden gelme, borç problemini çözme ve yeni gelişmelere girme yeteneğine ve bilgeliğine sahip olduğuna inanıyoruz. Çin, Avrupa ve Euro'ya her zaman güven duydu, Euro ve Avrupa finansının istikrarını her zaman kendi yolumuzla destekledik, karşılıklı yarar sağlamak ve kazan-kazan elde etmek için Avrupa'ya yatırım yapmaya devam ediyoruz. Teşekkür ederim

Halkın Günlük muhabiri: Dışışleri Bakanı Yang, merhaba, halk gazetesi ve halk sitesinden bir muhabirim. Son soru Çin-Afrika ilişkileri ile ilgili. Son yıllarda Çin ve Afrika ülkelerinin gelişiminin uluslararası toplumda yaygın bir endişeye yol açtığını biliyoruz, şu anki Çin-Afrika ilişkilerini ve Çin-Afrika iş birliğini nasıl

değerlendiriyorsunuz? Ayrıca, bazı insanlar Çin'in Afrika'daki etkisinin arttığını düşünüyor, Çin'in Afrika'daki ilişkilerinde rolü nedir? Teşekkür ederim

Yang Jiechi:

Afrika halkı, onlarla içten bir iş birliği içinde Çin'i ortak olarak seçti. Bu konuda onur duyuyoruz ve sorumluluğumuzun büyük olduğunu düşünüyoruz. Çin gelişmekte olan bir ülke ve daha iyi bir gelecek için çok sayıda Afrika ülkesi ile birlikte çalışmaya istekli.

Çin'in Afrika'daki etkisinin arttığını söylemek için, Afrika'nın muazzam kalkınma fırsatları ile karşı karşıya olduğu konusunda dünyadaki fikir birliğinin arttığını söylemek daha iyidir. Uluslararası toplumun Afrika'nın barışçıl kalkınma nedenini aktif olarak desteklemesi, Afrika'nın ortak özgüvenini ve bölgedeki sorunların bağımsız çözümünü ortak olarak desteklemesi, Afrika'nın bağımsız kalkınma kabiliyetlerini arttırmalarını ortaklaşa desteklemesi ve Afrika'daki uluslararası ilişkilerde haklarını ve çıkarlarını korumalarını aktif olarak desteklemesi gerektiğine inanıyorum. Daha büyük bir rol oyna. Teşekkür ederim

Cao Weizhou: Geldiğiniz için teşekkürler, teşekkürler Sayın Yang. Basın toplantısı burada bitiyor, konferans sırasında tüm gazetecilere başarılı röportajlar diliyorum.